

บทที่ ๑

การรับแจ้งความ

การรับแจ้งความเป็นเรื่องที่พนักงานสอบสวนผู้รับแจ้งจะต้องพึงระลึกอยู่เสมอว่า การรับแจ้งความเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวนที่จะต้องอำนวยความสะดวกและให้บริการประชาชนไปพร้อมกัน ดังนั้น เมื่อมีผู้มาแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดๆ พนักงานสอบสวนซึ่งปฏิบัติหน้าที่เวรสอบสวน จะต้องรับแจ้งความในทุกเรื่อง ต้องอำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำอย่างถูกต้องรวดเร็ว เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ ห้ามมิให้หลีกเลี่ยง ละเลย หรือปิดความรับผิดชอบเป็นอันขาดไม่ว่าบุคคลที่มาแจ้งความนั้นจะเป็นผู้เสียหายหรือไม่ หรือเรื่องที่มาแจ้งความนั้นจะเป็นเรื่องในทางอาญาหรือในทางแพ่งหรือไม่ หรือเป็นเรื่องที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบซึ่งเป็นเขตอำนาจการสอบสวนของตนหรือไม่ พนักงานสอบสวนมีหน้าที่จะต้องรับแจ้งความในทุกๆ เรื่อง และจะต้องอำนวยความสะดวกตามขั้นตอนของกฎหมายและให้บริการแก่ผู้มาแจ้งความเป็นอย่างดี ในการรับแจ้งความนั้น พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องทำความเข้าใจถึงคำว่า “ผู้เสียหายตามกฎหมาย” ให้แน่ชัดเสียก่อน ซึ่งจะมีความเกี่ยวข้องกับ การแจ้งความ การร้องทุกข์ การร้องทุกข์มอบคดีและการกล่าวโทษ” ต่อพนักงานสอบสวนของผู้เสียหายและผู้ที่ไม่ใช่ผู้เสียหาย อันจะมีผลผูกพันบังคับในทางกฎหมาย ซึ่งจะมีแนวทางการปฏิบัติของพนักงานสอบสวนในเรื่องดังกล่าวที่แตกต่างกันออกไป เช่นกัน

ผู้เสียหาย

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บัญญัติให้ “ผู้เสียหาย” มีสิทธิดำเนินคดีทุกชั้นตอนเริ่มตั้งแต่การร้องทุกข์ การฟ้องคดี การเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ การเป็นโจทก์ฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา การถอนฟ้อง การยอมความ ตลอดจนการอุทธรณ์และฎีกา ดังนั้น การเข้าใจถึงขอบเขตคำว่าผู้เสียหายจึงมีความสำคัญมาก ซึ่งตามมาตรา ๒ (๔) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แบ่งผู้เสียหายออกเป็น ๒ ประเภทคือ

๑. ผู้เสียหายที่แท้จริง คือบุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำผิดอาญาฐานใดฐานหนึ่ง และมีกฎหมายให้สิทธิคุ้มครองบุคคลนี้ไว้ ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาได้ระบุความหมายผู้เสียหายไว้ให้พิจารณา ดังนี้

๑.๑ มีการกระทำผิดทางอาญาฐานใดฐานหนึ่งเกิดขึ้น

๑.๒ บุคคลนั้นได้รับความเสียหายจากการทำความผิดอาญาดังกล่าว

๑.๓ บุคคลนั้นต้องเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัยซึ่งหมายถึงผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องข้องในการกระทำ ความผิด ไม่เป็นผู้ใช้ สนับสนุนหรือว่าเห็นด้วยกับการกระทำผิด หรือกระทำการที่มีวัตถุประสงค์ที่ผิดต่อกฎหมายนั้นด้วย

๒. ผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายที่แท้จริง

เมื่อพิจารณาได้ว่าผู้มาแจ้งความเป็นผู้เสียหายที่แท้จริงแล้ว ผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายที่แท้จริงก็ย่อมสามารถมาแจ้งความแทนได้ ทั้งนี้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔, มาตรา ๕ และมาตรา ๖ ยกเว้นในกรณีที่รัฐเป็นผู้เสียหายเท่านั้นที่ประชาชนทั่วไปไม่สามารถเป็นผู้เสียหายแทนได้ เช่น ความผิดตาม พ.ร.บ.จรรยาบรรณฯ, ตาม พ.ร.บ.อาวุธปืนฯ หรือตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษฯ เป็นต้น

การแจ้งความ

เป็นกรณีที่ประชาชนโดยทั่วไปมาพบต่อนักงานสอบสวนเพื่อแจ้งความในเรื่องต่างๆ โดยมี ความประสงค์เพียงต้องการให้นักงานสอบสวนลงบันทึกประจำวันในเรื่องดังกล่าวไว้เป็นหลักฐาน ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่เป็นความผิดในทางอาญาและพนักงานสอบสวนไม่ต้องทำการสอบสวน เช่น การแจ้งความ ในเรื่องเอกสารต่างๆ ตกสูญหายไป เป็นต้น

การร้องทุกข์

เป็นกรณีที่บุคคลที่เป็นผู้เสียหายตามกฎหมายได้มาพบพนักงานสอบสวนกล่าวหาว่า มีผู้กระทำความผิดในทางอาญาเกิดขึ้น ไม่ว่าจะรู้ตัวผู้กระทำผิดหรือไม่ก็ตาม ซึ่งกระทำความผิดทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหายและผู้เสียหายมีเจตนาที่จะให้ผู้กระทำความผิดนั้นได้รับโทษตามกฎหมาย

ตัวอย่าง ผู้เสียหายต้องมีเจตนาให้ผู้กระทำผิดได้รับโทษ การแจ้งความต่อพนักงานสอบสวน เพื่อป้องกันมิให้คดีขาดอายุความหรือแจ้งไว้เพื่อเป็นหลักฐาน ถือว่าผู้เสียหายไม่มีเจตนาให้พนักงานสอบสวน ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด ไม่ถือว่าเป็นคำร้องทุกข์ตามมาตรา ๒ (๗) (ฎีกา ๓๙๑/๒๕๕๗, ๗๕๘/๒๕๒๓, ๑๗๒๕/๒๕๒๒, ๑๙๕/๒๕๒๒, ๒๒๐๖/๒๕๒๒)

การกล่าวโทษ

เป็นกรณีที่บุคคลที่ไม่ใช่ผู้เสียหายตามกฎหมายมาแจ้งต่อนักงานสอบสวนให้ทราบว่ามี การกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น จะรู้ตัวผู้กระทำผิดหรือไม่ก็ตามและมีความประสงค์ให้ผู้กระทำผิดได้รับโทษตามกฎหมาย

การร้องทุกข์กล่าวโทษ

เป็นกรณีที่บุคคลที่เป็นทั้งผู้เสียหายและไม่ใช่อุเสียหายตามกฎหมายมาแจ้งต่อนักงานสอบสวนให้ทราบว่า มีผู้กระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น จะรู้ตัวผู้กระทำผิดหรือไม่ก็ตาม และมีความประสงค์จะให้ผู้กระทำผิดได้รับโทษตามกฎหมาย เช่น กรณีเป็นผู้ที่ถูกคนร้ายหลอกหลวงเอาทรัพย์สินไปโดยคนร้ายแอบอ้างว่าจะนำไปทรัพย์สินดังกล่าวไปถวายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ จึงเป็นผู้เสียหายมาร้องทุกข์ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดในความผิดฐานฉ้อโกง แต่เป็นผู้กล่าวโทษในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ เป็นต้น

การร้องทุกข์มอบคดี

เป็นกรณีที่มีผู้เสียหายตามกฎหมายมาร้องทุกข์มอบคดีต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดในความผิดต่อส่วนตัวหรือความผิดอันยอมความได้ เช่น ความผิดตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คฯ หรือความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาที่บัญญัติไว้ว่าเป็นความผิดอันยอมความได้ เช่น ความผิดฐานยักยอก หรือทำให้เสียทรัพย์ เป็นต้น ซึ่งพนักงานสอบสวนจะมีอำนาจสอบสวนในความผิดอันยอมความได้นั้น จะต้องมีการร้องทุกข์ตามระเบียบก่อน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๑ วรรคสอง หากไม่มีคำร้องทุกข์หรือคำร้องทุกข์ไม่ชอบด้วยมาตรา ๒ (๗) พนักงานสอบสวนก็จะไม่มีอำนาจที่จะสอบสวนดำเนินคดีสอบสวนและทำให้พนักงานอัยการไม่มีอำนาจฟ้องผู้กระทำผิดตามมาตรา ๑๒๐ อีกด้วย ดังนั้น เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับคำร้องทุกข์จากผู้เสียหายให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดในความผิดต่อส่วนตัว พนักงานสอบสวนจะต้องสอบสวนให้ปรากฏแน่ชัดว่า ผู้เสียหายทราบถึงการกระทำ ความผิดเมื่อใด ซึ่งต้องไม่เกินสามเดือน นับแต่วันที่รู้เรื่องการกระทำ ความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด ซึ่งผู้เสียหายต้องมอบคดีให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด จึงจะทำให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนดำเนินคดีได้ เช่น การร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คฯ ถ้าผู้เสียหายแจ้งว่าต้องการรับเช็คของกลางไปเพื่อดำเนินการฟ้องร้องจำเลยอีกทางหนึ่งก่อน โดยไม่ขอมอบคดีต่อพนักงานสอบสวน ถือว่าผู้เสียหายไม่มีเจตนาให้ผู้ออกเช็คต้องรับโทษตามกฎหมาย ย่อมถือว่าไม่เป็นคำร้องทุกข์ (ฎีกา ๔๗๑๔/๒๕๓๓, ๑๔๗๘/๒๕๓๐, ๓๑๔/๒๕๒๙)

นอกจากความผิดอันยอมความกันได้ตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ยังมีความผิดอันยอมความกันได้ตามกฎหมายอื่นอีก เช่น พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๐ ตามมาตรา ๔ ในเรื่องการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว ให้เป็นความผิดอันยอมความกันได้ แต่ได้กำหนดอายุความ การร้องทุกข์มอบคดีให้ผู้เสียหายสามารถมาร้องทุกข์มอบคดีต่อพนักงานสอบสวนได้ภายในสามเดือนนับแต่อยู่ในวิสัยและโอกาสที่สามารถจะมาร้องทุกข์ได้ เมื่อมีผู้มาแจ้งความกับพนักงานสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนพิจารณาและดำเนินการดังนี้

เมื่อมีผู้มาแจ้งความที่เกี่ยวกับคดีอาญา ให้พนักงานสอบสวนทูลนายฟังระลึกลักษณะอยู่เสมอว่า ผู้เสียหาย หรือผู้กล่าวโทษสามารถจะร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนได้ และพนักงานสอบสวนมีหน้าที่จะต้องรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดไว้ตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเหตุเกิดหรืออ้างหรือเชื่อว่าเกิดภายในเขตอำนาจการสอบสวนของตนหรือไม่ก็ตาม ห้ามปฏิเสธว่าเหตุมิได้เกิดขึ้นในเขตอำนาจสอบสวนตนเป็นอันขาด โดยให้ดำเนินการ ดังนี้

๑. การแจ้งความที่เกี่ยวกับคดีอาญาซึ่งได้เกิด หรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดภายในเขตอำนาจของตน ให้พนักงานสอบสวนรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษตามระเบียบว่าด้วยการรับคำร้องทุกข์ โดยบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับการรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษไว้ในสมุดสารบบการดำเนินคดีอาญาทั่วไป หรือสมุดสารบบการดำเนินคดีจราจรทางบก ทั้งกรณีที่ยอมรับปรับได้ในวันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ หรือทำสำนวนการสอบสวน และลงรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี แล้วรีบดำเนินการสอบสวนโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่เป็นการร้องทุกข์ หรือกล่าวโทษในความผิดอาญา ซึ่งมีได้เกิดในเขตอำนาจของตน ให้พนักงานสอบสวนรับแจ้งความ โดยลงบันทึกไว้ในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี หลังจากนั้นให้ส่งเรื่องไปยังพนักงานสอบสวนท้องที่ที่รับผิดชอบ เพื่อดำเนินการสอบสวนดำเนินคดีต่อไป

๒. การแจ้งความที่เกี่ยวกับคดีอาญา ซึ่งได้เกิดหรืออ้างหรือเชื่อว่าได้เกิดภายในเขตอำนาจของตน แต่เป็นกรณีที่ผู้เสียหายขอความช่วยเหลือแต่ไม่ยอมรับข้อเท็จจริงตามระเบียบ หรือคดีความผิดต่อส่วนตัวซึ่งผู้เสียหายได้มาแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนและคู่กรณีได้เจรจายอมความกันก่อนที่จะมีการรับคำร้องทุกข์ตามระเบียบ หรือในกรณีอื่นๆ นั้น พนักงานสอบสวนไม่ต้องทำการสอบสวน แต่ให้ลงบันทึกไว้ในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี พร้อมทั้งบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับการรับแจ้งความไว้ในสมุดสารบบการรับแจ้งความที่เกี่ยวกับคดีอาญา โดยไม่สอบสวน (แบบ ส ๕๖ -๗๔)

๓. การรับแจ้งความที่ยังไม่แน่ชัดว่าเป็นคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษหรือเป็นเรื่องทางแพ่ง ให้พนักงานสอบสวนบันทึกการรับแจ้งความไว้ในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี แล้วรีบเสนอเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน เพื่อพิจารณาสั่งการภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่บันทึกการรับแจ้งความไว้ในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี

(คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ลง ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ และ ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยคำร้องทุกข์กล่าวโทษ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ.๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๒ ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีลักษณะที่ ๑๓ บทที่ ๓ ข้อ ๑๑)

ผู้เสียหายตามกฎหมายที่มาแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนนั้น อาจจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือเป็นนิติบุคคล หรือเป็นตัวแทนผู้รับมอบอำนาจ หรือเป็นกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล ดังนั้น พนักงานสอบสวนจะต้องดำเนินการตรวจสอบเบื้องต้นให้แน่ชัดก่อนที่จะรับแจ้งความ โดยจะต้องตรวจดูเอกสารต่างๆ ประกอบดังนี้

- **กรณีเป็นบุคคลธรรมดา** เมื่อมีประชาชนมาแจ้งความไม่ว่าจะด้วยเรื่องใดๆ ก็ตาม พนักงานสอบสวนจะต้องขอตรวจดูบัตรหรือเอกสารประจำตัว เช่น บัตรประจำตัวประชาชน ใบแทนบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวข้าราชการ บัตรประจำตัวหรือเอกสารที่ออกให้โดยทางราชการ ใบสำคัญประจำตัวบุคคลต่างด้าว หรือหนังสือเดินทาง (Passport) สำหรับชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย และตรวจสอบดูว่าเป็นบัตรหรือเอกสารประจำตัวของผู้มาแจ้งความเองหรือไม่ เป็นเอกสารที่ทางราชการออกให้โดยถูกต้องหรือไม่ หมดยุติเมื่อใด เพื่อที่จะได้ทราบว่าผู้ที่มาแจ้งความนั้นเป็นคนไทย ชาวต่างประเทศหรือเป็นบุคคลต่างด้าว และจดบันทึกไว้เป็นหลักฐานในสำนวนการสอบสวนหรือบันทึกประจำวัน

- **กรณีเป็นการแจ้งความหรือร้องทุกข์** โดยเป็นตัวแทนของบุคคลอื่น ซึ่งเป็นผู้เสียหายตามกฎหมาย ให้พนักงานสอบสวนตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่สำคัญ เช่น ใบสำคัญแสดงการเป็นผู้แทน โดยชอบธรรมของผู้เยาว์ หรือใบสำคัญแสดงการเป็นผู้อนุบาลของผู้ไร้ความสามารถ หนังสือหรือเอกสารแสดงการได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้จัดการมรดก เป็นต้น ส่วนในกรณีที่ผู้เสียหายตามกฎหมายถูกทำร้ายถึงตายหรือบาดเจ็บจนไม่สามารถจัดการเองได้ ซึ่งเป็นกรณีมาร้องทุกข์ดำเนินคดีแทน พนักงานสอบสวนจะต้องตรวจดูหนังสือแสดงการอนุญาตหรือยินยอมของสามีหรือภรรยา เอกสารหลักฐานที่แสดงการเป็นบุพการีผู้สืบสันดานหรือสามีภรรยาของผู้เสียหาย เช่น ทะเบียนบ้าน สูติบัตร หรือใบทะเบียนสมรส เป็นต้น

- **กรณีเป็นการมอบอำนาจมาแจ้งความโดยผู้เสียหาย** ให้ตรวจสอบหนังสือมอบอำนาจ จะต้องลงรายละเอียดการมอบอำนาจให้ครบถ้วน และในหนังสือมอบอำนาจต้องระบุว่า มอบอำนาจให้มาดำเนินการเรื่องใดอย่างชัดเจน ตลอดจนการติดอากรแสตมป์ที่ถูกต้องตามกฎหมายประมวลรัษฎากรในหนังสือ

มอบอำนาจ โดยหากเป็นการแจ้งความให้ดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะให้ติดอากรแสตมป์ ๑๐ บาท ถ้าเป็นกรณีหลายเรื่องหรือเป็นการมอบอำนาจบุคคลคนเดียวหรือหลายคนร่วมกระทำการมากกว่าครั้งเดียว ให้ติดอากรแสตมป์ ๓๐ บาท และต้องมีการขีดฆ่าตัวอากรแสตมป์ให้เรียบร้อย

- **กรณีที่เป็นนิติบุคคล** ให้ตรวจสอบหนังสือรับรองการจดทะเบียนของนิติบุคคลนั้นๆ ว่าผู้ใดเป็นผู้มีอำนาจจัดการแทนนิติบุคคล มีจำนวนกี่คนลงลายมือชื่อร่วมกันจึงจะมีผลผูกพันและจะต้องมีการประทับตราสำคัญของนิติบุคคลด้วยหรือไม่ มีเงื่อนไขอย่างไร หากกรณีเป็นการมอบอำนาจของนิติบุคคล จะต้องทำเป็นหนังสือมอบอำนาจจากกรรมการผู้มีอำนาจของนิติบุคคลและเป็นไปตามเงื่อนไขที่ได้ระบุไว้ในหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลดังกล่าวอย่างถูกต้อง ครบถ้วน พร้อมติดอากรแสตมป์ตามกฎหมาย

การซักถามรายละเอียดของผู้มาแจ้งความ

พนักงานสอบสวนจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ในการซักถามโดยเริ่มตั้งแต่ตัวผู้แจ้งว่าเป็นผู้แจ้งความหรือเป็นผู้เสียหายตามกฎหมายหรือเป็นผู้กล่าวโทษ เพื่อให้ทราบวัตถุประสงค์ของผู้แจ้งที่มาพบพนักงานสอบสวนว่าเป็นการแจ้งความเป็นหลักฐาน หรือร้องทุกข์ให้ดำเนินคดี หรือกล่าวโทษเพื่อให้ผู้กระทำผิดได้รับโทษตามกฎหมาย นอกจากนี้ จะต้องซักถามให้ได้รายละเอียดที่เกิดขึ้นหรือพฤติการณ์ของการกระทำความผิดและความเสียหายที่ได้รับ ตลอดจนรายละเอียดอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้

ในการถามปากคำและการบันทึกคำให้การของผู้เสียหายหรือผู้ที่มีกล่าวหาว่าทำผิด ให้พนักงานสอบสวนถือปฏิบัติตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ ๘ บทที่ ๕ ซึ่งโดยหลักแล้วพนักงานสอบสวนจะต้องพิจารณาในการซักถามหรือการสอบปากคำผู้แจ้งความ ผู้เสียหายหรือผู้กล่าวโทษเฉพาะในส่วนที่เป็นประโยชน์หรืออาจเป็นประโยชน์หรือก่อให้เกิดประโยชน์ต่อคดีเพื่อให้ได้รายละเอียดมากที่สุด

แนวทางการซักถามเบื้องต้นพอสรุปได้ดังนี้

๑) สอบถามชื่อ นามสกุล อายุ ภูมิลำเนา ที่พักอาศัยอยู่จริงในปัจจุบัน ชื่อและที่อยู่บิดามารดา หรือญาติพี่น้องที่สามารถติดตามตัวผู้แจ้งได้ สถานที่ทำงาน นอกจากสถานที่ดังกล่าวแล้วสามารถติดต่อได้ที่ใดอีกหรือไม่ (ถ้ามีก็ให้ระบุ) หมายเลขโทรศัพท์ หรือช่องทางติดต่อสื่อสารทางอื่นๆ ให้ครอบคลุมมากที่สุด

๒) ความเกี่ยวข้องของคดี

๓) เหตุที่ทำให้ทราบหรือรู้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๔) พฤติการณ์แห่งคดีที่เกิดขึ้นโดยรายละเอียด

๕) ผู้ที่ทราบหรือรู้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากตน

๖) การพบเห็นหรือเกี่ยวข้องกับพยานหลักฐานในคดี

๗) การอ้างพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุ

๘) การส่งมอบพยานเอกสารหรือพยานวัตถุเป็นพยานหลักฐานในคดี

๙) คำถามอื่นในประเด็นตามองค์ประกอบข้อกล่าวหา/ตามฐานความผิดที่มาแจ้งความ

๑๐) การรู้จักหรือมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้กระทำผิดหรือพยานบุคคลมาก่อน

การรับแจ้งกรณีปรากฏชัดแจ้งว่าไม่ใช่ความผิดอาญา และยังไม่แน่ชัดว่าเป็นความผิดอาญาหรือไม่

๑. การรับแจ้งความเอกสารหาย

คำว่า “เอกสาร” ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑ (๗) หมายความว่า กระดาษ หรือวัตถุอื่นใดซึ่งได้ทำให้ปรากฏความหมายด้วยตัวอักษร ตัวเลข ผัง หรือแผนแบบอย่างอื่น จะเป็นโดยวิธีพิมพ์ ถ่ายภาพหรือวิธีอื่นอันเป็นหลักฐานแห่งความหมายนั้น” เมื่อมีผู้มาแจ้งความประสงค์จะแจ้งความในเรื่องเอกสารหายและไม่เกี่ยวกับคดีอาญาให้พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้อง บันทึกการรับแจ้งไว้ในสมุดรายงานประจำวัน เล่มรับแจ้งเอกสารหาย

๒. การรับแจ้งความไว้เป็นหลักฐาน

เมื่อมีผู้มาแจ้งความในเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับคดีอาญาและผู้แจ้งมีความประสงค์จะแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนไว้เป็นหลักฐาน เพื่อประกอบการยืนยัน การรับรองหรือการตรวจสอบ ซึ่งอาจเป็นคดีความในทางแพ่ง หรือสำหรับคดีอาญาในความผิดต่อส่วนตัว ซึ่งผู้แจ้งไม่ประสงค์ที่จะร้องทุกข์มอบคดีให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดี ให้พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้อง บันทึกคำแจ้งความนั้น ในสมุดรายงานประจำวัน เล่มรับแจ้งเป็นหลักฐาน

๓. การรับแจ้งความคนหายพลัดหลง

เมื่อมีผู้มาแจ้งความเกี่ยวกับคนหายหรือพลัดหลง ให้พนักงานสอบสวนผู้รับแจ้งความ รับผิดชอบแจ้งลงรายงานประจำวัน จดตำหนิรูปพรรณกรอกข้อความลงในรายงานแบบแจ้งรูปพรรณคนหาย (แบบ วท.๑๒-ต.๓๒๖) พร้อมซักถามสาเหตุการหายให้ได้รับความละเอียดชัดเจนแล้วดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป โดยถ้าหน่วยงานที่รับแจ้งอยู่ในเขตนครบาล เมื่อรับแจ้งแล้วให้รีบแจ้งเหตุไปยังศูนย์ปฏิบัติการควบคุมสั่งการและสื่อสารข้อมูล กองบัญชาการตำรวจนครบาลและศูนย์สวัสดิภาพเด็ก เยาวชน และสตรี กองบัญชาการตำรวจนครบาล เพื่อติดตามหาตัวโดยไม่ชักช้า แล้วให้ออกรายงานตำหนิรูปพรรณคนหาย จำนวน ๒ ฉบับ เก็บรวมเรื่องเข้าเล่มไว้ที่หน่วยรับแจ้ง ๑ ฉบับ และส่งกองทะเบียนประวัติอาชญากร ๑ ฉบับ

(๑) หากหน่วยงานที่แจ้งอยู่ในเขตภูธร ให้ออกรายงานตำหนิรูปพรรณคนหาย จำนวน ๔ ฉบับ เก็บรวมเรื่องไว้ ณ ที่แจ้ง ๑ ฉบับ ส่งวิทยาการจังหวัด ๑ ฉบับ ส่งกองกำกับการวิทยาการเขต ๑ ฉบับ และส่งไปยังกองทะเบียนประวัติอาชญากร ๑ ฉบับ

(๒) ให้พนักงานสอบสวน หรือเจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้ง รับผิดชอบรายงานตำหนิรูปพรรณคนหาย พร้อมด้วยรูปถ่าย (ถ้ามี) ไปยังกองทะเบียนประวัติอาชญากร เพื่อประกาศสืบหา

(๓) หากสงสัยว่าคนหายถูกล่อลวงลักพาไปในทางทุจริตให้รับผิดชอบติดต่อ ตำรวจท้องที่ ตำรวจทางหลวง ตำรวจรถไฟ ตำรวจน้ำ เพื่อสกัดกั้นตามด่านหรือจุดหมายปลายทางที่ยานพาหนะจะพาคนหายผ่านไปโดยเร็ว

(๔) ถ้าคนหายเกี่ยวกับการเมือง รายงานด่วนถึงสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน ๒ ชุด เพื่อพิจารณาให้ตำรวจสันติบาลสืบสวนติดตามเป็นกรณีพิเศษ

(๕) หากสงสัยว่าคนหายจะถูกทำร้ายถึงตาย ให้พนักงานสอบสวนส่งตัวผู้แจ้งไปถ่ายรูปถ่าย หรือตำหนิรูปพรรณคนตายไม่ทราบชื่อ ในส่วนกลางให้ดูที่กองทะเบียนประวัติอาชญากร ส่วนภูมิภาคดูได้ที่ วิทยาการจังหวัด หรือกองกำกับการวิทยาการเขต

(๖) ให้หัวหน้าสถานีตำรวจมอบหมายให้ตำรวจคนใดคนหนึ่งรับผิดชอบในการสืบสวนติดตามตัวคนหาย โดยให้ไปรู้จักกับบ้านผู้แจ้ง หรือบ้านผู้ปกครองคนหายและเยี่ยมเยียนเป็นระยะๆ ทุกๆ ๗ วัน ๑๕ วัน ๑ เดือน ๒ เดือน และ ๓ เดือน

(๗) เมื่อครบกำหนด ๓ เดือนแล้วยังไม่ได้ตัวคนหายคืนให้หัวหน้าสถานีตำรวจรายงานผลการสืบสวนติดตามแบบการสืบสวนติดตามคนหาย (แบบ วท.๑๒/๒-ต.๓๒๖) โดยแจ้งไปยังกองทะเบียนประวัติอาชญากร และถ้าเป็นส่วนภูมิภาคให้ส่งแบบการสืบสวนติดตามคนหายเพิ่มเติมไปยังวิทยาการจังหวัด และกองกำกับการวิทยาการเขต อีกด้วย

(๘) ระหว่างที่สถานีตำรวจต่างๆ รับแจ้งคนหายไว้นั้น ให้กำชับผู้แจ้งด้วยว่า หากได้ตัวคนหายคืนเมื่อใดให้รีบแจ้งถอนคืนโดยเร็ว และเมื่อได้รับแจ้งถอนคืนแล้วให้สถานีที่รับแจ้งทำการรับแจ้งถอนคืนไปยังกองทะเบียนประวัติอาชญากร และวิทยาการจังหวัด กองกำกับการวิทยาการเขต เพื่อถอนประกาศสืบหาและระงับการสืบหา

การรับแจ้งความ กรณีคนต่างด้าวถึงแก่ความตายโดยผิดธรรมชาติ

เมื่อพนักงานสอบสวนรับแจ้งความแล้ว ให้หัวหน้าสถานีตำรวจหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวนดำเนินการรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่เป็นผู้ตาย โดยให้ปรากฏชื่อ ชื่อสกุล (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ) วันเดือนปีเกิด อายุ สัญชาติ เชื้อชาติ เพศ หมายเลขหนังสือเดินทาง ภูมิลำเนา การเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเมื่อวันเดือนปีใด โดยทางใด วันเดือนปีที่พบศพ พุทธการณเหตุแห่งการตาย แล้วรายงานตามแบบ “รายงานคนต่างด้าวถึงแก่ความตายโดยผิดธรรมชาติ” (แบบที่ ๑) พร้อมส่งภาพถ่ายศพ จำนวน ๓ ภาพ พิมพ์ลายนิ้วมือศพ จำนวน ๓ ชุด และสำเนาหนังสือเดินทาง จำนวน ๑ ชุด ไปยัง ตท. ภายใน ๒๔ ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ทราบเหตุดังกล่าวเพื่อแจ้งให้สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล และสำนักงานกลางตำรวจสากลของประเทศที่คนต่างด้าวถึงแก่ความตายทราบ

การรับแจ้งความที่ยังไม่แน่ชัดว่าเป็นคำร้องทุกข์ หรือคำกล่าวโทษหรือเป็นเรื่องทางแพ่ง

ให้พนักงานสอบสวนบันทึกการรับแจ้งความไว้ในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีแล้วรีบเสนอเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนพิจารณาสั่งการภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่บันทึกการรับแจ้งความไว้ในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี

กรณีผู้บังคับบัญชาหัวหน้าหน่วยงานพิจารณาวินิจฉัยสั่งการแล้วเห็นว่า เป็นเรื่องในทางแพ่งก็ให้ชี้แจงทำความเข้าใจให้ผู้แจ้งความทราบและลงประจำวันเกี่ยวกับคดี พร้อมให้ผู้แจ้งความลงชื่อไว้เป็นหลักฐาน

กรณีผู้บังคับบัญชาหัวหน้าหน่วยงานพิจารณาวินิจฉัยสั่งการแล้วเห็นว่า เป็นเรื่องในทางอาญาไม่ว่าจะเป็นความผิดอาญาแผ่นดินหรือความผิดต่อส่วนตัวก็ให้พนักงานสอบสวนพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

อายุความการร้องทุกข์

เมื่อมีคดีความผิดทางอาญาเกิดขึ้น ในกรณีเป็นคดีความผิดอาญาต่อแผ่นดิน ความผิดอันยอมความได้ และความผิดลหุโทษ มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

๑. คดีความผิดอาญาต่อแผ่นดิน หมายถึง คดีความผิดที่กระทบต่อสังคมส่วนรวม ถือว่ารัฐเป็นผู้เสียหาย ดังนั้น ผู้ที่ได้รับผลเสียหายจากความผิดอาญาดังกล่าวไม่อาจที่จะเข้าไปดำเนินคดีเองได้ หรือแม้จะไม่ตั้งใจเอาความ คดีก็ยังไม่ยุติ ผู้เสียหายไม่สามารถถอนคำร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนได้ พนักงานสอบสวนจะต้องดำเนินคดีฟ้องร้องผู้กระทำผิดจนกว่าคดีจะถึงที่สุด การร้องทุกข์ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดสามารถร้องทุกข์ดำเนินคดีได้ภายในอายุความการดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ แม้จะรู้ตัวผู้กระทำผิดหรือไม่ก็ตาม

ตัวอย่างเช่น ความผิดฐานทำร้ายร่างกาย หรือความผิดฐานข่มขืนโดยประมาท เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัสหรือตาย แม้ภายหลังเกิดเหตุผู้เสียหายจะไม่ตั้งใจดำเนินคดีกับผู้ทำความผิดต่อไปแล้ว จะเนื่องด้วยได้รับการชดเชยค่าเสียหายหรือสงสารก็ตาม คดีความก็ยังไม่ยุติ รัฐยังต้องดำเนินคดีกับผู้ทำความผิดต่อไปจนถึงที่สุดของกระบวนการตามกฎหมาย เพราะว่าคดีดังกล่าวเป็นคดีความผิดอาญาต่อแผ่นดิน

๒. คดีความผิดยอมความได้ หมายถึง คดีความผิดที่กฎหมายบัญญัติเป็นการเฉพาะว่าเป็นความผิดที่ผู้เสียหายได้รับความเสียหายจากการกระทำผิดทางอาญาของผู้กระทำผิดโดยตรง ผู้เสียหายจึงมีสิทธิร้องทุกข์หรือฟ้องคดีได้เอง หรือมอบให้รัฐดำเนินคดีแทนก็ได้ อีกทั้งผู้เสียหายมีสิทธิจะยุติคดีเมื่อใดก็ได้ ไม่ว่าจะด้วยการถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้องหรือตกลงประนีประนอมยอมความก็ตาม เช่น ความผิดฐานหมิ่นประมาท ความผิดฐานยักยอก ความผิดฐานฉ้อโกง หรือโกงเจ้าหนี้ ฯลฯ ซึ่งจะต้องมีบทบัญญัติของกฎหมายระบุไว้ชัดเจนว่าเป็นความผิดอันยอมความได้ และผู้เสียหายจะต้องร้องทุกข์มอบคดีต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดภายใน ๓ เดือน นับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้ทำความผิด มิฉะนั้นจะถือว่าขาดอายุความการร้องทุกข์ ไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้ทำความผิดได้ ทั้งนี้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๙๖

มาตรา ๙๖ ระบุว่า ภายใต้บังคับมาตรา ๙๕ ในกรณีความผิดอันยอมความได้ ถ้าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้ทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ

๓. คดีความผิดลหุโทษ หมายถึง คดีความผิดที่มีโทษเล็กน้อย ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ความผิดลหุโทษนั้น แม้จะกระทำโดยไม่มีเจตนาก็เป็นความผิดเว้นแต่ ตามบทบัญญัติความผิดนั้นจะบัญญัติให้เป็นอย่างอื่น ส่วนผู้พยายามกระทำความผิดและผู้สนับสนุนการกระทำความผิดลหุโทษ แม้จะมีความผิดก็ไม่ต้องรับโทษ

ความผิดลหุโทษ ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายระบุว่าเป็นความผิดอันยอมความได้ ดังนั้น แม้จะมีอัตราโทษที่เล็กน้อยก็ต้องถือว่าเป็นคดีความผิดอาญาต่อแผ่นดิน ที่รัฐจะต้องดำเนินคดีจนเสร็จสิ้นกระบวนการวิธีพิจารณา จะตกลงประนีประนอมยอมความยุติคดีกลางคันไม่ได้

อายุความการดำเนินคดี

เป็นอายุความที่ใช้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินคดีของความผิดในคดีอาญานั้นๆ ว่าจะต้องกระทำภายในระยะเวลาเท่าใดจึงจะไม่ขาดอายุความการดำเนินคดี เป็นไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ ซึ่งผู้เสียหายจะมาร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนเมื่อใดก็ตาม พนักงานสอบสวนจะต้องทำการสอบสวน

ให้เสรีจลินและจะต้องได้ตัวผู้ต้องหาพาฟ้องร้องนำคดีขึ้นสู่ศาลภายในกำหนดเวลาตามกฎหมายดังกล่าว คดีจึงจะไม่ขาดอายุความการดำเนินคดี แต่ถ้าฟ้องคดีต่อศาลไปแล้ว แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจยังไม่สามารถจับกุมตัว ผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีได้จนเลยระยะเวลาที่กำหนดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ ไปแล้ว ถือว่าคดีเป็นอันขาดอายุความการดำเนินคดี ซึ่งจะไปฟ้องร้องหรือดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดอีกไม่ได้

มาตรา ๙๕ ระบุว่า ในคดีอาญา ถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายในกำหนด ดังต่อไปนี้ นับแต่วันกระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ

(๑) ยี่สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกยี่สิบปี

(๒) สิบห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าเจ็ดปีแต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี

(๓) สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งปีถึงเจ็ดปี

(๔) ห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งเดือนถึงหนึ่งปี

(๕) หนึ่งปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือนลงมาหรือต้องระวางโทษอย่างอื่น

ถ้าได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลแล้ว ผู้กระทำความผิดหลบหนีหรือวิกลจริต และศาล สั่งงดการพิจารณาไว้จนเกินกำหนดดังกล่าวแล้วนับแต่วันที่หลบหนีหรือวันที่ศาลสั่งงดการพิจารณา ก็ให้ถือว่า เป็นอันขาดอายุความเช่นเดียวกัน

ข้อสังเกต หากความผิดตามกฎหมายอาญาไม่ได้กำหนดการนับระยะเวลาอายุความไว้โดยเฉพาะ ให้ใช้บังคับตามหลักทั่วไป เช่น พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีอาญา พ.ศ.๒๕๕๐

มาตรา ๒๒ ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด สำหรับฐานความผิดซึ่งต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต ถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายในกำหนดสามสิบปีนับแต่วันกระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ

ถ้าได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลแล้วผู้กระทำความผิดวิกลจริตและศาลสั่งงด การพิจารณาหรือหลบหนีจนเกินกำหนดตามวรรคหนึ่งแล้ว นับแต่วันที่ศาลสั่งงดการพิจารณา หรือนับแต่วันที่ ผู้หนีหลบหนี แล้วแต่กรณี ก็ให้ถือว่าเป็นอันขาดอายุความเช่นเดียวกัน

เขตอำนาจการสอบสวนและพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ

มาตรา ๑๘ ในจังหวัดอื่นนอกจากจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี พนักงานฝ่ายปกครอง หรือ ตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ปลัดอำเภอ และข้าราชการตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่า นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป มีอำนาจสอบสวนความผิดอาญาซึ่งได้เกิด หรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดภายในเขต อำนาจของตน หรือผู้ต้องหาที่มีที่อยู่ หรือถูกจับภายในเขตอำนาจของตนได้

สำหรับในจังหวัดพระนคร และจังหวัดธนบุรี ให้ข้าราชการตำรวจ ซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรี หรือเทียบเท่า นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป มีอำนาจสอบสวนความผิดอาญาซึ่งได้เกิด หรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิด ภายในเขตอำนาจของตน หรือผู้ต้องหา มีที่อยู่ หรือถูกจับ ภายในเขตอำนาจ ของตนได้

ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๑ ความผิดอาญาได้เกิดในเขต อำนาจพนักงานสอบสวนคนใด โดยปกติให้เป็นหน้าที่พนักงานสอบสวนผู้นั้น เป็นผู้รับผิดชอบในการสอบสวน ความผิดนั้นๆ เพื่อดำเนินคดี เว้นแต่เมื่อมีเหตุจำเป็นหรือเพื่อความสะดวก จึงให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่

ที่ผู้ต้องหาหนีที่อยู่หรือถูกจับ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการสอบสวนในเขตท้องที่ใดมีพนักงานสอบสวนหลายคน การดำเนินการสอบสวนให้อยู่ในความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวนผู้เป็นหัวหน้าในท้องที่นั้นหรือ ผู้รักษาการแทน

ข้อสังเกต

๑. ท้องที่ที่ความผิดได้เกิดภายในเขตอำนาจของเจ้าพนักงาน หมายถึง มีความแน่นอนว่าความผิดได้เกิดในท้องที่นั้น

๒. ท้องที่ที่ความผิดอ้างว่าได้เกิดภายในเขตอำนาจของเจ้าพนักงาน หมายถึง ยังไม่มีความแน่นอนว่าความผิดเกิดขึ้นในท้องที่นั้นจริงหรือไม่ หากแต่มีผู้กล่าวอ้างว่าเกิดในท้องที่นั้น

๓. ท้องที่ที่ความผิดเชื่อว่าเกิดภายในเขตอำนาจของเจ้าพนักงาน หมายถึง ในความคิดเห็นของเจ้าพนักงาน มีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าความผิดได้เกิดขึ้นในท้องที่นั้น

๔. ท้องที่ที่ผู้ต้องหาหนีที่อยู่ภายในเขตอำนาจของเจ้าพนักงาน คำว่า “มีที่อยู่” หมายถึง ถิ่นที่อยู่ ที่แท้จริงขณะที่ตกเป็นผู้ต้องหา

๕. ท้องที่ที่ผู้ต้องหาถูกจับภายในเขตอำนาจของเจ้าพนักงาน หมายถึง ท้องที่ที่ผู้ต้องหาถูกจับภายในเขตอำนาจของเจ้าพนักงาน โดยไม่พิจารณาว่าเจ้าพนักงานผู้จับจะเป็นเจ้าพนักงานในท้องที่นั้นหรือไม่

มาตรา ๑๙ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เป็นการไม่แน่ว่าการกระทำผิดอาญาได้กระทำในท้องที่ใดในระหว่างหลายท้องที่
(๒) เมื่อความผิดส่วนหนึ่งกระทำในท้องที่หนึ่งแต่มีอีกส่วนหนึ่งในอีกท้องที่หนึ่ง
(๓) เมื่อความผิดนั้นเป็นความผิดต่อเนื่องและกระทำต่อเนื่องกัน ในท้องที่ต่างๆ เกินกว่าท้องที่หนึ่งขึ้นไป

(๔) เมื่อเป็นความผิดซึ่งมีหลายกรรมกระทำลงในท้องที่ต่างๆ กัน

(๕) เมื่อความผิดเกิดขึ้นขณะผู้ต้องหากำลังเดินทาง

(๖) เมื่อความผิดเกิดขึ้นขณะผู้เสียหายกำลังเดินทาง พนักงานสอบสวนในท้องที่หนึ่งท้องที่ใดที่เกี่ยวข้องมีอำนาจสอบสวนได้ ในกรณีข้างต้นพนักงานสอบสวนต่อไปนี้เป็นผู้รับผิดชอบในการสอบสวน

(ก) ถ้าจับผู้ต้องหาได้แล้ว คือ พนักงานสอบสวนซึ่งท้องที่ที่จับได้อยู่ในเขตอำนาจ

(ข) ถ้าจับผู้ต้องหาไม่ได้ คือ พนักงานสอบสวนซึ่งท้องที่ที่พบการกระทำผิดก่อนอยู่ในเขตอำนาจ

๑) เป็นการไม่แน่ว่าการกระทำผิดอาญาได้กระทำในท้องที่ใดในระหว่างหลายท้องที่ ได้แก่ กรณีที่ไม่ทราบแน่ชัดว่าการกระทำผิดเกิดขึ้นในท้องที่ใดระหว่างหลายท้องที่

๒) เมื่อความผิดส่วนหนึ่งได้กระทำในท้องที่หนึ่ง แต่อีกส่วนหนึ่งในอีกท้องที่

๓) เมื่อความผิดนั้นเป็นความผิดต่อเนื่อง และกระทำต่อเนื่องกันในท้องที่ต่างๆ เกินกว่าท้องที่หนึ่งขึ้นไป

ความผิดต่อเนื่อง หมายถึง ความผิดที่มีสภาพของความผิดอยู่ต่อเนื่องอยู่ชั่วขณะหนึ่ง โดยมีการกระทำและเจตนาประกอบกันอยู่ต่อเนื่องตลอดเวลาที่การกระทำนั้นยังคงมีปรากฏอยู่

- ๔) เมื่อเป็นความผิดซึ่งมีหลายกรรม กระทำลงในท้องที่ต่างๆ กัน
- ๕) เมื่อความผิดเกิดขึ้นขณะผู้ต้องหากำลังเดินทาง
- ๖) เมื่อความผิดเกิดขึ้นขณะผู้เสียหายกำลังเดินทาง

มาตรา ๒๐ ถ้าความผิดซึ่งมีโทษตามกฎหมายไทยได้กระทำความผิดนอกราชอาณาจักรไทย ให้อัยการสูงสุด หรือผู้รักษาการแทนเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบหรือจะมอบหมายหน้าที่นั้นให้พนักงานอัยการ หรือพนักงานสอบสวนคนใดเป็นผู้รับผิดชอบทำการสอบสวนแทนก็ได้

ในกรณีที่อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนมอบหมายให้พนักงานสอบสวนคนใดเป็นผู้รับผิดชอบทำการสอบสวน อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนจะมอบหมายให้พนักงานอัยการคนใดทำการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนก็ได้ให้พนักงานอัยการที่ได้รับมอบหมายให้เป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบหรือให้ทำการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนมีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวนเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนบรรดาอำนาจและหน้าที่ประการอื่นที่กฎหมายบัญญัติไว้ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการ

ในกรณีที่พนักงานอัยการทำการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามคำสั่งและคำแนะนำของพนักงานอัยการในเรื่องที่เกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐาน

ในกรณีจำเป็น พนักงานสอบสวนต่อไปนี้มีอำนาจสอบสวนในระหว่างรอคำสั่งจากอัยการสูงสุด หรือผู้รักษาการแทน

(๑) พนักงานสอบสวนซึ่งผู้ต้องหาถูกจับในเขตอำนาจ

(๒) พนักงานสอบสวน ซึ่งรัฐบาลประเทศอื่นหรือบุคคลที่ได้รับความเสียหายได้ร้องฟ้องให้ทำโทษผู้ต้องหาเมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในการสอบสวนแล้วแต่กรณี เห็นว่าการสอบสวนเสร็จแล้ว ให้ทำความเห็นตามมาตรา ๑๔๐ มาตรา ๑๔๑ หรือมาตรา ๑๔๒ ส่งพร้อมสำนวนไปยังอัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทน

ความผิดนอกราชอาณาจักร ตามมาตรา ๒๐ ได้แก่ ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๔ วรรคสอง มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙

ในกรณีที่ความผิดได้กระทำความผิดนอกราชอาณาจักรไทย ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๒๐ กฎหมายให้เจ้าพนักงานซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ดังต่อไปนี้ มีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวน

(๑) อัยการสูงสุด

(๒) ผู้รักษาการอัยการสูงสุด

(๓) พนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนผู้ได้รับมอบหมาย

(๔) พนักงานสอบสวนในท้องที่ที่ผู้ต้องหาถูกจับ

(๕) พนักงานสอบสวนซึ่งรัฐบาลประเทศอื่น หรือบุคคลที่ได้รับความเสียหายได้ร้องฟ้องให้ทำโทษผู้ต้องหา เช่น นาย ก. คนไทยได้ข้ามไปเที่ยวเวียงจันทน์ แล้วทำร้าย นาย ข. คนลาว แล้วหนีกลับมายังประเทศไทย นาย ข. ได้เข้าแจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจของ สภ.เมือง จ.หนองคาย เช่นนี้ พนักงานสอบสวนอำเภอเมืองหนองคาย มีอำนาจสอบสวน

การส่งสำนวนการสอบสวนไปให้หน่วยงานอื่นที่เป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ

การรับแจ้งความกรณีที่เป็นความผิดที่อยู่ในอำนาจการสอบสวนหรือเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบของหน่วยงานอื่น เช่น กรมสอบสวนคดีพิเศษ, สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.), สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) และสำนักงานอัยการสูงสุด

๑. กรมสอบสวนคดีพิเศษ มีอำนาจสอบสวนตาม พ.ร.บ.การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.๒๕๕๗

คดีพิเศษ หมายถึง คดีความผิดทางอาญาตามที่กฎหมายกำหนดไว้ใน มาตรา ๒๑ แห่ง พ.ร.บ.การสอบสวนคดีพิเศษฯ ได้แก่

คดีความผิดทางอาญาดังต่อไปนี้ (ตามบัญชีท้าย พ.ร.บ.ฯ)

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการเล่นแชร์

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแบบผังภูมิของวงจรรวม

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายการค้า

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยเงินตรา

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออกที่ผลิตในราชอาณาจักร

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่งประเทศไทย

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตร

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ความผิดทางอาญาดังต่อไปนี้ (กฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดคดีพิเศษเพิ่มเติมฯ)

คดีความผิดตามประมวลรัษฎากร

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสรรพสามิต

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสุรา

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบ

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยแร่

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องสำอาง

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยา

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ

คดีความผิดตามประมวลกฎหมายที่ดิน

โดยคดีที่กล่าวถึงข้างต้น จะต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้

๑. เป็นความผิดทางอาญาที่มีความซับซ้อน ต้องใช้วิธีการสืบสวนสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ

๒. เป็นความผิดทางอาญาที่มีหรืออาจมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือระบบเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

๓. เป็นความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญหรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม

๔. เป็นความผิดทางอาญาที่มีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน

๕. เป็นความผิดทางอาญาที่มีพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ซึ่งมิใช่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นผู้ต้องสงสัยเมื่อมีหลักฐานว่าน่าจะได้กระทำความผิดทางอาญาหรือเป็นผู้ถูกกล่าวหา หรือผู้ต้องหา

๖. ความผิดทางอาญาอื่น นอกเหนือจากที่กล่าวมา ตามที่คณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) มีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

กรณีคดีที่มีการกระทำอันเป็นกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท และบทใดบทหนึ่งจะต้องดำเนินการโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ หรือคดีที่มีการกระทำผิดหลายเรื่องต่อเนื่องหรือเกี่ยวพันกัน และความผิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะต้องดำเนินการโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจสืบสวนสอบสวนและถือว่าคดีนั้นเป็นคดีพิเศษ

แนวทางการปฏิบัติของพนักงานสอบสวน

(อาศัยอำนาจตามข้อบังคับ กคพ. ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ในคดีพิเศษระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง)

กรณีที่มีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ ในการทำความผิดอาญาอันเป็นคดีพิเศษ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นต่อพนักงานสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการรับคำร้องทุกข์ คำกล่าวโทษ แล้วดำเนินการสอบสวน และดำเนินการอื่นตามหน้าที่ซึ่งน่าจะจะมีการส่งมอบสำนวนการสืบสวนสอบสวนให้กรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยให้ส่งมอบสำนวนการสืบสวนสอบสวนให้กรมสอบสวนคดีพิเศษภายใน ๑๕ วัน นับตั้งแต่รับคำร้องทุกข์ หรือคำกล่าวโทษ

กรณีคดีความผิดอาญาอันเป็นคดีพิเศษ อื่นนอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้น (มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒)) ให้พนักงานสอบสวนที่ได้รับคำร้องทุกข์ หรือคำกล่าวโทษ สืบสวนสอบสวนหรือดำเนินการอย่างหนึ่ง และให้ส่งมอบสำนวนการสืบสวนสอบสวนให้กรมสอบสวนคดีพิเศษ ภายใน ๓๐ วัน

ในระหว่างที่พนักงานสอบสวนยังไม่ได้ส่งสำนวนการสอบสวนมาที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุม การขัง การปล่อยตัวชั่วคราว การเก็บรักษาของกลาง และการดำเนินการอื่นที่จำเป็น และถ้ามีการฝากขังต้องดำเนินการให้เสร็จก่อนครบกำหนดฝากขังไม่น้อยกว่า ๓ วัน

๒. สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)

ป.ป.ช.มีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งความเห็นในกรณี เจ้าหน้าที่ของรัฐ ตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูง เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ผู้บริหารระดับสูง ผู้อำนวยการกองทุจริตต่อหน้าที่ ตาม พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ (หมวด ๑๑)

เจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา ๔ หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่ง หรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งไม่ใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่น และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ และบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางการปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐ

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หมายความว่า นายกรัฐมนตรี, รัฐมนตรี, สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร, สมาชิกวุฒิสภา, ข้าราชการการเมืองอื่น นอกเหนือจาก (๑) และ (๒) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง, ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา, ผู้บริหารท้องถิ่น, รองผู้บริหารท้องถิ่น และผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่

คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา, สมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ความผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในอำนาจของ ป.ป.ช. ได้แก่ ข้าราชการ ตั้งแต่ระดับผู้อำนวยการกองระดับต้นหรือเทียบเท่าขึ้นไป (ระดับ ๘ ขึ้นไป) หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กระทำทุจริตในภาครัฐหรือข้าราชการตำรวจ และทหารประจำการ ที่มีศตั้งแต่พันตำรวจเอกขึ้นไป

แนวทางการปฏิบัติของพนักงานสอบสวน

ในกรณีที่มีผู้เสียหายมาร้องทุกข์ หรือมีผู้กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีใช้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่นว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เกินสองปี ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการดังนี้

๑. สอบสวนปากคำผู้ร้องทุกข์หรือผู้กล่าวโทษแล้วบันทึกการรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษในสมุดรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี โดยไม่ต้องบันทึกการรับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษในสมุดสารบบการดำเนินคดีอาญาทั่วไป

๒. ดำเนินการสอบสวนพยานบุคคลที่เป็นประโยชน์ต่อรูปคดี และรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ เพื่อประกอบคดี

๓. ตรวจสอบว่าผู้ถูกกล่าวหาชื่อ สกุล เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมีตำแหน่งหน้าที่ราชการสังกัดใด พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไปแล้วตั้งแต่เมื่อใด

๔. ให้พิจารณาคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษนั้น ได้กล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ในฐานะความผิดใด

๕. เมื่อดำเนินการแล้วให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่มีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ หากพนักงานสอบสวนพิจารณาแล้วปรากฏว่าไม่เป็นคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ หรือไม่มีการกระทำความผิดให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีลักษณะที่ ๑๓ บทที่ ๓ เรื่องคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษโดยเคร่งครัด ด้วยการลงรายงานประจำวันชี้แจงหลักกฎหมายไว้เป็นหลักฐาน และแจ้งให้ผู้แจ้งความทราบ

๖. ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น ให้พนักงานสอบสวนชี้แจงแนะนำผู้เสียหายทราบว่า ตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ ได้กำหนดให้ผู้เสียหายไปยื่นคำร้องเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยตรง และให้พนักงานสอบสวนบันทึกการดำเนินการดังกล่าวในรายงานประจำวันไว้เป็นหลักฐานด้วย

๗. ในระหว่างที่พนักงานสอบสวนยังมีได้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการ หากผู้ถูกกล่าวหาเข้าหาพนักงานสอบสวนเองหรือผู้ที่มาปรากฏตัวต่อหน้าพนักงานสอบสวนเป็นผู้ถูกกล่าวหา ให้พนักงานสอบสวนทำการตรวจสอบให้ได้ความแน่ชัดว่าผู้นั้นเป็นผู้ถูกกล่าวหา แล้วดำเนินการตามประมวล

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๔ โดยให้ถามชื่อตัว นามสกุล ชาติบังคับ บิดามารดา อายุ อาชีพ ที่อยู่ ที่เกิด และแจ้งข้อหาให้ทราบ และต้องบอกให้ทราบก่อนว่าถ้อยคำที่กล่าวนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐาน ยืนยันในการพิจารณาได้ เมื่อเต็มใจให้การอย่างใดก็ให้จดคำให้การไว้ ถ้าไม่เต็มใจให้การเลยก็ให้บันทึกไว้ เมื่อพนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.แล้ว อำนาจของพนักงานสอบสวนย่อมสิ้นสุดลง ดังนั้น อำนาจในการควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาหรือสัญญาประกันกรณีที่มีการปล่อยตัวชั่วคราวย่อมสิ้นสุดลง เช่นเดียวกันและให้ปล่อยตัวหรือขอให้ศาลปล่อยตัวผู้ถูกกล่าวหาไปในทันที

๘. ในกรณีที่บุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้ร่วมกระทำความผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามความผิดดังกล่าวข้างต้นให้พนักงานสอบสวนดำเนินการในลักษณะเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดโดยรวมเป็นสำนวนเดียวกันเพื่อส่งเรื่องให้คณะกรรมการป.ป.ช.ดำเนินการต่อไป

๙. เนื่องจากความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เป็นความผิดมูลฐานตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ จึงให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่และพนักงานสอบสวนปฏิบัติตามระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ ๑๘ บทที่ ๒๑ เรื่องแนวทางปฏิบัติในการดำเนินคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน โดยเคร่งครัดอีกส่วนหนึ่งด้วย

๑๐. เมื่อได้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.แล้ว ต่อมาปรากฏว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องคืนมาให้พนักงานสอบสวนดำเนินการ จึงบันทึกการรับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษลงในสมุดสารบบการดำเนินคดี อาญาทั่วไปแล้วรีบสอบสวนต่อไปโดยมิชักช้า

กรณีดังต่อไปนี้ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

๑. เรื่องที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเกิน ๒ ปี นับถึงวันรับคำร้องทุกข์ กล่าวโทษต่อ พงส. (ดู ม.๘๔ ประกอบกับ ม.๘๘)

๒. เรื่องที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นลูกจ้างชั่วคราวหรือลูกจ้างประจำของส่วนราชการ (ยกเว้นลูกจ้างขององค์การหรือหน่วยงานของรัฐตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.๒๕๐๒) เนื่องจากลูกจ้างดังกล่าวมิได้มีฐานะเป็นเจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่น ดังนั้นการกระทำผิดจึงเป็นเพียงผิดอาญาทั่วไป มิใช่ผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ เว้นแต่ลูกจ้างของส่วนราชการดังกล่าวได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย เช่น พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ.๒๕๖๙ พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ.๒๕๘๔ เป็นต้น

๓. เรื่องที่ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส ตาม พ.ร.บ.คณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ ซึ่งแม้เจ้าอาวาสเป็นผู้ซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้อำนาจทางการปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามกฎหมาย การใช้อำนาจทางการปกครองดังกล่าวมิได้ใช้กับหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐ เจ้าอาวาสจึงไม่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตาม พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒

๔. เรื่องที่กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้านรับรองบุคคลผู้ขอมีบัตรประจำตัวประชาชนในฐานะบุคคล ผู้นำเชื่อถืออันเป็นเท็จ ไม่เป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ เนื่องจากกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้านไม่มี

อำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการเกี่ยวกับการทำบัตรประชาชนตาม พ.ร.บ.บัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.๒๕๒๖

๖. เรื่องที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มีตำแหน่งเป็นประธานกรรมการและกรรมการชุมชนเมือง เนื่องจากบุคคลดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่เพียงกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์หรือวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุน การให้สมาชิกกู้ยืมเงิน อำนาจหน้าที่ดังกล่าวไม่ได้เป็นการใช้อำนาจทางการปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมาย

๓. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.)

ป.ป.ท. มีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดเกี่ยวกับการกระทำทุจริตในภาครัฐของเจ้าหน้าที่รัฐ และมีอำนาจหน้าที่ไต่สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งความเห็นส่งพนักงานอัยการเพื่อฟ้องคดีอาญาต่อเจ้าหน้าที่รัฐตาม พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๕๑

เจ้าหน้าที่รัฐ หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แต่ไม่รวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐดังต่อไปนี้

๑. ผู้บริหารระดับสูง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๒. ผู้พิพากษาและตุลาการ

๓. พนักงานอัยการ

๔. ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕. เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของศาล รัฐสภา องค์กรตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรอิสระจากการควบคุมหรือกำกับของฝ่ายบริหารที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญ

๖. เจ้าหน้าที่ของรัฐในสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

๗. เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งกระทำความผิดในลักษณะที่กรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรดำเนินการตามที่คณะ ป.ป.ช. กำหนด

๘. เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งร่วมกระทำความผิดกับบุคคลตาม ข้อ ๑-๗

การทุจริตในภาครัฐ หมายความว่า กระทำทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤตินิยมชอบในภาครัฐโดยทุจริตต่อหน้าที่ หมายถึง การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้

๑. การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

๒. การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

๓. การใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือ

๔. การกระทำอันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาหรือตามกฎหมายอื่น

ประพจน์มิชอบ หมายถึง การใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายระเบียบ คำสั่งหรือมติคณะรัฐมนตรีที่มุ่งหมายจะควบคุมดูแลการรับ การเก็บรักษา หรือการใช้เงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน

กล่าวคือ ป.ป.ท. มีหน้าที่ไต่สวนข้อเท็จจริง และสรุปสำนวนการสอบสวน ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่นอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ของ ป.ป.ช. หรือเป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด (ต่ำกว่าระดับ ๘) กระทำทุจริตในภาครัฐ หรือประพจน์มิชอบ

การปฏิบัติของพนักงานสอบสวน ตามมาตรา ๓๐

ในกรณีที่มีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่รัฐ อันเนื่องมาจากการกระทำทุจริตในภาครัฐ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ หรือคณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจแจ้งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเสียก่อน และส่งสำนวนการสอบสวนดังกล่าวให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ในระยะเวลาที่กำหนด โดยคณะกรรมการ ป.ป.ท. จะถือว่า สำนวนดังกล่าวทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ก็ได้ เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติของพนักงานสอบสวนการรับแจ้งความ จึงได้แยกเป็นประเภทคดี เพื่อให้เกิดความเข้าใจและยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติ โดยแยกเป็นประเภทดังนี้

แนวทางการปฏิบัติกรรับแจ้งคดีประเภทต่างๆ ที่สำคัญ

๑. แนวทางการปฏิบัติกรณีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ในชั้นจับกุมให้เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดจับกุมตรวจสอบยาเสพติดของกลางทางเคมีด้วยชุดตรวจสอบยาเสพติด เมื่อมีการจับกุม เพื่อเป็นการยืนยันในเบื้องต้น ก่อนทำบันทึกการจับกุมส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดี

ให้ตรวจสอบเครื่องชั่งน้ำหนักยาเสพติดของแต่ละ สน. ให้มีมาตรฐานเดียวกันกับเครื่องชั่งน้ำหนักของ ป.ป.ส.

การชั่งน้ำหนักของกลางให้เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดจับกุมทำการชั่งยาเสพติดของกลางโดยทำการแยกน้ำหนักสุทธิของยาเสพติด และน้ำหนักของสิ่งห่อหุ้มให้ชัดเจน

ในการส่งมอบยาเสพติดของกลางให้พนักงานสอบสวนให้ทำการชั่งยาเสพติดทั้งที่เป็นน้ำหนักสุทธิ และน้ำหนักสิ่งห่อหุ้มต่อหน้าพนักงานสอบสวนและผู้ต้องหา โดยให้สอบสวนปากคำผู้กล่าวหา พยานผู้จับกุม และผู้ต้องหาเรื่องน้ำหนักยาเสพติดของกลาง พร้อมถ่ายภาพ และให้ผู้จับกุม, ผู้ต้องหา และพนักงานสอบสวน ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องบนฉลากปิดภาชนะยาเสพติด (ป.ป.ส. ๖-๓๑) ด้วย

ให้นำสำเนาฉลากปิดภาชนะยาเสพติด (ป.ป.ส. ๖-๓๑) ติดประกอบสำนวนการสอบสวนรวมทั้งให้พนักงานสอบสวนสอบปากคำผู้กล่าวหาและพยานยืนยันว่ายาเสพติดของกลางที่ใส่ในภาชนะดังกล่าวเป็นยาเสพติดของกลางที่ผู้กล่าวหาและพยานตรวจยึดได้ในคดีนี้

ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้นำส่งยาเสพติดของกลาง ไปยัง สำนักงาน ป.ป.ส. โดยเร็วตามกรอบเวลาที่กฎหมายกำหนด

คดีความผิดต่อส่วนตัว

การรับแจ้งความคดีความผิดต่อส่วนตัว การพิจารณาก่อนที่จะดำเนินการสอบสวน เมื่อมีผู้มาแจ้งความร้องทุกข์ หรือ กล่าวโทษ พนักงานสอบสวนต้องซักถามปากคำเพื่อให้ทราบ เรื่องที่เกิดขึ้นเป็นความผิดทางอาญา หรือทางแพ่ง หรือไม่เป็นความผิด

คดีอาญาต่อส่วนตัว หรือคดีที่ยอมความกันได้

(๑) การจะเป็นความผิดต่อส่วนตัวหรือไม่ ให้พิจารณาว่าความผิดที่มีการกล่าวหาดังกล่าว เป็นความผิดอันยอมความกันได้ตามกฎหมายหรือไม่ เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้คดีที่สามารถยอมความกันได้ ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวน เว้นแต่จะมีการร้องทุกข์ตามระเบียบ (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๒๑ วรรคสอง) ในการรับคำร้องทุกข์จะต้องกล่าวไว้ให้ปรากฏด้วยว่าขอมอบคดีให้พนักงานสอบสวนฟ้องร้องต่อไป จนกว่าคดีจะถึงที่สุด และผู้เสียหายจะถอนคำร้องทุกข์ในความผิดต่อส่วนตัวเมื่อใดก็ได้ก่อนคดีถึงที่สุด หากผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์อำนาจในการดำเนินคดีของพนักงานสอบสวนย่อมระงับไปด้วย (ป.วิ อาญา ๓๙ (๒) ไม่มีอำนาจสอบสวนต่อไป (ป.เกี่ยวกับคดีลักษณะที่ ๑๓ บทที่ ๓ ข้อ ๖ (แก้ไขฯ ฉ.๖ พ.ศ.๒๕๓๗) ลง ๑๖ ธ.ค. ๓๗)

(๒) ความผิดต่อส่วนตัว นอกจากจะพิจารณาอายุความ ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๙๕ แล้ว ในความผิดอันยอมความได้ ถ้าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องและรู้ตัวผู้กระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ (ป.อาญา มาตรา ๙๖)

(๓) คดีที่เกิดขึ้น ผู้แจ้งความร้องทุกข์มีอำนาจร้องทุกข์หรือไม่ อย่างไร (ป.วิ อาญา มาตรา ๓, ๔, ๕, ๖)

ผู้มีอำนาจร้องทุกข์คือ

๑. ผู้เสียหายร้องทุกข์ด้วยตนเอง
๒. ผู้แทนของผู้เสียหาย (ต้องเข้าหลักเกณฑ์ ป.วิ อาญา มาตรา ๕, ๖)
๓. มอบอำนาจให้ผู้อื่นมาร้องทุกข์

เนื่องจากความผิดต่อส่วนตัวผู้เสียหายเท่านั้นที่สามารถร้องทุกข์มอบคดีต่อพนักงานสอบสวน ฉะนั้นผู้เสียหายต้องเป็นผู้เสียหายที่แท้จริงหรือเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย ไม่ได้เป็นผู้ร่วมกระทำผิดหรือเป็นผู้ใช้ให้กระทำผิดไม่รู้เห็นหรือสนับสนุนในการกระทำผิดนั้น

แนวคำพิพากษาศาลฎีกา ในการพิจารณาว่าเป็นผู้เสียหายหรือไม่ในความผิดต่อส่วนตัว

๑. ผู้เยาว์อายุยังไม่ครบ ๒๐ ปี บริบูรณ์ มีอายุเพียง ๑๗-๑๘ ปี แต่มีความรู้ความสามารถเพียงพอ ย่อมมีอำนาจร้องทุกข์ได้ (ฎีกา ๒๑๔/๒๔๙๔) และถอนคำร้องทุกข์ได้ (ฎีกา ๒๑๐๐/๒๔๙๗, ๑๖๔๑/๒๕๑๔)
๒. ในคดีข้อหา ยักยอก และ ฉ้อโกง ผู้ครอบครองทรัพย์แม้มิใช่เจ้าของ ก็เป็นผู้เสียหายได้ สามารถแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนได้ (ฎีกา ๕๐๙๗/๒๕๓๑)
๓. เชื้อพิพาทเป็นเชื้อส่งจ่ายให้แก่ผู้ถือ โจทก์ร่วมมิได้นำเชื้อไปเรียกเก็บเงิน ผู้นำเชื้อไปเรียกเก็บเงิน

คือ ส. โดยไม่ปรากฏว่าโจทก์ร่วมมอบให้นาย ส ไปเบิกเงินแทนแต่อย่างใด ดังนั้นโจทก์ร่วมจึงมิใช่ผู้ทรงเช็ค โดยชอบด้วยกฎหมาย ขณะธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน จึงไม่ใช่ผู้เสียหาย (ฎีกา ๑๔๖๕/๒๕๓๑)

๔. จำเลยเป็นตัวแทนของบริษัทประกันชีวิต รับค่าสมัครเป็นสมาชิกสวัสดิการที่มีผู้ชำระเงินให้แก่บริษัท เป็นการทำการแทนบริษัทฯ มิใช่ทำการแทนผู้ชำระเงิน จำเลยยกยอกเงินไป บริษัทเป็นผู้เสียหาย มีอำนาจร้องทุกข์ได้ ส่วนผู้ชำระเงินไม่ใช่ผู้เสียหายไม่มีอำนาจร้องทุกข์ได้ (ฎีกา ๒๗๘๒/๒๕๒๒)

๕. ผู้รับฝากเงินมีอำนาจเอาเงินที่รับฝากไปใช้จ่ายได้ และมีหน้าที่ต้องคืนเงินแก่ผู้ฝากให้ครบจำนวน กรณีผู้รับฝากจ่ายเงินให้จำเลยไปเพราะถูกฉ้อโกงต้องถือว่าผู้รับฝากเป็นผู้เสียหาย ผู้ฝากไม่ใช่ผู้เสียหาย ไม่มีอำนาจร้องทุกข์ (ฎีกา ๘๗/๒๕๐๖)

๖. ผู้เสียหายในคดีบุกรุก ทำให้เสียหายทรัพย์ ไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ของทรัพย์นั้น ผู้ครอบครองดูแลรักษาทรัพย์ก็เป็นผู้เสียหาย มีอำนาจร้องทุกข์ได้ (ฎีกา ๑๒๘๔/๒๕๔๑, ฎีกา ๔๘๒/๒๕๒๓)

๗. หลอกหลวงให้ทำนิติกรรมอันเป็นความผิดฉ้อโกงตาม ปอ.มาตรา ๓๔๑ วรรคสองนั้น ผู้ถูกหลอกยอมเป็นผู้เสียหาย แม้ผู้อื่นจะเป็นผู้ทำนิติกรรมตามที่จำเลยหลอกหลวงก็ตาม (ฎีกา ๑๙๓๑/๒๕๑๔) และถือว่าผู้ทำนิติกรรมเป็นผู้เสียหายด้วย (ฎีกา ๑๐๕๒๒/๒๕๕๓)

คดีความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์

การรับแจ้งความ : เนื่องจากความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์มีความเกี่ยวเนื่องกับกฎหมายหลายฉบับ จึงมีแนวทางปฏิบัติดังนี้

๑. กรณีมีเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนพาผู้เสียหายมาร้องทุกข์ พนักงานสอบสวนต้องรับตัวผู้เสียหายพร้อมแบบสัมภาษณ์เบื้องต้นสำหรับคัดกรองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ หรือกรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวนแล้วพบเองโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวนได้เบาะแสการกระทำความผิดตามสถานบริการ ร้านคาราโอเกะ ร้านอาหาร โรงแรม

๒. กรณีผู้เสียหายหรือญาติหรือมีผู้พาผู้เสียหายมาร้องทุกข์หรือได้รับการร้องขอความช่วยเหลือจากองค์กรเอกชนทั้งในและระหว่างประเทศ หน่วยราชการจาก พม. กรมการกงสุล (หน่วยงานช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ) ญาติผู้เสียหายร้องทุกข์ เช่น โรงงานอาหารทะเล โรงงานคอนกรีต โรงงานผลิตหมุยหรือบุตรหลานญาติเพื่อนถูกล่อลวงไปขายบริการทางเพศ การบังคับใช้แรงงานหรือพามาขอทานแล้วไม่อยู่ในสภาพที่จะช่วยเหลือตัวเองได้ และขอความช่วยเหลือผ่านญาติหรือประชาชน พบเห็นแล้วแจ้งเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง พนักงานสอบสวนต้องจัดให้มีการคัดกรองเหยื่อหรือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

กรณีผู้แจ้งเป็นผู้เสียหาย

ผู้แจ้งเป็นผู้เสียหาย ให้สอบปากคำหรือสัมภาษณ์ผู้แจ้งและพิจารณาว่าผู้แจ้งเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์หรือไม่ โดยพิจารณาได้จากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๖ ซึ่งบัญญัติว่าการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์หมายถึงผู้แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ (วัตถุประสงค์) จากการเป็นธุระจัดหา ซื้อง่าย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยว กักขังจัดให้อยู่อาศัยหรือรับไว้ซึ่งบุคคลใดโดยข่มขู่ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกหลวงใช้อำนาจโดยมิชอบหรือโดยให้เงิน

หรือผลประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลบุคคลนั้นเพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์จากบุคคลที่ตนดูแล (วิธีการ) หรือการแสวงหาประโยชน์จากการเป็นรัฐจัดหา ชื่อขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยว กักขังจัดให้อยู่อาศัยหรือรับไว้ซึ่งเด็ก (วิธีการ) อีกทั้งการกระทำดังกล่าวจะต้องเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการดำเนินการตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑ อันได้แก่

๑. การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี
 ๒. การผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก
 ๓. การแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น
 ๔. การเอาคนลงเป็นทาส
 ๕. การนำคนมาขอทาน
 ๖. การบังคับใช้แรงงานหรือบริการซึ่งกฎหมายให้คำนิยามว่า การข่มขืนใจให้ทำงานหรือให้บริการ โดยทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นเองหรือของผู้อื่น โดยขู่เชิญด้วยประการใดๆ โดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือโดยทำให้บุคคลนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้
 ๗. การบังคับต้อวียะเพื่อการค้า
 ๘. การอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการขูดรีดบุคคลไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม
- หากพิจารณาแล้วเข้าข่ายเป็นผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์ให้รับคำร้องทุกข์ตามกฎหมาย และนำแบบคัดแยกส่งมอบพนักงานสอบสวนด้วย
- หากไม่เข้าข่ายเป็นผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์และเป็นความผิดตามกฎหมายอื่น ให้ส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีในคราวเดียวกัน

การดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๐

เมื่อมีการสอบปากคำผู้เสียหายและตรวจพยานหลักฐานเบื้องต้นแล้วทราบว่าเป็นคดีค้ามนุษย์ที่เป็นความผิดซึ่งมีโทษตามกฎหมายไทยได้กระทำความผิดจนราชอาณาจักรไทยให้รับทำหนังสือแจ้งอัยการสูงสุดเพื่อมอบหมายให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบโดยข้อพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่ต้องดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๐ ได้แก่ การกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๔ วรรคสอง, มาตรา ๕, มาตรา ๖, มาตรา ๗ และมาตรา ๘

คดีความผิดเกี่ยวกับเทคโนโลยี

แนวทางการรับแจ้งความและดำเนินคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยี

๑. เมื่อผู้เสียหายแจ้งความให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษในกรณีที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น หรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้นภายในเขตอำนาจของตน หรือผู้ต้องหาที่อยู่หรือถูกจับภายในเขตอำนาจของตน และเป็นความผิดที่บัญญัติไว้ในหมวด ๑ แห่ง พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ พ.ศ.๒๕๕๐ (ระเบียบว่าด้วยการจับ ควบคุม คั่น การทำสำนวนการสอบสวนและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด ตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.๒๕๕๐ ลง ๓๐ พ.ย. ๕๐)

โดยให้ตรวจสอบว่ามีผลกระทบความผิดตามที่ผู้เสียหายแจ้งหรือไม่ โดยเปิดดูเว็บไซต์ตามที่อยู่ผู้เสียหายระบุ บันทึกหลักฐานที่ปรากฏไว้ทั้งหมด เช่น หน้าเว็บเพจ, ข้อความหรือภาพถ่ายที่ก่อให้เกิดความเสียหาย

๒. การส่งพิมพ์เอกสารหน้าเว็บเพจ, ข้อความหรือภาพถ่ายต่างๆ ในเว็บไซต์ที่พบการกระทำความผิด ให้ปรากฏที่ตั้งของเว็บไซต์ หรือ URL หรือเว็บไซต์นั้นด้วยและหรือปรากฏวันเวลาบนเว็บไซต์หรือขณะบันทึกข้อมูลหลักฐานนั้นด้วย

๓. กรณีเป็นกระดานข่าว ตรวจสอบว่ามีหมายเลขไอพี และวันเวลาของผู้โพสต์กระทู้ปรากฏหรือไม่ หากมีหมายเลขไอพีของผู้โพสต์ปรากฏอยู่ในกระดานข่าว ให้ข้ามไปขั้นตอนที่ ๔)

กรณีไม่ปรากฏหมายเลขไอพีของผู้โพสต์กระทู้ ให้สอบถามไปยังผู้ดูแลเว็บไซต์ โดยหาข้อมูลการติดต่อภายในเว็บไซต์ หรือค้นจากเว็บไซต์ www.whois.sc โดยระบุชื่อเว็บไซต์ที่ต้องการค้นหาผู้ดูแลระบบในช่องสำหรับค้นหา (LOOKUP)

๔. ส่งหมายเลขกระทู้ไปยังผู้ดูแลเว็บไซต์ เพื่อตรวจสอบว่าผู้กระทำความผิดโพสต์ข้อความมาจากหมายเลขไอพีอะไร และวันเวลาใด

๕. เมื่อได้หมายเลขไอพีและวันเวลา มาจากผู้ดูแลระบบแล้ว ให้ตรวจสอบว่าหมายเลขไอพีเป็นผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตรายใด โดยระบุหมายเลขไอพีที่ต้องการค้นหาในเว็บไซต์ www.whois.sc

๖. ตรวจสอบหาหมายเลขโทรศัพท์ที่ใช้เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตของผู้กระทำความผิด โดยส่งหมายเลขไอพี และวันเวลาไปตรวจสอบกับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต โดยใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือส่งไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.๒๕๕๐ ตรวจสอบให้ (เฉพาะกรณีที่เป็นความผิดตามพ.ร.บ.นี้เท่านั้น)

๗. เมื่อได้หมายเลขโทรศัพท์สำหรับใช้ในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตมาแล้ว ให้ตรวจสอบหาเจ้าของหมายเลขโทรศัพท์จากผู้ให้บริการโทรศัพท์ดังกล่าว เพื่อสอบถามค่าและขอหมายค้น เพื่อหาพยานหลักฐานเพิ่มเติมต่อไป

๘. ในคดีความผิดต่อส่วนตัวที่มีผู้เสียหายมาร้องทุกข์ ในคดีหมิ่นประมาท, ฉ้อโกง (หลอกขายสินค้า) ผ่านโปรแกรมแชทไลน์, เฟซบุ๊ก, กระทู้กระดานข่าว, อีเมล ซึ่งจะปรากฏความผิดตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ ซึ่งรัฐเป็นผู้เสียหาย เกิดขึ้นอีกความผิดหนึ่ง ต้องให้พนักงานสอบสวน หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ ร้องทุกข์ดำเนินคดี ในฐานะผู้กล่าวหาที่ ๒ ประกอบสำนวนด้วย

๙. กรณีที่พนักงานสอบสวนได้รับคำร้องทุกข์ หรือคำกล่าวโทษ ตามข้อ ๑) หากต้องการตรวจสอบข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ ให้พนักงานสอบสวนประสานงานมายัง บก.ปอท.หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ กระทรวงไอซีที ตรวจสอบข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการแสวงหาพยานหลักฐานประกอบการการกระทำความผิด

๑๐. ในการจับ ควบคุม และค้น เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ ประสานมายังพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบแล้ว ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

๑๑. กรณีที่ผู้เสียหายที่ถูกหลอกขายสินค้า ซึ่งเป็นความผิดฐานฉ้อโกง จะต้องให้ผู้เสียหายเก็บหลักฐานทั้งหมดให้กับพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบระบุสถานที่เกิดเหตุ เช่น บ้านของผู้เสียหาย, จุดที่ผู้เสียหายใช้อินเทอร์เน็ตพบข้อความที่หลอกขาย,จุดที่ผู้เสียหายโอนเงินไปให้คนร้าย เป็นต้น พร้อมกับพนักงานสอบสวน

จะต้องประสานกับฝ่ายสืบสวนเพื่อขอภาพคนร้ายขณะกดเงินจากตู้เอทีเอ็ม เพื่อเป็นแนวทางสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดโดยเร็ว เนื่องจากธนาคารบางแห่งเก็บภาพจากตู้เอทีเอ็มไว้เพียง ๑-๒ สัปดาห์ให้พนักงานสอบสวนออกหมายเรียกเจ้าของบัญชีธนาคารมาสอบปากคำ เพื่อพิจารณาว่าเจ้าของบัญชีถูกแอบอ้างถูกจ้างให้เปิดบัญชีหรือคนร้ายใช้หลักฐานปลอม เพื่อใช้เป็นเบาะแสสาวไปถึงคนร้ายอีกทางหนึ่งและที่สำคัญคือให้พนักงานสอบสวนออกหมายเรียกพยานเอกสาร ขอคำขอเปิดบัญชีและความเคลื่อนไหวทางบัญชีของคนร้าย เพื่อให้ธนาคารยืนยันตัวตนเจ้าของบัญชี

๑๒. พนักงานสอบสวนขอข้อมูลการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ของคนร้ายจากผู้ให้บริการย้อนหลัง ๓ เดือน เพื่อตรวจสอบรายละเอียดการใช้

๑๓. กรณีจำเป็นเร่งด่วนเพื่อป้องกันความเสียหาย เช่น ต้องทำการปิดกั้นเว็บไซต์ หรือระงับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้พนักงานสอบสวนที่รับแจ้งความ หรือผู้เสียหาย ประสานงานมายัง บก.ปอท. หรือกระทรวงไอซีที หรือธนาคาร หรือผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต เพื่อดำเนินการเบื้องต้นในการบรรเทาความเสียหายต่อไป

๑๔. กรณีที่ต้องยึดพยานวัตถุ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ พยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ มีหลักในการเข้าตรวจค้นและยึดดังนี้

๑๔.๑ คำนึงถึงความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่เป็นอันดับแรก

๑๔.๒ วาดแผนที่ในภาพรวมเช่นเดียวกับคดีทั่วไป

๑๔.๓ สวมถุงมือขณะตรวจค้นและยึดเพื่อป้องกันการปนเปื้อนของพยานหลักฐาน

๑๔.๔ วางป้ายระบุลำดับที่ของจุดต่างๆ พร้อมถ่ายภาพไว้ในทุกขั้นตอน

๑๔.๕ กันผู้ต้องสงสัยออกจากคอมพิวเตอร์

๑๔.๖ ตรวจสอบสถานะของเครื่องคอมพิวเตอร์ว่าเปิดอยู่หรือปิดอยู่ ถ้าเครื่องคอมพิวเตอร์ปิดอยู่ให้ข้ามไปที่ข้อ ๑๔.๗ ถ้าไม่มั่นใจให้พิจารณาดังนี้

- ตรวจสอบภาพว่าพิกหน้าจอ (โดยการขยับเมาส์) หรือปิดหน้าจออยู่ (โดยการกดปุ่มเปิด/ปิดที่หน้าจอ)

- ถ่ายภาพที่ปรากฏบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ กรณีที่มีหน้าต่างซ้อนกันหลายๆ หน้าต่าง ให้คลิกเลือกทีละหน้าต่าง แล้วถ่ายภาพเก็บหลักฐานเอาไว้

- หากมีเอกสารที่ยังไม่ได้บันทึก ให้กดปุ่มบันทึก

- ในกรณีที่ไม่เข้าเงื่อนไขตามที่กล่าวมาแล้ว เช่น มีไฟล์กำลังถูกลบ, ตีตรงหัสผ่าน เป็นต้น ให้ดึงปลั๊กออกจากหลังเครื่องคอมพิวเตอร์ ถ้าเป็นเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพา ให้ถอดแบตเตอรี่ก่อน ยกเว้นในกรณีที่เป็นคอมพิวเตอร์แบบแม่ข่ายระบบปฏิบัติการ WINDOWS SERVER รุ่นต่างๆ , ระบบ UNIX ให้ใช้วิธีการ SHUTDOWN แทนการดึงปลั๊กออกจากหลังเครื่อง

๑๔.๗ ติดป้ายกำกับเป็นคู่มือบริเวณจุดเชื่อมต่อของคอมพิวเตอร์กับสายที่เชื่อมต่อ

๑๔.๘ การถ่ายภาพควรถ่ายให้เห็นภาพรวม จุดเชื่อมต่อ และรายละเอียดของอุปกรณ์ที่ยึดทั้งหมด โดยเฉพาะหมายเลขประจำเครื่อง จากนั้น ดำเนินการบรรจุเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ต้องการยึดลงในกล่อง ถุงพลาสติก แล้วปิดผนึกด้วยเทปขาว พร้อมลงลายมือชื่อกำกับไว้

๑๔.๙ บันทึกรายละเอียดของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ยึด ลงลายมือชื่อผู้ยึด พร้อมระบุวันเดือนปี และเวลาที่ยึด เมื่อมีการส่งมอบพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้จดบันทึกเหตุผลในการส่งมอบ พร้อมลงลายมือชื่อผู้รับ และผู้ส่งมอบ พร้อมระบุวัน เวลา ให้ชัดเจน เพื่อเป็นการรักษาห่วงโซ่ของพยานหลักฐานให้มีความเชื่อถือตลอดเวลา

๑๔.๑๐ การเคลื่อนย้ายพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ ควรหลีกเลี่ยงสัญญาณวิทยุ กำลังส่งสูง ภายในรถยนต์ สายตรวจ สนามแม่เหล็ก โดยระวังในเรื่องการกระแทก ความเปียกชื้น และความร้อน เพราะอาจทำให้พยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์เกิดความเสียหายได้

๑๔.๑๑ พบเครื่องคอมพิวเตอร์ปิดอยู่ ห้ามเปิดเครื่อง กรณีมีความซับซ้อนให้ขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ กองพิสูจน์หลักฐาน

บทที่ ๒

การแจ้งข้อกล่าวหา

เมื่อพนักงานสอบสวนปฏิบัติหน้าที่เวรสอบสวนและมีผู้ต้องหาปรากฏต่อหน้า ไม่ว่าจะเป็นการเข้ามาพบ ถูกส่งตัวมา หรือเข้ามาพบเอง ให้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ให้ทำการสอบสวนโดยมิชักช้า

๒. เมื่อทำการสอบสวนแล้ว ปรากฏพยานหลักฐานตามสมควรว่า การกระทำของผู้ต้องหาเป็นความผิดและผู้ต้องหาไม่ใช่ผู้ถูกจับให้แจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ต้องหาทราบโดยให้จัดทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาให้มีรายละเอียดดังนี้

๒.๑ สถานที่บันทึก วันเดือนปี และเวลาที่บันทึก

๒.๒ ยศ ชื่อ ตำแหน่ง พนักงานสอบสวนผู้แจ้งข้อกล่าวหา

๒.๓ พฤติการณ์และการกระทำของผู้ต้องหาที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิด

๒.๔ ข้อกล่าวหาว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดฐานความผิดใด

๒.๕ แจ้งสิทธิตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๔/๔ กรณีผู้ต้องหาเป็นเด็กและเยาวชน ให้แจ้งสิทธิตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๓ ทวิ วรรคหนึ่งเพิ่มเติมด้วย

๒.๖ สอบถามผู้ต้องหาว่าให้การรับสารภาพหรือปฏิเสธ โดยให้ปรากฏรายละเอียดว่ารับสารภาพหรือปฏิเสธว่าอย่างไร (ในกรณีที่ผู้ต้องหาเป็นเด็กและเยาวชน ไม่ต้องถามค่าให้การผู้ต้องหา เนื่องจากตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ มาตรา ๖๙ วรรคสี่ ซึ่งห้ามผู้จับกุมถามค่าให้การเด็กและเยาวชนผู้ถูกจับ) จากนั้นให้สอบสวนปากคำผู้ต้องหา

๓. กรณีผู้ต้องหาถูกจับกุมไม่ต้องจัดทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหา ให้พนักงานสอบสวนผู้รับตัวจัดทำบันทึกการแจ้งสิทธิผู้ต้องหา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗/๑ (บันทึกการแจ้งสิทธิให้ใช้ตามแบบฟอร์มที่กำหนด ตามคำสั่ง ตร.ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ลง ๑ ก.ค. ๒๕๕๖) แล้วให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบสอบสวนปากคำผู้ต้องหา

๔. กรณีผู้ต้องหาซึ่งถูกแจ้งข้อกล่าวหาไม่ใช่ผู้ถูกจับ และยังมีได้มีการออกหมายจับแต่มีเหตุที่จะออกหมายจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗๑ ให้ดำเนินการตามกฎหมาย

หากในขณะที่แจ้งข้อกล่าวหาเป็นเวลาที่ศาลปิดทำการหรือใกล้จะปิดทำการให้ลงรายงานประจำวันนัดหมายให้ผู้ต้องหามาพบในโอกาสแรกที่ศาลเปิดทำการ เพื่อดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗๑

หมายเหตุ สิทธิของผู้ต้องหา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๔/๑ เป็นคำถามที่ต้องการคำตอบจากผู้ต้องหา ไม่ต้องแจ้งสิทธิให้ทราบในบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหา ให้ถามสอบถามผู้ต้องหา ในขั้นตอนการสอบถามปากคำหรือการถามค่าให้การผู้ต้องหา

ส่วนสิทธิของผู้ต้องหา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๔/๓ นั้น จะกลืนกันอยู่กับสิทธิตาม มาตรา ๑๓๔/๔ แล้ว

บันทึกแจ้งข้อกล่าวหา

..... (สถานที่บันทึก)

..... (วัน เดือน ปี ที่บันทึก)

บันทึกนี้ทำขึ้นเพื่อแสดงว่า วันนี้ เวลา น. (ยศ ชื่อ ตำแหน่ง พนักงานสอบสวน) ได้แจ้งข้อกล่าวหาให้

..... (ชื่อ ชื่อสกุล ผู้ต้องหา) อายุ ปี เชื้อชาติ-สัญชาติ ผู้ต้องหาที่ ๑

..... (ชื่อ ชื่อสกุล ผู้ต้องหา) อายุ ปี เชื้อชาติ-สัญชาติ ผู้ต้องหาที่ ๒ (ถ้ามี)

ทราบว่าเป็นผู้ต้องหา (พฤติการณ์และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่า ผู้ต้องหากระทำความผิด)

เหตุเกิดที่

เมื่อวันที่ เวลา

พฤติการณ์และการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดฐาน

และได้แจ้งให้ผู้ต้องหาทราบว่าผู้ต้องหาสิทธิ

๑. ให้การหรือไม่ให้การก็ได้ ถ้าให้การถ้อยคำที่ให้การอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้

๒. ให้ทนายความหรือผู้ที่ไว้วางใจเข้าฟังการสอบสวนปากคำตนในชั้นสอบสวนได้

ผู้ต้องหาทราบและเข้าใจข้อกล่าวหาและฐานความผิดดีแล้ว ขอให้การ..... (รับสารภาพ หรือปฏิเสธว่าอย่างไร)

อนึ่งในการแจ้งข้อกล่าวหาครั้งนี้ เจ้าพนักงานตำรวจผู้แจ้งข้อกล่าวหาไม่ได้ทำร้ายร่างกายผู้หนึ่งผู้ใด มิได้เรียกร้องเอาทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดจากผู้หนึ่งผู้ใดมาเป็นประโยชน์ส่วนตนหรือของบุคคลอื่น มิได้ทำให้ทรัพย์สินของผู้หนึ่งผู้ใด เสียหาย สูญหาย เสื่อมค่า หรือไร้ประโยชน์ แต่อย่างใด

ได้อ่านบันทึกนี้ให้ผู้ต้องหาฟังแล้ว รับว่าถูกต้อง จึงได้ให้ลงชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ) ผู้ต้องหา

(ลงชื่อ) ร.ต.ท. แจ้งข้อกล่าวหา/บันทึก/อ่าน

()

ตำแหน่ง

บันทึกแจ้งข้อกล่าวหา (กรณีผู้ต้องหาเป็นเด็กหรือเยาวชน)

..... (สถานที่บันทึก)

..... (วัน เดือน ปี ที่บันทึก)

บันทึกนี้ทำขึ้นเพื่อแสดงว่า วันนี้ เวลา น. (ยศ ชื่อ ตำแหน่ง พนักงานสอบสวน) ได้แจ้งข้อกล่าวหาให้

..... (ชื่อ ชื่อสกุล ผู้ต้องหา) อายุ ปี เชื้อชาติ-สัญชาติ ผู้ต้องหาที่ ๑

..... (ชื่อ ชื่อสกุล ผู้ต้องหา) อายุ ปี เชื้อชาติ-สัญชาติ ผู้ต้องหาที่ ๒ (ถ้ามี)

ทราบว่าเป็น..... (พฤติการณ์และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหากระทำความผิด)

เหตุเกิดที่

เมื่อวันที่ เวลา

พฤติการณ์และการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิดฐาน

และได้แจ้งให้ผู้ต้องหาทราบว่าผู้ต้องหาจะมีสิทธิ

- ๑. ให้การหรือไม่ให้การก็ได้ ถ้าให้การถ้อยคำที่ให้การอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้
- ๒. ให้ที่ปรึกษาทนายความหรือผู้ที่ไว้วางใจเข้าฟังการสอบสวนปากคำตนในชั้นสอบสวนได้
- ๓. สิทธิที่จะได้รับการสอบสวนในสถานที่อันเป็นส่วนตัว และเหมาะสม
- ๔. สิทธิในการให้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการ

ร่วมอยู่ด้วยในการถามปากคำ

๕. สิทธิในการตอบคำถามผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ กรณีที่นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เห็นว่า การถามคำถามโดยตรงหรือการถามคำถามบางคำถามอาจมีผลกระทบต่อจิตใจเด็กอย่างรุนแรง

๖. สิทธิที่จะไม่ตอบคำถามที่ซ้ำซ้อนหลายครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควร

อนึ่งในการแจ้งข้อกล่าวหาครั้งนี้ เจ้าพนักงานตำรวจผู้แจ้งข้อกล่าวหาได้ทำร้ายร่างกายผู้หนึ่งผู้ใดมิได้เรียกร้องเอาทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดจากผู้หนึ่งผู้ใดมาเป็นประโยชน์ส่วนตัวหรือของบุคคลอื่นมิได้ทำให้ทรัพย์สินของผู้หนึ่งผู้ใดเสียหาย สูญหาย เสื่อมค่า หรือไร้ประโยชน์ แต่อย่างไร

ได้อ่านบันทึกนี้ให้ผู้ต้องหาฟังแล้ว รับว่าถูกต้อง จึงได้ให้ลงชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ) ผู้ต้องหา

(ลงชื่อ) ผู้ปกครอง (ถ้ามี)

(ลงชื่อ) ที่ปรึกษาทนายความ (ถ้ามี)

(ลงชื่อ) พนักงานอัยการ (ถ้ามี)

(ลงชื่อ) นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ (ถ้ามี)

(ลงชื่อ) พ.ต.ท. แจ้งข้อกล่าวหา/บันทึก/อ่าน

()

ตำแหน่ง

บทที่ ๓

การควบคุมและการปล่อยชั่วคราว

การควบคุมชั้นพนักงานสอบสวน

การควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวนกระทำได้ตามที่กฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้เท่านั้น (ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๗๘)

๑. ความผิดหุโทษ (ความผิดซึ่งมีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ)

- พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมผู้ถูกจับได้เท่าที่จะถามค่าให้การเท่านั้น (ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๗๘ วรรคสอง)

๒. ความผิดตามวิธีการเพื่อความปลอดภัย (ผู้จะก่อเหตุร้ายตาม ป.อาญา ม.๔๖ และ พ.ร.บ. ให้ใช้ ป.อาญา พ.ศ.๒๕๔๙ มาตรา ๗)

- พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมผู้ถูกจับได้ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึง ที่ทำการของพนักงานสอบสวน โดยรวมระยะเวลาที่นำตัวผู้ถูกจับส่งอัยการเพื่อฟ้องศาลเข้าไปในระยะเวลา ๔๘ ชั่วโมงดังกล่าวด้วย

๓. ความผิดที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง (ความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ)

- พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมตัวผู้ถูกจับ ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการ พนักงานสอบสวนถ้าผู้ต้องหาให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหา ให้พนักงานสอบสวนนำตัวผู้ต้องหาไปยัง พนักงานอัยการเพื่อฟ้องวาจา (ฟ้องใบแดง) ภายในระยะเวลาดังกล่าวด้วย

- ถ้าฟ้องไม่ทันภายใน ๔๘ ชั่วโมง พนักงานสอบสวนมีอำนาจนำผู้ต้องหาไปขอผิดฟ้อง และฝากขังได้ไม่เกิน ๕ ผัด ผัดละไม่เกิน ๖ วัน

๔. ความผิดที่อยู่ในอำนาจศาลอาญาหรือศาลจังหวัด (คดีอาญาทั้งปวงที่ไม่ได้อยู่ในอำนาจ ของศาลยุติธรรมอื่นหรือเป็นคดีอาญาซึ่งระวางโทษจำคุกกว่า ๓ ปี หรือปรับเกินกว่า ๖๐,๐๐๐ บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ)

- พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมได้ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง นับต่อวันที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการ ของพนักงานสอบสวน ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๗๘ วรรค ๓

- ถ้าเป็นคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๖ เดือนหรือปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ฝากขังได้ ๑ ครั้ง ไม่เกิน ๗ วัน คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่า ๖ เดือน แต่ไม่ถึง ๑๐ ปี หรือปรับเกินกว่า ๕๐๐ บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ฝากครั้งได้หลายครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๑๒ วัน และรวมกันทั้งหมดไม่เกิน ๔๘ วัน

และคดีที่มีโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป ผากซังได้หลายครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๑๒ วัน และรวมกันทั้งหมดไม่เกิน ๘๔ วัน

- ถ้าผู้ต้องหาได้รับการปล่อยชั่วคราวในชั้นพนักงานสอบสวน ไม่ต้องยื่นคำร้องขอฝากขังต่อศาลอีก หากผู้ต้องหาได้รับการปล่อยชั่วคราวในชั้นศาลภายหลังจากที่ถูกนำตัวไปฝากขังต่อศาลแล้ว ก็ให้พนักงานสอบสวนขอฝากขังผู้ต้องหาต่อศาลต่อไป

๕. ความผิดที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว (ผู้ต้องหาเป็นเด็กหรือเยาวชน อายุไม่เกิน ๑๘ ปีบริบูรณ์ขณะกระทำความผิด)

- พนักงานสอบสวนที่ได้รับมอบผู้ต้องหาไว้แล้วจะต้องนำตัวผู้ต้องหาไปตรวจสอบการจับกุมที่ศาลทันทีภายใน ๒๔ ชั่วโมง และพนักงานสอบสวนจะต้องแจ้งการจับกุมหรือการควบคุมไปยังผู้อำนวยการสถานพินิจฯ ด้วย

- ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนโดยเร็วและส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการเพื่อฟ้องศาลให้ทันภายในกำหนด ๓๐ วันนับแต่วันที่ถูกจับกุม หากเป็นความผิดที่มีอัตราโทษอย่างสูงจำคุกเกิน ๖ เดือน แต่ไม่เกิน ๕ ปี หากเกิดความจำเป็นไม่สามารถฟ้องเด็กหรือเยาวชนได้ทัน ภายใน ๓๐ วัน ให้พนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอผิดฟ้อง ได้ครั้งละไม่เกิน ๑๕ วัน แต่ไม่เกิน ๒ ครั้ง และหากเป็นคดีที่มีอัตราโทษอย่างสูงจำคุก ๕ ปี สามารถขอผิดฟ้องต่อศาลได้อีกครั้งละไม่เกิน ๑๕ วัน แต่ไม่เกิน ๒ ครั้ง โดยการไต่สวนของศาลประกอบ

๖. ความผิดที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร (บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารกระทำความผิดตาม พ.ร.บ.ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ.๒๔๙๘ มาตรา ๑๖)

- พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมผู้ต้องหาได้ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่ผู้ต้องหามาถึงที่ทำการพนักงานสอบสวนและให้แจ้งผู้บังคับบัญชาของฝ่ายทหารทราบ อีกทั้งให้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติและประสานงานกรณีทหารถูกหาว่ากระทำความผิดอาญา พ.ศ.๒๕๔๔

- จากนั้นพนักงานสอบสวนมีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ศาลทหารออกหมายซึ่งผู้ต้องหาได้ตามอัตราโทษของแต่ละคดี โดยให้นำ ป.วิ อาญา มาตรา ๘๗ มาบังคับใช้โดยอนุโลม (ให้เทียบเคียงกับความผิดที่อยู่ในอำนาจศาลอาญาหรือศาลจังหวัด)

๗. ความผิดที่อยู่ในอำนาจศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ (พิจารณา คดีอาญาและคดีแพ่งเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าและสิทธิบัตรฯ ตาม พ.ร.บ.จัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๗)

- พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมตัวผู้ถูกจับได้ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน หลังจากนั้นจะต้องนำตัวผู้ต้องหาไปผิดฟ้องหรือฝากขังต่อศาลต่อไป

- จากนั้นพนักงานสอบสวนมีอำนาจขอผิดฟ้องและ/หรือฝากขังต่อศาลแขวง หรือฝากขังต่อศาลอาญาหรือศาลจังหวัดตามที่กฎหมายระวางโทษไว้เช่นเดียวกับความผิดตาม ป.อาญา (พ.ร.บ.จัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๒๖, ๓๐)

การปล่อยตัวชั่วคราว

เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับตัวผู้ต้องหาไว้ควบคุมดำเนินคดีแล้ว และได้รับคำร้องขอปล่อยชั่วคราว ให้รีบพิจารณาคำร้องโดยเร็วตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดใน ป.วิ อาญา มาตรา ๑๐๘ โดยให้ปฏิบัติดังนี้

๑. เมื่อมีผู้ยื่นคำร้องให้ปล่อยตัวชั่วคราว ให้พนักงานสอบสวนที่ได้รับคำร้องเรื่องนั้นรีบเสนอคำร้อง พร้อมด้วยสัญญาประกันและบันทึกเสนอสัญญาประกันตามแบบพิมพ์ที่กำหนด ตามคำสั่ง ตร.ที่ ๔๑๙/๕๖ ลง ๑ ก.ค. ๕๖ โดยมีชกซ้ำ

๒. หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน พิจารณาสั่งคำร้องให้ปล่อยตัวชั่วคราวโดยเร็ว โดยให้พิจารณาสั่งให้เสร็จภายใน ๑ ชั่วโมงนับแต่ได้รับเรื่อง เว้นแต่มีกรณีจำเป็นไม่อาจพิจารณาสั่งการได้ภายใน กำหนดก็ให้บันทึกเหตุจำเป็นนั้นไว้ในคำร้องหรือบันทึกสัญญาประกัน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน ๒๔ ชั่วโมงนับแต่ ได้รับคำร้อง (ข้อ ๕.๒ ในคำสั่ง ตร.ที่ ๔๑๙/๕๖ ลง ๑ ก.ค. ๕๖)

การพิจารณาวินิจฉัยคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราว ให้พิจารณาเหตุเหล่านี้ประกอบด้วย

๑. การพิจารณาวินิจฉัยคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวให้พิจารณาเหตุตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๐๘ ในการวินิจฉัยคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว ให้พึงพิจารณาข้อเหล่านี้ประกอบ ได้แก่

- ๑.๑ ความหนักเบาแห่งข้อหา
- ๑.๒ พยานหลักฐานที่นำมาสืบแล้วมีเพียงใด
- ๑.๓ พฤติการณ์ต่างๆ แห่งคดีเป็นอย่างไร
- ๑.๔ เชื่อถือผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันได้เพียงใด
- ๑.๕ ผู้ต้องหาหรือจำเลยน่าจะหลบหนีหรือไม่
- ๑.๖ ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดจากการปล่อยชั่วคราว มีเพียงใดหรือไม่

การสั่งไม่ปล่อยตัวชั่วคราว ต้องมีเหตุอันควรเชื่อดังต่อไปนี้

- ๑.๑ ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี
- ๑.๒ ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน
- ๑.๓ ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น
- ๑.๔ ผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันไม่น่าเชื่อถือ
- ๑.๕ การปล่อยชั่วคราวจะเป็นอุปสรรคหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อการสอบสวนของ

เจ้าพนักงานหรือการดำเนินคดีในศาล

คำสั่งไม่ให้ปล่อยชั่วคราวต้องแสดงเหตุผล และต้องแจ้งเหตุผลดังกล่าวให้ผู้ต้องหา หรือผู้ถูกกล่าวหาและผู้ยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว

การเรียกประกันหรือหลักประกัน จะเรียกเกินควรแก่กรณีไม่ได้ ทั้งนี้ ตามคำสั่ง ตร. ที่ ๘๐/๒๕๕๑ เรื่อง การกำหนดวงเงินประกัน การกำหนดหลักทรัพย์ที่อาจใช้เป็นหลักประกันและการใช้บุคคล เป็นประกัน ในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาชั้นสอบสวน ลง ๓๐ ม.ค. ๒๕๕๑

การเรียกประกันหรือหลักประกัน จะเรียกเกินควรแก่กรณีไม่ได้ ทั้งนี้ ตามคำสั่ง ตร. ที่ ๘๐/๒๕๕๑ เรื่อง การกำหนดวงเงินประกัน การกำหนดหลักทรัพย์ที่อาจใช้เป็นหลักประกัน และการใช้บุคคลประกัน ในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาชั้นสอบสวน ลง ๓๐ ม.ค. ๒๕๕๑

การเรียกประกัน หรือหลักประกัน จะเรียกเกินควรแก่กรณีไม่ได้ หากความปรากฏต่อมาว่า สัญญาประกันต่ำไปหรือหลักประกันไม่เพียงพอ หรือเงื่อนไขกำหนดไว้ไม่เหมาะสม ให้เจ้าพนักงานดำเนินการ เปลี่ยนสัญญาประกันให้มีจำนวนเงินสูงขึ้น หรือเรียกหลักประกันเพิ่ม หรือให้ดีกว่าเดิม หรือเปลี่ยนแปลง เงื่อนไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

สัญญาประกันใช้บังคับได้ ๓ เดือน นับแต่วันที่มีการปล่อยชั่วคราว (ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๘๗ และคำสั่ง ตร.ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖)

หากพนักงานสอบสวนทำสำนวนการสอบสวนไม่เสร็จสิ้นภายในกำหนด ๓ เดือน ให้ขอขยายได้ คราวละไม่เกิน ๑๕ วัน แต่รวมแล้วไม่เกิน ๖ เดือน นับแต่วันแรกที่ได้มีการปล่อยตัวชั่วคราว (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๑๓) หากพนักงานสอบสวนไม่สามารถทำสำนวนการสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด ๖ เดือน ให้พนักงานสอบสวนแจ้งนายประกันให้นำตัวผู้ต้องหามาส่ง และให้คืนหลักประกันแก่นายประกันไป ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๘๗ (หากนายประกันไม่ส่งตัวผู้ต้องหาตามกำหนดนัดหมายถือว่าผิดสัญญาประกัน)

อย่างไรก็ตาม หากยังมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมผู้ต้องหาต่อไปอีก ให้ปฏิบัติตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๑๓ กล่าวคือ ให้หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนไปศาลพร้อมกับนำผู้ต้องหาไปด้วย เพื่อแถลง ให้ศาลทราบถึงเหตุผลและความจำเป็นที่การสอบสวนยังไม่เสร็จสิ้นและจำเป็นต้องควบคุมผู้ต้องหาต่อไปอีก

บทที่ ๔

อำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน

พนักงานสอบสวนมีอำนาจดังนี้

๑. รวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริง และพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิด หรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๑)

๑.๑ มีอำนาจตรวจ (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๒ (๑))

๑.๑.๑ ตรวจตัวผู้เสียหาย เมื่อผู้เสียหายยินยอม

๑.๑.๒ ตรวจตัวผู้ต้องหา

๑.๑.๓ การตรวจตัวผู้เสียหายหรือตรวจตัวผู้ต้องหา ตามข้อ ๑.๑.๑, ๑.๑.๒ หากผู้เสียหาย หรือผู้ต้องหาเป็นหญิงให้จัดให้เจ้าพนักงานซึ่งเป็นหญิงหรือให้หญิงอื่นเป็นผู้ตรวจ

๑.๑.๔ ในการตรวจตัวผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาจะขออนุญาตบุคคลใดมาร่วมในการตรวจก็ได้

๑.๑.๕ ตรวจสิ่งของหรือทางอันสามารถอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

๑.๑.๖ ทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาด จำลองหรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้า

๑.๑.๗ บันทึกรายละเอียดทั้งหลายซึ่งน่าจะทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้น

๑.๒ มีอำนาจค้น (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๒ (๒))

๑.๒.๑ เพื่อพบสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด

๑.๒.๒ เพื่อพบสิ่งของซึ่งได้มาโดยการกระทำผิด

๑.๒.๓ เพื่อพบสิ่งของซึ่งได้ใช้หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำผิด

๑.๒.๔ เพื่อพบสิ่งของซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ โดยพนักงานสอบสวนจะต้องปฏิบัติ ตาม ป.วิ อาญา ว่าด้วยการค้น

๑.๓ มีอำนาจออกหมายเรียกบุคคล (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๒ (๓))

๑.๓.๑ หมายเรียกบุคคลซึ่งครอบครองสิ่งของซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่บุคคล ที่ถูกหมายเรียกไม่จำเป็นต้องมาเองเมื่อจัดส่งสิ่งของมาตามหมายแล้ว ให้ถือเสมือนว่าได้ปฏิบัติตามกฎหมาย

๑.๓.๒ การที่พนักงานสอบสวนมีหนังสือตรวจสอบข้อมูลการใช้โทรศัพท์มือถือไปยังบริษัท ที่บริการ พร้อมกับให้ส่งข้อมูลมาให้พนักงานสอบสวน

๑.๔ มีอำนาจยึด (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๒ (๔)) ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจยึดไว้ซึ่งสิ่งของ ที่ค้นพบหรือส่งมาตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๒ (๒) และ (๓)

๑.๕ อำนาจออกหมายเรียกผู้เสียหายหรือบุคคลใดมาพบและสอบสวนปากคำ (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๓)

๑.๖ อำนาจสอบผู้ต้องหา (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๔,๑๓๕)

๑.๖.๑ เมื่อผู้ต้องหาถูกเรียก หรือส่งตัวมา หรือเข้าหาพนักงานสอบสวนเองหรือปรากฏว่าผู้ใด ซึ่งมาอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวนเป็นผู้ต้องหา

๑.๖.๒ ให้พนักงานสอบสวน ถามชื่อตัว ชื่อรอง ชื่อสกุล สัญชาติ บิดามารดา อายุ ที่อยู่ที่เกิด และแจ้งให้ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิด แล้วจึงแจ้งข้อหาให้ทราบ

๑.๗ อำนาจตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารทางวิทยาศาสตร์

ในกรณีจำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ความผิด หรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุหรือเอกสารใดๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๑/๑ วรรคแรก

๑.๘ อำนาจอื่นๆ ของพนักงานสอบสวน

๑.๘.๑ มีอำนาจสั่งมิให้ผู้ใดออกจากสถานที่นั้นชั่วคราว (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๗) (เพื่อมิให้ความลับรั่วไหล)

๑.๘.๒ พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนเอง หรือส่งประเด็นไปสอบสวนเพื่อทราบความเป็นมาแห่งชีวิตและความประพฤติอันเป็นอาชญาของผู้ต้องหา แต่ต้องแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบข้อความทุกข้อที่ได้มา (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๘)

๑.๘.๓ มีหน้าที่บันทึกและรวบรวมเอกสาร (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๙)

๑.๘.๓.๑ สิ่งที่พนักงานสอบสวนรวบรวมเข้าสำนวนคือ

๑) บันทึกต่างๆ ที่ได้กระทำไว้

๒) บันทึกและเอกสารอื่นๆ ที่พนักงานสอบสวนอื่นได้ส่งมาให้

๓) เอกสารอื่นๆ ที่เป็นหลักฐานทางคดี ไม่ว่าจะหาได้เองหรือฝ่ายใด

ฝ่ายหนึ่งยื่นพยาน

๑.๘.๔ มีหน้าที่จัดทำบันทึกรายชื่อพยานบุคคล (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๙) โดยให้พนักงานสอบสวนจัดทำ

๑) รายชื่อพยานบุคคล

๒) ที่อยู่หรือสถานที่ติดต่อ

๓) หมายเลขโทรศัพท์

๔) ช่องทางอื่นที่ใช้ในการติดต่อให้เก็บไว้ ณ ที่ทำการของพนักงานสอบสวน

๑.๘.๕ มีอำนาจให้เจ้าพนักงานอื่นทำการแทน (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๒๘)

๑) ส่งประเด็นไปให้พนักงานสอบสวนอื่นซึ่งมีอำนาจจัดการให้ เป็นกรณี que พนักงานสอบสวนท้องที่อื่น ซึ่งไม่ใช่พนักงานสอบสวนท้องที่ที่เกิดเหตุ หรือท้องที่จับผู้ต้องหาได้ หรือท้องที่ที่ผู้ต้องหา มีถิ่นที่อยู่ เมื่อได้รับประเด็นการสอบสวนแล้วทำการสอบสวนส่งผลการสอบสวนนั้นมาให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบรวบรวมเข้าเป็นสำนวนการสอบสวน ไม่ทำให้เป็นการสอบสวนโดยมิชอบ

๒) ให้ผู้ได้บังคับบัญชาทำแทน การใดเป็นสิ่งที่เล็กน้อยที่กฎหมายมิได้เจาะจงให้ทำด้วยตนเอง เช่น การถ่ายภาพ, การพิมพ์มือผู้ต้องหา

๑.๘.๖ มีอำนาจชั้นสูตรพลิกศพ (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๒๙)

๑.๘.๗ พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจทำความเห็นเมื่อการสอบสวนเสร็จแล้ว (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๔๐)

๑.๘.๘ การดำเนินการอื่นเกี่ยวกับการสอบสวน

๑) การนำผู้ต้องหาขึ้นสถานที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ

๒) การตรวจสอบประวัติพิมพ์มือผู้ต้องหาว่าเคยต้องโทษคดีอาญามาก่อนหรือไม่

๓) การยื่นคำร้องขอฝากขังเพื่อขอให้ศาลออกหมายขังระหว่างสอบสวน

๔) การที่ศาลชั้นต้นสั่งอนุญาตให้ฝากขังผู้ต้องหาของเจ้าพนักงานสอบสวนสองครั้ง โดยที่ผู้ต้องหาไม่ได้คัดค้านประการใดนั้น เป็นคำสั่งที่ชอบด้วย ป.วิ อาญา มาตรา ๘๗ วรรคสี่ แต่ต่อมาภายหลังจะปรากฏตามผู้ต้องหากล่าวอ้างว่าผู้ต้องหาถูกทำร้ายขู่เชือดให้รับสารภาพมาก่อนหน้านั้นก็ไม่มีผลทำให้คำสั่งอนุญาตให้ฝากขังที่ชอบด้วยกฎหมายต้องกลับกลายเป็นไม่ชอบด้วยกฎหมายไปไม่ ผู้ต้องหาชอบที่จะดำเนินคดีแก่ผู้ที่ทำร้ายตนตามสิทธิที่มีอยู่ ส่วนคำรับสารภาพของผู้ต้องหาจะรับฟังได้หรือไม่เพียงใดนั้น เป็นเรื่องที่ต้องวินิจฉัยในชั้นพิจารณาของศาล ไม่มีเหตุเพิกถอนคำสั่งอนุญาตให้ฝากขังทั้งสองครั้ง (คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๕๐๒/๒๕๔๒)

๒. การใช้ดุลพินิจไม่สอบสวน

๒.๑ คดีความผิดต่อส่วนตัว ซึ่งผู้เสียหายยังมิได้มีการร้องทุกข์และมอบคดี (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๒๑, ๑๒๒)

๒.๒ คดีที่ขาดอายุความ

๒.๓ เมื่อผู้เสียหายขอความช่วยเหลือ แต่ไม่ยอมร้องทุกข์ตามระเบียบ

๒.๔ เมื่อผู้เสียหายฟ้องคดีเอง โดยมิได้ร้องทุกข์ก่อน

๒.๕ เป็นบัตรสนเท่ห์

๒.๖ เป็นบุคคลที่กล่าวโทษด้วยปาก ไม่ยอมบอกว่าเขาคือใคร (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๒๓)

๒.๗ เป็นบุคคลที่กล่าวโทษแต่ไม่ยอมลงลายมือชื่อในคำกล่าวโทษ หรือบันทึกคำกล่าวโทษ (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๒๓)

บทที่ ๕

การทำสำนวนการสอบสวน

การทำสำนวนการสอบสวนเป็นหน้าที่โดยตรงของพนักงานสอบสวนที่จะต้องกระทำ เพราะการกระทำสำนวนเป็นการรวบรวมพยานหลักฐานและดำเนินการทั้งหลายอื่น ที่พนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริง หรือพิสูจน์ความผิด หรือจะเอาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ สำนวนการสอบสวนประกอบด้วยบันทึกการสอบสวนตามหลักว่าด้วยการสอบสวน เอกสารอื่นที่ได้มา เช่น บันทึกและเอกสารทั้งหลาย ซึ่งเจ้าพนักงานอื่นผู้สอบสวนเกี่ยวกันนั้นส่งมา เอกสารที่ยื่นเป็นพยาน เป็นต้น

ฉะนั้น เพื่อให้เข้าใจถึงหลักการทำสำนวนการสอบสวนโดยทั่วไป จึงแบ่งหัวข้ออธิบายได้ดังนี้

๑. ความหมายของสำนวนการสอบสวน
๒. ประเภทสำนวนการสอบสวน
๓. หลักทั่วไปเกี่ยวกับการทำสำนวนการสอบสวน
๔. การวางแผนการทำสำนวนสอบสวน
๕. การเสนอสำนวนตรวจเบื้องต้น
๖. การขออนุมัติขยายเวลาการสอบสวน
๗. ระยะเวลาการสอบสวน
๘. เอกสารประกอบสำนวนการสอบสวน
๙. การเรียงเอกสารในสำนวนการสอบสวน
๑๐. การสอบสวนเพิ่มเติม

๑. ความหมายของสำนวนการสอบสวน

คำว่า “สำนวนการสอบสวน” ยังไม่มีการให้ความหมายไว้ชัดเจนว่าหมายถึงอะไร แต่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้กล่าวถึงคำว่า “สำนวนการสอบสวน” ไว้ในมาตรา ๑๔๒, ๑๔๕ และกล่าวถึงคำว่า สำนวนไว้ในมาตรา ๑๓๙, ๑๔๐, ๑๔๑, ๑๔๓ และ ๑๔๔ เมื่อพิจารณาจากข้อความที่กล่าวหาถึงคำว่า สำนวน และสำนวนการสอบสวน ในมาตราต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับคำว่า “สำนวนความ” ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔๖, ๕๑ พอจะให้ความหมายของคำว่า “สำนวนการสอบสวน” ได้ว่า

สำนวนการสอบสวน หมายถึง บรรดาสรพเอกสารที่พนักงานสอบสวนเป็นผู้รวบรวมไว้ทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ ซึ่งได้แก่ บันทึกการสอบสวน บัญชีรายละเอียดสิ่งของ และเอกสารอื่นที่พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานเป็นผู้นำเอกสารที่ยื่นเป็นพยาน คำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษที่ยื่นต่อเจ้าพนักงาน

เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริง และพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกล่ามทา และเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิดหรือพิสูจน์ให้เห็นความผิด

๒. ประเภทสำนวนการสอบสวน

หลังที่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในการทำสำนวนการสอบสวนเห็นว่าการสอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว จะต้องจัดการอย่างใดอย่างหนึ่ง ก่อนที่จะส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการพิจารณา

ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๔๐, ๑๔๑ และ ๑๔๒ การจัดการอย่างใดอย่างหนึ่งคือ การทำความเห็นในสำนวนการสอบสวน จากแนวการทำตาม ป.วิ อาญา มาตราดังกล่าว สามารถนำมาใช้แบ่งประเภทสำนวนการสอบสวนได้ ๒ ประเภท คือ

๒.๑ สำนวนประเภทไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๔๐ (๑)

๒.๒ สำนวนประเภทรู้ตัวผู้กระทำความผิด ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๔๐ (๒) สำนวนประเภทนี้แบ่งออกเป็น

๒.๒.๑ สำนวนประเภทรู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่ยังเรียกหรือจับกุมตัวไม่ได้ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๔๑

๒.๒.๒ สำนวนประเภทรู้ตัวผู้กระทำความผิดและผู้ต้องหาถูกจับกุมได้ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๔๒

๑. สำนวนประเภทไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด

สำนวนประเภทนี้พนักงานสอบสวนจะใช้ข้อความเพื่อสื่อความหมายแทนข้อความ “ไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด” หลายข้อความ เช่น “ไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิด”, “ไม่ทราบตัวผู้กระทำความผิด”, “ไม่รู้ตัวคนร้าย”, “ไม่ทราบตัวคนร้าย เป็นต้น ฉะนั้น เพื่อให้พนักงานสอบสวนใช้ข้อความที่สื่อความหมายตรงกัน ควรใช้ข้อความว่า “ไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด” เพราะเป็นข้อความที่นำมาจาก ป.วิ อาญา มาตรา ๑๔๐ (๑)

สำนวนประเภทไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด หมายถึง สำนวนที่ไม่ปรากฏว่าผู้กระทำความผิดเป็นผู้ใด เช่น ผู้เสียหายปิดบ้านไว้แล้วออกไปทำงาน ครั้นกลับมาจากที่ทำงานพบว่า ประตูบ้านถูกงัดมีทรัพย์สินหายไป ไม่ปรากฏว่าผู้ที่ลักทรัพย์ของผู้เสียหายไปเป็นผู้ใด และรวมสำนวนที่ปรากฏตัวผู้กระทำความผิดแต่ไม่ทราบว่าผู้กระทำความผิดเป็นผู้ใด เพียงแต่เห็นตำหนิรูปพรรณของผู้กระทำความผิดเท่านั้น เช่น ผู้เสียหายออกไปซื้อของที่ตลาด ระหว่างที่กำลังเดินเลือกซื้อของ ผู้เสียหายเห็นวัยรุ่นคนหนึ่งเดินสวนทางมาทันทีที่เดินสวนทางกัน วัยรุ่นดังกล่าวใช้มือกระชากสร้อยคอทองคำของผู้เสียหาย ซึ่งสวมอยู่ที่คอจะขาดหลุดติดมือแล้วชายคนดังกล่าววิ่งหลบหนีไป จะเห็นว่าในกรณีนี้ ผู้เสียหายเห็นตัวผู้กระทำความผิดคือชายวัยรุ่น แต่เห็นเพียงตำหนิรูปพรรณของชายวัยรุ่น เช่น รูปร่าง หน้า ตา แต่ไม่ทราบว่าชายวัยรุ่นที่หลบหนีเป็นผู้ใด ถึงแม้ว่าชายวัยรุ่นดังกล่าวจะมีตำหนิรูปพรรณที่ละเอียดเพียงพอที่จะออกหมายจับได้ ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๖๗ ก็ตาม กรณีจะออกหมายจับบุคคลที่ยังไม่รู้จักชื่อแต่ต้องบอกตำหนิรูปพรรณของผู้นั้นให้ละเอียดเท่าที่จะทำได้ นั้น เป็นการกระทำเพื่อนำหมายจับไปจับผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดี หลังจากจับตัวได้แล้ว จะทำให้ทราบว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ใดและเป็นสำนวนประเภทรู้ตัวผู้กระทำความผิดต่อไป

กรณีปรากฏตัวผู้กระทำความผิดนี้ยังมีปรากฏในเรื่องอายุความร้องทุกข์ ตาม ป.อ. มาตรา ๙๖ ที่บัญญัติว่า “ในกรณีความผิดอันยอมความได้ ถ้าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันรู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ การรู้ตัวผู้กระทำความผิดในกรณีนี้ เพียงแต่ปรากฏตัวผู้กระทำความผิดโดยไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิดเป็นผู้ใด ถือว่ารู้ตัวผู้กระทำความผิดแล้ว ถ้าผู้เสียหายรู้เรื่องความผิดจะต้องร้องทุกข์ภายในสามเดือน หากพ้นกำหนดสามเดือนเป็นอันขาดอายุความ ร้องทุกข์ แต่กรณีนี้เป็นสำนวนประเภทไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิดเช่นเดียวกับกรณีออกหมายจับ บุคคลที่ยังไม่รู้จักชื่อแต่สามารถบอกตำหนิรูปพรรณของผู้นั้นให้ละเอียดได้ดังกล่าวแล้วข้างต้น

นอกจากนี้ยังมีกรณีที่อยู่ชื่อผู้กระทำความผิดแต่ไม่ทราบตำหนิรูปพรรณ จะเป็นสำนวน ประเภทไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ กรณีนี้พนักงานสอบสวนจะต้องสอบสวนให้ได้ข้อเท็จจริง ที่ชัดเจนและรับฟังได้เป็นอันยุติว่าบุคคลที่อยู่ชื่อแต่ไม่ทราบตำหนิรูปพรรณนั้นมีตัวตนจริงหรือไม่ ถ้ามีตัวตนจริง จะเป็นสำนวนประเภทรู้ตัวผู้นั้นมีตัวตนจริง มีเพียงชื่อที่สมมุติขึ้นมาเท่านั้น หรือมีตัวตน หมายถึง จากการสอบสวนมีพยานยืนยันว่ามีตัวบุคคลตามชื่อที่ถูกระบุว่าเป็นผู้กระทำความผิดแต่เป็นการแอบอ้าง ชื่อบุคคลอื่นที่มีตัวตนจริง กรณีเช่นนี้ถือว่าเป็นสำนวนประเภทไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด เพราะไม่สามารถยืนยันได้ว่าบุคคลที่สมมุติชื่อขึ้นมาเองหรือแอบอ้างชื่อของบุคคลอื่นเป็นผู้ใด

๒. สำนวนประเภทรู้ตัวผู้กระทำความผิดความผิด หมายถึงสำนวนที่รู้ว่าผู้กระทำความผิดเป็นผู้ใด ซึ่งแบ่งออกเป็น

๒.๑ สำนวนประเภทรู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่ยังเรียกหรือจับกุมตัวไม่ได้ สำนวน ประเภทนี้ พนักงานสอบสวนจะใช้ข้อความเพื่อสื่อความหมายแทนข้อความ “รู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่ยังเรียก หรือจับกุมไม่ได้”

แนวทางปฏิบัติการสอบสวนคดีอาญาได้ความว่า ผู้ต้องหาหลบหนี ซึ่งเป็นข้อความ ที่สั้นกะทัดรัด คำว่าผู้ต้องหา หมายถึง บุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดแต่ยังมิได้ถูกต้องต่อศาล กรณีจะเป็นผู้ต้องหาได้ แสดงว่าจะต้องรู้ตัวผู้กระทำความผิด ดังนั้นการใช้คำว่าผู้ต้องหาจะเป็นการสื่อความหมาย แทนคำว่ารู้ตัวผู้กระทำความผิดได้ ส่วนข้อความที่ว่าเรียกหรือยังจับกุมไม่ได้ แสดงว่าผู้กระทำความผิดหลบหนี จึงใช้คำว่าหลบหนีแทนได้เช่นเดียวกัน ฉะนั้น เพื่อให้พนักงานสอบสวนใช้ข้อความที่เป็นแนวทางเดียวกัน สำหรับสำนวนประเภทนี้ ควรใช้ข้อความว่า “ผู้ต้องหาหลบหนี”

สำนวนประเภทรู้ตัวผู้กระทำความผิดและผู้ต้องหาถูกจับกุมตัวได้ สำนวนประเภทนี้ พนักงานสอบสวนจะใช้ข้อความเพื่อสื่อความหมายแทนข้อความ “รู้ตัวผู้กระทำความผิด” และผู้ต้องหาถูกจับกุมได้ หลากข้อความตามลักษณะของการควบคุมผู้ต้องหา การปล่อยหรือปล่อยชั่วคราวและประเภทของผู้ต้องหา เช่น ข้อความว่า

ผู้ต้องหาผิดฟ้อง หมายถึง ผู้ต้องหาถูกควบคุมอยู่ในอำนาจศาลแขวง แต่ผู้ต้องหา ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว

ผู้ต้องหาฝากขัง หมายถึง ผู้ต้องหาถูกควบคุมอยู่ในอำนาจศาลอาญาหรือศาลจังหวัด

ผู้ต้องหาเป็นเด็กหรือผู้ต้องหาเป็นเยาวชน หมายถึง ผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมเป็นเด็กหรือเยาวชน

ผู้ต้องหาเป็นทหาร หมายถึง ผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมเป็นทหารประจำการ
ผู้ต้องหาเป็นข้าราชการ หมายถึง ผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมเป็นข้าราชการประจำตั้งแต่ระดับ ๓ ขึ้นไปหรือผู้ต้องหาเป็นข้าราชการทหารหรือตำรวจประจำการยศตั้งแต่ชั้นสัญญาบัตรขึ้นไป

ผู้ต้องหาอายุัด หมายถึง ผู้ต้องหาถูกขังหรือถูกควบคุมในคดีอื่น
ผู้ต้องหาปล่อยตัวชั่วคราว หมายถึง ผู้ต้องหาถูกควบคุม ต่อมาได้รับการปล่อยให้พ้นจากการควบคุมของพนักงานสอบสวนไปชั่วคราว

ผู้ต้องหาไม่ถูกควบคุมตัว หมายถึง ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยไปจากพนักงานสอบสวน ไม่มีการควบคุมผู้ต้องหาไว้แต่อย่างใด

สาเหตุที่พนักงานสอบสวนใช้ข้อความดังกล่าวข้างต้นนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาผู้ตรวจสำนวน หรือพนักงานอัยการผู้พิจารณาสำนวนทราบว่าผู้ต้องหาที่จับได้ถูกควบคุมอยู่ในอำนาจศาลใดหรือรับการปล่อยชั่วคราวเป็นผู้ต้องหาประเภทใด เพื่อจะได้เร่งรัดการตรวจสำนวนหรือรีบพิจารณาสำนวนคดีนั้นๆ ให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว

๓. หลักทั่วไปเกี่ยวกับการทำสำนวนการสอบสวน

๓.๑ ให้เริ่มสอบสวนโดยมิชักช้า จะทำการในทีใด เวลาใดแล้วแต่จะเห็นสมควร โดยผู้ต้องหาไม่จำเป็นต้องอยู่ด้วย (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๐)

๓.๒ ก่อนลงมือสอบสวน ตั้งรูปคดีและประเด็นของเรื่องเสียก่อน แล้วจะดำเนินการสอบสวนไปตามประเด็นที่ตั้งไว้ให้ครบถ้วน ข้อความที่เกี่ยวกับประเด็นหรือเหตุแวดล้อมกรณีมีอย่างใดบ้าง ก็ควรถามและจดไปให้ครบถ้วนเพื่อประกอบการพิจารณาเหตุอื่นๆ

๓.๓ พนักงานสอบสวนต้องย้าให้พยานหรือเจ้าทุกข์ ให้นำข้อความตามที่ตนรู้เห็นจริงมาให้การเท่านั้น อย่าเอาความเข้าใจของพยานหรือพยานที่ได้ยินได้ฟังมาเป็นความรู้เห็นเสียเอง ซึ่งอาจทำให้การสอบสวนผิดข้อเท็จจริงไปได้

ผู้สอบสวนต้องทำความเข้าใจกับผู้ถูกสอบสวนเสียแต่เริ่มแรกเพื่อป้องกันมิให้การสอบสวนบกพร่องหรือเสียหายได้กล่าวคือ ก่อนลงมือทำการสอบสวนต้องชี้ให้ผู้ให้ถ้อยคำเข้าใจว่าการสอบสวนนั้นจะต้องถามจุกจิกมากไปบ้างก็เพราะเป็นประเด็นหรือเหตุผลที่จะต้องนำไปแสดงต่อศาลให้เข้าใจชัดเจนโดยปราศจากข้อสงสัย ไม่ใช่เป็นการกลั่นแกล้งหรือผู้ถูกสอบสวนแต่อย่างใด

๓.๔ พนักงานสอบสวนต้องจดตรงกับที่พยานให้ถ้อยคำ คำใดไม่เข้าใจก็หมายเหตุไว้ในวงเล็บเป็นความเข้าใจแจ่มแจ้ง เช่น จำวันข้างขึ้นข้างแรมมาให้การก็ต้องจดไปตามนั้น แล้วพนักงานสอบสวนจะเทียบวันเดือนปีตามปฏิทินในวงเล็บต่อท้าย หรือให้การเป็นการคาดคะเนเวลาที่นาฬิกา ซึ่งพนักงานสอบสวนควรจะซักถามให้ชัด เพื่อทราบว่าเป็นเวลากลางวันหรือกลางคืน การเขียนข้อความในสำนวนการสอบสวนต้องให้ชัดให้ผู้อื่นอ่านแล้วเข้าใจในเรื่องดี

๓.๕ พนักงานสอบสวนต้องพึงระวังการสอบสวนเกี่ยวกับเวลา บางท้องถิ่นบางฤดูกาล เวลา ๑๙.๐๐ น. (๑ ทุ่ม) อาจจะมีมืดแล้วหรือยังสว่างอยู่จนสามารถมองเห็นได้ชัดเจน ให้ปรากฏให้ชัดเจนว่าขณะนั้นท้องฟ้ายังสว่างอยู่หรือมืดจนมองไม่เห็นแล้ว

๓.๖ พนักงานสอบสวนต้องเป็นผู้ลงมือทำการสอบสวนด้วยตนเอง และพนักงานสอบสวนมีอำนาจให้เจ้าพนักงานอื่นทำการแทนดังต่อไปนี้ (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๒๘)

๓.๖.๑ การไต่อยู่นอกเขตอำนาจก็ส่งประเด็นไปให้พนักงานสอบสวน ซึ่งมีอำนาจทำการนั้นจัดการแทนได้

๓.๖.๒ การไต่เป็นสิ่งเล็กน้อยในการสอบสวนซึ่งอยู่ในอำนาจของตน ไม่ว่าจะทำเองหรือจัดการตามประเด็น มีอำนาจให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาทำแทนได้ แต่ทั้งนี้ เมื่อ ป.วิ อาญา หรือ กม.อื่นมิได้เจาะจงให้ทำด้วยตนเอง เช่น การเขียนคดีในอำนาจเปรียบเทียบ การเขียนใบชันสูตรบาดแผลหรือพลิกศพไปให้แพทย์ตรวจ เป็นต้น

๓.๗ ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหาและเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิด และพิสูจน์ให้เห็นความผิด (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๑)

๓.๘ เอกสารซึ่งเป็นเจ้าพนักงานเป็นผู้ทำคำร้องทุกข์ คำกล่าวหาโทษ ซึ่งยื่นต่อพนักงานจักต้องเขียนด้วยน้ำหมึกหรือพิมพ์ดีดหรือพิมพ์ ถ้ามีผิดที่ใดห้ามมิให้ลบออกให้เพียงแต่ฆ่าคำผิดนั้นแล้วเขียนใหม่ เจ้าพนักงานผู้แก้ไขเช่นนั้นต้องลงนามย่อไว้ข้างกระดาษ ถ้อยคำตกเติมในเอกสารต้องลงนามย่อของพนักงานผู้ซึ่งตกเติมนั้นกำกับไว้ (ป.วิ อาญา ๑๒)

๔. การวางแผนการทำสำนวนการสอบสวน

ก่อนทำสำนวนการสอบสวนคดีใดคดีหนึ่ง พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบจะต้องวางแผนการทำสำนวนเพื่อให้เกิดความสัมฤทธิ์ผลในการสอบสวนคดีนั้น การวางแผนการทำสำนวนการสอบสวนเริ่มตั้งแต่การตั้งรูปคดีและการกำหนดประเด็น การถามปากคำ เทคนิคการรวบรวมพยานหลักฐานตลอดจนการจัดลำดับความสำคัญในการทำสำนวนการสอบสวน หากพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบได้มีการวางแผนเช่นนี้แล้ว จะทำให้การทำสำนวนการสอบสวนเสร็จสิ้นรวดเร็ว ถูกต้อง และเป็นธรรม

แนวทางปฏิบัติการสอบสวนคดีอาญา

การตั้งรูปคดีในการสอบสวนคดีอาญา หมายถึง การนำข้อเท็จจริงที่ได้จากการสอบสวนมาพิจารณา ประกอบกับข้อกฎหมายแล้วระบุฐานความผิดและกำหนดประเด็นในการสอบสวนคดีอาญา

ข้อเท็จจริงที่ได้จากการสอบสวน ได้แก่ ข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการสอบสวนพยานบุคคล ซึ่งประกอบด้วย ผู้กล่าวหา ผู้ต้องหา และพยาน การรวบรวมพยานวัตถุ พยานเอกสาร รวมตลอดถึงการดำเนินการอื่นๆ เช่น การตรวจสถานที่เกิดเหตุ การตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ ฯลฯ

ข้อกฎหมาย ประกอบด้วย องค์ประกอบความผิดตามกฎหมาย แนววินิจฉัยของศาลสูง และ แนววินิจฉัยของอัยการสูงสุด

ประเด็นในการสอบสวนคดีอาญา หมายความว่าสาระสำคัญที่จะต้องสอบสวนให้ปรากฏอย่างไรบ้าง ทั้งประเด็นข้อเท็จจริงและประเด็นข้อกฎหมาย เพื่อให้ครบองค์ประกอบความผิดตามข้อกล่าวหา โดยให้ได้ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายครบถ้วน ไม่ว่าข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้น ผู้ต้องหาจะยอมรับหรือปฏิเสธ หากขาดไปย่อมจะเป็นสิ่งที่สงสัยซึ่งศาลจะยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลย

ประเด็นข้อเท็จจริง หมายถึงสาระอันสำคัญแห่งเรื่องราวอันเกี่ยวกับความผิดคดีอาญาที่เกิดขึ้น ซึ่งพนักงานสอบสวนจะต้องพยายามสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานยืนยันประติดประต่อเชื่อมโยงกัน อย่างไม่ขาดสายเพื่อให้ได้ทราบว่ามีเรื่องราวอันเกี่ยวกับความผิดอาญานั้นอย่างไรบ้าง ข้อเท็จจริงเช่นว่านี้ จะต้องเป็นข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการสอบสวนและปรากฏในสำนวน มิใช่หยิบยกขึ้นมาเอง เว้นแต่เป็นกรณี ที่สันนิษฐานตามเหตุผลแห่งพยานหลักฐานนั้น ซึ่งอาจแบ่งออกได้ ๒ ประเด็นคือ

๑. ประเด็นสำคัญหรือประเด็นโดยตรง ได้แก่ ข้อเท็จจริงที่เป็นเนื้อหาแห่งคดีอาญาที่เกิดขึ้น ซึ่งถ้าพนักงานสอบสวนสามารถสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเช่นนั้นได้แล้ว จะเป็นหลักฐานบ่งชี้ หรือพิสูจน์ได้ว่า คดีอาญานั้นได้เกิดขึ้นจริงและผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำผิดนั่นเอง

๒. ประเด็นข้อเท็จจริงเชื่อมโยงแวดล้อมกรณี ได้แก่ ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องพันเชื่อมโยงกัน ซึ่งอาจชี้ให้เห็นได้โดยตรงหรือโดยปริยายว่า ข้อเท็จจริงในประเด็นโดยตรงซึ่งต้องพิสูจน์นั้นได้เกิดขึ้นหรือมิได้เกิดขึ้น

ประเด็นข้อกฎหมายในการสอบสวนคดีอาญาทั่วไปนั้น พนักงานสอบสวนจะต้องรอบรู้เกี่ยวกับ ตัวบทกฎหมายอย่างดีพอ จึงจะสามารถแยกองค์ประกอบความผิดได้ถูกต้องว่าจะต้องมีองค์ประกอบอย่างไรบ้าง และจะต้องสอบสวนให้ได้ข้อเท็จจริงครบตามองค์ประกอบของความผิดนั้นและในการสอบสวนคดีอาญานั้น การรู้อองค์ประกอบความผิดอย่างเดียวยังไม่เป็นการเพียงพอ เพราะในบางเรื่องอาจจะมีคำพิพากษาของ ศาลสูงหรือแนววินิจฉัยของอัยการสูงสุดชี้ขาดไว้ จำเป็นต้องพยายามศึกษาทำความเข้าใจเพื่อจะได้สอบสวน ให้ได้ข้อเท็จจริงพอที่จะชี้หรือยกเป็นปัญหาข้อกฎหมายได้ด้วย

ดังนั้น ประเด็นสำนวนการสอบสวนคดีอาญา สำหรับประเด็นข้อกฎหมายจึงอาจมีขึ้นได้ ดังนี้

๑. องค์ประกอบความผิดตามกฎหมาย พนักงานสอบสวนจะต้องพิจารณาในเบื้องต้นก่อนว่า คดีอาญาเรื่องที่สอบสวนนั้นเป็นความผิดฐานใด และผิดกฎหมายมาตราใด ความผิดนั้นต้องมีองค์ประกอบ ว่าเป็นอย่างไร พนักงานสอบสวนจะต้องสอบสวนให้ปรากฏข้อเท็จจริงตามองค์ประกอบความผิดนั้น

๒. แนววินิจฉัยของศาลสูง คดีอาญาเป็นจำนวนมากที่ได้มีการฟ้องร้องและเป็นคดีขึ้นสู่ศาลฎีกา ได้วินิจฉัยชี้ขาดในปัญหาข้อกฎหมายไว้ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการหรือศาล ย่อมถือปฏิบัติตาม แนวคำพิพากษาของศาลฎีกานั้น จนกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงคำวินิจฉัยเป็นอย่างอื่น ดังนั้นหน้าที่ ของพนักงานสอบสวนจะต้องศึกษาแนวคำพิพากษาศาลฎีกาใหม่ๆ อยู่เสมอ เพราะในคดีบางเรื่องจะสอบสวน ให้ได้ข้อเท็จจริงครบองค์ประกอบความผิดอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ ต้องอาศัยแนวคำพิพากษาศาลฎีกา อีกส่วนหนึ่งด้วย

๓. แนววินิจฉัยของอัยการสูงสุด ในคดีอาญาบางเรื่องเมื่อพนักงานสอบสวนส่งสำนวนให้พนักงานอัยการพิจารณาแล้วอาจมีความเห็นแย้งกัน จนในที่สุดอัยการสูงสุดชี้ขาดให้ฟ้องหรือไม่ฟ้องได้ ถึงแม้จะไม่ถือว่าเด็ดขาดดุจดั่งคำพิพากษาศาลฎีกา แต่ก็ก็เป็นผลให้คดีอาญาที่พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนไปนั้น สิ้นสุด โดยการสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องตามกฎหมายได้ การสอบสวนคดีอาญาบางเรื่องอาจจะต้องอาศัยแนววินิจฉัยของอัยการสูงสุด ทำนองเดียวกับอาศัยแนวคำพิพากษาศาลฎีกา

เทคนิคการรวบรวมพยานหลักฐาน เป็นวิธีการที่จะทำให้การทำสำนวนการสอบสวนเสร็จสิ้นโดยเร็ว และมีพยานหลักฐานเพื่อยืนยันการกระทำผิดของผู้ต้องหา ได้แก่ การจัดลำดับความสำคัญของพยานบุคคลที่จะต้องทำการสอบสวน โดยพิจารณาว่าพยานที่จะสอบสวนเป็นพยานประเภทใด ถ้าเป็นพยานที่รู้เห็นยืนยันการกระทำผิดของผู้ต้องหาโดยตรงก็ต้องรีบทำการสอบสวนก่อนพยานประเภทอื่น การปฏิบัติในกรณีผู้ต้องหาให้การรับสารภาพ การชี้ตัว การชี้รูปผู้ต้องหา การกันผู้ต้องหาเป็นพยาน การใช้สุนัชมกลิ่น และการใช้วิทยาการตำรวจ เป็นต้น

การจัดลำดับความสำคัญในสำนวนการสอบสวน พนักงานสอบสวนจะต้องพิจารณาจากประเภทสำนวนการสอบสวน เช่น สำนวนประเภทรู้ตัวผู้กระทำความผิดและผู้ต้องหาถูกควบคุมต้องรีบทำก่อนสำนวนไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด ขณะเดียวกันสำนวนประเภทรู้ตัวผู้กระทำความผิดและผู้ต้องหาถูกควบคุมจะต้องพิจารณาว่าต้องถูกควบคุมอยู่ในอำนาจศาลใดเพราะเกี่ยวข้องกับระยะเวลาการควบคุมผู้ต้องหา เช่น สำนวนคดีที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมอยู่ในอำนาจศาลแขวง จะต้องรีบทำก่อนสำนวนคดีที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมอยู่ในอำนาจศาลอาญา เป็นต้น

๕. การเสนอสำนวนตรวจเบื้องต้น

ให้พนักงานสอบสวนผู้รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษบันทึกรายละเอียดในปกหน้าสำนวนการสอบสวนติดไว้หน้าสำนวนการสอบสวน โดยระบุข้อมูลที่เป็นต้องทำการสอบสวนและกากบาท (X) ในข้อที่ดำเนินการไปแล้วให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลา ๓ วัน นับแต่เวลาที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ เพื่อให้ผู้มีหน้าที่ควบคุมงานสอบสวนตรวจสอบ (คำสั่ง ตร.ที่ ๔๑๘/๒๕๕๖ ลง ๑ ก.ค. ๒๕๕๖ บทที่ ๔ ข้อ ๑)

๖. ระยะเวลาการสอบสวน

เพื่อมิให้สำนวนการสอบสวนต้องตกอยู่กับพนักงานสอบสวนนานเกินควร ฉะนั้น คดีที่ไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด หรือคดีที่รู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่เรียกหรือจับกุมตัวยังไม่ได้ เมื่อพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบเห็นว่าได้สอบสวนมานานพอสมควรแล้วที่จะเสนอความเห็นทางคดีให้ปฏิบัติโดยถือตามระยะเวลาดำเนินการสอบสวนมาแล้วดังนี้

๑. สำนวนคดีอาญาทั่วไปและสำนวนคดีจราจรทางบก

๑.๑ คดีไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด แบ่งเป็น ๒ กรณี

๑.๑.๑ กรณีที่พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนแล้วไม่มีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป

๑.๑.๒ คดีอาญาทั่วไปและคดีจราจรทางบก จะต้องทำการสอบสวนติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ เดือนนับแต่ตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ

๑.๑.๓ คดีอุกฉกรรจ์ จะต้องทำการสืบสวนสอบสวนติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปี นับแต่ตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ

พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนตามกำหนดระยะเวลาดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด ให้มีความเห็นงดการสอบสวนหรือเห็นควรให้งดการสอบสวนแล้วเสนอสำนวนพร้อมกับความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน เพื่อพิจารณาและความเห็นทางคดีแล้วส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๔๐ (๑)

กรณีพนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนแล้วมีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติมเพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนได้ภายในอายุความ

แนวทางการปฏิบัติการส่งมอบสำนวนการสอบสวน

การส่งมอบสำนวนการสอบสวน เป็นมาตรการเพื่อป้องกันมิให้สำนวนการสอบสวนเกิดการสูญหาย และมีการทำสำนวนอย่างต่อเนื่อง ไม่เกิดความเสียหายต่อทางราชการ และป้องกันมิให้พนักงานสอบสวนถูกฟ้องคดี จึงกำหนดแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

๑. เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับคำสั่งให้พ้นจากหน้าที่พนักงานสอบสวนต้องส่งมอบสำนวนการสอบสวนทุกคดี

๒. จัดทำบัญชีส่งมอบสำนวนการสอบสวนให้หัวหน้าพนักงานสอบสวน โดยให้ปรากฏรายละเอียด ดังนี้

๒.๑ เลขคดี

๒.๒ วันเดือนปีที่รับคำร้องทุกข์ / ปจว.ข้อ

๒.๓ ชื่อผู้กล่าวหา

๒.๔ ชื่อผู้ต้องหา

๒.๕ ข้อหา

๒.๖ ผู้ต้องหาควบคุม / ปลอยชั่วคราว

๒.๗ จำนวนเอกสาร

๓. จัดทำเอกสารปะหน้าสำนวนการสอบสวนแต่ละสำนวนให้ปรากฏรายละเอียดของเอกสารวัตถุพยาน และจำนวนเอกสาร เพื่อใช้ในการตรวจสอบว่าในสำนวนการสอบสวนมีเอกสารถูกต้องครบถ้วน

๔. มีการลงชื่อผู้ส่งมอบและผู้รับมอบสำนวนการสอบสวน

๕. ลงประจำวันการรับมอบและส่งมอบสำนวนการสอบสวน

การเรียงลำดับเอกสารในสำนวนการสอบสวน ตามคำสั่ง ตร.ที่ ๔๑๗/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑ ก.ค. ๒๕๕๖
คดีอาญา-จราจร ให้เรียงลำดับเอกสาร พร้อมให้หมายเลขลำดับ ดังนี้

บัญชีสำนวนการสอบสวน (ระบุประเภท และจำนวนเอกสารตามลำดับจากล่างขึ้นบน)

๑. พิมพ์ลายนิ้วมือของผู้ต้องหา และผลการตรวจสอบประวัติการต้องโทษ
๒. รายงานแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน
๓. หลักฐานการแจ้งการจับกุมเด็กหรือเยาวชนให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ และบิดา มารดา

ผู้ปกครอง

๔. หลักฐานการส่งเด็กหรือเยาวชนผู้กระทำผิดไปยังสถานพินิจ
๕. คำร้องตรวจสอบการจับเด็กหรือเยาวชน
๖. หนังสือแจ้งให้นายประกันนำตัวผู้ต้องหามาส่ง
๗. คำร้องและสัญญาประกันพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง
๘. บันทึกเสนอสัญญาประกันพร้อมคำสั่งอนุญาต หรือไม่อนุญาต
๙. สำเนาคำร้องขอผิดฟ้องหรือฝากขังเรียงตามลำดับตั้งแต่ครั้งที่ ๑ เป็นต้นไป (ครั้งที่ ๑ อยู่บน

ครั้งต่อไปอยู่ล่าง)

๑๐. บันทึกการควบคุมผู้ต้องหา
๑๑. หนังสือร้องทุกข์ หรือกล่าวโทษ ซึ่งผู้เสียหายหรือผู้กล่าวโทษได้มีถึงพนักงานสอบสวน
๑๒. หนังสือมอบอำนาจและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมอบอำนาจให้มาร้องทุกข์ แก่หรือถอน

คำร้องทุกข์

๑๓. หนังสือที่ติดต่อดีตอบ สอบถามระหว่างพนักงานสอบสวนกับหน่วยงานต่างๆ
๑๔. บันทึกการขออนุมัติคืนของกลางพร้อมคำสั่งอนุมัติหรือไม่อนุมัติ
๑๕. บันทึกการคืนของกลางและเอกสารที่เกี่ยวข้อง
๑๖. บันทึกตกลงค่าเสียหาย
๑๗. สำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องหา (สำเนาบัตรประชาชน ทะเบียนบ้าน ใบอนุญาตขับขี่ฯ)
๑๘. สำเนาเอกสารเกี่ยวข้องกับผู้เสียหาย (สำเนาบัตรประชาชน ใบอนุญาตขับขี่ ทะเบียนบ้านฯ)
๑๙. สำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพยาน (สำเนาบัตรประชาชน, สำเนาทะเบียนบ้าน และใบมรณบัตรฯ)
๒๐. หมายเรียกพยาน
๒๑. หมายค้น
๒๒. บันทึกการตรวจค้น
๒๓. หนังสือหรือบันทึกแจ้งอายัดตัว และถอนอายัดตัวผู้ต้องหา
๒๔. หมายเรียกผู้ต้องหา
๒๕. ภาพถ่ายของผู้ต้องหา

- ๒๖. หมายจับและตำหนิรูปพรรณผู้ต้องหา
- ๒๗. บันทึกการจับกุม
- ๒๘. บันทึกการชี้ตัวผู้ต้องหาและภาพถ่ายการชี้ตัวผู้ต้องหา
- ๒๙. ภาพถ่ายพยานเอกสารหรือวัตถุพยาน
- ๓๐. สำเนาบันทึกหรือหนังสือที่ส่งพยานเอกสารและวัตถุพยานไปตรวจและผลการตรวจพิสูจน์
- ๓๑. บันทึกการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพและภาพถ่ายการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบ

คำรับสารภาพ

- ๓๒. บันทึก แผนที่ ภาพถ่ายของกองพิสูจน์หลักฐานกลางที่มาร่วมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ
- ๓๓. ภาพถ่ายที่เกิดเหตุ
- ๓๔. แผนที่สังเขปแสดงสถานที่เกิดเหตุ
- ๓๕. บันทึกการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ
- ๓๖. บันทึกพนักงานสอบสวน
- ๓๗. บัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้ายไม่ได้คืน
- ๓๘. บัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้ายได้คืน
- ๓๙. บัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้าย
- ๔๐. บัญชีทรัพย์สินของกลางคดีอาญา
- ๔๑. พยานเอกสาร เช่น เช็ค ตั๋วเงินปลอม โฉนดปลอม เอกสารปลอม เป็นต้น
- ๔๒. คำให้การพยานซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ที่ทำการตรวจค้น จับกุม ยึดทรัพย์สินอายัด
- ๔๓. คำให้การพยานพดติเหตุแวดล้อมกรณี
- ๔๔. คำให้การพยานที่สนับสนุนหรือช่วยประกอบพยานอื่น เช่น พยานผู้ตรวจพบอาวุธ หรือของกลาง
- ๔๕. คำให้การพยานที่ช่วยพิสูจน์ความผิด เช่น ผู้ชำนาญการตรวจพิสูจน์ แพทย์ นายทะเบียน เป็นต้น
- ๔๖. คำให้การพยานที่รู้เห็นยืนยันการกระทำของผู้ต้องหาโดยตรง (ประจักษ์พยาน)
- ๔๗. คำให้การผู้ต้องหา (ถ้ามีหลายคนให้เรียงลำดับผู้ต้องหา)
- ๔๘. คำให้การผู้กล่าวหา (ถ้ามีหลายคนให้เรียงลำดับผู้กล่าวหา)
- ๔๙. รายงานการสอบสวน

คดีที่มีความยุ่งยาก ซับซ้อน มีพยานหลักฐานเป็นจำนวนมาก ให้เรียงลำดับเอกสาร พร้อมให้หมายเลข ลำดับ ดังนี้.-

- ๑. พิมพ์ลายนิ้วมือของผู้ต้องหา และผลการตรวจสอบประวัติการต้องโทษ
- ๒. รายงานแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน
- ๓. หลักฐานการแจ้งการจับกุมเด็กหรือเยาวชนให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ และบิดา มารดา
- ๔. หลักฐานการส่งเด็กหรือเยาวชนผู้กระทำผิดไปยังสถานพินิจ

๕. คำร้องตรวจสอบการจับเด็กหรือเยาวชน
๖. หนังสือแจ้งให้นายประกันนำตัวผู้ต้องหามาส่ง
๗. คำร้องและสัญญาประกันพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง
๘. บันทึกเสนอสัญญาประกันพร้อมคำสั่งอนุญาต หรือไม่อนุญาต
๙. สำเนาคำร้องขอผิดฟ้องหรือฝากขังเรียงตามลำดับตั้งแต่ครั้งที่ ๑ เป็นต้นไป
(ครั้งที่ ๑ อยู่บนครั้งต่อไปอยู่ล่าง)
๑๐. บันทึกการควบคุมผู้ต้องหา
๑๑. หนังสือร้องทุกข์ หรือกล่าวโทษ ซึ่งผู้เสียหายหรือผู้กล่าวโทษได้มีถึงพนักงานสอบสวน
๑๒. หนังสือมอบอำนาจและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมอบอำนาจให้มาร้องทุกข์ แก่หรือถอน

คำร้องทุกข์

๑๓. หนังสือติดต่อโต้ตอบ สอบถาม ระหว่างพนักงานสอบสวนกับหน่วยงานต่างๆ
๑๔. บันทึกขออนุมัติคืนของกลางพร้อมคำสั่งอนุมัติหรือไม่อนุมัติ
๑๕. บันทึกการคืนของกลางและเอกสารที่เกี่ยวข้อง
๑๖. บันทึกการตกลงค่าเสียหาย
๑๗. สำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องหา (สำเนาบัตรประชาชน ทะเบียนบ้าน ใบอนุญาตขับขี่ฯ)
๑๘. สำเนาเอกสารเกี่ยวข้องกับผู้เสียหาย (สำเนาบัตรประชาชน ใบอนุญาตขับขี่ ทะเบียนบ้านฯ)
๑๙. สำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพยาน (สำเนาบัตรประชาชน, สำเนาทะเบียนบ้านและใบมรณบัตรฯ)
๒๐. หมายเรียกพยาน
๒๑. บันทึกการตรวจค้น
๒๒. หนังสือหรือบันทึกแจ้งอายัดตัว และถอนอายัดตัวผู้ต้องหา
๒๓. หมายเรียกผู้ต้องหา
๒๔. ภาพถ่ายผู้ต้องหา
๒๕. หมายจับและตำหนิรูปพรรณผู้ต้องหา
๒๖. บันทึกการจับกุม
๒๗. บันทึกการชี้ตัวผู้ต้องหา และภาพถ่ายการชี้ตัวผู้ต้องหา
๒๘. ภาพถ่ายพยานเอกสารหรือพยานวัตถุ
๒๙. สำเนาบันทึกหรือหนังสือที่ส่งพยานเอกสารและวัตถุพยานไปตรวจและผลการตรวจพิสูจน์
๓๐. บันทึกการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพและภาพถ่ายการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบ

คำรับสารภาพ

๓๑. บันทึก แผนที่ ภาพถ่ายของกองพิสูจน์หลักฐานกลางที่มาร่วมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ
๓๒. แผนที่สังเขปแสดงสถานที่เกิดเหตุ
๓๓. บันทึกการตรวจสถานที่เกิดเหตุ

- ๓๔. ตำหนิรูปพรรณทรัพย์สินหาย
- ๓๕. บัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้ายไม่ได้คืน
- ๓๖. บัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้ายได้คืน
- ๓๗. บัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้าย
- ๓๘. บันทึกพนักงานสอบสวน
- ๓๙. บัญชีเอกสารที่พนักงานสอบสวนรวบรวมหรือจัดทำเพื่อประกอบคดี
- ๔๐. บัญชีพยานวัตถุ ถ้ามีหลายรายการให้มีหมายเลขกำกับ วพ๑ วพ๒ จนครบทุกรายการ
- ๔๑. พยานเอกสาร ถ้ามีหลายรายการให้มีหมายเลขกำกับเป็น พ๑ พ๒ จนครบทุกรายการ

บัญชีพยานพยานเอกสาร และพยานวัตถุที่พนักงานสอบสวนรวบรวม

๔๒. คำให้การพยานบุคคล (ถ้ามีหลายคนให้เรียงลำดับตามลำดับเหตุการณ์ ก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุและถ้าแต่ละเหตุการณ์มีพยานหลายคนให้เรียงตามลำดับความสำคัญของพยาน)

บัญชีพยานบุคคลที่พนักงานสอบสวนรวบรวม

๔๓. บัญชีพยานวัตถุฝ่ายผู้ต้องหา ถ้ามีหลายรายการให้มีหมายเลขกำกับ วต ๑ วต๒ จนครบทุกรายการ

๔๔. พยานเอกสารฝ่ายผู้ต้องหา ถ้ามีหลายรายการให้มีหมายเลขกำกับเป็น ต๑ ต๒ จนครบทุกรายการ

บัญชีพยานพยานเอกสาร และพยานวัตถุฝ่ายผู้ต้องหา

๔๕. คำให้การพยานฝ่ายผู้ต้องหา (ถ้ามีหลายคนให้เรียงตามลำดับเหตุการณ์ ก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ และถ้าแต่ละเหตุการณ์มีพยานหลายคนให้เรียงตามลำดับความสำคัญของพยาน)

๔๖. คำให้การผู้ต้องหา (ถ้ามีหลายคนให้เรียงลำดับผู้ต้องหา) บัญชีพยานบุคคลฝ่ายผู้ต้องหา

๔๗. บัญชีพยานวัตถุฝ่ายผู้กล่าวหา ถ้ามีหลายรายการให้มีหมายเลขกำกับ วก๑ วก๒ จนครบทุกรายการ

๔๘. พยานเอกสารฝ่ายผู้กล่าวหา ถ้ามีหลายรายการให้มีหมายเลขกำกับเป็น ก๑ ก๒ จนครบทุกรายการ

บัญชีพยานพยานเอกสาร และพยานวัตถุฝ่ายผู้กล่าวหา

๔๙. คำให้การพยานฝ่ายผู้กล่าวหา (ถ้ามีหลายคนให้เรียงตามลำดับเหตุการณ์ ก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุ และถ้าแต่ละเหตุการณ์มีพยานหลายคนให้เรียงตามลำดับความสำคัญของพยาน)

๕๐. คำให้การผู้กล่าวหา (ถ้ามีหลายคนให้เรียงลำดับผู้กล่าวหา) บัญชีพยานบุคคลฝ่ายผู้กล่าวหา

๕๑. รายงานการสอบสวน

การแจ้งความคืบหน้าการสอบสวน

ตามคำสั่ง ตร.ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑ ก.ค. ๒๕๕๖ บทที่ ๒ เรื่องการอำนวยความสะดวก

พนักงานสอบสวนต้องแจ้งผลความคืบหน้าการสอบสวนให้ผู้ร้องทุกข์หรือผู้กล่าวโทษ, ผู้เสียหาย ในคดีจราจรทางบก หรือญาติผู้ตายในสำนวนชั้นสูตรพลิกศพทราบโดยให้ทำเป็นหนังสือแจ้งความคืบหน้า การสอบสวน ตามระยะเวลา ดังนี้.-

๑. ครั้งแรก เมื่อครบกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ

๒. ครั้งที่สอง เมื่อครบกำหนด ๖๐ วัน นับแต่วันที่แจ้งครั้งแรก

๓. ครั้งที่สาม เมื่อสรุปสำนวนการสอบสวนส่งให้พนักงานอัยการ

ทั้งนี้ หากมีการออกหมายจับ หรือจับกุมผู้ต้องหาได้ก็ให้แจ้งผู้ร้องทุกข์หรือผู้กล่าวโทษทราบด้วย หมายเหตุ แบบพิมพ์หนังสือแจ้งความคืบหน้าการสอบสวน (ส ๕๖-๔๔) ตามคำสั่ง ตร.ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑ ก.ค. ๒๕๕๖ บทที่ ๕ แบบพิมพ์ที่ใช้เกี่ยวกับคดี

หนังสือแจ้งความคืบหน้าการสอบสวนคดีอาญา

ที่.....

สถานที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรียน.....

ตามที่ท่านได้แจ้งความร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนในความผิดฐาน.....

.....คดีที่...../.....ปจว.ข้อ.....

ลงวันที่.....และพนักงานสอบสวนได้รับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษไว้แล้ว นั้น

ขอแจ้งความคืบหน้าผลดำเนินการของพนักงานสอบสวน ให้ทราบ ดังนี้

๑. ผลดำเนินการ.....

.....

๒. สิ่งที่จะดำเนินการต่อไป.....

.....

๓. ข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

(.....)

ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ.-

หากท่านประสงค์จะแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการสอบสวนเพิ่มเติมหรือมีข้อสงสัยเกี่ยวกับผลการดำเนินการตามที่แจ้งข้างต้น ท่านสามารถติดต่อกับ

๑. ยศ.....ชื่อ.....นามสกุล.....

ตำแหน่ง..... (พนักงานสอบสวนเจ้าของสำนวน)

หมายเลขโทรศัพท์ที่ทำงาน.....มือถือ

๒. ยศ.....ชื่อ.....นามสกุล.....

ตำแหน่ง..... (ผู้บังคับบัญชาพนักงานสอบสวนเจ้าของสำนวน)

หมายเลขโทรศัพท์ที่ทำงาน.....มือถือ.....

คำอธิบายหนังสือแจ้งความคืบหน้าการสอบสวนคดีอาญา

“ข้อ ๑ ผลการดำเนินการ.....” ให้ระบุข้อความ ดังนี้

๑.๑ กรณีการสอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว ให้กรอกข้อความว่า การสอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว ผลการสอบสวนเป็นอย่างไร และได้ดำเนินการต่อไปอย่างไร เช่น

- ได้ส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการ.....เพื่อพิจารณาต่อไปพร้อมความเห็นของพนักงานสอบสวน สำหรับคดีที่ไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิดให้ระบุเกี่ยวกับการสืบสวนติดตามจับกุมตัวคนร้ายและทรัพย์สินที่ถูกประทุษร้าย ส่วนในคดีที่ยังเรียกหรือจับกุมตัวไม่ได้และได้ออกหมายจับไว้ก็ให้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับหมายจับ

- ได้ฟ้องคดีต่อศาลแขวงแล้ว พร้อมกับแจ้งผลคดีให้ผู้ร้องทุกข์หรือกล่าวโทษทราบ
- กรณีอื่นๆ

๑.๒ กรณีการสอบสวนยังไม่เสร็จสิ้น ให้กรอกข้อความว่า อยู่ระหว่างการสืบสวนสอบสวนในขั้นตอนใด พร้อมกับระบุเหตุที่การสอบสวนไม่เสร็จสิ้น เช่น

- ในคดีที่ไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด ให้ระบุว่าอยู่ระหว่างการสืบสวนสอบสวนติดตามจับกุมตัวคนร้าย หรือทรัพย์สินที่ถูกประทุษร้าย

- รอผลการตรวจพิสูจน์ต่างๆ เช่น ตรวจพิสูจน์ของกลาง พิมพ์ลายนิ้วมือผู้ต้องหา เป็นต้น
- รอการสอบสวนพยานบุคคล
- เหตุอื่นๆ

“ข้อ ๒ สิ่งที่จะดำเนินการต่อไป.....”

ให้ระบุเรื่องที่จะต้องทำการสืบสวนสอบสวนต่อไปให้พอเข้าใจถึงขั้นตอนการดำเนินการของพนักงานสอบสวน รวมถึงการดำเนินการในชั้นอัยการ และศาลด้วย

“ข้อ ๓ ข้อเสนอแนะ.....”

ให้ระบุคำแนะนำที่จะเป็นประโยชน์กับผู้ร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ เช่น ขอให้ติดตามผลคดีต่อไปกับพนักงานอัยการที่ใด หรือกรณีการสอบสวนยังไม่เสร็จสิ้น ควรระบุว่าหากมีข้อมูลใด หรือเบาะแสคนร้ายอย่างไร ที่เป็นประโยชน์ต่อรูปคดี ก็ให้แจ้งพนักงานสอบสวนทราบด้วย เป็นต้น

บทที่ ๖

การทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ

การทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ

๑. การชั้นสูตรพลิกศพกรณีที่มีความตายมิได้เกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ (ตายโดยผิดธรรมชาติ) ให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่เป็นผู้รับผิดชอบทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ ให้เสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาไปได้ โดยให้ขอขยายเวลาออกไปยังผู้บังคับการที่รับผิดชอบการสอบสวนในเขตพื้นที่นั้นพิจารณาอนุมัติขยายเวลาได้ตามเหตุผลและความจำเป็นและให้พนักงานสอบสวนบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในบันทึกพนักงานสอบสวน

- พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่ ร่วมกับแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ ร่วมกันชั้นสูตรพลิกศพ

- พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีจะต้องนำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพมาประกอบสำนวนคดีอาญาหรือคดีจราจรทางบก

๒. ในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความคุมประพฤติของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือในกรณีที่ผู้ตายถูกกล่าวหาว่าต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือในกรณีที่ผู้ตายถูกกล่าวหาว่าต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ให้รองผู้บังคับการหรือพนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บังคับการที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่นั้นทำการสอบสวนด้วยตนเอง และให้แจ้งพนักงานอัยการเข้าร่วมกับพนักงานสอบสวนในการทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพให้เสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกิน ๒ ครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน โดยให้ขอขยายเวลาออกไปยังผู้บังคับการที่รับผิดชอบการสอบสวนในเขตพื้นที่นั้น พร้อมกับแสดงเหตุขัดข้องที่การสอบสวนไม่แล้วเสร็จไปด้วย ให้ผู้บังคับการที่รับผิดชอบการสอบสวนในเขตพื้นที่นั้นพิจารณาอนุมัติขยายเวลาได้ตามเหตุผลและความจำเป็น และให้พนักงานสอบสวนบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในบันทึกพนักงานสอบสวน

บทที่ ๗

การสอบสวนผู้กล่าวหาและพยานและการสืบพยานล่วงหน้า

การสอบสวนที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งทำให้พนักงานอัยการมีอำนาจฟ้อง

๑. ผู้ร้องทุกข์ต้องเป็นผู้เสียหายตามกฎหมาย
๒. ต้องสอบสวนโดยพนักงานสอบสวนที่มีเขตอำนาจตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๘, ๑๙ และ ๒๐
๓. ต้องสอบสวนและทำความเข้าใจความเห็นควรทางคดี โดยพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ
๔. คดีความผิดต่อส่วนตัวต้องมี “คำร้องทุกข์” ตามระเบียบภายในอายุความร้องทุกข์ ตาม ป.อ. มาตรา ๙๖ (ภายในกำหนด ๓ เดือน นับแต่วันรู้เรื่องความผิด และรู้ตัวผู้กระทำความผิด)

การสอบสวนผู้กล่าวหา

๑. ต้องสอบถามชื่อ นามสกุล หรือแซ่ ของผู้กล่าวหา ว่าชื่ออะไร มีกี่ชื่อให้ลงชื่อให้ครบและถูกต้อง
๒. ขอคุุบัตรประจำตัวประชาชนหรือใบสำคัญคนต่างด้าวหรือหนังสือเดินทางของผู้กล่าวหา และตรวจสอบดูว่า ถูกต้องหรือไม่ ถ้าไม่ตรงกันให้แก้ไขให้ถูกต้อง
๓. ให้บันทึกบัตรประจำตัวประชาชนหรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวหรือหนังสือเดินทางไว้ทางซ้ายของคำให้การ และบัตรดังกล่าวเลขที่ ออกให้ ณ อำเภอ จังหวัดหรือสถานี่ตำรวจใด วัน เดือน ปี ที่ออกบัตร ลงชื่อ พนักงานสอบสวนผู้บันทึก ตำแหน่ง วัน เดือน ปี ที่บันทึก
๔. อายุของผู้กล่าวหา ให้นับจาก วันเดือนปีเกิด จากบัตรประจำตัวประชาชนหรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวหรือหนังสือเดินทางหรือทะเบียนบ้านหรือสูติบัตร
๕. เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา ต้องดูจากใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวหรือหนังสือเดินทางหรือทะเบียนบ้าน
๖. อาชีพ ผู้กล่าวหา มีอาชีพอะไร เช่น รับจ้าง รับราชการ ฯลฯ
๗. ตั้งบ้านเรือนอยู่เลขที่ หมู่ที่ ตรอกซอย ใกล้เคียงสถานที่สำคัญอะไร ชื่อผู้ใหญ่บ้าน ชื่อกำนัน อำเภอ จังหวัด ถ้ามีหมายเลขโทรศัพท์ให้สอบถามจดไว้ด้วย
๘. ชื่อ บิดา มารดา ต้องบอกชื่อ นามสกุลหรือแซ่ หากมีหลายชื่อก็ให้บอกไว้ด้วย
๙. เกี่ยวข้องเป็นอะไรกับคู่กรณี ว่าเป็นอะไรกับผู้กล่าวหา, พยาน และผู้ต้องหา ต้องบอกไว้แล้วเขียนต่อไปว่า ผู้กล่าวหาได้สาบานตนแล้ว ขอให้การด้วยความสัตย์จริง ดังต่อไปนี้
๑๐. ให้สอบถามเป็นขั้นตอนโดยเล่าเรื่องเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ให้ฟังโดยละเอียดก่อน ตั้งแต่ต้นจนจบ แล้วค่อยพิมพ์หรือเขียนลงในคำให้การ โดยวิธีพนักงานสอบสวนตั้งคำถามเป็นข้อๆ และให้ผู้กล่าวหาตอบ
๑๑. วันร้องทุกข์หรือแจ้งความจะต้องตรวจสอบจากคำให้การของผู้กล่าวหาและพยานหลักฐานว่า คดีขาดอายุความหรือไม่

๑๒. วัน เวลา เกิดเหตุ ต้องรายงานให้ชัดว่า เหตุเกิดเวลากลางวันหรือกลางคืน
๑๓. ถ้าเป็นเวลากลางคืน ที่เกิดเหตุมีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่ สามารถมองเห็นได้ในระยะเท่าใด ผู้กล่าวหาสามารถมองเห็นเหตุการณ์โดยอาศัยแสงสว่างจากอะไร
๑๔. ตำบลที่เกิดเหตุให้สอบถามให้ครบ
๑๕. เหตุเกิดขึ้นอย่างไร ต้องสอบสวนผู้กล่าวหาให้ได้ความถึงสาเหตุที่เกิดขึ้นในคดี
๑๖. ใครเป็นผู้กระทำ ถ้ารู้จักหรือจำหน้าได้ ระบุชื่อคนร้ายให้ชัด ถ้าไม่รู้จักให้ระบุว่าจำได้หรือจำไม่ได้ บอกตำหนิรูปพรรณและการแต่งกายด้วย
๑๗. ถ้าเหตุเกิดขึ้นเวลากลางคืน จำคนร้ายได้อย่างไร
๑๘. มีใครรู้เห็นบ้างให้อ้างพยานบุคคล พยานเอกสารและวัตถุพยานประกอบด้วย
๑๙. อย่าถามนำ
๒๐. เมื่อสอบสวนแล้วต้องอ่านให้ฟัง เมื่อมีการทักท้วงต้องแก้ไขและลงชื่อรับรอง
๒๑. การสอบสวนพระภิกษุ สามเณร ต้องไปสอบ ณ ที่อยู่ เว้นแต่จะยินยอมมาเอง แต่จะออกหมายเรียกไม่ได้
๒๒. ทูตหรือผู้ที่อยู่ในคณะทูต ต้องรายงานสำนักงานตำรวจแห่งชาติก่อน ห้ามหมายเรียกหรือติดต่อโดยพลการ
๒๓. ถ้าจับตัวผู้ต้องหาได้แล้ว พนักงานสอบสวนต้องจัดให้ผู้กล่าวหาทำการชี้ตัวผู้ต้องหาตามระเบียบก่อน
๒๔. ผู้กล่าวหาเป็นพยานสำคัญ เพราะฉะนั้นพนักงานสอบสวนจะต้องทำการสอบสวนด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่ง ห้ามพุดจาหรือตักเตือนด้วยกลอุบายอย่างไรให้เกิดการทอดย
๒๕. พนักงานสอบสวนต้องจัดให้ผู้กล่าวหาดู พยานวัตถุ และพยานเอกสารกับสถานที่เกิดเหตุหรือร่องรอยต่างๆ ถ้าหากมีและเกี่ยวพันถึงตัวผู้กล่าวหาด้วย
๒๖. แผนที่เกิดเหตุ แสดงที่เกิดเหตุจำเป็นต้องทำไว้ ในคดีอุกฉกรรจ์ คดีเพลิงไหม้ คดีบุกรุก คดีทำร้ายร่างกายบาดเจ็บ บาดเจ็บสาหัส คดีเกี่ยวกับการโจรกรรมฯ และต้องให้ผู้กล่าวหาเป็นผู้นำชี้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ทำ ลงชื่อ วัน เดือน ปี ที่ทำไว้ด้วยเพื่อเป็นหลักฐานประกอบคดี
๒๗. พนักงานสอบสวนจรรยาวัตรระวังให้ออกโอกาสแก่ผู้ให้การ ได้คิด ได้เห็น นึกทบทวนความจำพร้อมด้วยเหตุผลโดยแม่นยำ อย่าคาดคั้นหรือใช้คำถามหรือมีถ้อยคำเป็นเชิงชวนให้เกิดความจำคลาดเคลื่อนซึ่งอาจเป็นมูลเหตุให้เสียคดี เมื่อผู้ให้การคิดนึกไม่ได้จริงๆ ก็ต้องจดถ้อยคำตามเหตุที่จำได้ แล้วค้นหาพยานอื่นๆ ต่อไป
๒๘. เมื่อสอบสวนเสร็จแล้ว ต้องอ่านให้ผู้กล่าวหาฟังและให้ลงชื่อรับรองไว้

การสอบสวนพยาน

๑. ในขั้นต้นให้พยานเล่าเรื่องให้ฟังตามจริง ที่เขาได้เห็นหรือบ่งพร่องในข้อใด หรือถ้อยคำของพยาน ยังเห็นว่ามีความแอบแฝงอย่างไร ให้ซักฟอกให้ได้ความแจ่มแจ้งจนสิ้นกระแสความและถ้ารู้จักหรือจำตัวผู้ต้องหาได้แล้วต้องให้ดูตัว ซักตัวผู้ต้องหาตามระเบียบเรื่องการซักตัวผู้ต้องหา
๒. พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วย การซักถามพยานบุคคล ตาม ป.วิ อาญา โดยไม่ถามนำพยาน ไม่ถามโดยหมิ่นประมาทพยาน ไม่ถามนอกประเด็น
๓. ต้องให้พยานสาบานหรือปฏิญาณตัวตามลัทธิศาสนา ก่อน
๔. ถ้าพนักงานสอบสวนสั่งพยานให้สาบานตนหรือปฏิญาณตนเอง บุคคลนั้นขัดขืนมีความผิด ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๖๙
๕. วัน เวลา เกิดเหตุ สถานที่เกิดเหตุ ตำบล อำเภอ และจังหวัด
๖. เหตุเกิดขึ้นอย่างไร
๗. ถามชื่อคนร้ายให้ชัด ถ้าไม่รู้จักให้ระบุว่าไม่ทราบ บอกตำหนิรูปพรรณและการแต่งกายด้วย
๘. ถ้าเหตุเกิดเวลากลางคืนจำคนร้ายได้อย่างไร ที่เกิดเหตุมีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่ สามารถมองเห็นได้ระยะเท่าใด พยานมองเห็นเหตุการณ์โดยอาศัยแสงสว่างจากอะไร
๙. มีใครรู้เห็นบ้างนอกจากพยาน
๑๐. อย่าถามนำ
๑๑. การสอบสวนพยานที่ผู้ต้องหาอ้าง ตามปกติไม่จำเป็นแต่ถ้าเป็นประโยชน์ต่อรูปคดีจะสอบสวนไว้ก็ได้ หรือหากพยานหลักฐานฝ่ายผู้กล่าวหาอ่อน อาจสอบได้ความจากพยานหลักฐานฝ่ายผู้ต้องหาว่าผู้ต้องหาบริสุทธิ์
๑๒. เมื่อมีการแก้ไขตกเติม ห้ามลบบอก ให้ขีดฆ่า เขียนใหม่และลงชื่อรับรอง
๑๓. เมื่อสอบสวนเสร็จแล้ว ให้อ่านให้ฟังและให้พยานลงชื่อรับรองไว้

การสืบพยานล่วงหน้า

หลักเกณฑ์

๑. ก่อนฟ้องคดีต่อศาล เมื่อมีเหตุตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๒๓๗ ทวิ เช่น เชื่อได้ว่าพยานบุคคล จะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรยากแก่การนำมาสืบในภายหลัง ให้พนักงานอัยการโดยตรงหรือได้รับ คำร้องขอจากพนักงานสอบสวน จะนำผู้ต้องหามาศาลและยื่นคำร้องต่อศาล โดยระบุการกระทำทั้งหลาย ที่อ้างว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดเพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้สืบพยานนั้นไว้ทันทีก็ได้ (ป.วิ อาญา มาตรา ๒๓๗ ทวิ วรรคแรก)
๒. คดีเรื่องใดเมื่อมีการจับกุมผู้ต้องหาได้ทั้งหมดหรือเพียงบางคนก็ตามเมื่อมีเหตุ ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๒๓๗ ทวิ เช่น พยานบุคคลจะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรยากแก่การนำมาสืบในภายหลัง พนักงานสอบสวนจะดำเนินการให้มีการสืบพยานก่อนฟ้องได้ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- กรณีที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวอยู่ในชั้นสอบสวนให้พนักงานสอบสวนส่งคำร้องและหลักฐานการสอบสวนเบื้องต้น พร้อมนำตัวผู้ต้องหาส่งพนักงานอัยการโดยระบุการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องสืบพยานไว้ก่อน เพื่อให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลให้ศาลมีคำสั่งให้สืบพยานนั้น

- กรณีที่ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยชั่วคราว ให้พนักงานสอบสวนสั่งให้นายประกันนำตัวผู้ต้องหา มาส่งแล้วส่งคำร้องและหลักฐานการสอบสวนเบื้องต้น พร้อมนำตัวผู้ต้องหาส่งพนักงานอัยการ โดยระบุการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องสืบพยานไว้ก่อนเพื่อให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลให้ศาลมีคำสั่งให้สืบพยานนั้น

- กรณีที่ผู้ต้องหาอยู่ในระหว่างฝากขังตามอำนาจศาลให้พนักงานสอบสวนส่งคำร้องและหลักฐานการสอบสวนเบื้องต้นต่อพนักงานอัยการโดยไม่จำเป็นต้องส่งตัวผู้ต้องหา โดยระบุการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิด เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องสืบพยานไว้ก่อน เพื่อให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลให้ศาลมีคำสั่งให้สืบพยานนั้น ทั้งนี้ให้รายงานไว้ในคำร้องขอว่าผู้ต้องหาได้ถูกขังโดยศาลอยู่แล้วตามคำร้องฝากขังที่..... ลงวัน เดือน ปีใดด้วย

๓. กรณีที่ผู้ต้องหาเห็นว่า หากตนถูกฟ้องเป็นจำเลยแล้ว และมีเหตุตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๒๓๗ ทวิ เช่น บุคคลซึ่งจำเป็นจะต้องนำมาสืบเป็นพยานของตนจะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร ยากแก่การนำมาสืบในภายหน้า ถ้าเป็นกรณีผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวหรือได้รับการปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวน ผู้ต้องหาจะยื่นคำร้องโดยผ่านพนักงานสอบสวนก็ได้ เพื่อดำเนินการต่อไปตาม (๒) แล้วแต่กรณี

๔. คำร้องขอให้มีการสืบพยานไว้ก่อนให้ระบุการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่า ผู้ต้องหาได้กระทำความผิด เหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องสืบพยานไว้ก่อน ตามแบบคำร้องขอสืบพยานไว้ก่อน ตามแบบท้ายระเบียบฯ และให้รวมไว้ในสำนวนการสอบสวน

ประเด็นการสอบสวนผู้กล่าวหา (แบ่งตามข้อหาความผิด)

๑. คดีข่มขืน, อนาจาร

๑.๑ ท่านได้รับความเสียหายอย่างไรจึงมาพบพนักงานสอบสวน ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๑.๒ ผู้เสียหายมีอาชีพอย่างไรหรือเป็นนักเรียน เด็ก อายุเท่าใด (นับให้ละเอียดและนำสำเนาทะเบียนบ้านประกอบด้วย)

๑.๓ ผู้กล่าวหา รู้จักผู้ต้องหามาก่อนหรือไม่ ที่ใด ชื่อใด มีอาชีพอะไร บ้านอยู่ที่ใด ผู้ต้องหา และพวกมีกี่คน บรรยายโดยละเอียด

๑.๔ ขอทราบเหตุเกิด วัน เวลา ที่ใด ตำบลใด ผู้เสียหายกำลังจะไปไหน หรืออยู่ที่ใด

๑.๕ ผู้ต้องหากับพวกมาจากทางใด ได้พูดจาชักชวนหรือใช้กำลังขู่ข่มขู่ผู้เสียหายอย่างไร

๑.๖ ผู้ต้องหาพาผู้เสียหายไปที่ใดบ้างหรือพาไปพักที่ใดบ้าง ห่างจากที่เดิมเท่าใด สภาพของที่เกิดเหตุเป็นอย่างไร หากเป็นโรงแรมหรือบ้านเรือน บอกชื่อเลขห้อง เลขบ้าน ถนน ตำบล อำเภอ จังหวัด

- ๑.๗ ใครใช้กำลังบังคับ ชูเชิญ หรือทำร้าย ผู้เสียหายอย่างไรหรือไม่
- ๑.๘ ผู้เสียหายร้องให้คนช่วยหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ๑.๙ ผู้ต้องหาและพวกทำอย่างไรกับผู้เสียหายบ้างโดยละเอียด ใครลงมือก่อนหลังอย่างไร ก็ครั้ง
- ๑.๑๐ ใครสำเร็จความใคร่หรือไม่
- ๑.๑๑ ผู้เสียหายบาดเจ็บ โลหิตไหล ที่ใดหรือไม่ หรือได้รับความเจ็บปวดหรือไม่อย่างไร
- ๑.๑๒ มีใครมาช่วยเหลือผู้เสียหายหรือไม่ ผู้เสียหายบอกเล่ากับพยานอย่างไร
- ๑.๑๓ พวกผู้ต้องหาหลบหนีไปทางใด
- ๑.๑๔ หลังเกิดเหตุแล้ว ผู้เสียหายบอกกล่าวให้ใครทราบอย่างไร
- ๑.๑๕ ผู้เสียหายนำความไปแจ้งแก่ตำรวจเมื่อใด
- ๑.๑๖ ผู้เสียหายเคยมีสาเหตุโกรธเคืองหรือรักใคร่ชอบพอกับพวกผู้ต้องหาหรือไม่
- ๑.๑๗ ผู้เสียหายมีทรัพย์สินเสียหายบ้างหรือไม่ อะไร ราคาเท่าใด
- ๑.๑๘ ผู้ต้องหาแต่ละคนมีอายุ ตำแหน่งรูปพรรณ อย่างไร (หากไม่ทราบชื่อ)
- ๑.๑๙ มีทรัพย์สินสิ่งของพวกผู้ต้องหาคนใด ตกในที่เกิดเหตุบ้างหรือไม่
- ๑.๒๐ ผู้เสียหายจำหน้าผู้ต้องหาคนใดได้ เพราะอะไร ระยะเวลาดูคร่าหรือข่มขืนนานเท่าใด
- ๑.๒๑ ผู้เสียหายเห็นหน้าผู้ต้องหาโดยอาศัยแสงไฟจากอะไรบ้างก็แรงเทียน อยู่ที่ใด ความสว่าง
ที่เกิดเหตุจำหน้าคนร้ายได้ระยะห่างเท่าใด
- ๑.๒๒ ขณะเกิดเหตุมีใครอยู่ด้วย รู้เห็นเหตุการณ์อย่างไร
- ๑.๒๓ (หากเป็นกรณีไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิดให้ถามด้วยว่า) ท่านสงสัยว่าใครเป็นคนร้ายในคดีนี้
- ๑.๒๔ ผู้เสียหายมีสาเหตุโกรธเคืองกับบุคคลอื่นๆ หรือไม่ (ให้ลำดับเหตุการณ์ มูลเหตุ และ
ความรุนแรง)
- ๑.๒๕ ผู้เสียหายเชื่อว่าหรือเข้าใจว่าเรื่องนี้เกิดจากอะไร
- ๑.๒๖ มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๒. คดีครอบครองยาเสพติด

- ๒.๑ ปัจจุบันรับราชการอยู่ที่ใด ตำแหน่งใด มีอำนาจหน้าที่อย่างไร
- ๒.๒ คดีนี้ท่านได้กล่าวหาใคร เรื่องอะไร
- ๒.๓ ผู้กล่าวหาเกี่ยวกับพวกได้ไปทำการตรวจที่บริเวณใด เมื่อใด
- ๒.๔ พบผู้ต้องหาอยู่ที่ใด มีลักษณะอาการเป็นพิรุณอย่างไรหรือไม่
- ๒.๕ ผู้กล่าวหาเกี่ยวกับพวกได้ปฏิบัติในการตรวจค้นอย่างไร
- ๒.๖ ค้นพบของกลางที่ใด อย่างไร อะไรบ้าง ยึดของกลางอะไรบ้าง ยึดจากใคร
- ๒.๗ แสงสว่างในที่เกิดเหตุเป็นอย่างไร (กรณีกลางคืน)
- ๒.๘ ผู้ต้องหาให้การอย่างไร และลงชื่อในบันทึกจับกุมหรือไม่
- ๒.๙ ท่านจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดกับพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่
- ๒.๑๐ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๓. คดีฆ่าผู้อื่นและทำร้ายร่างกาย (กรณีตำรวจเป็นผู้กล่าวหา)

๓.๑ ปัจจุบันท่านรับราชการอยู่ที่ใด ตำแหน่งใด มีอำนาจหน้าที่อย่างไร
๓.๒ คดีที่ท่านได้กล่าวหาใคร เรื่องอะไร
๓.๓ ขอทราบรายละเอียดและพฤติการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประการใด (รายละเอียดตั้งแต่ได้
รับแจ้งเหตุ ออกไปตรวจที่เกิดเหตุ พบเหตุการณ์ กระทั่งจับกุมตัวผู้ต้องหาและกล่าวหาผู้ต้องหาอย่างไร
และนำส่งโรงพยาบาลเพื่อรักษาหรือควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ดำเนินคดี หรือผู้ต้องหาหลบหนีเพื่อจะได้ติดตาม
จับกุมตัวมาดำเนินคดีต่อไป)

๓.๔ ท่านได้ตรวจสอบบาดแผลของผู้เสียหายหรือผู้ต้องหามาก่อนนำส่งโรงพยาบาลหรือไม่
มีบาดแผลที่ใด อย่างไรบ้าง

๓.๕ ท่านแจ้งข้อหาผู้ต้องหาว่าอย่างไร เหตุใดจึงแจ้งเช่นนั้น (ผู้ต้องหา ๒ ฝ่าย อาจแจ้งต่างกัน
เช่น ฝ่ายหนึ่งอาจแจ้งสาหัส อีกฝ่ายหนึ่งไม่สาหัส เป็นต้น)

๓.๖ แสงสว่างในที่เกิดเหตุเป็นอย่างไร (กรณีกลางคืน)

๓.๗ ท่านยึดของกลางในคดีนี้บ้างหรือไม่ และยึดจากใคร

๓.๘ มีผู้ใดรู้เห็นเหตุการณ์คดีนี้บ้าง ที่เกิดเหตุอยู่ใกล้กับบ้านใคร

๓.๙ สาเหตุของคดีนี้เกิดจากอะไร

๓.๑๐ เหตุเกิดที่ใด เมื่อใด

๓.๑๑ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดหรือผู้ต้องหามาก่อนหรือไม่ อย่างไร

(กรณีผู้เสียหายเป็นผู้กล่าวหา)

๓.๑๒ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร

๓.๑๓ ท่านได้รับความเสียหายอย่างไรจึงมาพบพนักงานสอบสวน ขอทราบรายละเอียดของ
เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๓.๑๔ ฝ่ายผู้ตายหรือผู้เสียหายมีใครบ้าง

๓.๑๕ ฝ่ายผู้ต้องหาใครบ้าง (หากไม่ทราบชื่อ บอกอายุ ตำแหน่ง รูปร่างพรรณ ใดๆพออย่างไร)

๓.๑๖ ใครทำร้ายใครก่อน ใช้อาวุธอะไร ตี แทะ ฟัน ยิง ฯลฯ ก็ครั้ง ถูกที่ใดบ้าง ผู้ตายหรือ
ผู้เสียหายต่อสู้บ้างหรือไม่ ใช้อาวุธอะไร ถูกผู้ต้องหาบาดเจ็บบ้างหรือไม่ ที่ใด

๓.๑๗ หลังจากเกิดเหตุแล้วผู้ต้องหา หนีไปทางใด อย่างไร ยานพาหนะอะไร หมายเลขเท่าใด
สีอะไร มุ่งหน้าไปทางไหน ถนนอะไร

๓.๑๘ ผู้ต้องหามีอาวุธอย่างไรติดตัวไปหรือไม่ หรือทิ้งไว้ตรงใด

๓.๑๙ ผู้เสียหายช่วยเหลือผู้ตาย ผู้บาดเจ็บ อย่างไรบ้างหรือไม่ ผู้บาดเจ็บได้บอกกล่าวกับพยาน
ไว้อย่างไร เมื่อใด (ใครทำร้ายผู้บาดเจ็บด้วยเรื่องอะไร) ขณะนั้นผู้บาดเจ็บยังมีสติดีหรือไม่ประการใด

๓.๒๐ (หากเกิดเหตุเวลากลางคืน) ให้ถามผู้เสียหายเกี่ยวกับเรื่องแสงสว่างที่ผู้เสียหายจำคนร้าย
ได้จากอะไร ความสว่างก็แรงเทียน อยู่สูงเท่าใด แสงสว่างจำหน้าคนร้ายได้ระยะห่างเท่าใด

๓.๒๑ สาเหตุระหว่างผู้ตายกับผู้ต้องหาหรือบุคคลอื่น เท่าที่ผู้เสียหายทราบเพื่อสอบสวน พยานอื่นๆ ต่อไป

๓.๒๒ ผู้เสียหายเคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ตายหรือผู้ต้องหามาก่อนหรือไม่ เรื่องอะไร เมื่อใด

๓.๒๓ ผู้เสียหายพบศพหรือผู้บาดเจ็บในสภาพอย่างไรที่หน้าบ้านเลขที่ ตรอก ถนนอะไร ผู้บาดเจ็บยังมีสติดีอยู่หรือไม่ ได้เล่าเหตุการณ์อย่างไรหรือไม่

๓.๒๔ หลังจากเกิดเหตุแล้ว ผู้เสียหายแจ้งให้ใครทราบอย่างไร (แจ้งเจ้าพนักงาน แจ้งญาติผู้ตาย) เมื่อใด

๓.๒๕ อายุ ตำหนิ รูปพรรณคนร้ายและเครื่องแต่งตัว ตำบลที่ควรสืบสวน หรือบ้านญาติคนร้าย

๓.๒๖ ขณะเกิดเหตุมีใครอยู่ด้วย รู้เห็นเหตุการณ์อย่างไร

๓.๒๗ (หากเป็นกรณีไม่รู้ตัวผู้กระทำผิดให้ถามด้วยว่า) ท่านสงสัยว่าใครทำ ใครเป็นคนร้าย ในคดีนี้

๓.๒๘ ผู้ตายมีสาเหตุโกรธเคืองกับบุคคลอื่นๆ หรือไม่ (ให้ลำดับเหตุการณ์ มูลเหตุ และความรุนแรง)

๓.๒๙ ทริพย์สินผู้ตายมีสูญหายหรือเสียหายหรือไม่ นอกจากทริพย์สินผู้ตายแล้ว มีทริพย์สิน ผู้อื่นเสียหายหรือของผู้อื่นเป็นอันตรายเป็นหรือไม่

๓.๓๐ ผู้ตายเคยบอกกล่าว เล่า หรือพูดว่าจะถูกปองร้ายหรือไม่ โดยเหตุอะไร

๓.๓๑ ผู้เสียหายเชื่อว่าหรือเข้าใจว่าเรื่องนี้เกิดจากอะไร

๓.๓๒ (ในกรณีที่ไม่ทราบว่า ผู้ตายถูกทำร้ายเพราะอะไร) ขอทราบความประพฤติดังต่างๆ ของผู้ตายโดยละเอียด

๓.๓๓ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๔. คดีจราจร

๔.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร

๔.๒ ผู้กล่าวหารับแจ้งเหตุเมื่อใด รับแจ้งแล้วได้ดำเนินการอย่างไร

๔.๓ พบผู้ใดขับรถ สี ยี่ห้อ ทะเบียน จากถนนใดมุ่งหน้าไปถนนใด และได้เกิดเหตุเฉี่ยวชนกัน ขึ้นอย่างไร

๔.๔ จุดชนอยู่ตรงไหน ห่างจากถนนด้านใดเท่าใด มีรอยโลหิตหรือเศษวัสดุตกหล่นหรือไม่

๔.๕ รอยห้ามล้อมีหรือไม่ หัวรอยห้ามล้อด้านซ้ายหรือขวาห่างจากขอบถนนเท่าใด ยาวเท่าใด ท้ายหรือปลายรอยห้ามล้อห่างจากขอบถนนเท่าใด

๔.๖ รถที่ชนจอดในที่เกิดเหตุหรือไม่ แต่ละล้อห่างจากขอบถนนด้านใดเท่าใด รถหยุดห่างจากจุดชนมาเท่าใด

๔.๗ ผู้กล่าวหาแจ้งข้อหาผู้ใด โดยกล่าวหาว่าอย่างไร (ถ้ามีการแจ้งข้อหา ให้กล่าวหาให้ชัดเจน ผู้กล่าวหาเห็นว่าผู้ต้องหาประมาณอย่างไร จากสาเหตุใด มีการพิสูจน์ว่า ผู้ต้องหาดื่มสุรามาหรือไม่ ก่อนเกิดเหตุ

มีการใช้สัญญาณใดๆ หรือไม่ ก่อนเกิดเหตุเห็นอะไรอย่างใดบ้าง ในระยะเท่าไร เห็นอย่างไร ไฟหน้ารถเป็นอย่างไร

๔.๘ บริเวณที่เกิดเหตุมีป้ายสัญญาณหรือเครื่องหมายจราจร หรือเจ้าพนักงานจราจรอยู่บ้างหรือไม่ ผู้ต้องหามีใบอนุญาตขับขี่หรือไม่

๔.๙ มีผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิตหรือไม่ ถ้ามีเป็นใคร ได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตอย่างไร

๔.๑๐ ผู้ต้องหาได้รับบาดเจ็บหรือไม่ รถมีรอยชนตรงไหน ค่าเสียหายเท่าใด มีผู้ใดนั่งโดยสารมากับผู้ต้องหาบ้างหรือไม่

๔.๑๑ สภาพถนน ดินฟ้าอากาศ และทัศนวิสัยขณะเกิดเหตุ และการใช้ความเร็วของผู้ขับขี่เป็นอย่างไร

๔.๑๒ ผู้ต้องหาและผู้บาดเจ็บ หรือผู้ตาย มีกลิ่นสุราหรืออาการมึนเมาสุราหรือไม่

๔.๑๓ ท่านจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดกับพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่

๔.๑๔ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๕. คดีจำหน่ายยาเสพติด

๕.๑ ปัจจุบันท่านรับราชการอยู่ที่ใด ตำแหน่งใด มีอำนาจหน้าที่อย่างไร

๕.๒ คดีนี้ท่านได้กล่าวหาใคร เรื่องอะไร

๕.๓ ผู้กล่าวหาเกี่ยวกับพวกได้รับคำสั่งจากผู้ใด หรือรับแจ้งจากผู้ใด หรือมีสายลับแจ้งให้ทราบว่าเป็นอย่างไร

๕.๔ วางแผนจับกุมด้วยวิธีใด ธนบัตรชนิดใดเลขใด ทำเครื่องหมายไว้ที่ใด จัดให้มีการลงป.จ.ว.ไว้หรือไม่อย่างไร

๕.๕ สายลับมอบยาเสพติดที่ชื่อมาเมื่อวันเวลาใด ผู้กล่าวหาเกี่ยวกับพวกได้แอบดูขณะซื้อขายยาเสพติดกัน หรือสายลับรายงานให้ทราบว่าผู้ต้องหาเอายาเสพติดมาจากที่ใด ธนบัตรที่สายลับให้ผู้ต้องหาเก็บไว้ที่ใด

๕.๖ ผู้ใดเข้าจับกุม หรือตรวจค้นอย่างไร พบยาเสพติดที่ใดและธนบัตรที่ล่อซื้อขายยาเสพติด พบที่ใด

๕.๗ ผู้ต้องหาให้การอย่างไร และลงชื่อในบันทึกจับกุม ตรวจค้น หรือไม่อย่างไร

๕.๘ ทำไมผู้กล่าวหาจึงเชื่อว่าของกลางที่จับยึดได้เป็นยาเสพติด และเป็นประเภทใด

๕.๙ เหตุเกิดที่ไหน เมื่อใด

๕.๑๐ ท่านจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดกับพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่

๕.๑๑ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๖. คดีแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ

๖.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร

๖.๒ ท่านได้รับความเสียหายอย่างไรจึงมาพบพนักงานสอบสวน ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๖.๓ ผู้กล่าวหารับราชการเป็นอะไร สังกัดใด มีตำแหน่งหน้าที่ราชการอย่างไร

๖.๔ ผู้กล่าวหาได้รับมอบอำนาจให้มาร้องทุกข์สอบสวนดำเนินคดีกับผู้ใด ในความผิดเกี่ยวกับเรื่องอะไร

๖.๕ ขอทราบรายละเอียดที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้แจ้งให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการ ตามหน้าที่จดข้อความอันเป็นเท็จในเรื่องใด เอกสารที่แจ้งให้เจ้าพนักงานจดเป็นเอกสารเกี่ยวกับอะไร เป็นเท็จอย่างไร ใช้เป็นหลักฐานประกอบอะไร

๖.๖ ผู้กล่าวหาได้ตรวจพบว่าข้อความที่ผู้ต้องหาแจ้งให้จดนั้นเป็นเท็จได้อย่างไร ผู้ใดแจ้งให้ทราบและได้ตรวจสอบแล้วเป็นข้อความเท็จจริงหรือไม่

๖.๗ การที่ผู้ต้องหาแจ้งความอันเป็นเท็จกับเจ้าพนักงานดังกล่าว ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ใดอย่างไร

๖.๘ หลังจากที่ถูกกล่าวหาตรวจพบว่าผู้ต้องหาได้แจ้งให้จดข้อความอันเป็นเท็จแล้ว ได้ดำเนินการในเรื่องนี้อย่างไร รายงานให้ผู้ใดทราบเรื่อง

๖.๙ ผู้กล่าวหาจำหน้าหรือคำนิรूपพรรณของผู้ต้องหาได้หรือไม่อย่างไร มีใครร่วมกระทำความผิดในเรื่องนี้หรือไม่

๖.๑๐ ผู้กล่าวหารู้จักหรือมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ต้องหามาก่อนหรือไม่

๖.๑๑ ท่านจะให้เพิ่มเติมอื่นใดกับพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่

๖.๑๒ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๗. คดีฉ้อโกง

๗.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร

๗.๒ ท่านได้รับความเสียหายอย่างไรจึงมาพบพนักงานสอบสวน ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๗.๓ ผู้เสียหายรู้จักผู้ต้องหาและพวกมานานเท่าใด ที่ใด ผู้ต้องหามีอาชีพอะไร มีหน้าที่อย่างไร

๗.๔ ผู้ต้องหาพบผู้เสียหายเมื่อวัน เวลาใด ที่ใด ตำบลใด

๗.๕ ผู้ต้องหาใช้อุบายหลอกลวงผู้เสียหายว่าอย่างไร

๗.๖ ผู้เสียหายมอบทรัพย์สินอย่างไรให้ผู้ต้องหาไปราคาเท่าใด รวมเท่าใด เมื่อวันเวลาใด ที่ใด หรือผู้เสียหายได้ทำ ถอนหรือทำลายเอกสารสิทธิหรือไม่ เรื่องใด อย่างไร เมื่อวันเวลาใด ที่ใด ตำบลใด

๗.๗ มีพยานรู้เห็นในการมอบทรัพย์สิน ทำถอน ทำลายเอกสารสิทธิหรือไม่ (ติดตามมาสอบสวน)

๗.๘ ผู้เสียหายได้พบผู้ต้องหาอีกเมื่อใด ที่ใด ผู้ต้องหาว่าอย่างไร และปฏิบัติตามข้อตกลงที่บอกไว้กับผู้เสียหายหรือไม่ ผู้ต้องหาขอผิดผ่อนอย่างไร

๗.๙ ผู้เสียหายทราบผู้ต้องหาฉ้อโกงทรัพย์สินเมื่อวันเวลาใด (รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำผิด)

๗.๑๐ นำความไปแจ้งแก่ตำรวจและมอบคดีให้พนักงานสอบสวนจัดการดำเนินคดีแก่ผู้ต้องหาเมื่อวันเวลาใด

๗.๑๑ ผู้เสียหายเคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ต้องหามาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๗.๑๒ หากผู้ต้องหาหลบหนี สอบถามอายุ ตำแหน่งบรรณ และชื่อผู้ต้องหาทุกคน โดยละเอียด เพื่อประกอบการออกหมายจับ ตำบลที่อยู่ และตำบลที่ควรสืบหา หรือคอยติดตาม

๗.๑๓ สอบผู้เสียหายให้ชัดเจนว่า ทรัพย์สินที่ถูกขโมยนั้นเป็นของใครบ้าง

๗.๑๔ ท่านจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดกับพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่

๗.๑๕ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๘. คดีชิงทรัพย์

๘.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร

๘.๒ ท่านได้รับความเสียหายอย่างไรจึงมาพบพนักงานสอบสวน ขอทราบรายละเอียดของ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๘.๓ ท่านมาพบพนักงานสอบสวนเพื่อประสงค์อะไร

๘.๔ เหตุเกิดวันเวลาใด ที่ใด ตำบลใด

๘.๕ ผู้เสียหายกำลังทำอะไรอยู่ มีใครอยู่กับผู้เสียหายบ้าง และกำลังทำอะไร

๘.๖ คนร้ายกี่คน การแต่งกายอย่างไร คนร้ายแต่ละคนทำอะไรบ้าง ใครขู่ขู่หรือทำร้าย ผู้เสียหาย ใครถืออาวุธอะไรบ้าง ใครกวาดทรัพย์ไปบ้าง คนร้ายใช้อุปกรณ์พิเศษอะไร โดยละเอียด

๘.๗ ผู้เสียหายนั่งเฉยหรือต่อสู้ขัดขวางคนร้ายอย่างไรหรือไม่ ถูกคนร้ายทำร้ายบ้างหรือไม่ คนร้ายได้ทรัพย์สินไปกี่อย่าง รวมราคาเท่าใด ตำแหน่งบรรณพิเศษของทรัพย์สินที่ถูก ชิงหมายเลขทรัพย์สิน แต่ละอย่างโดยละเอียด

๘.๘ จำหน้าคนร้ายได้หรือไม่ มีกี่คน บอกอายุ ตำแหน่งบรรณ แต่ละคนโดยละเอียด เคยเห็นหน้าคนร้ายมาก่อนหรือไม่ คนใดบ้าง ที่ใด บรรยายอาวุธของคนร้ายโดยละเอียด เช่น ใช้ปืน ออโตเมติกหรือรีโวลเวอร์ขนาดใด

๘.๙ สงสัยใครจะเป็นคนร้ายรายนี้หรือไม่ (กรณีไม่รู้ตัว) โดยสาเหตุอย่างไร เคยมีสาเหตุ โกรธเคืองกับใครมาก่อนหรือไม่ มีใครหยิบยืมเงินทองในระยะเวลาใกล้เกิดเหตุหรือไม่ หรือผู้ใดให้ทรัพย์สิน ที่ถูกชิงมาก่อนเกิดเหตุบ้าง เคยมีเพื่อน ลูกจ้าง คนงาน ออกหรือหายไปใกล้เคียงก่อนเกิดเหตุหรือไม่ ใครมีพฤติการณ์เดือดร้อนเกี่ยวกับการเงินบ้าง

๘.๑๐ หากเป็นเวลากลางคืนให้สอบสวนเกี่ยวกับแสงไฟที่จำคนร้ายได้ จากแสงไฟอะไร ก็แรงเทียน อยู่สูงเท่าใด แสงสว่างสามารถทำให้จำหน้าคนร้ายได้ระยะห่างเท่าใด

๘.๑๑ คนร้ายมาโดยพาหนะอะไร ชนิด สี หมายเลขทะเบียนอะไร ไปทางใด มีคนในรถกี่คน มีคนร้ายรออยู่ข้างนอกหรือคนขับรถ หรือผู้ดูต้นทางอีกหรือไม่ (ที่ไม่ได้เข้าไปในบ้าน) กี่คน

๘.๑๒ นอกจากผู้เสียหายมีใครอีกที่รู้เห็นเหตุการณ์ มีผู้ใดถูกประทุษร้ายต่อทรัพย์สินหรือร่างกาย หรือไม่

๘.๑๓ หลังจากคนร้ายหลบหนีไปแล้ว ผู้เสียหายทำอะไร หรือมีใครมาช่วยแจ้งตำรวจทราบ

๘.๑๔ ท่านจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดกับพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่

๘.๑๕ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๙. คดีเช็ค

- ๙.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร
- ๙.๒ ท่านมาพบพนักงานสอบสวนมีความประสงค์อย่างไร
- ๙.๓ ท่านได้รับความเสียหายอย่างไรจึงมาพบพนักงานสอบสวน ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
- ๙.๔ เช็คในคดีนี้ได้นำไปเรียกเก็บเงินจากธนาคารด้วยวิธีการใด เบิกเป็นสดหรือเข้าบัญชีให้ธนาคารเรียกเก็บเงินและในกรณีที่ไม่ได้เรียกเก็บเงินตามวันสั่งจ่าย เพราะเหตุผลใด
- ๙.๕ ท่านทราบว่าธนาคารได้ปฏิเสธการจ่ายเงินตามคดีเช็คในคดีนี้เมื่อใด เพราะเหตุใด
- ๙.๖ หลังจากธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินได้มีการติดตามทวงถามผู้สั่งจ่ายเช็คให้ชำระหนี้ตามเช็คหรือไม่อย่างไร
- ๙.๗ ท่านมีเอกสารหลักฐานใดบ้างที่จะมอบให้พนักงานสอบสวนไว้เพื่อประกอบการสอบสวนดำเนินคดีในคดีนี้
- ๙.๘ ผู้ต้องหาหมิ่นด่าทอนิรุปรณอย่างไร
- ๙.๙ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๑๐. คดีทำให้เสียหายทรัพย์สิน

- ๑๐.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร
- ๑๐.๒ ท่านได้รับความเสียหายอย่างไรจึงมาพบพนักงานสอบสวน ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
- ๑๐.๓ ผู้เสียหายได้เห็นหรือสำรวจทรัพย์สินของท่านที่ถูกทำให้เสียหายครั้งสุดท้ายเมื่อวันเวลาใด อยู่ที่ไหน ตรงไหน (ควรให้มีการนำพนักงานสอบสวนไปตรวจสถานที่เกิดเหตุ ทำแผนที่เกิดเหตุถ่ายภาพประกอบไว้ด้วย)
- ๑๐.๔ ต่อมาวันเวลาใดท่านพบว่าทรัพย์สินของท่านถูกทำลาย ทำให้เสียหาย ทำให้เสื่อมค่าหรือไร้ประโยชน์ ท่านพบเอง หรือใครพบเห็นก่อน (ทราบเหตุเมื่อใด)
- ๑๐.๕ ทรัพย์สินที่ถูกทำอันตรายนั้นเป็นทรัพย์สินสิ่งใด ถูกทำด้วยประการใด คิดเป็นความเสียหายราคาเท่าใด ชื้อมาจากที่ใด นานเท่าใด ปัจจุบันทรัพย์สินนั้นราคาเท่าใด (หากเป็นทรัพย์สินประเภทเครื่องกล หรือเครื่องจักรกลที่ใช้ในการประกอบกิจการหรืออุตสาหกรรม, ปศุสัตว์, ยวดยาน หรือสัตว์พาหนะในการประกอบกิจการ หรืออุตสาหกรรม หรือประเภทพืชหรือพืชผลของกสิกร หรือทรัพย์สินที่มีไว้เพื่อสาธารณะ หรือพระพุทธรูป หรือวัตถุในทางศาสนาที่ประดิษฐานในวัด สถานที่อันเป็นที่เคารพ โบราณสถานแห่งแผ่นดิน สถานที่ราชการ พิพิธภัณฑ์ ผู้กระทำความผิดยอมมีโทษสูงขึ้น)
- ๑๐.๖ ท่านพอจะทราบหรือไม่ว่าก่อนที่จะเกิดเหตุคดีนี้มีความเป็นมาอย่างไร
- ๑๐.๗ ทราบหรือไม่ว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด มีสาเหตุใดกันมาก่อน เรื่องอะไร ที่ใด เมื่อใดพอจะคาดคะเนว่าสาเหตุดังกล่าวจะเป็นสาเหตุแห่งคดีนี้ได้หรือไม่

๑๐.๘ ผู้เสียหายได้รับการชดใช้ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สินในครั้งนี้อแล้วหรือไม่
อย่างไร (การทำให้เสียทรัพย์สินนั้นต้องสอบสวนเรื่องเจตนาให้ชัดเจนและสาเหตุที่กระทำ)

๑๐.๙ ผู้เสียหายรู้จักผู้ต้องหาและพวกมานานเท่าใด ที่ใด ผู้ต้องหา มีอาชีพอะไร มีหน้าที่
อย่างไร

๑๐.๑๐ ผู้ต้องหา มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด มีอาชีพอะไร

๑๐.๑๑ ท่านจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดกับพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่

๑๐.๑๒ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๑๑. คดีปล้นทรัพย์

๑๑.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร

๑๑.๒ ท่านได้รับความเสียหายอย่างไรจึงมาพบพนักงานสอบสวน ขอทราบรายละเอียด
ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๑๑.๓ ผู้เสียหายรู้จักผู้ต้องหาและพวกมานานเท่าใด ที่ใด ผู้ต้องหา มีอาชีพอะไร มีหน้าที่
อย่างไร

๑๑.๔ เหตุเกิดวันเวลาใด ที่ใด ตำบลใด

๑๑.๕ ผู้เสียหายกำลังทำอะไรอยู่ มีใครอยู่กับผู้เสียหายบ้าง และกำลังทำอะไร

๑๑.๖ ผู้เสียหาย หนีเสีย หรือต่อสู้ขัดขวางคนร้ายอย่างไรหรือไม่ ถูกคนร้ายทำร้ายบ้างหรือไม่
คนร้ายได้ทรัพย์สินไปกี่อย่าง รวมราคาเท่าใด ตำนินรูปพรรณพิเศษของทรัพย์สินที่ถูกปล้น หมายเลขทรัพย์สิน
แต่ละอย่างโดยละเอียด

๑๑.๗ จำหน้าคนร้ายได้หรือไม่ ก็คน บอกอายุ ตำนินรูปพรรณ แต่ละคนโดยละเอียด เคยเห็น
หน้าคนร้ายมาก่อนหรือไม่ คนใดบ้าง ที่ใด บรรยายอาวุธของคนร้ายโดยละเอียด เช่น ใช้ปืนอัตโนมัติ
หรือรีวอลเวอร์ขนาดใด

๑๑.๘ สงสัยใครจะเป็นคนร้ายรายนี้หรือไม่ โดยสาเหตุอย่างไร เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับใคร
มีใครหยิบยืมเงินทองในระยะเวลาใกล้เกิดเหตุหรือไม่ หรือผู้ใดให้ทรัพย์สินที่ถูกปล้นมาก่อนเกิดเหตุบ้าง
เคยมีเพื่อน ลูกจ้าง คนงานออก หรือหายไปใกล้เคียงก่อนเกิดเหตุหรือไม่ ใครมีพฤติกรรมเดือดร้อนเกี่ยวกับ
การเงินบ้าง

๑๑.๙ หากเป็นเวลากลางคืนให้สอบสวนเกี่ยวกับแสงไฟที่จำคนร้ายได้ จากแสงไฟอะไร
ที่แรงเทียนอยู่สูงเท่าใด แสงสว่างสามารถทำให้จำหน้าคนร้ายได้ระยะห่างเท่าใด

๑๑.๑๐ คนร้ายมาโดยพาหนะอะไร ชนิด สี หมายเลขอะไร ไปทางใด มีคนในรถกี่คน
มีคนร้ายรออยู่ข้างนอกหรือคนขับรถ หรือผู้ดูต้นทางอีกหรือไม่ (ที่ไม่ได้เข้าไปในบ้าน) ก็คน

๑๑.๑๑ นอกจากผู้เสียหายมีใครอีกที่รู้เห็นเหตุการณ์ มีผู้ใดถูกประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน
หรือร่างกายหรือไม่

๑๑.๑๒ หลังจากคนร้ายหลบหนีไปแล้ว ผู้เสียหายทำอะไร หรือมีใครมาช่วยแจ้งตำรวจทราบ
๑๑.๑๓ การพุดจาของคนร้าย ลักษณะการพุด เสียงเป็นอย่างไร ที่อะไรไว้เป็นหลักฐานบ้าง
หรือไม่

๑๑.๑๔ ท่านจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดกับพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่

๑๑.๑๕ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๑๒. คดีปลอมเงินตรา

๑๒.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร

๑๒.๒ ท่านได้รับความเสียหายอย่างไรจึงมาพบพนักงานสอบสวน ขอทราบรายละเอียด
ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๑๒.๓ ผู้กล่าวหาเมียศ ตำแหน่งอะไร รับราชการที่ใด

๑๒.๔ ก่อนเกิดเหตุผู้กล่าวหาทำพวกกำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่ที่ใด ตั้งแต่เวลาใดถึงเวลาอะไร
ได้รับแจ้งเหตุจากที่ใด ว่าอย่างไร

๑๒.๕ ผู้กล่าวหาร่วมกับผู้ใด ไปยังที่ใด จับกุมใคร ที่ใด เมื่อใด

๑๒.๖ หลังจากที่ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งเหตุแล้ว เมื่อไปยังที่เกิดเหตุ พบผู้ต้องหาอยู่กับใคร
ได้พบธนบัตรของกลางอยู่ที่ใด จำนวนฉบับ ผู้ต้องหาให้การเกี่ยวกับธนบัตรว่าอย่างไร ได้อย่างไร

๑๒.๗ ผู้กล่าวหาได้แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ต้องหาทราบอย่างไร ได้ยึดอะไรไว้เป็นของกลาง
จำนวนเท่าใด

๑๒.๘ ท่านจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดกับพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่

๑๒.๙ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๑๓. คดีปลอมเอกสาร

๑๓.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร

๑๓.๒ ท่านได้รับความเสียหายอย่างไรจึงมาพบพนักงานสอบสวน ขอทราบรายละเอียด
ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๑๓.๓ ผู้กล่าวหาเมียอาชีพอะไร รายได้เท่าใด และทำงานอยู่ที่ใด มีเบอร์โทรศัพท์สามารถติดต่อ
ได้หรือไม่ เบอร์อะไร

๑๓.๔ ผู้กล่าวหาจะมาแจ้งความร้องทุกข์ขอให้สอบสวนดำเนินการคดีในเรื่องอะไรกับผู้ใด

๑๓.๕ ขอทราบจากผู้กล่าวหาได้รับเอกสารที่มีการปลอมมาได้อย่างไร เมื่อใด จากใคร

๑๓.๖ ผู้กล่าวหาทราบว่าเป็นเอกสารดังกล่าวมีการปลอมแปลงอย่างไร ปลอมทั้งฉบับหรือส่วนใด
หรือเป็นการเติมหรือตัดทอนข้อความหรือแก้ไขด้วยวิธีการใด มีการปลอมลายมือชื่อของใครหรือตราประทับ
ด้วยหรือไม่ ที่ว่าปลอมเอกสารนั้นปลอมส่วนใดบ้าง

๑๓.๗ ผู้กล่าวหาได้นำเอกสารปลอมดังกล่าวไปตรวจสอบหลักฐานจากต้นฉบับจริง
หรือจากบุคคลใดหรือไม่ ผลการตรวจสอบพบว่ามีปลอมแปลงจริงใช่หรือไม่

๑๓.๘ ผู้กล่าวหาได้สอบถามความเป็นมาของเอกสารที่ได้มาจากผู้ต้องหาหรือบุคคลที่นำมามอบให้หรือไม่ อย่างไร ผู้ต้องหานำเอกสารปลอมมาให้ด้วยตนเองหรือบุคคลอื่นนำมามอบให้

๑๓.๙ ผู้กล่าวหาทราบบ้างว่าเอกสารดังกล่าวเป็นของปลอมเมื่อใด ทราบอย่างไร

๑๓.๑๐ การปลอมแปลงเอกสารของผู้ต้องหาดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายอย่างไรหรือไม่

๑๓.๑๑ ขอทราบตำหนิรูปพรรณของผู้ต้องหาโดยละเอียด มีภูมิลำเนาอยู่ที่ใด เห็นอีกครั้งสามารถจำหน้าได้หรือไม่

๑๓.๑๒ ท่านจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดกับพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่

๑๓.๑๓ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๑๔. คดีพรากผู้เยาว์

๑๔.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร

๑๔.๒ ท่านได้รับความเสียหายอย่างไรจึงมาพบพนักงานสอบสวน ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๑๔.๓ ผู้เสียหายเป็นญาติทางใดของผู้เยาว์ พักอาศัยอยู่ที่ใด มีอาชีพอะไร รายได้เดือนละเท่าไร ฐานะความเป็นอยู่ของผู้เสียหาย (กรณีพรากผู้เยาว์เพื่อเรียกค่าไถ่)

๑๔.๔ ผู้เยาว์อายุเท่าใด ชื่อ ตำหนิรูปพรรณ ผู้เยาว์โดยละเอียด (สำเนาทะเบียนบ้านประกอบ) เป็นบุตรคนที่เท่าใดของบิดา มารดา มีพี่น้องกี่คน

๑๔.๕ ขณะนี้เป็นนักเรียนหรือออกจากโรงเรียนแล้ว ผู้เยาว์สำเร็จการศึกษาชั้นใด เมื่อใด ประกอบอาชีพอะไร หรือพักอาศัยอยู่กับบิดามารดา

๑๔.๖ ผู้เยาว์มีคู่รัก คู่หมั้นหรือไม่ ความประพฤติและนิสัยเป็นอย่างไร ชอบเที่ยวและไม่กลับบ้านหรือเถลไถลนอนตามบ้านเพื่อนหรือไม่ ปกติชอบเที่ยวที่ใด กับใคร หรือไม่

๑๔.๗ หายออกจากบ้านไปเมื่อใด วันเวลาใด โดยแจ้งว่าจะไปที่ใด กับใครหรือไม่ เสื้อผ้าที่สวมใส่ในวันออกจากบ้าน

๑๔.๘ ญาติ เพื่อนสนิทหรือไม่ใครบ้าง หรือบ้านข้างเคียงที่คุ้นเคยไปเที่ยวเตร่ด้วยกัน

๑๔.๙ มีสิ่งใดหายไปกับผู้เยาว์บ้างหรือไม่ โดยเฉพาะเครื่องประดับ เสื้อผ้าของผู้เยาว์

๑๔.๑๐ มีญาติพี่น้อง เพื่อนสนิทของผู้เยาว์ โดยเฉพาะในละแวกใกล้เคียงหายไปบ้างหรือไม่ วันเวลาใด ใกล้เคียงกับวันเวลาที่ผู้เยาว์หายไปหรือไม่

๑๔.๑๑ คู่รัก คู่หมั้น หรือคนที่ชอบพอกับผู้เยาว์หายไปหรือไม่

๑๔.๑๒ ในละแวกบ้านหรือใกล้เคียงมีใครหายไปในเวลาใกล้เคียงกับผู้เยาว์บ้าง

๑๔.๑๓ ผลข่าวครั้งสุดท้ายที่ได้รับจากผู้เยาว์

๑๔.๑๔ ผู้เยาว์มีญาติ เพื่อน ที่อาจไปอาศัยได้หรือไม่ ตำบล อำเภอ จังหวัดใด

๑๔.๑๕ ผู้เยาว์มีญาติ เพื่อน ที่ย้ายไปและไปอาศัยได้หรือไม่ ตำบล อำเภอ จังหวัดใด

๑๔.๑๖ บิดามารดา ผู้ปกครอง เคยคิดว่าทำให้เกิดน้อยใจหนีออกจากบ้านบ้างหรือไม่

๑๔.๑๗ ผลการศึกษาเล่าเรียนในปีที่ผ่านมาเป็นอย่างไร เพื่อนและครูทางโรงเรียนกดขี่ข่มเหง บ้างหรือไม่

๑๔.๑๘ ขอทราบความอบอุ่นในระหว่างบิดามารดาและพี่น้องเป็นอย่างไร

๑๔.๑๙ มีบุคคลแปลกหน้า ทั้งหญิงชายมาเที่ยวในละแวกบ้านหรือไม่ เมื่อใด ก็ครั้ง แล้วมีใคร พบเห็นคุยกับผู้เยาว์หรือไม่

๑๔.๒๐ มีการเล่นการแสดงต่างๆ มาแสดงในละแวกบ้านหรือไม่

๑๔.๒๑ ผู้เยาว์มีความพึงเพื่อทะเยอทะยานจะเข้าไปในเมืองหลวงหรือไม่

๑๔.๒๒ ผู้เยาว์มีนิสัยเจ้าชู้ มั่วสุมกับเพศตรงข้ามหรืออยากมีสามีบ้างหรือไม่

๑๔.๒๓ บิดามารดาของเด็กหรือผู้เยาว์มีสาเหตุโกรธเคืองทะเลาะวิวาทกับใครบ้างหรือไม่ เมื่อใด

๑๔.๒๔ มีการไล่คนงานออกหรือคิดว่าคนใช้บ้างหรือไม่ เมื่อใด

๑๔.๒๕ ผู้เยาว์มีความน่าเกลียดหรือปกติธรรมดา

๑๔.๒๖ ผู้เยาว์ในละแวกบ้านหายไปหรือไม่

๑๔.๒๗ บ้านของผู้เสียหายอยู่ติดสถานีรถไฟ ทำขนส่ง รถบรรทุกต่างจังหวัด เรือเดินทะเล หรือไม่ โดยผู้เยาว์อาจจะไปเที่ยวเล่นติดรถหรือเรือออกไปแล้วหลงทางกลับไม่ถูก

๑๔.๒๘ ผู้เยาว์หรือเด็กว่ายน้ำเป็นหรือไม่ ชอบเล่นน้ำหรือบ้านติดแม่น้ำลำคลองหรือไม่

๑๔.๒๙ หากจับผู้ต้องหาได้ ผู้ต้องหาเคยรู้จักและมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้เสียหายมาก่อนหรือไม่ ผู้เสียหายมีอาชีพอย่างไรหรือเป็นนักเรียน เด็กอายุเท่าใด (นับให้ละเอียดและสำเนาทะเบียนบ้านประกอบด้วย)

๑๔.๓๐ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๑๕. คติเพลิงไหม้

๑๕.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร

๑๕.๒ ท่านได้รับความเสียหายอย่างไรจึงมาพบนักงานสอบสวน ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๑๕.๓ ผู้กล่าวหารับแจ้งเหตุเมื่อใด ได้ปฏิบัติอย่างไร

๑๕.๔ ลักษณะสภาพสถานที่เกิดเหตุเป็นอย่างไร มีผู้คนอยู่อาศัยหรือไม่

๑๕.๕ เพลิงลุกไหม้สิ่งใด เริ่มต้นไหม้จากบริเวณใดของที่เกิดเหตุ นานเท่าใด และดับลงได้อย่างไร

๑๕.๖ มีผู้ได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตอย่างไรหรือไม่

๑๕.๗ ทรัพย์สินเสียหายมีอะไรบ้าง อาคาร โรงเรียน เสียหายเป็นเนื้อที่กว้าง ยาวเท่าใด เป็นของผู้ใดค่าเสียหายเท่าใด

๑๕.๘ บ้านต้นเพลิงรายนี้มีประกันอัคคีภัยหรือไม่ กับบริษัทใด รายละเอียดของกรมธรรม์เป็นอย่างไร

๑๕.๙ เพลิงไหม้ครั้งนี้หากดับไม่ทัน ลูกหลานต่อไปน่าจะเกิดอันตรายต่อบุคคล และทรัพย์สินของบุคคลอื่นหรือไม่อย่างไร

๑๕.๑๐ รายละเอียดเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ร่วมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ เช่น พฐ. การไฟฟ้า, สำนักงานเขต ฯลฯ

๑๕.๑๑ ในเบื้องต้น มีพยานหลักฐานใดบ้างที่สามารถรับฟังได้เกี่ยวกับสาเหตุเพลิงไหม้

๑๕.๑๒ เหตุเกิดที่ใด เมื่อใด

๑๕.๑๓ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๑๕.๑๔ ท่านจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดกับพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่

๑๖. คดีภัยอก

๑๖.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร

๑๖.๒ ท่านได้รับความเสียหายอย่างไรจึงมาพบพนักงานสอบสวน ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๑๖.๓ ผู้เสียหายรู้จักผู้ต้องหาและพวกมานานเท่าใด ที่ใด ผู้ต้องหาเมื่ออาชีพอะไร มีหน้าที่อย่างไร

๑๖.๔ ผู้ต้องหาพบผู้เสียหายเมื่อวัน เวลาใด ที่ใด ตำบลใด

๑๖.๕ ผู้ต้องหาครอบครองทรัพย์สินของผู้เสียหายอย่างไร

๑๖.๖ ผู้ต้องหาทำหน้าที่อย่างไรในการครอบครองทรัพย์สินของผู้เสียหาย

๑๖.๗ ผู้ต้องหาเบียดบังเอาทรัพย์สินนั้นโดยเจตนาทุจริตอย่างไร โดยละเอียด

๑๖.๘ ผู้ต้องหาเบียดบังเอาทรัพย์สินของผู้เสียหายไปราคาเท่าใด รวมเท่าใด เมื่อวันเวลาใด ที่ใด

๑๖.๙ มีพยานรู้เห็นในการที่ผู้ต้องหาเบียดบังเอาทรัพย์สินนั้นหรือไม่ เป็นใคร (ติดตามมาสอบสวน)

๑๖.๑๐ ผู้เสียหายได้พบผู้ต้องหาอีกเมื่อใด ที่ใด

๑๖.๑๑ ผู้เสียหายทราบว่าผู้ต้องหาภัยอกทรัพย์สินไปเมื่อวันเวลาใด (รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด)

๑๖.๑๒ ผู้เสียหายได้นำความไปแจ้งแก่ตำรวจ และมอบคดีให้พนักงานสอบสวนจัดการดำเนินคดีแก่ผู้ต้องหาเมื่อวันที่ เวลาใด

๑๖.๑๓ หากผู้ต้องหาหลบหนี สอบถามอายุ ตำแหน่งบรรณ และชื่อของผู้ต้องหาทุกคน โดยละเอียดประกอบการออกหมายจับ ตำบลที่อยู่ และตำบลที่ควรสืบหาหรือเคยติดตาม

๑๖.๑๔ ทรัพย์สินที่ผู้ต้องหาภัยอกนั้น เป็นทรัพย์สินของใครบ้าง (กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินต้องสอบสวนให้ชัดเจน)

๑๖.๑๕ ท่านจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดกับพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่

๑๖.๑๖ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๑๗. คดีลักทรัพย์

๑๗.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร

๑๗.๒ ท่านได้รับความเสียหายอย่างไรจึงมาพบพนักงานสอบสวน ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๑๗.๓ ผู้เสียหายรู้จักผู้ต้องหาและพวกมาก่อนหรือไม่ หากรู้จักแล้วรู้จักมานานเท่าใด ที่ใด ผู้ต้องหา มีอาชีพอะไร มีหน้าที่อย่างไร

๑๗.๔ ผู้เสียหายเห็นทรัพย์สินหายครั้งสุดท้ายเมื่อวันเวลาใด ทรัพย์สินนี้อยู่ตรงไหน (ให้ผู้เสียหาย ลงนามรับรองในแผนที่สังเขปด้วย) ตำบล อำเภอ จังหวัด

๑๗.๕ ต่อมาในเวลาใดพบว่าทรัพย์สินนี้หายไป โดยพบเองหรือว่าใครพบเห็นก่อน

๑๗.๖ ทรัพย์สินใดบ้างที่หายไป มีคำนิรूपพรรณอย่างไร มีคำนิพิศษอย่างใดหรือหมายเลข เท่าใด ขออุบิซื้อขายทะเบียน ฯลฯ ประกอบ (หากรถหรือปิ่นมีทะเบียนให้นำใบทะเบียนมามอบ เป็นหลักฐาน สำเนาติดสำนวน ตัวจริงส่งกองทะเบียนฯ จัดการตามหน้าที่ต่อไป)

๑๗.๗ สิ่งใดราคาเท่าใด ซื้อมานานเท่าใดจากใคร รวมราคาทั้งหมดเท่าใด

๑๗.๘ ผู้เสียหายสงสัยใครเป็นคนร้ายหรือไม่ เพราะเหตุใด หรือพบเห็นอย่างไร คนร้ายมีอายุ คำนิรूपพรรณอย่างไร แต่งกายอย่างไร โดยละเอียด

๑๗.๙ ผู้เสียหายเคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ต้องหามาก่อนหรือไม่ หรือมีสาเหตุโกรธเคือง กับใครมาก่อนบ้าง

๑๗.๑๐ คนร้ายเข้าทางใด ออกทางใด มีร่องรอยผิดสังเกต ผิดปกติ หรือร่องรอยจัดงแงที่ใดบ้าง มีของคนร้าย เช่น เครื่องมืออุปกรณ์ใดตกหล่นบ้างหรือไม่ เวลาใด

๑๗.๑๑ ไปแจ้งความเมื่อใด เวลาใด

๑๗.๑๒ หากทรัพย์สินหายไปในบ้านหรือสำนักงานให้สอบสวนว่ามีใครอยู่ในบ้านหรือสำนักงาน บ้าง เมื่อผู้เสียหายเข้านอนหรือออกจากบ้าน มีใครอยู่ในบ้าน หรือในสำนักงานเป็นคนสุดท้าย เพื่อจะได้เป็น แนวทางสืบสวนพยานอื่นต่อไปเกี่ยวกับการเกิดเหตุ และผู้เห็นเหตุการณ์

๑๗.๑๓ สงสัยผู้ใดบ้างหรือไม่ เพราะเหตุใด (ต้องสอบสวนให้ได้ความชัดเจนว่า ทรัพย์สินที่หาย แต่ละอย่างแต่ละชิ้นนั้นเป็นของใคร กรรมสิทธิ์ในสิ่งของเป็นของผู้ใด)

๑๗.๑๔ ท่านจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดกับพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่

๑๗.๑๕ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๑๘. คดีลิขสิทธิ์

๑๘.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร

๑๘.๒ ปัจจุบันท่านมีภูมิลำเนา และพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด

๑๘.๓ ท่านมาพบพนักงานสอบสวน มีความประสงค์ใด

๑๘.๔ ซึ่งเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์นั้น ตั้งอยู่ที่ใด ประกอบและ ดำเนินการกิจการอะไร มีการขออนุญาตจัดตั้งถูกต้องและชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ (กรณีเจ้าของลิขสิทธิ์ เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทยหรือกฎหมายต่างประเทศ) หรือ ซึ่งเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ พักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบและดำเนินกิจการอะไร (กรณีเจ้าของลิขสิทธิ์เป็นบุคคลธรรมดา)

๑๘.๕ ซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดในคดีนี้มีพฤติกรรมการกระทำผิด อย่างไร

๑๘.๖ (ภาพยนตร์, เพลง, บทประพันธ์) ที่ถูกละเมิดลิขสิทธิ์ในคดีนี้ ผู้ใดเป็นผู้คิดและสร้างสรรค์ขึ้น และได้มีการเผยแพร่เป็นครั้งแรกเมื่อใด ที่ใด มีหลักฐานใด มาแสดงยืนยันบ้าง

๑๘.๗ ขณะจับกุม (ชื่อผู้ต้องหา) นั้น ผู้ต้องหากำลังดำเนินการอย่างไร กับงาน (ภาพยนตร์, เพลง, บทประพันธ์) ที่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น ขณะจับกุมตัวผู้ต้องหาได้พร้อมด้วย ของกลางอะไรบ้าง

๑๘.๘ ท่านได้มอบเอกสารหลักฐานใดบ้างที่ได้ยืนยันการเป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงาน (ภาพยนตร์, เพลง, บทประพันธ์) ของ ซึ่งเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ต่อพนักงานสอบสวน เพื่อประกอบการสอบสวน ดำเนินคดีกับผู้ต้องหาตามกฎหมาย

๑๘.๙ เหตุเกิดที่ใด และเมื่อใด

๑๘.๑๐ ท่านจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดกับพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่

๑๘.๑๑ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๑๙. คดีวิงราว

๑๙.๑ มีภูมิสำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร

๑๙.๒ ท่านได้รับความเสียหายอย่างไรจึงมาพบพนักงานสอบสวน ขอทราบรายละเอียด ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๑๙.๓ มีภูมิสำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพอะไร

๑๙.๔ เหตุเกิดที่ไหน เมื่อใด

๑๙.๕ ผู้กล่าวหาเห็นคนร้ายหรือผู้ต้องหาเป็นพิรุณบ้างหรือไม่

๑๙.๖ หลังจากนั้นเหตุการณ์อะไร ผู้กล่าวหาทำอย่างไร

๑๙.๗ มีผู้ใดเข้ามาช่วยเหลือบ้างหรือไม่ อย่างไร

๑๙.๘ ผู้กล่าวหาจำหน้าคนร้ายได้หรือไม่ คนร้ายมีกี่คน ถ้าจำไม่ได้บอกรูปพรรณของคนร้าย

๑๙.๙ ทรัพย์ที่ถูกวิงราวไปนั้น เป็นทรัพย์อะไร ราคาเท่าใด มีอะไรบ้าง เห็นอีกครั้ง จำได้หรือไม่ หากได้คืนให้ถามว่าได้รับคืนอย่างไร มีผู้ใดโต้แย้งในกรรมสิทธิ์หรือไม่

๑๙.๑๐ ผู้กล่าวหาได้รับบาดเจ็บหรือไม่ อย่างไร ทำการรักษาที่ใด ประมาณกี่วันหายเป็นปกติ

๑๙.๑๑ คนร้ายใช้อาวุธหรือยานพาหนะในการกระทำผิดหรือไม่ อย่างไร (หากสอบสวนได้ว่า คนร้ายนั้นมีการกระทำที่เข้าลักษณะฉกรรจ์ ต้องถามให้ละเอียด เช่น แต่งกายเป็นทหารหรือตำรวจ หรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจ เป็นต้น)

๑๙.๑๒ ทราบหรือไม่ว่าผู้ต้องหาให้การว่าอย่างไร รับสารภาพ หรือปฏิเสธ

๑๙.๑๓ พฤติการณ์ของคนร้ายเป็นอย่างไร ใช้กิริยาฉกฉวยอย่างไร มีการร้องขอความช่วยเหลือหรือไม่

๑๙.๑๔ มีพยานรู้เห็นอย่างไรบ้างหรือไม่

๑๙.๑๕ ทรัพย์ที่คนร้ายได้ไปนั้นเป็นของใครบ้าง

๑๙.๑๖ ท่านจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดกับพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่

๑๙.๑๗ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๒๐. คดีเสรีภาพ

๒๐.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร

๒๐.๒ ท่านได้รับความเสียหายอย่างไรจึงมาพบพนักงานสอบสวน ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๒๐.๓ ผู้เสียหายรู้จักผู้ต้องหาและพวกมานานเท่าใด ที่ใด ผู้ต้องหาทำอะไร มีหน้าที่อย่างไร

๒๐.๔ เคยรู้จักกับผู้ต้องหามาก่อนหรือไม่

๒๐.๕ ผู้ต้องหาทำอะไรในการกระทำผิดหรือไม่ อย่างไร มีการร่วมกระทำผิดหรือไม่อย่างไร

๒๐.๖ พบกับผู้ต้องหาได้อย่างไร ที่ใด เมื่อใด

๒๐.๗ ผู้ต้องหาบังคับให้กระทำการใด หรือบังคับไม่ให้กระทำการใด

๒๐.๘ การบังคับดังกล่าวกระทำด้วยวิธีการอย่างไร

๒๐.๙ หากผู้กล่าวหาไม่กระทำการตามการบังคับของผู้ต้องหา อาจเกิดอันตรายต่อผู้ใดสิ่งใด อย่างไรบ้าง

๒๐.๑๐ ผู้กล่าวหาเกรงกลัว หรือยอมจำนนปฏิบัติตามที่ผู้ต้องหามอบบังคับหรือไม่

๒๐.๑๑ เหตุใดจึงไม่กล้าขัดขืน หรือร้องขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น

๒๐.๑๒ ถูกหน่วงเหนี่ยว กักขัง ที่ใด นานเท่าใด มีการใช้เครื่องพันธนาการอย่างไรบ้าง

๒๐.๑๓ ลักษณะ สภาพสถานที่เกิดเหตุเป็นอย่างไร

๒๐.๑๔ มูลเหตุแห่งการกระทำผิดของผู้ต้องหาเพราะเหตุใด

๒๐.๑๕ ผู้กล่าวหาได้รับอันตรายอย่างไรหรือไม่

๒๐.๑๖ เหตุเกิดเมื่อใด ที่ใด

๒๐.๑๗ มีผู้ใดรู้เห็นเหตุการณ์ในคดีนี้หรือไม่

๒๐.๑๘ ท่านจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดกับพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่

๒๐.๑๙ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๒๑. คดีหมิ่นประมาท

๒๑.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร

๒๑.๒ ท่านได้รับความเสียหายอย่างไรจึงมาพบพนักงานสอบสวน ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๒๑.๓ ประสงค์จะร้องทุกข์มอบคดีให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีกับใครบ้าง

๒๑.๔ ก่อนที่จะมาร้องทุกข์ครั้งนี้ ท่านได้ไปแจ้งความร้องทุกข์ในเรื่องเดียวกันนี้ที่ใดบ้างหรือไม่

๒๑.๕ รู้จักกับผู้ต้องหามาก่อนหรือไม่ ตำนานรูปพรรณเป็นอย่างไร

- ๒๑.๖ ท่านทราบเรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำผิดเมื่อใด โดยวิธีใด
- ๒๑.๗ ผู้ต้องหาใส่ความด้วยวิธีใด
- ๒๑.๘ ผู้ต้องหาใส่ความอย่างไร
- ๒๑.๙ การใส่ความดังกล่าวมีความหมายอย่างไร
- ๒๑.๑๐ ท่านได้รับความเสียหายอย่างไร
- ๒๑.๑๑ มูลเหตุแห่งการกระทำความผิดของผู้ต้องหาเพราะเหตุใด
- ๒๑.๑๒ เหตุเกิดที่ไหน เมื่อใด
- ๒๑.๑๓ ท่านจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดกับพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่
- ๒๑.๑๔ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๒๒. คดีอนาจาร

- ๒๒.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร
- ๒๒.๒ ท่านได้รับความเสียหายอย่างไรจึงมาพบพนักงานสอบสวน ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
- ๒๒.๓ ท่านมีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด (ให้สอบให้ปรากฏรายละเอียด ประวัติส่วนตัว บิดา มารดา ญาติพี่น้อง การศึกษา การสมรส ฐานะทางครอบครัวได้มากที่สุด)
- ๒๒.๔ ท่านมาพบพนักงานสอบสวนด้วยเรื่องใด (กรณียอมความได้ต้องสอบให้ปรากฏว่าต้องการแจ้งความร้องทุกข์มอบคดีให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีผู้ต้องหาตามกฎหมายจนกว่าคดีจะถึงที่สุด)
- ๒๒.๕ ถูกใครทำอนาจารที่ไหน เมื่อใด (สอบให้ปรากฏชื่อผู้ต้องหา จำนวน ที่เกิดเหตุ วันเวลาเกิดเหตุ)
- ๒๒.๖ รายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างไร (สอบให้ปรากฏก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ หลังเกิดเหตุจนกระทั่งมาแจ้งความร้องทุกข์กับพนักงานสอบสวน)
- ๒๒.๗ ขณะถูกกระทำท่านได้ต่อสู้ดิ้นรนขัดขืนหรือร้องให้คนช่วยเหลือบ้างหรือไม่ อย่างไร
- ๒๒.๘ ท่านได้รับบาดเจ็บในครั้งนี้น้ำบ้างหรือไม่ มีบาดแผลที่ไหน อาการเป็นอย่างไร
- ๒๒.๙ มีผู้ใดช่วยเหลือหรือเห็นเหตุการณ์บ้างในขณะเกิดเหตุ
- ๒๒.๑๐ ท่านได้เล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้ผู้ใดทราบบ้างหลังเกิดเหตุ
- ๒๒.๑๑ ท่านรู้จักหรือมีความสัมพันธ์กับผู้ต้องหามาก่อนอย่างไร (ถ้ารู้จักผู้ต้องหามาก่อนต้องสอบให้ปรากฏนิสัยและประวัติส่วนตัวของผู้ต้องหาเท่าที่ทราบมาได้ด้วย รวมทั้งสอบถึงการกระทำของผู้ต้องหาที่เคยกระทำกับผู้เสียหายในลักษณะเดียวกันนี้บ้างหรือไม่ อย่างไร ความผูกพันกับผู้ต้องหาอยู่ในฐานะอะไร เช่น เป็นญาติ ศิษย์อาจารย์)
- ๒๒.๑๒ บริเวณที่เกิดเหตุมีผู้คนผ่านไปมาอย่างไร (สอบให้ปรากฏถึงมีผู้คนพลุกพล่านหรือไม่ที่มืดซิดหรือที่ผู้คนทั่วไปหากผ่านไปมาก็สามารถมองเห็นได้ดี ทั้งนี้ เพราะจะต้องพิจารณาเรื่องต่อหน้าธารกำนัลประกอบด้วย)

- ๒๒.๑๓ (กรณีผู้ต้องหาหลบหนี) ผู้ต้องหา มีตำหนิรูปพรรณอย่างไร เห็นอีกจำได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
๒๒.๑๔ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๒๓. คดีอาวุธปืน

- ๒๓.๑ ปัจจุบันท่านรับราชการอยู่ที่ใด ตำแหน่งใด มีอำนาจหน้าที่อย่างไร
๒๓.๒ ผู้กล่าวหา กับพวก ได้รับคำสั่งของผู้ใด หรือรับแจ้งหรือตั้งจุดตรวจที่บริเวณใด เมื่อใด
๒๓.๓ ผู้กล่าวหาพบผู้ต้องหาอยู่ที่ไหน เมื่อใด มีลักษณะอาการพิรุณอย่างไรหรือไม่
๒๓.๔ ผู้กล่าวหาได้ปฏิบัติการตรวจค้นอย่างไร ผู้ต้องหาหรือเจ้าบ้านหรือผู้ครอบครองยินยอมให้ทำการตรวจค้นแต่โดยดีหรือไม่ เพราะเหตุใด
๒๓.๕ ผลการตรวจค้นพบสิ่งของใด อยู่ที่ไหน
๒๓.๖ ของกลางเป็นอาวุธปืนชนิด ขนาด มีหมายเลขทะเบียน และเป็นอาวุธปืนที่ใช้ในราชการสงครามหรือไม่
๒๓.๗ ผู้ต้องหาให้การเกี่ยวกับอาวุธปืนของกลางหรือไม่ ได้มาด้วยวิธีใด
๒๓.๘ ผู้ต้องหาให้การว่าเคยได้รับอนุญาตให้มีอาวุธปืน หรือได้รับอนุญาตให้พกพาหรือไม่
๒๓.๙ เหตุเกิดที่ใด เมื่อใด
๒๓.๑๐ ท่านจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดกับพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่
๒๓.๑๑ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

ประเด็นการสอบพยาน (แบ่งตามลักษณะตามข้อหาความผิด)

๑. คดีข่มขืน,อนาจาร

- ๑.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร
๑.๒ ท่านรู้เห็นเกี่ยวข้องในคดีนี้อย่างไร ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (ให้พยานเล่ารายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุจนกระทั่งมาพบพนักงานสอบสวน โดยให้ลำดับเหตุการณ์ให้ต่อเนื่องสอดคล้องกันตั้งแต่พยาน มีความเกี่ยวพัน เป็นอะไรกับผู้เสียหายหรือผู้ต้องหา ทางสายไหน ได้ทราบเหตุการณ์เมื่อใด ใครบอก ทราบว่าอย่างไร ขณะเกิดเหตุเวลาใด)
๑.๓ พยานบ้านอยู่ที่ใด มีอาชีพอะไร
๑.๔ พยานเห็นเหตุการณ์อย่างไร โดยละเอียด
๑.๕ ตามวันเวลาเกิดเหตุ พยานอยู่ที่ใด ห่างจากที่เกิดเหตุเท่าใด ไปที่ใดมาหรือไม่
๑.๖ สว่างจากอะไร ก็แรงเทียน อยู่ที่ไหน ความสว่างในที่เกิดเหตุ จำหน้าคนได้ระยะห่างเท่าใด
๑.๗ พยานเคยพบรู้จักผู้เสียหาย ผู้ต้องหาก่อนหรือไม่ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับฝ่ายใดหรือไม่
๑.๘ หากพยานไม่รู้จักชื่อผู้ต้องหาให้ระบุอายุ ตำหนิ รูปพรรณ เสื้อผ้าที่สวมใส่ในขณะเกิดเหตุโดยละเอียด
๑.๙ พยานได้ช่วยเหลือผู้เสียหายหรือเข้าห้ามปรามผู้ต้องหา หรือแจ้งตำรวจอย่างไร

- ๑.๑๐ ขณะเกิดเหตุผู้เสียหายได้ร้องขอความช่วยเหลือ หรือร้องให้ช่วยแต่อย่างไรหรือไม่
- ๑.๑๑ นอกจากพยานมีใครบ้างที่เห็นเหตุการณ์ก่อนเกิดเหตุ เวลาเกิดเหตุ หลังจากเกิดเหตุบ้าง พยานแต่ละคนอยู่ที่ใด
 - ๑.๑๒ หลังจากข่มขืน พวกผู้ต้องหาลบหนีไปทางใด
 - ๑.๑๓ เห็นหน้าผู้ต้องหาอีก พยานจำใครได้บ้าง
 - ๑.๑๔ พยานเห็นเหตุการณ์นานเท่าใด
 - ๑.๑๕ หลังเกิดเหตุ พยานพบพวกผู้ต้องหาอีกหรือไม่ ที่ใด เมื่อใด
 - ๑.๑๖ ที่เกิดเหตุ ใกล้กับอะไร หรือใกล้กับบ้านใคร
 - ๑.๑๗ ความประพฤติของผู้เสียหาย เรียบร้อยดีหรือไม่ อายุเท่าใด เคยยุ่งเกี่ยวกับพวกผู้ต้องหา หรือบุคคลอื่นหรือไม่
 - ๑.๑๘ พยานเคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้เสียหายหรือผู้ต้องหามาก่อนหรือไม่ เรื่องอะไร เมื่อใด
 - ๑.๑๙ ขณะเกิดเหตุมีใครอยู่ด้วย รู้เห็นเหตุการณ์อย่างไร
 - ๑.๒๐ (หากเป็นกรณีไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิดให้ถามด้วยว่า) ท่านสงสัยว่าใครทำเป็นคนร้ายในคดีนี้
 - ๑.๒๑ พยานประสงค์จะให้การเพิ่มเติมอื่นๆ อีกหรือไม่
 - ๑.๒๒ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๒. คดีครอบครองยาเสพติด

- ๒.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร
- ๒.๒ พยานกับพวกได้ไปทำการตรวจที่บริเวณใด เมื่อใด
- ๒.๓ พบผู้ต้องหาอยู่ที่ใด มีลักษณะอาการเป็นพิรุณอย่างไรหรือไม่
- ๒.๔ ผู้กล่าวหากับพวกได้ปฏิบัติการตรวจค้นอย่างไร
- ๒.๕ ค้นพบของกลางที่ใด อย่างไร อะไรบ้าง
- ๒.๖ ผู้ต้องหาให้การอย่างไร และลงชื่อในบันทึกจับกุมหรือไม่
- ๒.๗ ท่านจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดกับพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่
- ๒.๘ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๓. คดีฆ่าผู้อื่นและทำร้ายร่างกาย

- ๓.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร
- ๓.๒ ท่านรู้เห็นเกี่ยวข้องในคดีนี้อย่างไร ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
- ๓.๓ ผู้ตายมีใครบ้าง
- ๓.๔ ฝ่ายผู้ต้องหา มีใครบ้าง หากไม่ทราบชื่อ บอกอายุ ตำแหน่ง รูปร่าง ใครพูดอย่างไร
- ๓.๕ ใครทำร้ายใครก่อน ใช้อาวุธอะไร ตี แทง ฟัน ยิง ฯลฯ ก็ครั้ง ถูกที่ใดบ้าง ผู้ตายต่อสู้บ้างหรือไม่ ใช้อาวุธอะไร ถูกผู้ต้องหาบาดเจ็บบ้างหรือไม่ ที่ใด
 - ๓.๖ หลังจากเกิดเหตุแล้วผู้ต้องหา หนีไปทางใด อย่างไร ยานพาหนะอะไร หมายเลขเท่าใด สีอะไร มุ่งหน้าไปทางไหน ถนนอะไร

- ๓.๗ ผู้ต้องหาเมื่ออาวุธอย่างไรติดตัวไปหรือไม่ หรือทิ้งไว้ตรงใด
- ๓.๘ พยานช่วยเหลือผู้ตาย ผู้บาดเจ็บ อย่างไรบ้างหรือไม่ ผู้บาดเจ็บได้บอกกล่าวกับพยานไว้อย่างไรเมื่อใด (ใครทำร้ายผู้บาดเจ็บด้วยเรื่องอะไร) ขณะนั้นผู้บาดเจ็บยังมีสติหรือไม่ประการใด
- ๓.๙ (หากเกิดเหตุเวลากลางคืน)ให้ถามพยานเกี่ยวกับเรื่องแสงสว่างที่พยานจำคนร้ายได้จากอะไร ความสว่างที่แรงเทียน อยู่สูงเท่าใด แสงสว่างจำหน้าคนร้ายได้ระยะห่างเท่าใด
- ๓.๑๐ สาเหตุระหว่างผู้ตายกับผู้ต้องหาหรือบุคคลอื่น เท่าที่พยานทราบเพื่อสอบสวนพยานอื่นๆ ต่อไป
- ๓.๑๑ พยานเคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ตายมาก่อนหรือไม่ เรื่องอะไร เมื่อใด
- ๓.๑๒ พยานพบศพหรือผู้บาดเจ็บในสภาพอย่างไรที่บ้านเลขที่ ตรอก ถนนอะไร ผู้บาดเจ็บยังมีสติอยู่หรือไม่ ได้เล่าเหตุการณ์อย่างไรหรือไม่
- ๓.๑๓ หลังจากเกิดเหตุแล้ว พยานแจ้งให้ใครทราบอย่างไร (แจ้งเจ้าพนักงาน แจ้งญาติผู้ตาย) เมื่อใด
- ๓.๑๔ ขอทราบอายุ ตำหนิ รูปพรรณคนร้ายและเครื่องแต่งตัว ตำบลที่ควรสืบสวน หรือบ้านญาติคนร้าย
- ๓.๑๕ ขณะเกิดเหตุมีใครอยู่ด้วย รู้เห็นเหตุการณ์อย่างไร
- ๓.๑๖ (หากเป็นกรณีไม่รู้ตัวผู้กระทำผิดให้ถามด้วยว่า) ท่านสงสัยว่าใครเป็นคนร้ายในคดีนี้
- ๓.๑๗ ผู้ตายมีสาเหตุโกรธเคืองกับบุคคลอื่นๆ หรือไม่ (ให้ลำดับเหตุการณ์ มูลเหตุ และความรุนแรง)
- ๓.๑๘ ทรัพย์สินผู้ตายมีสูญหายหรือเสียหายหรือไม่ นอกจากทรัพย์สินผู้ตายแล้ว มีทรัพย์สินผู้อื่นเสียหายหรือของผู้อื่นเป็นอันตรายใดหรือไม่
- ๓.๑๙ ผู้ตายเคยบอกกล่าว เล่า หรือพูด ว่าจะถูกบงการร้ายหรือไม่ โดยเหตุอะไร
- ๓.๒๐ พยานเชื่อว่าหรือเข้าใจว่าเรื่องนี้เกิดจากอะไร เพราะเหตุใดจึงเชื่อเช่นนั้น
- ๓.๒๑ (ในกรณีที่ไม่ทราบว่า ผู้ตายถูกทำร้ายเพราะอะไร)ขอทราบความประพฤติดังต่างๆ ของผู้ตายโดยละเอียด
- ๓.๒๒ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๔. คดีจราจร

- ๔.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร
- ๔.๒ ท่านรู้เห็นเกี่ยวข้องกับคดีนี้อย่างไร ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
- ๔.๓ ก่อนเกิดเหตุขับรถหรือเดินเท้ามากับผู้ใด และกำลังจะไปทีใด
- ๔.๔ เหตุฉวยชนที่เกิดขึ้นมีรายละเอียดอย่างไร หลังเกิดเหตุสภาพรถเป็นอย่างไร มีร่องรอยใด
- ๔.๕ จุดชนอยู่ตอนใดของถนน เป็นทางข้ามหรือมีป้ายเครื่องหมายจราจรโดยอยู่ข้างหรือไม่
- ๔.๖ รอยห้ามล้อมีหรือไม่ กว้างยาวเท่าใด (ถ้าเป็นเวลากลางคืนสอบถามสภาพแสงไฟหน้ารถด้วย)

- ๔.๗ รถที่ชนจอดอยู่ในที่เกิดเหตุหรือไม่ รถหยุดเลยจุดชนมากน้อยเพียงใด
- ๔.๘ มีผู้ใดบาดเจ็บหรือเสียชีวิตหรือไม่ ผู้ต้องหาหยุดช่วยเหลือหรือไม่
- ๔.๙ พยานได้รับความเสียหายอย่างไร รถของพยานหรือผู้ต้องหา มีประกันภัยหรือไม่
- ๔.๑๐ ค่าเสียหาย ค่าทดแทน หรือค่ารักษาพยาบาล พยานเรียกร้องเท่าใด ผู้ต้องหาจ่ายหรือไม่
- ๔.๑๑ ขณะเกิดเหตุสภาพถนน ดินฟ้าอากาศ ทัศนวิสัย และการใช้ความเร็วของผู้ขับขี่ เป็นอย่างไร
- ๔.๑๒ เหตุเดียวกันนี้ พยานคิดว่าเป็นความประมาทของฝ่ายใด
- ๔.๑๓ พยานบาดเจ็บหรือไม่ ถ้าบาดเจ็บใช้เวลารักษาด่วนเท่าใด ประกอบธุรกิจที่เคยปฏิบัติ ไม่ได้เป็นเวลานานเท่าใด
- ๔.๑๔ คู่กรณีมีลักษณะอย่างไร มีนเมา หรือประมาทอย่างไร
- ๔.๑๕ แผนที่เกิดเหตุที่ทำให้พยานตรวจดูนี้ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร
- ๔.๑๖ พยานจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดต่อพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่
- ๔.๑๗ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๕. คดีจำหน่ายยาเสพติด

- ๕.๑ ปัจจุบันท่านรับราชการอยู่ที่ใด ตำแหน่งใด มีอำนาจหน้าที่อย่างไร
- ๕.๒ พยานกับพวกได้รับคำสั่งของผู้ใด หรือรับแจ้งจากผู้ใด หรือมีสายลับแจ้งให้ทราบว่าเป็นอย่างไร
- ๕.๓ วางแผนจับกุมด้วยวิธีใด ธนบัตรชนิดใดเลขใด ทำเครื่องหมายไว้ที่ใด จัดให้มีการลงป.จ.ว.ไว้หรือไม่อย่างไร
- ๕.๔ สายลับมอบยาเสพติดที่ชื่อมาเมื่อวันเวลาใด พยานกับพวกได้แอบดูขณะซื้อขายเสพติดกัน หรือสายลับรายงานให้ทราบว่าผู้ต้องหาเอายาเสพติดมาจากที่ใด ธนบัตรที่สายลับให้ผู้ต้องหาเก็บไว้ที่ใด
- ๕.๕ ผู้ใดเข้าจับกุม หรือตรวจค้นอย่างไร พบยาเสพติดที่ใดและธนบัตรที่ล่อซื้อยาเสพติดพบที่ใด
- ๕.๖ ผู้ต้องหาให้การอย่างไร และลงชื่อในบันทึกจับกุม ตรวจค้น หรือไม่อย่างไร
- ๕.๗ ทำไมพยานจึงเชื่อว่าของกลางที่จับยึดได้เป็นยาเสพติด และเป็นยาเสพติดประเภทใด
- ๕.๘ เหตุเกิดที่ไหน เมื่อใด
- ๕.๙ ท่านจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดกับพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่
- ๕.๑๐ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๖. คดีแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ

- ๖.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร
- ๖.๒ ท่านรู้เห็นเกี่ยวข้องกับคดีนี้อย่างไร ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
- ๖.๓ พยานมียศ ตำแหน่งใด รับราชการประจำอยู่ที่ใด

๖.๔ พยานได้ ร่วมกับใคร จับกุมผู้ใด ในความผิดฐานใด
๖.๕ พยานกับพวกจับกุมผู้ต้องหาได้เอง หรือว่าได้รับแจ้งจากผู้ใดให้ไปทำการจับกุมผู้ต้องหา
๖.๖ พยานกับพวกได้รับแจ้งเรื่องและรายละเอียดแห่งการกระทำผิดของผู้ต้องหาว่าอย่างไร ผู้ต้องหาให้การในชั้นจับกุมอย่างไร การจับกุมมีการร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีและออกหมายจับผู้ต้องหาไว้แล้ว ใช่หรือไม่

๖.๗ พยานจะให้การเพิ่มเติมต่อพนักงานสอบสวนอื่นใดอีกหรือไม่
๖.๘ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๗. คดีฉ้อโกง

๗.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร
๗.๒ ท่านรู้เห็นเกี่ยวข้องกับคดีนี้อย่างไร ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
๗.๓ พยานมีบ้านอยู่ที่ใด มีอาชีพอะไร รู้จักกับผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ หรือมานานเท่าใด

๗.๔ ตามวันเวลาเกิดเหตุ พยานมาที่ใดได้พบกับใครบ้าง รู้เห็นเหตุการณ์หรือได้ยินผู้ต้องหา พูดกับผู้เสียหายว่าอย่างไร ที่ใด ตำบลใด โดยละเอียด มีใครอยู่ในขณะนั้นด้วย

๗.๕ ผู้ต้องหาได้รับมอบทรัพย์สินอย่างไรไปจากผู้เสียหายหรือจากใคร รายละเอียดของ ทรัพย์สินโดยละเอียดมีราคาเป็นเงินเท่าไร รับมอบเมื่อวันเวลาใดและตำบลใด มีใครรู้เห็นในขณะนั้น

๗.๖ หลังจากพยานได้เห็นเหตุการณ์มอบทรัพย์สิน ทำถอน ทำลายเอกสารสิทธิแล้ว พยานได้ พบผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาอีกหรือไม่ มีเหตุการณ์ที่พยานรู้เห็นเพิ่มเติมอย่างไรอีก

๗.๗ พยานจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดต่อพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่
๗.๘ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๘. คดีชิงทรัพย์

๘.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร
๘.๒ ท่านรู้เห็นเกี่ยวข้องกับคดีนี้อย่างไร ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
๘.๓ เหตุเกิดเมื่อใด ที่ใด เวลาใด
๘.๔ พยานอยู่ตรงไหนห่างจากที่เกิดเหตุเท่าใด พยานไปที่ใดมาเมื่อใดหรือไม่
๘.๕ พยานเห็นเหตุการณ์อย่างไร ให้พยานเล่าโดยละเอียด
๘.๖ ตรงที่เกิดเหตุมีแสงสว่างจากอะไร ก็แรงเทียน อยู่ที่ใด อยู่สูงเท่าใด แสงสว่างจำหน้าคนได้ ระยะห่างเท่าใด

๘.๗ คนร้ายมีกี่คน อายุ ตำหนิรูปพรรณ โดยละเอียดอย่างใดบ้าง พยานเคยเห็นหน้ามาก่อน บ้างหรือไม่ ที่ใด เมื่อใด พยานเคยมีสาเหตุโกรธเคืองบ้างหรือไม่ คนใดใส่เสื้อผ้าสีใด เสื้อแขนสั้น แขนยาว กางเกงขาสั้น ขาวยาว สวมใส่รองเท้า หมวก แวนตาหรือไม่ อย่างไร หรือคนใดมีสิ่งปิดบังหน้า เช่น ผ้าเช็ดหน้า ถูกระดาษ หน้ากาก ฯลฯ ตบแต่งใบหน้าเพิ่มเติม เช่น ทาหน้า มอมหน้า อย่างไร ไว้ผมยาวสั้นอย่างไร

๘.๘ คนร้ายมีอาวุธอย่างไร หากเป็นปืนพกเป็นปืนอัตโนมัติหรือรีวอลเวอร์

๘.๙ คนร้ายมียานพาหนะใดมาหรือไม่ หรือมาอย่างไร หากมีรถอะไร หมายเลขทะเบียนใด คนใดเป็นคนขับ คนร้ายทำการปล้นกี่คน อยู่ใกล้เคียงยานพาหนะหรือไม่ ถืออาวุธเข้าปล้นทรัพย์กี่คน คนใดถืออะไร ใครเป็นคนปลดทรัพย์ ได้อะไรจากใคร อะไรบ้าง รวบรวมราคาเท่าใด ใครถืออะไร

๘.๑๐ มีใครทำร้ายพยานหรือไม่ ใครทำร้ายด้วยอาวุธอะไร พวกผู้เสียหายหรือบุคคลอื่น บาดเจ็บที่ใด ส่งโรงพยาบาลใด สงสัยใครหรือไม่ น่าจะมีสาเหตุอื่นใดหรือไม่

๘.๑๑ คนร้ายได้ทรัพย์แล้วหนีไปทางใด แยกหรือรวมกันหนีอย่างไร โดยยานพาหนะใด หมายเลข สี ยี่ห้อ ขนาด ไปทางใด ยานพาหนะมีตำหนิพิเศษอย่างไรหรือไม่

๘.๑๒ หลังจากเกิดเหตุแล้วไปแจ้งตำรวจอย่างไร ใครช่วยเหลือผู้บาดเจ็บอย่างไร

๘.๑๓ พยานพบสิ่งของคนร้าย ของพวกผู้เสียหาย ตกในที่เกิดเหตุหรือไม่ ที่ใด เป็นต้นว่า (ผ้าเช็ดหน้า ปลอกกระสุน อาวุธ)

๘.๑๔ ลักษณะการกระทำของคนร้าย คล้ายกับจะรู้อะไรภายในบ้านเป็นพิเศษหรือไม่

๘.๑๕ พยานจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดต่อพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่

๗.๑๖ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๙. คดีเช็ค

๙.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร

๙.๒ พนักงานสอบสวนได้นำเช็คของกลางฉบับเลขที่ ของธนาคาร พร้อมใบคืนเช็คลงวันที่ ให้ท่านตรวจดูแล้วขอทราบว่าเป็นเช็คและใบคืนเช็คของธนาคารนี้ ใช่หรือไม่ ถ้าใช่ขอทราบรายละเอียดของเช็คฉบับดังกล่าว

๙.๓ เช็คฉบับของกลางได้เปิดบัญชีไว้ในนามของผู้ใด และมีที่พักอาศัยอยู่ที่ใด

๙.๔ ผู้เปิดบัญชีได้เปิดบัญชีไว้เมื่อใด ด้วยจำนวนเงินเท่าใด และเป็นบัญชีประเภทใด เลขที่เท่าใด โดยมีหลักฐานอะไรบ้างในการขอเปิดบัญชี

๙.๕ ผู้เปิดบัญชีมีเงื่อนไขในการส่งจ่ายเงินอย่างไร และมีสัญญาเบิกเงินเกินบัญชีหรือไม่ วงเงินเท่าใด

๙.๖ ลายมือชื่อผู้ส่งจ่าย ที่ปรากฏในเช็คฉบับของกลางมีลักษณะตรงกับตัวอย่างที่ให้ไว้กับทางธนาคารหรือไม่

๙.๗ เช็คของกลาง ได้ถูกนำมาเรียกเก็บเงินจากธนาคารด้วยวิธีใด เมื่อใด

๙.๘ ธนาคารสามารถจ่ายเงินตามเช็คได้หรือไม่ หากไม่ได้ ธนาคารได้ปฏิเสธการจ่ายเงินว่าอย่างไร

๙.๙ เมื่อวันที่ ซึ่งเป็นวันที่ผู้เสียหายได้รับเช็คของกลาง ผู้ส่งจ่ายมีเงินอยู่ในบัญชีจำนวนเท่าใด

๙.๑๐ เมื่อวันที่ ซึ่งเป็นวันที่ส่งจ่ายเงินในเช็คของกลาง ผู้ส่งจ่ายมีเงินอยู่ในบัญชีจำนวนเท่าใด

๙.๑๑ เมื่อวันที่ ซึ่งเป็นวันที่ผู้เสียหายนำเช็คของกลางไปเรียกเก็บเงินจากธนาคาร ผู้ส่งจ่ายมีเงินอยู่ในบัญชีเท่าใด

๙.๑๒ เมื่อวันที่ อันเป็นวันที่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน ผู้ส่งจ่ายมีเงินอยู่ในบัญชีเท่าใด

๙.๑๓ บัญชีปิดแล้วหรือไม่ ถ้าบัญชีปิดแล้ว ปิดเมื่อใด และครั้งสุดท้ายมีเงินอยู่ในบัญชีเท่าใด ได้แจ้งให้ผู้ส่งจ่ายทราบหรือไม่

๙.๑๔ ธนาคารตั้งอยู่ที่ใด

๙.๑๕ พยานจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดต่อพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่

๙.๑๖ เคยรู้จักหรือมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๑๐. คดีทำให้เสียหาย

๑๐.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร

๑๐.๒ ท่านรู้เห็นเกี่ยวข้องกับคดีนี้อย่างไร ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๑๐.๓ พยานมีบ้านพักอยู่ที่ใด มีอาชีพอะไร รู้จักกับผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ หรือมานานเท่าใด

๑๐.๔ ตามวันเวลาเกิดเหตุ พยานทำอะไร อยู่ที่ไหน

๑๐.๕ เห็นเหตุการณ์อย่างไรบ้าง เห็นผู้ต้องหากระทำอย่างไรต่อทรัพย์สินของผู้กล่าวหา

๑๐.๖ ทรัพย์สินที่ผู้ต้องหากระทำให้เกิดความเสียหายเป็นทรัพย์สินประเภทใด (หากเป็นทรัพย์สินประเภทเครื่องกล หรือเครื่องจักรกลที่ใช้ในการประกอบกิจการหรืออุตสาหกรรม, ปศุสัตว์, กสิกร, สุสานอันเป็นที่เคารพ โบราณสถานแห่งแผ่นดิน สถานที่ราชการ พิพิธภัณฑสถาน ผู้กระทำความผิดยอมมีโทษสูงขึ้น)

๑๐.๗ ท่านพอจะทราบว่าก่อนที่จะเกิดเหตุคดีนี้ มีความเป็นมาอย่างไร

๑๐.๘ ทราบหรือไม่ว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด ทราบหรือไม่ว่าผู้เสียหายเคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับใครมาก่อนเรื่องอะไร ที่ใด เมื่อใด พอจะคาดคะเนว่าสาเหตุดังกล่าวจะเป็นสาเหตุแห่งคดีนี้ได้หรือไม่

๑๐.๙ พยานจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดต่อพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่

๑๐.๑๐ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๑๑. คดีปล้นทรัพย์

๑๑.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร

๑๑.๒ ท่านรู้เห็นเกี่ยวข้องกับคดีนี้อย่างไร ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๑๑.๓ เหตุเกิดเมื่อใด ที่ใด เวลาใด

๑๑.๔ พยานอยู่ตรงไหน ห่างจากที่เกิดเหตุเท่าใด พยานไปที่ใดมาเมื่อใดหรือไม่

๑๑.๕ พยานเห็นเหตุการณ์อย่างไร ให้พยานเล่าโดยละเอียด

๑๑.๖ ตรงที่เกิดเหตุมีแสงสว่างจากอะไร ก็แรงเทียน อยู่ที่ไหน อยู่สูงเท่าใด แสงสว่างจำหน้าคนได้มากน้อยเพียงใด

๑๑.๗ คนร้ายมีกี่คน อายุ ตำแหน่งพรรณ โดยละเอียดอย่างไรบ้าง พยานเคยเห็นหน้ามาก่อน

บ้างหรือไม่ที่ใด เมื่อใด พยานเคยมีสาเหตุโกรธเคืองบ้างหรือไม่ คนใดใส่เสื้อผ้าสีใด เสื้อแขนสั้น แขนยาว กางเกงขาสั้นขายาว สวมใส่รองเท้า หมวก แว่นตาหรือไม่อย่างใด หรือคนใดมีสิ่งปิดบังหน้า เช่น ผ้าเช็ดหน้า ถุงกระดาษ หน้ากาก ฯลฯ ตบแต่งใบหน้าเพิ่มเติม เช่น ทาหน้า มอมหน้าอย่างใด ไว้ผมยาวสั้นอย่างใด

๑๑.๘ คนร้ายมีอาวุธอย่างใด หากเป็นปืนพก เป็นปืนอัตโนมัติหรือรีวอลเวอร์

๑๑.๙ คนร้ายมียานพาหนะใดมาหรือไม่ หรือมาอย่างไร หากมี รถอะไร หมายเลขทะเบียนใด คนร้ายทำการปล้นกี่คน อยู่ใกล้เคียงยานพาหนะหรือไม่ ถืออาวุธเข้าปล้นกี่คน คนใดถืออะไร ใครเป็นคน ปลดทรัพย์ ได้อะไรจากใคร อะไรบ้าง รวมราคาเท่าใด ใครถืออะไรไปอย่างไร

๑๑.๑๐ มีใครทำร้ายพวกผู้เสียหายหรือไม่ ใครทำร้ายด้วยอาวุธอะไร พวกผู้เสียหายหรือบุคคลอื่น บาดเจ็บที่ใด ส่งโรงพยาบาลใด

๑๑.๑๑ คนร้ายได้ทรัพย์แล้วหนีไปทางใดแยกหรือรวมกันหนีอย่างใด โดยยานพาหนะใด หมายเลข สี ยี่ห้อ ขนาด ไปทางใด ยานพาหนะมีตำหนิพิเศษอย่างใดหรือไม่

๑๑.๑๒ หลังจากเกิดเหตุแล้วไปแจ้งตำรวจอย่างใด ใครช่วยเหลือคนเจ็บอย่างไร

๑๑.๑๓ พยานพบสิ่งของคนร้าย ของผู้เสียหาย ตกในที่เกิดเหตุหรือไม่ ที่ใด เป็นต้นว่า (ผ้าเช็ดหน้า ปลอกกระสุน อาวุธอะไร)

๑๑.๑๔ พยานจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดต่อพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่

๑๑.๑๕ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๑๒. คดีปลอมแปลงเงินตรา

๑๒.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร

๑๒.๒ ท่านรู้เห็นเกี่ยวข้องกับคดีนี้อย่างไร ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๑๒.๓ พยานมีอาชีพอะไร ทำงานอยู่ที่ใด มีรายได้เท่าใด

๑๒.๔ ตามวันเวลาเกิดเหตุ พยานทำอะไรอยู่ที่ใด

๑๒.๕ ผู้ต้องหาได้มาขอซื้อสินค้าอะไร เป็นเงินจำนวนเท่าใด ผู้ต้องหาชำระค่าสินค้าด้วยอะไร หากเป็นธนบัตรเป็นชนิดราคาเท่าใด กี่ฉบับ

๑๒.๖ พยานได้รับธนบัตรของกลางแล้ว สังเกตหรือรู้ได้อย่างไรว่าธนบัตรที่ผู้ต้องหามอบให้ เป็นธนบัตรปลอม

๑๒.๗ หลังจากที่พยานรู้ว่าเป็นธนบัตรปลอม ผู้ต้องหาได้โต้แย้งในเรื่องธนบัตรอย่างไรหรือไม่

๑๒.๘ พยานได้แจ้งเรื่องให้ผู้ใดทราบ และมีผู้ใดแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมผู้ต้องหาในเรื่องใด พร้อมด้วยของกลางอะไรบ้าง

๑๒.๙ พยานจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดต่อพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่

๑๒.๑๐ เคยรู้จักหรือมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๑๓. คดีปลอมเอกสาร

๑๓.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร

๑๓.๒ ท่านรู้เห็นเกี่ยวข้องในคดีนี้อย่างไร ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
๑๓.๓ พยานมียศ ตำแหน่งใด รับราชการประจำอยู่ที่ใด
๑๓.๔ พยานได้ร่วมกับใคร จับกุมผู้ใด ในความผิดฐานใด
๑๓.๕ พยานกับพวกจับกุมผู้ต้องหาได้เองหรือว่าได้รับแจ้งจากผู้ใดให้ไปทำการจับกุมผู้ต้องหา
๑๓.๖ พยานกับพวกได้รับแจ้งเรื่องและรายละเอียดแห่งการกระทำผิดของผู้ต้องหาว่าอย่างไร
ผู้ต้องหาให้การในชั้นจับกุมอย่างไร การจับกุมมีการร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีและออกหมายจับผู้ต้องหาไว้แล้ว
ใช่หรือไม่

๑๓.๗ พยานจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดต่อพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่

๑๓.๘ เคยรู้จักหรือมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดมาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๑๔. คดีพรากผู้เยาว์

๑๔.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร

๑๔.๒ ท่านรู้เห็นเกี่ยวข้องในคดีนี้อย่างไร ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๑๔.๓ พยานมีบ้านอยู่ที่ใด มีอาชีพอะไร

๑๔.๔ อายุเท่าใด (ตรวจสอบทะเบียนบ้านให้แน่ชัด) เรียนหนังสือชั้นใด สำเร็จแต่ปีใด (ชั้นใด
เป็นชั้นสุดท้าย) ขณะนี้มีอาชีพอย่างไร อาศัยอยู่กับใคร นานเท่าใด

๑๔.๕ ได้พบกับผู้ต้องหาและพวกเมื่อวันใด เวลาใด ที่ใด ผู้ต้องหาและพวกพูดจาชักชวนแนะนำ
หรือติดต่อว่าอย่างไรโดยละเอียด (เช่น ขวนไปหางานทำในเมืองหลวง)

๑๔.๖ ผู้เสียหายตอบว่าอย่างไร นัดแนะกันอย่างไร ผู้ต้องหาจะมารับหรือมารอที่ใด ตำบลใด
วันเวลาใด

๑๔.๗ ผู้เสียหายบอกบิดามารดาและผู้ปกครองหรือไม่

๑๔.๘ ผู้เสียหายออกจากบ้านไปเมื่อใด วันเวลาใด ได้พบผู้ต้องหากับพวกที่ใด ตำบลใด เมื่อใด
เวลาใด

๑๔.๙ ผู้ต้องหากับพวกพาผู้เสียหายไปอย่างไร เดินทางไปด้วยยานพาหนะอะไร จากที่ใด ไปที่ใด
มีพวกของผู้ต้องหาไปกี่คน นอกจากผู้เสียหายแล้วมีหญิงอื่นที่ถูกชักพาล่อลวงร่วมด้วยหรือไม่

๑๔.๑๐ ผู้ต้องหาพาไปพักที่ใดโดยละเอียด ใครเป็นเจ้าของบ้าน ผู้ดูแล มีการกักขังผู้เสียหาย
หรือไม่ มีการให้เงินสิ่งของของผู้เสียหายหรือไม่

๑๔.๑๑ ผู้ต้องหาอยู่กับผู้เสียหายกี่วัน ตั้งแต่วันที่เท่าใดถึงวันที่เท่าใด เดือนใด พ.ศ.ใด
มีการซื้อขายผู้เสียหายหรือไม่ ใครซื้อจากใคร ในราคาเท่าใด ซื้อเพื่ออะไร

๑๔.๑๒ พยานจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดต่อพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่

๑๔.๑๓ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๑๕. คดีเพลิงไหม้

๑๕.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร

- ๑๕.๒ ท่านรู้เห็นเกี่ยวข้องในคดีนี้อย่างไร ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
- ๑๕.๓ พยานพักอาศัยอยู่บ้านเลขที่ใด มานานเท่าใด ห่างจากห้องเกิดเหตุระยะทางเท่าใด
- ๑๕.๔ ก่อนเกิดเหตุพยานอยู่ที่ใด และกำลังทำอะไร
- ๑๕.๕ พยานได้ยิน ได้กลิ่น หรือพบเหตุการณ์อย่างไร มีสิ่งใดผิดปกติก่อนเกิดเหตุหรือไม่
- ๑๕.๖ พยานเห็นแสงเพลิง หรือกลุ่มควันไฟ เกิดขึ้นที่จุดใด เพลิงลุกไหม้สิ่งใด นานเท่าใด
- ๑๕.๗ พยานยืนยันหรือไม่ว่าบ้านต้นเพลิงเกิดจากบ้านใด จุดใด
- ๑๕.๘ พยานได้รับบาดเจ็บหรือมีผู้เสียชีวิตหรือไม่ อย่างไร
- ๑๕.๙ ทรัพย์สินพยานได้รับความเสียหายอย่างไร รวมราคาเท่าไร
- ๑๕.๑๐ ขณะเกิดเหตุ ไฟฟ้าในห้องพยานดับหรือไม่
- ๑๕.๑๑ บ้านที่เกิดเหตุมีการไหว้พระ จุดธูป ไหว้เจ้า บ้างหรือไม่ อย่างไร
- ๑๕.๑๒ บ้านพยานมีประกันอัคคีภัยหรือไม่ กับบริษัทใด
- ๑๕.๑๓ บ้านที่เกิดเหตุถูกฟุ้งขี้ไล่บ้างหรือไม่ เมื่อใด
- ๑๕.๑๔ พยานจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดต่อพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่
- ๑๕.๑๕ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดหรือไม่ ถ้ามีด้วยเรื่องใด เมื่อใด

๑๖. คดียักยอก

- ๑๖.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร
- ๑๖.๒ ท่านรู้เห็นเกี่ยวข้องในคดีนี้อย่างไร ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
- ๑๖.๓ พยานบ้านอยู่ที่ใด มีอาชีพอะไร รู้จักกับผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ หรือมานานเท่าใด
- ๑๖.๔ ตามวันเวลาเกิดเหตุ พยานมาที่ใด ได้พบกับใครบ้าง รู้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างไร ที่ใด ตำบลใดโดยละเอียด มีใครอยู่ในขณะนั้นด้วยหรือไม่อย่างไร
- ๑๖.๕ พยานเห็นหรือทราบว่าผู้ต้องหาครอบครองทรัพย์สินของผู้เสียหายหรือไม่ อย่างไร
- ๑๖.๖ พยานเห็นหรือทราบว่าผู้ต้องหาทำหน้าที่อย่างไรในการครอบครองทรัพย์สินของผู้เสียหายหรือไม่อย่างไร
- ๑๖.๗ พยานเห็นหรือทราบว่าผู้ต้องหาได้เบียดบังเอาทรัพย์สินของผู้เสียหาย หรือจากใครบ้างหรือไม่
- ๑๖.๘ รายละเอียดของทรัพย์สินโดยละเอียด มีราคาเป็นเงินเท่าใด เบียดบังเอาทรัพย์สินนั้นไปเมื่อวันเวลาใดและตำบลใด มีใครรู้เห็นในขณะนั้นบ้างหรือไม่
- ๑๖.๙ หลังจากพยานเห็น หรือทราบเหตุการณ์ที่ผู้ต้องหาเบียดบังเอาทรัพย์สินของผู้เสียหายแล้ว พยานได้พบผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาอีกหรือไม่ มีเหตุการณ์ที่พยานรู้เห็นเพิ่มเติมอย่างไรอีกหรือไม่
- ๑๖.๑๐ พยานเคยเห็นทรัพย์สินหรือไม่ และพยานทราบหรือไม่ว่ากรรมสิทธิ์ของทรัพย์สินเป็นของผู้ใดบ้าง พยานเคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ต้องหาในคดีนี้มาก่อนหรือไม่
- ๑๖.๑๑ พยานจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดต่อพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่
- ๑๖.๑๒ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๑๗. คดีลักทรัพย์

- ๑๗.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร
- ๑๗.๒ ท่านรู้เห็นเกี่ยวข้องกับคดีนี้อย่างไร ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
- ๑๗.๓ พยานบ้านอยู่ที่ใด มีอาชีพอะไร รู้จักกับผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ หรือมานานเท่าใด
- ๑๗.๔ ตามวันเวลาเกิดเหตุ พยานอยู่ที่ใด ตรงใด ห่างจากที่เกิดเหตุเท่าใด (หากเป็นประจักษ์ พยานให้ลงนามรับรองในแผนที่สังเขปด้วย)
- ๑๗.๕ พยานเห็นเหตุการณ์อย่างไร คนร้ายที่เห็นเป็นใครบ้าง หรือมีรูปร่างอย่างไร แต่งกายอย่างไร คนใดอายุเท่าใด ดำเนินรูปพรรณอย่างไร
- ๑๗.๖ พยานเห็นคนใด ทำอะไรบ้าง โดยละเอียด
- ๑๗.๗ คนร้ายเข้าทางใด ออกทางใด คนร้ายลักทรัพย์สิ่งใดบ้าง สิ่งใดราคาเท่าใด รวมราคาเท่าใด ดำเนินรูปพรรณพิเศษของทรัพย์ ทรัพย์บางอย่างจะต้องสอบถามน้ำหนักและขนาดที่คนห้ามคนเดียวจะสามารถแบกหามไปได้หรือไม่
- ๑๗.๘ ร่องรอยต่างๆ ที่พยานพบเห็นหรือติดปัดไป
- ๑๗.๙ หากเกิดเหตุเวลากลางคืน บอกแสงสว่างที่พยานจำคนร้ายได้ จากอะไร ก็แรงเทียนอยู่ที่ใด พยานสามารถจำหน้าคนร้ายได้ระยะห่างเท่าใด พยานรู้จักมาก่อนหรือไม่ เมื่อใด เคยพบที่ใดบ้าง มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ต้องหาหรือคนร้ายบ้างหรือไม่
- ๑๗.๑๐ พยานเห็นทรัพย์ที่หายหรือไม่ หากเคยเห็นครั้งสุดท้ายเมื่อใด มาทราบว่ายหายเมื่อใด โดยอย่างไรใครบอก
- ๑๗.๑๑ หากเกิดเหตุในบ้านหรือสำนักงานต้องสอบสวนว่าเมื่อพยานเข้านอนหรือออกจากบ้าน มีใครอยู่ในบ้านหรือสำนักงานบ้าง กำลังทำอะไร
- ๑๗.๑๒ ใครเป็นคนปิดประตู หน้าต่างบ้านหรือสำนักงานเป็นครั้งสุดท้าย และใครเป็นคนเปิด ใครเป็นคนพบว่าทรัพย์หาย หรือมีสิ่งผิดปกติเกิดขึ้น
- ๑๗.๑๓ หากทรัพย์เป็นประเภทรถให้สอบสวนว่าได้นำมาจอดที่ใด ตรงกับหน้าบ้านเลขที่เท่าใด แต่เมื่อใด หมายเลขอะไร สีอะไร มีรถมาจอดอยู่ใกล้เคียง (หมายเลขทะเบียนใด) หรือไม่ มีบุคคล เช่น เด็กเฝ้ารถ เด็กขายพวงมาลัยแถวนั้นหรือไม่ จำหน้าได้หรือไม่ อายุเท่าใด เพื่อเป็นแนวทางติดตาม พยานแวดล้อมมาสอบสวน
- ๑๗.๑๔ พยานจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดต่อพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่
- ๑๗.๑๕ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๑๘. คดีลิขสิทธิ์

- ๑๘.๑ ปัจจุบันรับราชการอยู่ที่ใด ตำแหน่งใด มีอำนาจหน้าที่อย่างไร
- ๑๘.๒ พยานกับพวกได้ไปทำการตรวจที่บริเวณใด เมื่อใด เนื่องจากได้รับแจ้งหรือประสานจากผู้ใด

๑๘.๓ พบผู้ต้องหาอยู่ที่ใด กำลังดำเนินการอย่างไรกับงาน (ภาพยนตร์, เพลง, บทประพันธ์) ที่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น

๑๘.๔ ค้นพบของกลางที่ใด อย่างไร อะไรบ้าง ยึดของกลางอะไรบ้าง ยึดจากใคร

๑๘.๕ ผู้ต้องหาให้การอย่างไร และลงชื่อในบันทึกจับกุมหรือไม่

๑๘.๖ เหตุเกิดที่ใด เมื่อใด

๑๘.๗ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๑๘.๘ ท่านจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดกับพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่

๑๙. คดีวิงราวทรัพย์

๑๙.๑ มีภูมิสำเนาและพยานหลักฐานอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร

๑๙.๒ ท่านรู้เห็นเกี่ยวข้องในคดีนี้อย่างไร ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๑๙.๓ พยานมีบ้านอยู่ที่ใด มีอาชีพอะไร รู้จักกับผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ หรือมานานเท่าใด

๑๙.๔ ท่านทราบเรื่องที่เกิดขึ้นได้อย่างไรเพียงใด มีผู้ใดมาบอกหรือพบเห็นผู้ต้องหากระทำผิดได้อย่างไร และขณะนั้นพยานกำลังทำอะไร จึงสามารถเห็นเหตุการณ์ได้ชัดเจน

๑๙.๕ หากพยานเป็นเจ้าของหน้าที่ตำรวจให้ถามถึงตำแหน่ง หน้าที่ รับราชการอยู่ที่ใด

๑๙.๖ มาถึงที่เกิดเหตุพบเหตุการณ์อย่างไร และพยานกับพวกได้จัดการอย่างไรบ้างอธิบาย ขณะที่เข้าทำการจับกุมผู้ต้องหา (ตามลำดับขั้นตอน)

๑๙.๗ ขณะจับกุมตัวผู้ต้องหาได้ ผู้ต้องหาให้การว่าอย่างไร มีของกลางอะไรบ้าง ยึดได้จากที่ใด

๑๙.๘ พยานจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดต่อพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่

๑๙.๙ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๒๐. คดีเสรีภาพ

๒๐.๑ มีภูมิสำเนาและพยานหลักฐานอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร

๒๐.๒ ท่านรู้เห็นเกี่ยวข้องในคดีนี้อย่างไร

๒๐.๓ ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยละเอียด (ตามวันเวลาเกิดเหตุ พยานทำอะไร อยู่ที่ไหนกับใคร ทราบหรือเห็นเหตุการณ์ได้อย่างไร ฯลฯ)

๒๐.๔ ขณะเกิดเหตุผู้เสียหายได้ต่อสู้ขัดขืนหรือร้องขอความช่วยเหลืออย่างไร หรือไม่

๒๐.๕ พยานเคยรู้จักผู้เสียหายหรือผู้ต้องหามาก่อนหรือไม่ อย่างไร รู้จักตั้งแต่เมื่อใดในฐานะอะไร อุปนิสัยประวัติส่วนตัวที่พยานทราบมีอะไรบ้าง

๒๐.๖ (กรณีไม่รู้จักผู้เสียหายหรือผู้ต้องหา) ขณะเกิดเหตุผู้ต้องหาแต่งตัวอย่างไร มีตำหนิรูปพรรณอย่างไร

๒๐.๗ มีใครรู้เห็นเหตุการณ์นี้บ้าง

๒๐.๘ หากเกิดเหตุกลางคืน บริเวณที่เกิดเหตุมีแสงสว่างจากที่ใด อยู่ที่ไหน ส่องสว่างอย่างไร (ต้องปรากฏว่าที่แรงเทียน ความสว่างนั้นสามารถมองเห็นได้ชัดเจนดีในระยะเท่าใด มองเห็นหน้าคนร้ายได้ดีหรือไม่ จำได้หรือไม่ เห็นอยู่นานเท่าใด)

๒๐.๙ พยานจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดต่อพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่

๒๑.๑๐ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๒๑. คดีหมิ่นประมาท

๒๑.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร

๒๑.๒ รู้เห็นเกี่ยวข้องในคดีนี้อย่างไร ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (ให้พยานเล่ารายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุจนกระทั่งมาพบพนักงานสอบสวน โดยให้ลำดับเหตุการณ์ให้ต่อเนื่องสอดคล้องกันตั้งแต่ผู้เสียหายมีความเกี่ยวพันเป็นอะไรกับผู้เสียหาย ทางสายไหน ได้ทราบเหตุการณ์เมื่อใด ใครบอก ทราบว่าอย่างไร ขณะเกิดเหตุเวลาใด)

๒๑.๓ รู้จักกับคู่กรณีในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ เคยมีเรื่องโกรธเคืองกันหรือไม่

๒๑.๔ ทราบหรือไม่ว่าผู้เสียหายประกอบอาชีพใด มีชื่อเสียง และฐานะทางสังคมอย่างไร

๒๑.๕ ท่านได้อ่าน ได้ยิน ได้ฟัง ข้อความหรือคำพูด ของผู้ต้องหาอย่างไร ที่ไหน เมื่อใด

๒๑.๖ จากข้อความหรือคำพูดของผู้ต้องหา มีความหมายรายละเอียดอย่างไร

๒๑.๗ หลังจากท่านได้อ่านข้อความหรือได้ยินคำพูดดังกล่าวแล้ว ท่านมีความรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับตัวผู้เสียหายและชื่อเสียงของผู้เสียหาย

๒๑.๘ พยานจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดต่อพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่

๒๑.๙ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๒๒. คดีอนาจาร

๒๒.๑ มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพใด สามารถติดต่อท่านได้อย่างไร

๒๒.๒ ท่านรู้เห็นเกี่ยวข้องในคดีนี้อย่างไร ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๒๒.๓ พยานมีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ไหน ประกอบอาชีพอย่างไร (ให้ละเอียดถึงการศึกษา ฐานะครอบครัว การงานฯ)

๒๒.๔ พยานเกี่ยวข้องในคดีนี้อย่างไร

๒๒.๕ พยานเห็นเหตุการณ์นี้อย่างไร (โดยละเอียด)

๒๒.๖ ตามวันเวลาเกิดเหตุ พยานทำอะไร อยู่ที่ไหนกับใคร ทราบหรือเห็นเหตุการณ์ได้อย่างไร (สอบให้ปรากฏว่าอยู่ห่างจากจุดเกิดเหตุเท่าใด มีสิ่งกีดขวางสายตาหรือไม่)

๒๒.๗ หากเกิดเหตุกลางคืน บริเวณที่เกิดเหตุมีแสงสว่างจากที่ใด อยู่ที่ไหน ส่องสว่างอย่างไร (ต้องปรากฏว่าที่แรงเทียน ความสว่างนั้นสามารถมองเห็นได้ชัดเจนดีในระยะเท่าใด มองเห็นหน้าคนร้ายได้ดีหรือไม่ จำได้หรือไม่ เห็นอยู่นานเท่าใด)

๒๒.๘ พยานเคยรู้จักผู้เสียหายหรือผู้ต้องหามาก่อนหรือไม่ อย่างไร รู้จักตั้งแต่เมื่อใดในฐานะอะไร อุปนิสัยประวัติส่วนตัวที่พยานทราบมีอะไรบ้าง

๒๑.๙ (กรณีไม่รู้จักผู้เสียหายหรือผู้ต้องหา) ขณะเกิดเหตุผู้ต้องหาแต่งตัวอย่างไร มีตำหนิ
รูปพรรณอย่างไร

๒๑.๑๐ ขณะเกิดเหตุผู้เสียหายได้ต่อสู้ขัดขืนหรือร้องขอความช่วยเหลืออย่างไร หรือไม่

๒๑.๑๑ พยานได้ช่วยเหลือผู้เสียหายอย่างไรบ้าง

๒๑.๑๒ มีใครรู้เห็นเหตุการณ์นี้อีกบ้าง

๒๑.๑๓ ขอทราบเวลาที่เกิดเหตุอยู่ใกล้กับอะไร อยู่ย่านชุมชนหรือไม่ (ให้ปรากฏว่าที่เกิดเหตุนั้น
อยู่ในที่คนทั่วไปจะพบเห็นการกระทำผิดได้หรือไม่ อย่างไร หรืออยู่ในที่มืดซิดไม่มีผู้ใดพบเห็น เพื่อจะพิจารณา
“เหตุเกิดต่อหน้าธารกำนัล” มาประกอบ)

๒๑.๑๔ พยานจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดต่อพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่

๒๑.๑๕ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

๒๓. คดีอาวุธปืน

๒๓.๑ ปัจจุบันท่านรับราชการอยู่ที่ใด ตำแหน่งใด มีอำนาจหน้าที่อย่างไร

๒๓.๒ พยานกับพวกได้รับคำสั่งของผู้ใด หรือรับแจ้งหรือตั้งจุดตรวจที่บริเวณใด เมื่อใด

๒๓.๓ พยานพบผู้ต้องหาอยู่ที่ไหน เมื่อใด มีลักษณะอาการพิรุณอย่างไรหรือไม่

๒๓.๔ พยานได้ปฏิบัติการตรวจค้นอย่างไร ผู้ต้องหาหรือเจ้าบ้านหรือผู้ครอบครองยินยอม
ให้ทำการตรวจค้นแต่โดยดีหรือไม่ เพราะเหตุใด

๒๓.๕ ผลการตรวจค้นพบสิ่งของใด อยู่ที่ไหน

๒๓.๖ ของกลางเป็นอาวุธปืนชนิด ขนาด มีหมายเลขทะเบียน และเป็นอาวุธปืนที่ใช้ในราชการ
สงครามหรือไม่

๒๓.๗ ผู้ต้องหาให้การเกี่ยวกับอาวุธปืนของกลางหรือไม่ ได้มาด้วยวิธีใด

๒๓.๘ ผู้ต้องหาให้การว่าเคยได้รับอนุญาตให้มีอาวุธปืน หรือได้รับอนุญาตให้พกพาหรือไม่

๒๓.๙ เหตุเกิดที่ใด เมื่อใด

๒๓.๑๐ ท่านจะให้การเพิ่มเติมอื่นใดกับพนักงานสอบสวนอีกหรือไม่

๒๓.๑๑ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร

บทที่ ๘

การสอบสวนผู้ต้องหาและการกันผู้ต้องหาเป็นพยาน

๘.๑ หลักการสอบสวนผู้ต้องหา

ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริง และพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำความผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิด หรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา ถือเป็นหลักหัวใจสำคัญของการสอบสวน การสอบสวนผู้ต้องหาเป็นขั้นตอน สำคัญขั้นตอนหนึ่งของการสอบสวนเพื่อจะได้ทราบข้อเท็จจริง เพื่อพิสูจน์ความผิดหรือบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา และต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยเคร่งครัด หากดำเนินการไม่ถูกต้องครบถ้วน ศาลจะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาไม่ได้และอาจเป็นการสอบสวนที่มีชอบ ด้วยกฎหมาย แม้จะยังไม่มีแนวคำพิพากษาของศาลฎีกาในเรื่องนี้เพราะกฎหมายเพิ่งจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมไม่นาน จึงยังไม่มีข้อต่อสู้ถึงชั้นศาลฎีกา แต่มีแนวโน้มตามความเห็นของนักกฎหมายที่ศึกษาที่สำนักอบรมศึกษา กฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสถานมีแนวคิดว่า เป็นการสอบสวนที่มีชอบด้วยกฎหมายและพนักงานอัยการจะไม่มี อำนาจฟ้อง ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๒๐ ดังนั้นพนักงานสอบสวนจะต้องดำเนินการสอบสวนผู้ต้องหาให้ถูก ต้องครบถ้วน โดยให้ถือปฏิบัติดังนี้

๘.๒ การสอบสวนผู้ต้องหาคดีลหุโทษและการเปรียบเทียบปรับ

๑. ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๐๒ ความผิดลหุโทษ คือความผิดซึ่งต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒๒ พ.ศ.๒๕๕๘) เมื่อผู้ต้องหาได้กระทำความผิด พนักงานสอบสวนจะควบคุมผู้ต้องหาไว้ได้เท่าเวลาที่จะถามคำให้การ และที่จะรู้ตัวว่าเป็นใครและที่อยู่ของเขายู่ที่ไหนเท่านั้น (ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๘๗ วรรคสอง) เมื่อผู้ต้องหา ปรากฏต่อหน้าให้แจ้งข้อกล่าวหา ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๔ เมื่อผู้ต้องหาให้การรับสารภาพ และผู้เสียหาย ยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ พนักงานสอบสวนสามารถเปรียบเทียบปรับได้ ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๓๗, ๓๘ เมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับ ตามที่พนักงานสอบสวนได้เปรียบเทียบแล้วให้บันทึกการเปรียบเทียบปรับตามแบบ และให้ส่งบันทึกเปรียบเทียบปรับให้พนักงานอัยการพิจารณา ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๔๒ วรรคสี่ คดีอาญา เป็นอันยุติและเลิกกันตามกฎหมายตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๓๙ (๓)

๒. ความผิดที่พนักงานสอบสวนเปรียบเทียบปรับได้ ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๓๗ (๒), (๓), (๔) แต่หากคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ว่าฝ่ายผู้เสียหายหรือฝ่ายผู้ต้องหาไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบปรับในชั้นสอบสวน พนักงานสอบสวนไม่สามารถเปรียบเทียบปรับได้ ให้แจ้งข้อกล่าวหากับผู้ต้องหาและนำตัวผู้ต้องหาพร้อม คำให้การรับสารภาพฟ้องศาลผู้ต้องหาต่อศาลแขวงฯ ภายใน ๔๘ ชั่วโมง แต่หากผู้ต้องหาให้การปฏิเสธ หรือให้การรับสารภาพ แต่ไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนด ๑๕ วัน ให้ดำเนินการข้อ ๒ แต่หากผู้เสียหาย ให้ความยินยอมและผู้ต้องหายินยอมทั้งสองฝ่าย เมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับตามที่พนักงานสอบสวนกำหนด

ภายในเวลาอันสมควรแต่ไม่เกินสิบห้าวัน คดีนั้นเป็นอันเสร็จเด็ดขาดข้อสังเกต คือ คดีที่มีอัตราโทษจำคุก แม้ผู้ต้องหาจะยินยอมชำระค่าปรับในอัตราสูงสุดสำหรับความผิดนั้นฝ่ายเดียว พนักงานสอบสวนก็ไม่มีอำนาจรับชำระค่าปรับได้เพราะไม่มีอำนาจตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๓๘ (๑)

๓. เมื่อผู้ต้องหาได้กระทำความผิดคดีที่มีโทษปรับสถานเดียว เมื่อผู้ต้องหายินยอมเสียค่าปรับ ในอัตราร้อยละสูงสุด ให้พนักงานสอบสวนรับชำระค่าปรับในอัตราร้อยละสูงไว้ พร้อมออกใบเสร็จรับเงินให้กับผู้ต้องหา คดีอาญาเป็นอันเลิกกัน ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๓๗ (๑) แม้ผู้เสียหายจะไม่ยินยอมให้ผู้ต้องหาเสียค่าปรับในอัตราสูงสุดหรือไม่ก็ตาม

๔. หากผู้ต้องหาให้การปฏิเสธ หรือไม่ชำระค่าปรับภายใน ๑๕ วัน ให้สอบปากคำผู้ต้องหาตามแบบฟอร์มคำให้การผู้ต้องหา บันทึกแจ้งข้อกล่าวหา ลงบันทึกประจำวันคดี รับเลขคดี ไม่สามารถควบคุมตัวผู้ต้องหาได้ ต้องให้ผู้ต้องหากลับไปโดยไม่ต้องควบคุมตัวนัดหมายให้มาพบพนักงานสอบสวนตามที่นัดหมาย จากนั้นให้พนักงานสอบสวนพิมพ์คำร้องมัดฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลแขวงฯ ตาม ป.วิ แขวงฯ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๖ พ.ศ.๒๕๕๖ มาตรา ๗ วรรคสาม ขอมัดฟ้องได้ ๕ ครั้ง ทำสำนวนเต็มรูปแบบพร้อมสรุปสำนวนมีความเห็นทางคดีส่งพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาต่อไป

๕. ในกรณีเด็กกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด โดยความผิดนั้นกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจเปรียบเทียบของพนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานอื่น หากเป็นการกระทำครั้งแรก ให้พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานนั้นเรียกเด็ก บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลหรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กนั้นอาศัยอยู่ด้วย มาว่ากล่าวตักเตือน ถ้าเด็กสำนึกในการกระทำ และบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กนั้นอาศัยอยู่ด้วยสามารถดูแลเด็กได้ ก็ให้งดการสอบสวนและปล่อยตัวไป ตาม ป.วิ เด็ก (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๕๙ ม.๖๙/๑

๖. ถ้าคดีอาญาที่ทหารต้องการว่ากระทำความผิดนั้นอยู่ในอำนาจของพนักงานสอบสวนที่จะเปรียบเทียบได้ตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็คดีที่อยู่ในอำนาจศาลทหารหรือไม่ก็ตาม และทหารผู้ต้องหายินยอมให้เปรียบเทียบได้ ให้พนักงานสอบสวนทำการเปรียบเทียบตามอำนาจหน้าที่ ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบ ก็ให้ส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการหรืออัยการทหารเพื่อดำเนินการต่อไปเปรียบเทียบสำนวนนายกรัฐมนตรีนว่าด้วยการปฏิบัติและประสานงานกรณีทหารถูกหาว่ากระทำความผิดอาญา พ.ศ.๒๕๔๔ ข้อ ๒๔ วรรค ๓

๗. อายุความคดีเปรียบเทียบปรับ มีอายุความ ๑ ปี นับแต่วันกระทำความผิด ป.อาญา ม.๙๕ (๕)

๘.๓ การสอบสวนผู้ต้องหาคดีที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง

๑. ศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาซึ่งกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างสูงไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เมื่อจับกุมผู้ต้องหาได้หรือถูกแจ้งข้อกล่าวหา หากผู้ต้องหาให้การรับสารภาพ ให้สอบสวนตามแบบบันทึกคำให้การรับสารภาพของผู้ต้องหา ตามมาตรา ๒๐ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงฯพ.ศ.๒๕๔๙ ตามคู่มือ คำให้การผู้กล่าวหา บัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้าย บัญชีของกลางในคดีอาญา บันทึกจับกุมหรือบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหา บันทึกแจ้งสิทธิของผู้ต้องหา บันทึกควบคุมผู้ต้องหา

และพิมพ์เมื่อผู้ต้องหา (ถ้ามี) และนำตัวผู้ต้องหาส่งพนักงานอัยการเพื่อฟ้องอาชญากรรมหรือเป็นหนังสือต่อศาลแขวงฯ ภายในกำหนด ๔๘ ชั่วโมง นับแต่ผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวในบันทึกประจำวัน

๒. หากผู้ต้องหาปฏิเสธ ให้สอบสวนปากคำผู้ต้องหาตามแบบบันทึกคำให้การผู้ต้องหาตามคู่มือ และควบคุมตัวผู้ต้องหาได้ ๔๘ ชั่วโมง นับเวลาตั้งแต่ลงประจำวันควบคุมตัว เมื่อครบ ๔๘ ชั่วโมง หากผู้ต้องหาไม่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวให้นำตัวผู้ต้องหาพร้อมคำร้องคัดฟ้องฝากขังไปยื่นคำร้องต่อศาลแขวงฯ เพื่อขอคัดฟ้องและฝากขังผู้ต้องหา โดยสามารถคัดฟ้องได้ ๕ ครั้ง ครั้งละ ไม่เกิน ๖ วัน

๓. หากผู้ต้องหาให้การปฏิเสธและได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว หรือเมื่อมาพบพนักงานสอบสวน ตามหมายเรียก ได้แจ้งข้อกล่าวหาแล้วไม่ได้ควบคุม พนักงานสอบสวนจะต้องยื่นคำร้องต่อศาลแขวงฯ เพื่อขอคัดฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลได้ ๕ ครั้ง ครั้งละ ไม่เกิน ๖ วัน ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ.๒๕๔๙ มาตรา ๗ (มาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๕๖ มาตรา ๓) โดยระบุในคำร้องว่า ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยตัวไม่ได้ควบคุมตัวหรือแจ้งข้อหาแล้วให้กลับไปโดยไม่ได้จับกุมหรือควบคุมตัวแต่อย่างไร สรุปลำนวนมีความเห็นทางคดีเสนอพนักงานอัยการตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๔๒

๔. หากครบกำหนดคัดฟ้อง ๕ ครั้ง (๓๐ วัน) แล้วผู้ต้องหาหลบหนี หรือไม่มาพบตามที่พนักงานสอบสวนนัดหมายให้พนักงานสอบสวนขอออกหมายจับผู้ต้องหาต่อศาลแขวงฯ แล้วให้สรุปลำนวนส่งพนักงานอัยการ หากต่อมาภายหลังปรากฏว่า มีการจับกุมตัวผู้ต้องหาตามหมายจับได้ ให้พนักงานสอบสวนส่งตัวผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการโดยทันที เนื่องจากพนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหา

๕. หากครบกำหนดคัดฟ้องผู้ต้องหา ๕ ครั้ง (๓๐ วัน) แล้ว การสอบสวนไม่เสร็จสิ้น (ขาดคัดฟ้อง) โดยผู้ต้องหาไม่มีพฤติการณ์หลบหนี ให้พนักงานสอบสวนทำหนังสือพร้อมเสนอสำนวนถึงอธิบดีอัยการ ซึ่งได้รับมอบหมายจากอัยการสูงสุด ผ่านอัยการแขวงฯ ระบุสาเหตุที่ไม่ได้ขอคัดฟ้องหรือเหตุที่ขาดคัดฟ้องไว้ในสำนวนการสอบสวน และต้องส่งตัวผู้ต้องหาพร้อมสำนวน เว้นแต่ผู้ต้องหาซึ่งถูกแจ้งข้อหาได้หลบหนีไป หรือผู้ต้องหาถูกคุมขังในคดีอื่นเพื่อขออนุญาตฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลแขวง ตาม ป.วิ แขวงฯ มาตรา ๙

๖. การสอบสวนผู้ต้องหาคดีศาลแขวง รับสารภาพหรือปฏิเสธ ให้ใช้แบบฟอร์มในคู่มือ

๘.๔ การสอบสวนผู้ต้องหาคดีที่อยู่ในอำนาจศาลอาญา

ศาลอาญามีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกเกินสามปี หรือปรับเกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ โดยที่ผู้ต้องหานั้น ไม่ได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลเยาวชนและครอบครัวหรือศาลทหาร

๑. ถ้าผู้ต้องหาไม่ใช่ผู้ถูกจับและยังไม่มีกรณียกฟ้องเข้ามอตัวกับพนักงานสอบสวนด้วยตัวเอง เมื่อพนักงานสอบสวนเห็นว่า ผู้ต้องหาน่าจะได้กระทำความผิดอาญาอัตราโทษสูงกว่าสามปี มีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ต้องหาจะหลบหนี ไปยุ่งเหยิงพยานหลักฐานหรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง ไม่มาตามหมายเรียกหรือนัดโดยไม่มีข้อแก้ตัว ให้พนักงานสอบสวนสั่งให้ผู้ต้องหาไปศาลเพื่อขอให้ศาลออกหมายขังทันที แต่ถ้าขณะนั้น เป็นเวลาที่ศาลปิดทำการหรือใกล้จะปิดทำการ

พนักงานสอบสวนมีอำนาจสั่งให้ผู้ต้องหาไปศาลในโอกาสแรกที่เปิดทำการ โดยให้พนักงานสอบสวนลงรายงานบันทึกประจำวัน หากผู้ต้องหาไม่มาพบตามนัดหมายให้พนักงานสอบสวนยื่นคำร้องขอหมายจับต่อศาล และหากผู้ต้องหาไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานสอบสวนให้พนักงานสอบสวนอาศัยเหตุจำเป็นเร่งด่วนในการจับกุมตัวผู้ต้องหา และมีอำนาจควบคุมและปล่อยตัวชั่วคราวได้

๒. ในกรณีผู้ต้องหามาพบพนักงานสอบสวนตามหมายเรียก เห็นว่าไม่มีเหตุที่จะออกหมายจับหรือผู้ต้องหาไม่มีพฤติการณ์ที่น่าจะหลบหนี ถ้าผู้ต้องหาเข้ามาพบกับพนักงานสอบสวน หลังจากแจ้งข้อหาให้ผู้ต้องหาทราบแล้ว พนักงานสอบสวนจะจับกุมและควบคุมตัวผู้ต้องหาไม่ได้ ให้บันทึกการแจ้งข้อหาในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี บันทึกพนักงานสอบสวน หรือเอกสารอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนให้พนักงานสอบสวนบันทึกให้ปรากฏข้อความว่า “แจ้งข้อหาหรือฐานความผิดให้ผู้ต้องหาทราบแล้ว จะได้สอบสวนต่อไปโดยไม่มีการจับกุมและควบคุมผู้ต้องหาแต่อย่างใด” ห้ามมิให้บันทึกว่า “แจ้งข้อหาหรือฐานความผิดให้ผู้ต้องหาทราบแล้วปล่อยตัวไป” เพราะจะทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่า มีการจับกุมและควบคุมตัวผู้ต้องหา

นอกจากนั้น ในกรณีนี้ พนักงานสอบสวนไม่ต้องแจ้งสิทธิตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗/๑ เพราะผู้ต้องหาที่ถูกแจ้งข้อหาในกรณีนี้ ไม่ใช่ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาซึ่งถูกควบคุมหรือขังและไม่ต้องทำบันทึกการควบคุมตัวผู้ต้องหา ประกอบสำนวนการสอบสวนแต่อย่างใด

๓. ถ้าผู้ต้องหาถูกจับซึ่งหน้า หรือตามหมายจับ หรือเข้ามามอบตัวเอง โดยได้มีการออกหมายจับไว้แล้ว ควบคุมตัวผู้ต้องหาได้ ๔๘ ชั่วโมง ถ้าผู้ต้องหาไม่ยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราว ต้องนำผู้ต้องหาไปขอฝากขังต่อศาลอาญาฯ ตามอัตราโทษของผู้ต้องหา ดังนี้

- โทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่า ๓ ปี แต่ไม่ถึง ๑๐ ปี พนักงานสอบสวนฝากขังผู้ต้องหาได้ครั้งละไม่เกิน ๑๒ วัน แต่รวมแล้วไม่เกิน ๔๘ วัน

- โทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่ ๑๐ ปี ขึ้นไป จะมีโทษปรับหรือไม่ก็ตาม พนักงานสอบสวนฝากขังผู้ต้องหาได้ครั้งละไม่เกิน ๑๒ วัน แต่รวมแล้วไม่เกิน ๘๔ วัน

- ความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวเกินกว่า ๖๐,๐๐๐ บาท จะฝากขังผู้ต้องหาได้ต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่า ผู้ต้องหาไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือเชื่อว่าจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น พนักงานสอบสวนฝากขังผู้ต้องหาได้ครั้งละไม่เกิน ๑๒ วัน แต่รวมแล้วไม่เกิน ๔๘ วัน

๔. การสอบสวนผู้ต้องหาให้พิมพ์ตามแบบฟอร์มในคู่มือ

๘.๕ การสอบสวนผู้ต้องหาคดีที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว

๑. “เด็ก” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่า ๑๐ ปี แต่ยังไม่เกิน ๑๕ ปีบริบูรณ์ ส่วน “เยาวชน” หมายความว่า บุคคลอายุเกิน ๑๕ ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง ๑๘ ปีบริบูรณ์ แต่การสอบปากคำตามมาตรา ๑๓๓ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ใช้คำว่าไม่เกินสิบแปดปี ดังนั้น จึงมีความแตกต่างกันเด็กอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ การสอบสวนต้องใช้สหวิชาชีพ ตามมาตรา ๑๓๓ ทวิ

การนับอายุ ให้นำตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖ เช่น ถ้าเด็กเกิดวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๐ เด็กจะมีอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ในวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๘ ดังนั้น ถ้าเด็กคนดังกล่าว กระทำความผิดในวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๘ คดีดังกล่าวจะไม่มีอยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว แต่ในการสอบปากคำผู้ต้องหา พนักงานสอบสวนยังต้องใช้สทวิชาชีพร่วมทำการสอบสวน ตามมาตรา ๑๓๓ ทวิ

๒. เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งถูกจับ หรือเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหว่า กระทำความผิดถูกเรียกมา ส่งตัวมา เข้าหาพนักงานสอบสวนเอง มาปรากฏตัวต่อหน้าพนักงานสอบสวน หรือมีผู้นำตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นเข้ามาพบตัวต่อพนักงานสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนรีบสอบถามเด็ก หรือเยาวชนในเบื้องต้นเพื่อทราบชื่อตัว ชื่อสกุล อายุ สัญชาติ ถิ่นที่อยู่ ตลอดจนชื่อตัว ชื่อสกุล และรายละเอียด เกี่ยวกับบิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย แล้วแจ้งเรื่องที่ได้ถูกกล่าวหาให้บุคคลดังกล่าวทราบ และแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจทราบการสอบถามเบื้องต้น ให้การทำการ ในสถานที่ที่เหมาะสมและไม่เลือกปฏิบัติ หากเชื่อว่าได้กระทำความผิดให้สอบปากคำเด็กหรือเยาวชน ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๔/๒ ตามแบบฟอร์มในคู่มือ

๓. กรณีเด็กอายุไม่เกิน ๑๐ ปี กระทำความผิด ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามพระราชบัญญัติ ศาลเยาวชนและครอบครัวฯ พ.ศ.๒๕๕๓ มาตรา ๗๗

๔. กรณีผู้ต้องหาซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนเข้าพบพนักงานสอบสวน และพนักงานสอบสวนประสงค์ จะขอให้ศาลควบคุมตัวผู้ต้องหา ให้พนักงานสอบสวนพาตัวผู้ต้องหาไปยังศาลพร้อมยื่นคำร้องขอให้ควบคุม ตัวผู้ต้องหา และแจ้งการดำเนินคดีผู้ต้องหาต่อสถานพินิจ ในกรณีผู้ต้องหาเข้าพบพนักงานสอบสวน แต่พนักงานสอบสวนไม่ประสงค์ที่จะควบคุมตัวผู้ต้องหา ให้ทำหนังสือแจ้งการดำเนินคดีผู้ต้องหาต่อสถานพินิจ ส่วนตัวผู้ต้องหานั้น ให้ผู้ปกครองรับตัวไปดูแล หากการสอบสวนผู้ต้องหายังไม่เสร็จสิ้นในคดีที่มีอัตราโทษ ต้องผิดฟ้อง และครบกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันที่แจ้งข้อกล่าวหาแล้ว พนักงานสอบสวนต้องนำตัวผู้ต้องหา ไปยังศาลเพื่อยื่นคำร้องขอผิดฟ้องผู้ต้องหา

๕. กรณีที่พนักงานสอบสวนได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งถูกจับ ให้พนักงานสอบสวนนำตัวเด็ก หรือเยาวชนไปศาล เพื่อตรวจสอบการจับกุม ภายในเวลา ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนไปยัง ที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ

๖. กรณีอัตราโทษอย่างสูง จำคุกไม่เกิน ๖ เดือน ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนให้เสร็จสิ้น ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนถูกจับกุมหรือปรากฏตัวต่อหน้าพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวน ไม่สามารถผิดฟ้องได้

กรณีอัตราโทษอย่างสูง จำคุกเกิน ๖ เดือน แต่ไม่เกิน ๕ ปี หากครบกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันจับกุม (ไม่ใช่เวลาที่ลงประจำวันควบคุมตัว เว้นแต่วันจับกุมและวันควบคุมตัวเป็นวันเดียวกัน) ให้พนักงานสอบสวน ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอผิดฟ้องผู้ต้องหาได้ไม่เกิน ๒ ครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๑๕ วัน

กรณีอัตราโทษอย่างสูง จำคุกเกิน ๕ ปี พนักงานสอบสวนสามารถยื่นคำร้องขอผิดฟ้องได้ ๔ ครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๑๕ วัน

๗. กรณีผู้ต้องหาซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวถูกจับกุมได้เมื่ออายุเกิน ๑๘ ปีบริบูรณ์ การสอบปากคำผู้ต้องหาไม่ต้องใช้สหวิชาชีพ ตาม มาตรา ๑๓๓ ทวิ แต่ต้องใช้ที่ปรึกษากฎหมาย และให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวฯ พ.ศ.๒๕๕๓

๘. หากครบกำหนดผิดฟ้องผู้ต้องหาแล้ว การสอบสวนไม่เสร็จสิ้น (ขาดผิดฟ้อง) ให้พนักงานสอบสวนทำหนังสือพร้อมเสนอสำนวนถึงอธิบดีอัยการ ซึ่งได้รับมอบหมายจากอัยการสูงสุดหรืออธิบดีอัยการที่ได้รับมอบหมาย ระบุสาเหตุที่ไม่ได้ขอผิดฟ้องหรือเหตุที่ขาดผิดฟ้องไว้ในสำนวนการสอบสวน และต้องส่งตัวผู้ต้องหาพร้อมสำนวน

๙. การสอบสวนผู้ต้องหาเด็กให้ใช้แบบฟอร์มในคู่มือ

๘.๖ การสอบสวนผู้ต้องหาคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลทหาร

๑. บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร (ดู พ.ร.บ.ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ.๒๕๔๘ มาตรา ๑๖)

๑) นายทหารชั้นสัญญาบัตรประจำการ

๒) นายทหารชั้นสัญญาบัตรนอกประจำการ เฉพาะเมื่อกระทำผิดต่อคำสั่งหรือข้อบังคับตาม ประมวลกฎหมายอาญาทหาร

๓) นายทหารประทวนและพลทหารกองประจำการหรือประจำการหรือบุคคลที่รับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

๔) นักเรียนทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

๕) ทหารกองเกินที่ถูกเข้ากองประจำการ ซึ่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารได้รับตัวไว้เพื่อให้เข้ารับราชการประจำอยู่ในหน่วยทหาร

๖) พลเรือนที่สังกัดอยู่ในราชการทหาร เมื่อกระทำผิดในหน้าที่ราชการทหาร หรือกระทำผิดอย่างอื่นเฉพาะในหรือบริเวณอาคาร ที่ตั้งหน่วยทหาร ที่พักร้อน พักแรม เรือ อากาศยาน หรือยานพาหนะใดๆ ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร

๗) บุคคลที่ต้องขังหรืออยู่ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารโดยชอบด้วยกฎหมาย

๘) เอลยศึกหรือชนชาติศัตรูซึ่งอยู่ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร

๒. บุคคลที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลทหาร (ดู พ.ร.บ.ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ.๒๕๔๘ มาตรา ๑๔)

๑) บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารกับบุคคลที่ไม่ได้อยู่ในอำนาจของศาลทหารกระทำผิดด้วยกัน

๒) คดีที่เกี่ยวข้องกับคดีที่อยู่ในอำนาจศาลพลเรือน

๓) คดีที่ต้องดำเนินในศาลคดีเด็กและเยาวชน

๔) คดีที่ศาลทหารเห็นว่าไม่อยู่ในอำนาจของศาลทหาร

หมายเหตุ

- นักเรียนทหาร เช่น นักเรียนเตรียมทหาร นักเรียนนายร้อยเหล่าต่างๆ ปกติขึ้นศาลทหาร แต่หากอายุไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นศาลเยาวชนและครอบครัว

- นักเรียนรักษาดินแดน ทหารพราน ทหารกองเกิน ปกติไม่ขึ้นศาลทหาร

๓. ศาลทหารชั้นต้น (ดู พ.ร.บ.ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ.๒๕๔๘ มาตรา ๗)

๑) ศาลจังหวัดทหาร มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาที่ทหารชั้นประทวนกระทำผิด (ดู พ.ร.บ.ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ.๒๕๔๘ มาตรา ๑๙)

๒) ศาลมณฑลทหาร มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาที่ทหารชั้นสัญญาบัตรกระทำผิด (ดู พ.ร.บ.ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ.๒๕๔๘ มาตรา ๒๑)

๓) ศาลทหารกรุงเทพมีอำนาจพิจารณาคดีอาญาที่ทหารระดับนายพลกระทำผิด (ดู พ.ร.บ.ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ.๒๕๔๘ มาตรา ๒๒)

๔) ศาลประจำหน่วยทหารมีอำนาจเช่นเดียวกับศาลมณฑลทหาร (ดู พ.ร.บ.ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ.๒๕๔๘ มาตรา ๒๑)

๔. ในการสอบสวนคดีที่ผู้ต้องหาเป็นทหารให้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติและการประสานงานกรณีทหารถูกหาว่ากระทำผิดอาญา พ.ศ.๒๕๔๔ ประกอบกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้อง สอบสวนผู้ต้องหาทหาร ตามแบบฟอร์มในคู่มือ ทั้งนี้การแจ้งสิทธิตามระเบียบฯ ยังไม่ได้ ถูกยกเลิก แต่ตามรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ.๒๕๔๐ ได้ถูกยกเลิกไปแล้ว คณะทำงานจึงเห็นควรปฏิบัติไปตาม ระเบียบฯ

๕. ผู้ต้องหาซึ่งเป็นทหารต้องคดีอาญาซึ่งอยู่ในอำนาจศาลแขวงให้การรับสารภาพตลอดข้อหา จะดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงได้ จะต้องเป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจ ของศาลทหาร เช่น คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารกับบุคคลที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหารกระทำผิดด้วยกัน หรือคดีที่เกี่ยวข้องกันกับคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลพลเรือน เช่น ทหารร่วมกับพลเรือนทำร้ายร่างกายผู้อื่น เป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ เป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร หากผู้ต้องหาให้การรับ สารภาพก็ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลแขวงได้ แต่กรณีทหารเพียงลำพังไม่ได้ร่วมกับพลเรือนทำร้ายร่างกายผู้อื่นเป็นเหตุ ให้ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร หากผู้ต้องหาให้การรับสารภาพตลอดข้อหา จะฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลแขวงไม่ได้ ต้องดำเนินการฟ้องต่อศาลทหาร ดังนั้น ต้องดูว่าเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจ ของศาลทหารหรือไม่ และ พ.ร.บ.ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ.๒๕๔๘ ก็ไม่ได้บัญญัติให้นำวิธีพิจารณาความอาญา ในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลทหาร (ดูหนังสือกองคดี ตร. ด่วนที่สุด ที่ ๐๐๐๔.๖/๑๓๒๐๕ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๔๕ เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการขอให้ศาลออกหมายจับ หมายค้น และหมายขัง สำหรับบุคคลที่อยู่ในอำนาจ ของศาลทหารประกอบ)

๖. ในกรณีที่ทหารผู้ต้องหาว่ากระทำผิดคดีอาญาและอยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นเด็กหรือเยาวชน ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการไปตามกฎหมายนั้นทุกประการ และแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของทหารผู้ต้องหา นั้นทราบ

๗. ในกรณีที่ผู้ต้องหาเป็นพลเรือนในสังกัดราชการทหาร แต่การกระทำผิดคดีอาญาเกิดขึ้นในขณะที่ บุคคลนั้นปฏิบัติหน้าที่ยามรักษาสถานที่ราชการทหาร ให้นำความในข้อ ๗ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๖ ของระเบียบ สำนักนายกามาใช้โดยอนุโลม

๘. ในกรณีที่ผู้ต้องหาเป็นอาสาสมัครทหารพรานที่อยู่ในความควบคุมดูแลของทางราชการทหาร และการกระทำความผิดคดีอาญาเกิดในขณะที่บุคคลนั้นยังสังกัดอยู่ในหน่วยอาสาสมัครทหารพราน ให้นำความในข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๙ ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ และข้อ ๒๓ ของสำนักนายกฯ มาใช้โดยอนุโลม

๙. การควบคุมตัวทหารที่ถูกหาว่ากระทำความผิดอาญาและถูกจับกุมตัวไปยังที่ทำการของ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ถ้าทหารที่ถูกจับกุม และควบคุมตัวสวมเครื่องแบบ ให้พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจดำเนินการดังนี้

๑) แนะนำให้ทหารผู้นั้นทราบถึงเกียรติของเครื่องแบบทหาร และขอให้พิจารณาว่าจะถอดเครื่องแบบหรือไม่

๒) ถ้าทหารไม่ยอมถอดเครื่องแบบ ให้แจ้งฝ่ายทหารทราบ เพื่อจัดส่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร มาแนะนำให้ถอดเครื่องแบบแล้วดำเนินการตามวรรคแรก หากฝ่ายทหารไม่มาภายในระยะเวลาอันสมควร หรือระยะเวลาที่กำหนด หรือดำเนินการใดๆ แล้วไม่เป็นผล ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมาปฏิบัติตามวรรคแรกได้ และบันทึกเหตุผลไว้ แล้วแจ้งเหตุนี้ให้ฝ่ายทหารทราบ

๑๐. การควบคุมตัวผู้ต้องหาทหาร แจ้งนายทหารรัฐธรรมนูมาร่วมฟังการสอบสวน แจ้งผู้บังคับบัญชา ทหารผู้ต้องหารับตัวไปควบคุม และฝ่ายทหารจะทำหนังสือถึงพนักงานสอบสวนให้ดำเนินการตาม ป.วิ อาญา หากฝ่ายทหารแจ้งไม่ขอรับตัวหรือไม่มาขอรับตัว ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญาเช่นเดียวกับผู้ต้องหาทั่วไป ควบคุมตัวได้ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง จากนั้นหากจะควบคุมตัวต่อ ถ้าผู้ต้องหาอยู่ในอำนาจของศาลทหารก็ยื่นคำร้องขอฝากขังต่อศาลทหาร หากผู้ต้องหาทหารอยู่ในอำนาจ ของศาลยุติธรรมก็ยื่นคำร้องขอฝากขังต่อศาลยุติธรรมที่มีเขตอำนาจต่อไป

๑๑. การปล่อยชั่วคราวหรือการพิจารณาคำขอประกันทหารผู้ต้องหาให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาอาญา และระเบียบปฏิบัติว่าด้วยการนี้ เช่นเดียวกับผู้ต้องหาทั่วไป

๑๒. การสอบสวนผู้ต้องหาทหารให้ใช้แบบฟอร์มในคู่มือ

๘.๗ การสอบสวนผู้ต้องหาที่เป็นชาวต่างชาติ

๑. การปฏิบัติเกี่ยวกับผู้ต้องหาให้ปฏิบัติเหมือนการสอบสวนผู้ต้องหาตามปกติ

๒. ถ้าผู้ต้องหาไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทยให้จัดหาล่ามแปล เมื่อล่ามแปลคำให้การ ล่ามต้องแปลให้ถูกต้อง ล่ามต้องสาบานหรือปฏิญาณตนว่าจะทำหน้าที่โดยสุจริตใจ จะไม่เพิ่มเติมหรือตัดทอน สิ่งที่แปล ให้ล่ามลงลายมือชื่อในคำแปลนั้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓

๓. ทำหนังสือแจ้งกองบังคับการต่างประเทศภายใน ๓ วัน

๔. ทำหนังสือแจ้งสถานทูตที่ผู้ต้องหามีสัญชาติ

๕. ทำหนังสือแจ้งสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

๖. และดำเนินการอื่นๆ ตามหนังสือ ตร.ที่ ๐๐๒๙.๑๓๒/ว.๘๗ ลง ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีคนต่างด้าวตกเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาคดีอาญา

๗. เมื่อคดีถึงที่สุดให้รับตัวส่งสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเพื่อส่งกลับประเทศเดิม

๘.๘ การสอบสวนผู้ต้องหาที่เป็นผู้วิกลจริตหรือไม่สามารถต่อสู้คดีได้

๑. ถ้าผู้ต้องหาสามารถให้การได้หรือต่อสู้คดีได้ ให้ดำเนินการตามปกติ
๒. ในระหว่างทำการสอบสวน ถ้ามีเหตุควรเชื่อว่าผู้ต้องหาเป็นผู้วิกลจริตและไม่สามารถต่อสู้คดีได้ ให้พนักงานสอบสวนสั่งให้พนักงานแพทย์ตรวจผู้นั้น เสร็จแล้วให้เรียกพนักงานแพทย์ผู้นั้นมาให้ถ้อยคำหรือให้การว่าตรวจได้ผลเป็นประการใด ในกรุงเทพมหานครส่งสถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์ ถนนพหลโยธินสาย ๔ หรือโรงพยาบาลจิตเวชอื่นๆ พร้อมทำหนังสือถึงสถานีตำรวจท้องที่ควบคุมตัวผู้ต้องหา
๓. เมื่อควบคุมตัวผู้ต้องหาคืบ ๔๘ ชั่วโมง แล้วให้ยื่นคำร้องขอฝากขังต่อศาลฯ ต่างๆ ตามความผิด และให้ระบุว่าขอควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ที่สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์ หรือโรงพยาบาลจิตเวชอื่นๆ ตามระยะเวลาตามที่ผิดฟ้องฝากขัง
๔. ในกรณีที่พนักงานสอบสวนเห็นว่าผู้ต้องหาเป็นผู้วิกลจริตและไม่สามารถต่อสู้คดีได้ ให้งดการสอบสวนไว้จนกว่าผู้นั้นหายวิกลจริตหรือสามารถต่อสู้คดีได้ และให้มีอำนาจส่งตัวผู้นั้นไปยังโรงพยาบาลโรคจิตเวช หรือมอบให้แก่ผู้อนุบาล ข้าหลวงประจำจังหวัดหรือผู้อื่นที่เต็มใจรับไปดูแลรักษาก็ได้ตามแต่จะเห็นสมควรตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔ สำนวนเก็บไว้ที่สถานีตำรวจ
๕. หากแพทย์ยืนยันว่าผู้ต้องหาสามารถต่อสู้คดีได้ให้รับตัวผู้ต้องหาส่งพนักงานอัยการเพื่อฟ้องศาลต่อไป

๘.๙ การสอบสวนผู้ต้องหาที่เป็นนิติบุคคล

๑. ในการสอบสวนที่นิติบุคคลเป็นผู้ต้องหา ให้ออกหมายเรียกผู้จัดการหรือผู้แทนอื่นๆ ของนิติบุคคลนั้นไปยังพนักงานสอบสวน ถ้าผู้จัดการหรือผู้แทนนิติบุคคลไม่ปฏิบัติตามหมายเรียก จะออกหมายจับผู้นั้นมาก็ได้ แต่ห้ามมิให้ใช้บทบัญญัติว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว ชังหรือจำคุกแก่ผู้จัดการหรือผู้แทนนิติบุคคลในคดีที่นิติบุคคลนั้นเป็นผู้ต้องหาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗
๒. การสอบสวนผู้ต้องหาให้ดำเนินการเหมือนผู้ต้องหาปกติ ถ้าสอบสวนในฐานะนิติบุคคลอย่างเดียวไม่ต้องพิมพ์มือกรรมการ ถ้าหากสอบสวนในฐานะส่วนตัวด้วย ให้พิมพ์มือส่งตรวจตามปกติ
๓. กรณีผู้ต้องหาเป็นนิติบุคคล พนักงานสอบสวนจะต้องนำตัวกรรมการผู้มีอำนาจคนปัจจุบันของนิติบุคคล (ดูจากหนังสือรับรองของนิติบุคคลผู้ต้องหา) มาส่งพร้อมสำนวนการสอบสวน เนื่องจากการฟ้องนิติบุคคลจะต้องนำกรรมการผู้มีอำนาจคนปัจจุบันของนิติบุคคลไปส่งศาลพร้อมฟ้องด้วย มิฉะนั้น ศาลจะไม่รับฟ้อง เพราะถือว่าไม่มีตัวจำเลยมาศาลในวันฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๕

๘.๑๐ ประเด็นการสอบสวนผู้ต้องหา

การสอบสวนผู้ต้องหากลุ่มคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ

การสอบสวนคดีฆ่าผู้อื่นและคดีทำร้ายร่างกาย

กรณีผู้ต้องหารับสารภาพ

๑. ตามที่ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพว่ากระทำความผิดจริงนั้นได้กระทำอย่างไร (ให้ได้รายละเอียดมากที่สุดตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุโดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการกระทำความผิด)

- ๑.๑ ในวันเวลาเกิดเหตุไปทำอะไรกับผู้ตายที่ไหน เมื่อใด มีใครอยู่ในขณะนั้นอีกบ้าง
- ๑.๒ ทำไมจึงเกิดเหตุขึ้น
- ๑.๓ ได้ทำร้าย/ต่อสู้กันอย่างไร ใช้อาวุธอะไร
- ๑.๔ หลังจากเหตุยุติแล้วผู้ตายเป็นอย่างไรหรือไปทางไหน ตัวผู้ต้องหาไปไหน
๒. อาวุธที่ใช้ในการกระทำผิดได้มาอย่างไร เป็นของใคร นำเอาไปไว้ที่ไหน (ให้ไปนำเอามาแล้วยึดเป็นของกลางและสอบสวนเพิ่มเติมยืนยันด้วย)
๓. เหตุใดจึงฆ่าผู้ตาย (มีเรื่องโกรธเคืองทันทีทันใด พยาบาทแค้นเคือง ชู้สาว มรดก ชัดผลประโยชน์ การเมือง ปกปิดความผิดอื่น รั้งจ้าง) (โดยสอบสวนให้ได้รายละเอียดในเรื่องนั้นๆ)
๔. ถูกจับกุมที่ไหน อย่างไร เมื่อใด / เข้ามอบตัวที่ไหนเมื่อใด
๕. ของกลาง (อาวุธเสื้อผ้า เอกสาร ฯลฯ) ที่พนักงานสอบสวนให้ดูนี้เป็นของผู้ต้องหาหรือไม่ เกี่ยวกับการกระทำผิดของผู้ต้องหาอย่างไร
๖. (กรณีเหตุเกิดตอนกลางคืน) บริเวณที่เกิดเหตุมีแสงสว่างจากอะไร ชนิดใด จำนวนเท่าใด มองเห็นได้ชัดในระยะเท่าใด
๗. นอกจากมูลเหตุที่ทำให้ฆ่าผู้ตายแล้วยังมีสาเหตุทะเลาะหรือโกรธเคืองหรือเหตุอื่นอีกหรือไม่

กรณีผู้ต้องหาภาคเสธ ประเด็นในการสอบสวนเหมือนกันกับกรณีรับสารภาพ แตกต่างกันเพียงว่าทำจริง แต่มีหรือเกี่ยวข้องบางส่วนก็จะได้รายละเอียดเพราะผู้ต้องหามักเต็มใจให้การอยู่แล้ว

กรณีผู้ต้องหาปฏิเสธ

๑. เมื่อ... (ระบุวัน เวลาเกิดเหตุ).....ผู้ต้องหาทำอะไร อยู่ที่ไหนกับใคร (ให้ผู้ต้องหาเล่าตามสะดวกตามที่ต้องการจะให้การโดยบันทึกรายละเอียด แต่ถ้าไม่ได้รายละเอียดก็ให้ซักถามเพิ่มจากผู้ต้องหาให้การ)
๒. ผู้ต้องหาเคยรู้จักกับผู้ตายมาก่อนหรือไม่ เคยมีเรื่องทะเลาะหรือโกรธเคืองกับผู้ตายหรือไม่
 - ๒.๑ (ถ้ารู้จัก) พบผู้ตายครั้งสุดท้ายเมื่อใด ที่ไหน ได้พูดคุยกันหรือไม่
 - ๒.๒ (ถ้ามีเรื่องกัน) เรื่องที่ทะเลาะหรือโกรธเคืองกันเป็นเรื่องอะไร เมื่อใด
๓. ในวันเกิดเหตุพบกับผู้ตายหรือไม่ พบเมื่อเวลาใด ได้พูดคุยกันหรือไม่ นานเท่าใด แยกจากกันเมื่อใด หลังจากนั้นพบผู้ตายอีกหรือไม่ พบที่ไหน เมื่อใด
๔. ทราบเรื่องการตายของผู้ตายอย่างไร ทราบจากใคร
๕. ผู้ต้องหาเคยไปบริเวณที่เกิดเหตุหรือบริเวณใกล้เคียงหรือไม่ไป เมื่อใด ไปกับใคร ไปทำอะไร
๖. (กรณีตายโดยอาวุธปืน) ผู้ต้องหาเคยได้รับอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนหรือไม่ (ถ้ามีให้ระบุชนิดขนาดและการได้รับอนุญาตให้ตรวจสอบไปยังนายทะเบียนอาวุธปืนและควรตรวจสอบไปถึงญาติที่ใกล้ชิด โดยเฉพาะสมาชิกในบ้านด้วย)
๗. ของกลาง (อาวุธเสื้อผ้า เอกสาร ฯลฯ) ที่พนักงานสอบสวนให้ดูนี้เป็นของผู้ต้องหาหรือไม่ เกี่ยวข้องกับผู้ต้องหาอย่างไร
๘. ผู้ต้องหาจะอ้างผู้ใดหรืออ้างหลักฐานใดเป็นพยานของผู้ต้องหาหรือไม่ อย่างไร

การสอบสวนคดีข่มขืนกระทำชำเรา

กรณีผู้ต้องหาได้รับสารภาพ

๑. ขอทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (สอบสวนให้ปรากฏว่า ในวันเกิดเหตุผู้ต้องหาพบกับผู้เสียหายหรือผู้ตายที่ใด เมื่อเวลาใด มีใครอยู่ในขณะนั้นบ้าง อยู่ตรงไหน ผู้ต้องหากับผู้เสียหายหรือตายพูดกันว่าอย่างไร เหตุเกิดเมื่อใด เวลาใด โดยผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายหรือผู้ตายมีสาเหตุกันอย่างไร)

๒. ผู้ต้องหาเคยรู้จักกับผู้เสียหายมาก่อนหรือไม่ เมื่อใด ที่ใด เคยรักใคร่ชอบพอกันหรือไม่

๓. วันเกิดเหตุพบผู้เสียหายที่ใด ผู้ต้องหาไปกับใครบ้าง ไม่รู้จักชื่อให้ระบุอายุ ตำแหน่งรูปพรรณ บ้านพักอาศัยโดยละเอียด

๔. ใครเข้าไปพุดจาซักชวนผู้เสียหายว่าอย่างไรโต้ตอบกันอย่างไร หรืออุดคร่าผู้เสียหาย มีใครรู้เห็นในขณะนั้นบ้าง

๕. พวกผู้ต้องหาพาผู้เสียหายไปที่ใดบ้าง แต่ละแห่งโดยละเอียด บ้านเลขที่ ถนน ตำบลใด

๖. ผู้ต้องหาข่มขืนกระทำชำเราผู้เสียหายที่ใด ถนนใด โดยกระทำอย่างไรบ้างโดยละเอียด

๗. ผู้เสียหายขัดขืน ต่อสู้ ร้องให้ หรือร้องขอความช่วยเหลือหรือไม่ ใครข่มขืนก่อนหลังหรือช่วยกันจับผู้เสียหายอย่างไร

๘. ใครทำร้ายผู้เสียหายบาดเจ็บมากน้อยเพียงไร

๙. ในที่เกิดเหตุมีแสงสว่างจากอะไร มากน้อยเพียงไร

๑๐. ใกล้เคียงที่เกิดเหตุมีบ้านคนหรือไม่

๑๑. หลังจากข่มขืนแล้วพวกผู้ต้องหาหลบหนีไปทางใดอย่างไร ผู้เสียหายไปทางใดหรือมีใครมาช่วยเหลือหรือไม่

๑๒. ผู้ต้องหาบาดเจ็บหรือมีร่องรอยขีดข่วน บ้างหรือไม่ ที่ใด

๑๓. สาเหตุที่อุดคร่า ข่มขืน

๑๔. นำทรัพย์สินใดของผู้เสียหายไปหรือไม่ อยู่ที่ใด

๑๕. ทำสิ่งใดตกในที่เกิดเหตุหรือไม่ เป็นของใคร

๑๖. หากเกิดเวลากลางคืน ตรงที่เกิดเหตุมีแสงสว่างอย่างไรหรือไม่ จากอะไร ก็แรงเทียน อยู่สูงเท่าใด แสงสว่างที่เกิดเหตุเห็นหน้าคน รู้จักจำหน้าได้ ระยะห่างเท่าใด

๑๗. หากเป็นเรื่องเกี่ยวกับอาวุธปืน หรือมีรอยเลือดเปรอะเปื้อนร่างกาย เสื้อผ้า อาวุธ ให้ตรวจเขม่าดินปืน หรือส่งตรวจพิสูจน์คราบเลือดประกอบ

กรณีผู้ต้องหาให้การปฏิเสธ

๑. ขอทราบว่า ตามวันเวลาเกิดเหตุผู้ต้องหาทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ขอทราบรายละเอียดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๒. ผู้ต้องหาเคยรู้จักกับผู้เสียหายมาก่อนหรือไม่ แต่เมื่อใด

๓. วันเกิดเหตุพบกับผู้เสียหายหรือไม่ ที่ใด พูดกับเรื่องใด หรือไม่

๔. ตามวันเวลาเกิดเหตุ ผู้ต้องหาอยู่ที่ใด พุดกัน เรื่องใด หรือไม่
๕. หากผู้ต้องหาให้การว่า ตามวันเวลาเกิดเหตุออกไปนอกบ้านให้สอบถามว่า ผู้ต้องหาออกจากบ้าน ตั้งแต่เมื่อใด พบกับใครบ้าง โดยละเอียดจนถึงเวลาเกิดเหตุและไปต่อที่ใดอีกและกลับเข้าบ้านเมื่อใด เวลาใด กับใครอะไร
๖. หากพบร่องรอยขีดข่วนบนร่างกายผู้ต้องหา รอยกัด รอยฉีดยาหรือรอยแผลที่อวัยวะเพศ ให้สอบถามว่า ผู้ต้องหาไปทำอะไรมา ที่ได้จึงเกิดแผลดังกล่าว
๗. เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้เสียหายหรือบิดามารดาญาติผู้เสียหายหรือไม่ เมื่อใด เรื่องอะไร
(ส่งผู้ต้องหาให้แพทย์ตรวจร่างกายผู้ต้องหา ร่องรอยขีดข่วน รอยกัด และตรวจความชอกช้ำ ของอวัยวะเพศและรอยฉีกแตก, ตรวจค้นบ้านผู้ต้องหาและสถานที่ระบุว่าเป็นที่เกิดเหตุข่มขืน ตรวจหา ร่องรอยต่างๆ เช่น ร่องรอยการต่อสู้ รอยโลหิต รอยคราบน้ำอสุจิ ฯลฯ)
๘. ผู้ต้องหาเคยรู้จักกับผู้เสียหายมาก่อนหรือไม่ เมื่อใด ที่ใด เคยรักใคร่ชอบพอกันหรือไม่
๙. วันเกิดเหตุผู้ต้องหาพบผู้เสียหายที่ใด ผู้ต้องหาไปกับใครบ้าง ไม่รู้จักชื่อให้ระบุอายุ ตำแหน่งบรรณ บ้านพักอาศัยโดยละเอียด
๑๐. ใครเข้าไปพุดจาซักชวนผู้เสียหายว่าอย่างไร โต้ตอบกันอย่างไร หรืออุตุคร่าผู้เสียหาย มีใครรู้เห็นในขณะนั้นบ้าง
๑๑. พวกผู้ต้องหาพาผู้เสียหายไปที่ใดบ้าง แต่ละแห่งโดยละเอียด บ้านเลขที่ ถนน ตำบลใด
๑๒. ใกล้เคียงที่เกิดเหตุมีบ้านคนหรือไม่
๑๓. ผู้ต้องหาบาดเจ็บหรือมีร่องรอยขีดข่วนบ้างหรือไม่ ที่ใด
๑๔. นำทรัพย์สินใดของผู้เสียหายไปหรือไม่ อยู่ที่ใด
๑๕. ทำสิ่งใดตกในที่เกิดเหตุหรือไม่ เป็นของใคร
๑๖. หากเป็นเรื่องเกี่ยวกับอาวุธปืน หรือมีรอยเลือดเปรอะเปื้อนร่างกาย เสื้อผ้า อาวุธ ให้ตรวจ เขม่าดินปืน หรือส่งตรวจพิสูจน์คราบเลือดประกอบ

การสอบสวนคดีอนาจาร

กรณีผู้ต้องหารับสารภาพ

๑. เมื่อวันที่ (วันเกิดเหตุ) ผู้ต้องหาพบผู้เสียหาย ที่ไหน และพบได้อย่างไร
๒. ผู้ต้องหาพุดคุยหรือกระทำอนาจารผู้เสียหาย ที่ไหน ด้วยวิธีการอย่างไร
๓. ผู้ต้องหาได้พุดคุยหรือกระทำอนาจารผู้เสียหายอย่างไร (ใครก่อนหลัง ในกรณีมีหลายคน)
๔. ผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บอย่างไร ใครเป็นคนกระทำ และทำด้วยวิธีการอย่างไร
๕. มูลเหตุที่ผู้ต้องหากกระทำอนาจารผู้เสียหายในครั้งนี้เกิดจากอะไร
๖. ผู้ต้องหากับผู้เสียหายเคยรู้จักหรือมีความสัมพันธ์กันมาก่อนหรือไม่ อย่างไร

กรณีผู้ต้องหาปฏิเสธ

๑. ผู้ต้องหาพบกับผู้เสียหายที่ใด เมื่อใด
๒. ผู้ต้องหาพบกับผู้เสียหายอย่างไร และมีการพูดคุยเรื่องอะไรบ้าง
๓. (หากมีบาดแผลตามร่างกายผู้ต้องหา) บาดแผลที่ปรากฏตามร่างกายผู้ต้องหาเกิดจากสาเหตุใด ตั้งแต่เมื่อใด
๔. ผู้ต้องหากับผู้เสียหายเคยรู้จักหรือมีความสัมพันธ์กันมาก่อนหรือไม่ อย่างไร

การสอบสวนคดีพรากผู้เยาว์

กรณีผู้ต้องหารับสารภาพ

๑. พบเด็กหรือผู้เยาว์ที่ใด ถนน ตำบล ได้ทบททำร้ายผู้เยาว์ให้เกรงกลัวหรือไม่
๒. ผู้ต้องหารู้จักกันมาก่อนหรือไม่ ผู้ต้องหาได้พูดแนะนำ ชักชวนผู้เยาว์อย่างไรหรือทำอะไร ผู้เยาว์จึงไปด้วย ไปด้วยเมื่อใด เวลาใด
๓. ระหว่างพักอาศัยตามที่ผู้ต้องหาให้การข้อ ๒ ใครเลี้ยงดูเด็กหรือผู้เยาว์จ่ายค่ากินอยู่ให้เด็กหรือผู้เยาว์อย่างไร
๔. ผู้เยาว์หรือเด็กมีความเต็มใจมากกับผู้ต้องหาหรือไม่เต็มใจ
๕. ผู้ต้องหากักขังผู้เยาว์ไว้หรือไม่ ทำอย่างไร
๖. ผู้ต้องหามีความประสงค์อย่างไรต่อผู้เยาว์จะทำการเงินเพื่อการธนาคารหรือเหตุอื่น
๗. เด็กหรือผู้เยาว์หลบหนีไปได้เมื่อใด เวลาใดหรือมีผู้ติดตามมาพบหรือช่วยเหลือเด็กหรือผู้เยาว์เมื่อใด
๘. เด็กหรือผู้เยาว์อยู่กับผู้ต้องหากี่วัน ที่ใดบ้างโดยละเอียด
๙. ใครร่วมมือกระทำความผิดกับผู้ต้องหาบ้าง ไม่ทราบชื่อให้บอกอายุ ตำแหน่งรูปพรรณไว้สืบจับ
๑๐. ใครรับซื้อเด็กหรือผู้เยาว์ไว้มีอาชีพทางใดให้บอกอายุตำแหน่งรูปพรรณ บอกอาชีพ บ้านพักอาศัย อยู่บ้านเลขที่ ถนน ตำบล ผู้ต้องหาสามารถพาไปนำตัวเด็กหรือผู้เยาว์คนอื่นได้หรือไม่
๑๑. นอกจากเด็กและผู้เยาว์รายนี้แล้วผู้ต้องหาพาเด็กหรือผู้เยาว์อื่นๆ มากักขังเลี้ยงดูหรือขายอีกหรือไม่ ชื่ออะไร อยู่ที่ใด พามาจากที่ไหน
๑๒. ระหว่างที่ผู้เยาว์อยู่กับผู้ต้องหา ผู้ต้องหาได้กอดจูบธนาคารผู้เยาว์หรือไม่ เมื่อใด ที่ใด
๑๓. ผู้ต้องหารักใคร่ชอบพอกับผู้เยาว์มาก่อนหรือไม่ เมื่อใด มีหลักฐานใดอ้างอิงหรือไม่มี

กรณีผู้ต้องหาให้การปฏิเสธ

๑. เคยรู้จักผู้เสียหายและเด็กหรือผู้เยาว์มาก่อนหรือไม่ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกันหรือไม่ หรือมีความสัมพันธ์อย่างไรกันบ้างหลักฐานอ้างอิง
๒. วันเกิดเหตุได้พบกับเด็กหรือผู้เยาว์หรือไม่ ถ้าพบที่ใด เวลาใด เด็กหรือผู้เยาว์ไปกับผู้ต้องหาหรือไม่ อย่างไร หากไปด้วยไปที่ใดและเด็กหรือผู้เยาว์แยกทางไปทางใด เมื่อเวลาใด

๓. จากนั้นผู้ต้องหาพบเด็กหรือผู้เยาว์บ้างหรือไม่
๔. ตามวันเวลาเกิดเหตุผู้ต้องหาอยู่ที่ใดกับใครและทำอะไร (ติดตามพยานมาสอบสวน)
๕. ตรวจสอบบ้านผู้ต้องหาเพื่อพบร่องรอยต่างๆ ของเด็กหรือผู้เยาว์เป็นแนวทางยืนยันผู้ต้องหาว่าเด็กหรือผู้เยาว์ได้มาพักอาศัยหรืออยู่ที่บ้านผู้ต้องหา (และสอบสวนพยานในบ้านผู้ต้องหาประกอบ)

การสอบสวนผู้ต้องหากลุ่มคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน

การสอบสวนคดีลักทรัพย์หรือรับของโจร

กรณีผู้ต้องหาให้การรับสารภาพในความผิดฐานลักทรัพย์

๑. ผู้ต้องหาร่วมก่อเหตุกับใครบ้าง ใครเป็นคนจัดหาอุปกรณ์สิ่งของ เครื่องมือ พาหนะที่ใช้กระทำความผิด
๒. เพราะเหตุใดจึงเลือกที่จะก่อเหตุลักทรัพย์ในที่ที่เกิดเหตุ
๓. ก่อนก่อเหตุวางแผนกันที่ไหน เมื่อใด แบ่งหน้าที่ให้ผู้ใดทำอะไรบ้าง
๔. ผู้ต้องหาลงมือก่อเหตุ เมื่อใด อย่างไร (เริ่มอธิบายตั้งแต่เดินทางจากไหน วิธีใดจนมาถึงที่เกิดเหตุ วิธีการที่ใช้เข้าไปลักทรัพย์แต่ละอย่างว่าผ่านสิ่งกีดขวางป้องกันเข้าไปอย่างไร เริ่มต้นลักทรัพย์สิ่งไหนตรงไหนก่อนจนสิ้นสุดท้ายนำพาหลบหนีไปอย่างไรช่องทางไหน)
๕. หลังก่อเหตุนำทรัพย์สินที่ลักมาได้หลบหนีไปอย่างไร (เอาไปซุกซ่อน ใช้ แบ่งจำหน่าย แจกแจกหรือทำลายอย่างไร ที่ไหน)
๖. ถูกจับกุมได้อย่างไรพร้อมของกลางอะไรบ้าง ของกลางแต่ละอย่างเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดอย่างไร (จัดให้ผู้ต้องหาชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำให้การและถ่ายภาพไว้ทำบันทึกดูสิ่งของที่ยึดไว้เป็นของกลางบรรยายถึงความเกี่ยวข้องกับการก่อเหตุแล้วให้ผู้ต้องหาลงชื่อรับรองไว้)
๗. ผู้ร่วมก่อเหตุที่หลบหนีเป็นใครบ้าง ชื่อ อายุ ที่อยู่ รูปพรรณ สถานที่หลบหนีซุกซ่อน (หาภาพถ่ายให้ผู้ต้องหาดูและยืนยันรับรอง)
๘. สิ่งของที่ใช้กระทำความผิดและทรัพย์สินที่ถูกประทุษร้ายซึ่งยังไม่ได้มาอยู่ที่ไหน กับใคร (พาไปติดตามค้นหาและยึดไว้เป็นของกลาง)
๙. กรณีผู้ต้องหาให้การปฏิเสธภายหลังถามคำถามทั่วไปแล้วควรซักถามด้วยประเด็น ดังต่อไปนี้
 - ๙.๑ รู้จักคุ้นเคยหรือเคยมาทำอะไรในที่เกิดเหตุบ้างหรือไม่
 - ๙.๒ เคยเห็นสิ่งของกลางในคดีที่ถูกยึดไว้อย่างไรบ้างหรือไม่
 - ๙.๓ รู้จักคุ้นเคยกับผู้ก่อเหตุที่ถูกจับกุมหรือหลบหนีมาก่อนหรือไม่อย่างไร
 - ๙.๔ ตามวันเวลาเกิดเหตุทำอะไรกับใคร ที่ไหน และออกจากสถานที่นั้นเมื่อใด
 - ๙.๕ ผู้ต้องหาประกอบอาชีพอะไร มีรายได้เท่าใด ตำแหน่งอะไร ทำที่ไหน มีหนี้สินใดหรือไม่ (ควรนำผู้ต้องหาไปค้นบ้านพักอาศัยเพื่อหาสิ่งของที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีอาญา)

การสอบสวนคดีวิงราวทรัพย์

กรณีผู้ต้องหารับสารภาพ

๑. ตามวันเวลาที่เกิดเหตุ นั้น พบผู้กล่าวหาอยู่ที่ใด เมื่อใด มีผู้ใดอยู่บ้าง อยู่ตรงไหน ผู้ต้องหาใช้กิริยาในการกระชากอย่างไร
๒. ผู้กล่าวหาเมื่อถูกกระชากหรือถูกวิงราวทรัพย์แล้วได้ทำอะไร เช่น ร้องตะโกนให้คนอื่นช่วย หรือทำกิริยาอย่างไร ชัดขึ้นต่อผู้ป้องกันทรัพย์หรือไม่ เมื่อท่านได้ทรัพย์แล้ววิ่งหลบหนีไปทางทิศใด
๓. มีผู้ใดร่วมกระทำผิด หรือมารับช่วงเอาทรัพย์สินที่ท่านวิงราวทรัพย์มาได้แล้วต่อไปเพื่อให้ฝ่ายผู้กล่าวหาติดตามไม่ได้หรือไม่
๔. ผู้ต้องหาถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมตัวได้พร้อมด้วยของกลางใช่หรือไม่ อย่างไร มีของกลางอะไรบ้าง
๕. เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการกับผู้ต้องหาอย่างไรบ้าง (แจ้งข้อหาเขียนบันทึกการจับกุม หรือให้ผู้ต้องหาลงลายมือชื่อในบันทึกการจับกุม)
๖. พนักงานสอบสวนได้ดำเนินการกับผู้ต้องหาอย่างไร (เช่น ผู้ต้องหาได้นำพนักงานสอบสวนไปชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ ถ่ายภาพประกอบการนำชี้ หรืออื่นๆ)
๗. มีการโต้แย้งกรรมสิทธิ์ของกลางหรือไม่
๘. ทรัพย์สินที่ได้ ผู้ต้องหาเอาไปไหน สภาพที่เกิดเหตุเป็นอย่างไร

กรณีผู้ต้องหาปฏิเสธ

๑. ตามวันเวลาที่เกิดเหตุ นั้น พบผู้กล่าวหาอยู่ที่ใด เมื่อใด มีผู้ใดอยู่บ้าง อยู่ตรงไหน ผู้ต้องหาใช้กิริยาในการกระชากอย่างไร
๒. ผู้กล่าวหาเมื่อถูกกระชากหรือถูกวิงราวทรัพย์แล้วได้ทำอะไร เช่น ร้องตะโกนให้คนอื่นช่วย หรือทำกิริยาอย่างไร ชัดขึ้นต่อผู้ป้องกันทรัพย์หรือไม่ เมื่อท่านได้ทรัพย์แล้ววิ่งหลบหนีไปทางทิศใด
๓. ตามวันเวลาที่เกิดเหตุ ได้พบผู้กล่าวหาหรือไม่ อย่างไร ผู้กล่าวหาอยู่ที่ใด ทำอะไร มีผู้ใดอยู่บ้าง และผู้ต้องหาอยู่ที่ไหน กับใคร กำลังทำอะไรอยู่ที่ไหน
๔. หากพบทรัพย์สินของกลางอยู่กับผู้ต้องหา ถามว่า ได้มาอย่างไร เป็นของผู้ใด เหตุใดจึงมาอยู่ที่ผู้ต้องหา มีเอกสารหรือหลักฐานอย่างไรในการยืนยันเกี่ยวกับทรัพย์สินดังกล่าวบ้างหรือไม่อย่างไร

การสอบสวนคดีปล้นทรัพย์และชิงทรัพย์

กรณีให้การรับสารภาพหรือภาคเสธ

๑. คดีนี้ผู้ต้องหาร่วมกับใครบ้าง ก็คน วางแผนกันที่ใด จะทำอะไร เมื่อใด ใครทำอะไรบ้าง
๒. ในวันเกิดเหตุนัดพบกันที่ใด ถนนอะไร ใครเตรียมอะไรบ้าง ใครมีอาวุธปืน อาวุธอะไร ใครขับ ซึ่งเป็นยานพาหนะใดหมายเลขสีอะไรชนิดรถ

๓. เวลาเกิดเหตุใครทำอะไรบ้าง ใครเข้าบังคับพวกผู้เสียหายให้ ใครปลดทรัพย์ ได้ทรัพย์อะไรบ้าง มีใครทำร้ายหรือพุดข่มขู่พวกผู้เสียหายบ้างหรือไม่ ใครทำอะไร
๔. หลังจากได้ทรัพย์แล้วพวกผู้ต้องหาหลบหนีไปทางใดรวมกันหรือแยกกันอย่างไร
๕. อาวุธต่างๆ และทรัพย์ที่ได้มาใครแยกเอาไปอย่างไรหรือนำไปเก็บไว้ที่ใด แบ่งกันอย่างไร หรือนัดจะแบ่งกันที่ใด
๖. นำทรัพย์ที่ได้มาไปจำหน่ายที่ใด ร้านใดหรือใครเอาไปอย่างไรให้นำชี้สถานที่เกิดเหตุประกอบ คำรับสารภาพ
๗. หากคนร้ายที่หลบหนีมีใครบ้าง อายุ ตำแหน่งบรรณ อยู่ที่ไหนหรือเคยพบกันที่ใด มีบ้านญาติ ที่ใดบ้างซึ่งคาดว่าผู้ต้องหาจะไปพักอาศัย
๘. อาวุธต่างๆ และยานพาหนะซื้อเข้ายืมมาจากใคร ที่ใด เมื่อใด
๙. นอกจากครั้งนี้แล้วได้เคยกระทำความผิดมาแล้วที่ใด เมื่อใด
๑๐. หากมีการยิงปืนหรือพร่องรอยบาดเจ็บบนร่างกายให้ส่งตรวจเขม่าดินปืนและตรวจร่างกาย ที่บาดเจ็บมาแต่เมื่อใดประกอบ
๑๑. เคยมีอาวุธปืนหรือใบอนุญาตพกพาหรือไม่ อาวุธที่ใช้ข่มขู่ที่ใด

กรณีผู้ต้องหาให้การปฏิเสธ

๑. ตามวันเวลาเกิดเหตุอยู่ที่ใด ถนนใด แต่งตัวอย่างไร อยู่กับใคร
๒. เคยไปที่ตำบลและจุดเกิดเหตุหรือไม่ ไปครั้งสุดท้ายเมื่อใด
๓. เคยรู้จักผู้เสียหายและพวกมาก่อนหรือไม่ เมื่อใด เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกันบ้างหรือไม่
๔. เคยมีอาวุธปืน ทุบแกมมือ เชือกฯ (วัตถุของกลางที่พบจากที่เกิดเหตุ) บ้างหรือไม่ ซื้อมาเมื่อใด
๕. ไปตรวจค้นบ้านผู้ต้องหาเพื่อสอบถามหลักฐานต่างๆ ประกอบคดี เช่น อาวุธทรัพย์ที่ถูกปล้นไป เสื้อผ้าที่สวมใส่ขณะเกิดเหตุ สภาพฐานะความเป็นอยู่ของผู้ต้องหาและครอบครัว
๖. หากการปล้นทรัพย์คนร้ายมีการยิงปืนให้ส่งตรวจเขม่าดินปืนตามระเบียบ

การสอบสวนคดีฉ้อโกง

กรณีผู้ต้องหารับสารภาพ

๑. ผู้ต้องหาจักผู้เสียหายนานเท่าไร เคยติดต่อกันอย่างไร
๒. เรื่องที่เกิดขึ้นนั้นผู้ต้องหาบอกผู้เสียหายว่าอย่างไรโดยละเอียด (ข้อความที่หลงกลวงด้วยการแสดงข้อความอันเป็นความจริงหรือปกปิดความจริงซึ่งควรบอกแจ้งชัด) เมื่อวันเวลาใด ที่ใดในขณะนั้นมีใครอยู่บ้าง
๓. ผู้ต้องหาเอาทรัพย์สิ่งใดไปจากผู้เสียหายบ้าง ราคาเท่าใด รวมเท่าใด เมื่อวันเวลาใด ที่ใด ตำบลใด
๔. ขณะนี้ทรัพย์สิ่งใดไปผู้ต้องหาเอาไปทำอะไรหรืออยู่ที่ใด
๕. ทราบหรือไม่ว่าทรัพย์นั้นเป็นของใคร ใครเป็นเจ้าของ

กรณีผู้ต้องหาให้การปฏิเสธ

๑. ผู้ต้องหารู้จักผู้เสียหายมานานเท่าใด เคยติดต่อกันอย่างไรบ้างโดยละเอียด
๒. ตามวันเวลาที่เกิดเหตุ (ผู้เสียหายให้การ) ผู้ต้องหาอยู่ที่ใด กับใคร ทำอะไร ได้รับทรัพย์สินของผู้เสียหาย (ตามวันที่ผู้เสียหายให้การ) ไปบ้างหรือไม่ เท่าใด ที่ใด มีใครอยู่ในขณะนั้นบ้าง ผู้เสียหายต้องการให้ผู้ต้องหาทำอะไรหรือไม่
๓. ผู้ต้องหาเคยมาสถานที่ตำบลที่เกิดเหตุตามที่ผู้เสียหายให้การหรือไม่ เมื่อใด เวลาใด พบใครหรือไม่ด้วยเหตุผลอย่างไร

การสอบสวนคดียกออก

กรณีผู้ต้องหารับสารภาพ

๑. ผู้ต้องหารู้จักผู้เสียหายนานเท่าไร
๒. ผู้ต้องหาครอบครองทรัพย์สินของผู้เสียหายอย่างไร เมื่อใด
๓. ผู้ต้องหามีหน้าที่อย่างไรในการครอบครองทรัพย์สินของผู้เสียหาย
๔. ผู้ต้องหาเบียดบังเอาทรัพย์สินนั้นไปโดยเจตนาทุจริตอย่างไร โดยละเอียด ในขณะนั้นมีใครอยู่บ้าง
๕. ผู้ต้องหาเบียดบังเอาทรัพย์สินของผู้เสียหายไปราคาเท่าใด รวมเท่าใด เมื่อวัน เวลาใด ที่ใด
๖. ขณะนี้ทรัพย์สินที่ได้ไป ผู้ต้องหาเอาไปทำอะไร หรืออยู่ที่ใด
๗. ผู้ต้องหาได้พบผู้เสียหายอีกเมื่อใด ที่ใด มีการตกลงกันอย่างไรหรือไม่
๘. ทรัพย์สินที่ผู้ต้องหาเอาไปนั้นเป็นกรรมสิทธิ์ของใครบ้าง

กรณีผู้ต้องหาปฏิเสธ

๑. ผู้กล่าวหา กับพวกจับกุมผู้ต้องหามาพร้อมของกลางได้ที่ไหน เมื่อใด อย่างไร
๒. ผู้ต้องหารู้จักกับผู้เสียหายมานานเท่าใด เคยติดต่อกันมาก่อนหรือไม่
๓. ตามวันเวลาที่เกิดเหตุ (ที่ผู้เสียหายให้การ) ผู้ต้องหาอยู่ที่ใด กับใคร ทำอะไร
๔. ผู้ต้องหาครอบครองทรัพย์สินของผู้เสียหายหรือไม่ อย่างไร เมื่อใด
๕. ผู้ต้องหามีหน้าที่อย่างไรในการครอบครองทรัพย์สินของผู้เสียหาย
๖. ผู้ต้องหาได้เบียดบังเอาทรัพย์สินของผู้เสียหายไปบ้างหรือไม่ เท่าใด ที่ใด มีใครอยู่ในขณะนั้นบ้าง
๗. ผู้ต้องหาเคยมา ณ สถานที่ ตำบลที่เกิดเหตุ ตามที่ผู้เสียหายให้การหรือไม่ เมื่อใด เวลาใด พบใครหรือไม่ ด้วยเหตุผลอย่างไร
๘. ผู้ต้องหารู้หรือไม่ว่า ทรัพย์สินเหล่านั้นเป็นของใคร

การสอบสวนคดีทำให้เสียทรัพย์สิน

กรณีผู้ต้องหารับสารภาพ

๑. ในวันเวลาที่เกิดเหตุ ผู้ต้องหาอยู่ที่ใดกับใคร ทำอะไรบ้าง

๒. เหตุใดจึงได้ทำอันตรายแก่ทรัพย์สินของผู้อื่น ได้ทำอะไรบ้าง ใช้อะไรทำ
 ๓. หลังเกิดเหตุ ได้หลบหนีไปอยู่ที่ใด ได้รวมกันกับผู้ใดหรือไม่ในการกระทำผิดครั้งนี้
 ๔. ผู้ต้องหาถูกจับกุมที่ใด เมื่อใด
 ๕. เกี่ยวกับทรัพย์สินที่ผู้ต้องหาได้ทำให้เกิดความเสียหายนี้ ผู้ต้องหาได้ชดใช้ค่าเสียหายแล้วหรือไม่
- (การทำอันตรายทรัพย์สินนั้น ต้องมีเจตนาที่ชัดแจ้ง และสาเหตุที่ทำอย่างนั้น)

กรณีผู้ต้องหาปฏิเสธ

๑. ตามวันเวลาเกิดเหตุ ผู้ต้องหาอยู่ที่ใด กับใคร ทำอะไรอยู่
๒. รู้จักกับผู้เสียหายหรือไม่ เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกันมาก่อนหรือไม่ เรื่องอะไร
๓. เคยมายังสถานที่เกิดเหตุมาก่อนหรือไม่ เมื่อใด ที่ไหน วันเวลาใด พบใครบ้าง
๔. เหตุใดจึงปฏิเสธ (เช่น การทำลายโดยขาดเจตนา อุบัติเหตุ)

การสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับเพลิงไหม้

คดีวางเพลิง

๑. ผู้ต้องหาเกี่ยวข้องกับบ้านเกิดเหตุหรือไม่ ฐานะความเป็นอยู่เป็นอย่างไรและครอบครัวเป็นอย่างไร
๒. ก่อนเกิดเหตุผู้ต้องหาทำอะไร มีการวางแผนหรือวิธีการวางเพลิงหรือไม่ อย่างไร มีผู้ร่วมในการกระทำความผิดหรือไม่ หากมีผู้ใดบ้างมีพฤติการณ์การกระทำผิดอย่างไร มีผู้จ้างวานหรือไม่
๓. สิ่งของที่เตรียมใช้วางเพลิงเอามาจากที่ใดหรือซื้อหามาจากที่ใด เป็นวัตถุสิ่งของอะไร
๔. ผู้ต้องหาเริ่มลงมือวางเพลิงเวลาใด ที่ใด โดยกระทำอย่างไร เพลิงสงบเมื่อใด อย่างไร
๕. ผู้ต้องหาได้รับบาดเจ็บจากการวางเพลิงหรือหลบหนีไปอย่างไร
๖. ในการวางเพลิงทราบหรือไม่ว่ามีผู้ใดได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตหรือไม่
๗. ผู้ต้องหาทราบหรือไม่ว่ามีทรัพย์สินของผู้ใดเสียหายบ้าง มีรายละเอียดอย่างไร คิดเป็นมูลค่าเท่าใด
๘. ผู้ต้องหา มีสาเหตุจูงใจอย่างไรในการกระทำความผิดผู้ต้องหาหรือผู้ใดได้รับประโยชน์จากการกระทำผิดครั้งนี้บ้างหรือไม่
๙. ทราบหรือไม่ว่าอาคารที่เกิดเหตุมีประกันอัคคีภัยไว้หรือไม่ กับบริษัทใด วงเงินเท่าใด
๑๐. กรณีร่วมกระทำความผิดมีผู้ต้องหาหลบหนีให้สอบสวนเกี่ยวกับตำหนิรูปพรรณ ภูมิลำเนา ถิ่นที่อยู่ อายุ อาชีพไว้ด้วย

คดีเพลิงไหม้โดยประมาท

๑. ผู้ต้องหาเกี่ยวข้องกับบ้านที่เกิดเหตุหรือไม่ หากอยู่ในบ้านเกิดเหตุอยู่มานานเท่าใด มีฐานะความเป็นอยู่อย่างไรและครอบครัวเป็นอย่างไร
๒. ก่อนเกิดเหตุผู้ต้องหาทำอะไร อยู่ที่ใด (ได้ทั้งกันบูหรี่, ได้จุดธูป, ยากันยุงหรือเปิดอุปกรณ์ไฟฟ้า หรือประกอบกิจใดทั้งไว้บ้างหรือไม่)

๓. ขณะเกิดเหตุไฟฟ้าดับลงหรือไม่อย่างไร
๔. ผู้ต้องหาได้ยินได้เห็นหรือได้กลิ่นอย่างไร หรือไม่มีสิ่งใดผิดปกติก่อนเกิดเหตุบ้างหรือไม่ ทราบเหตุเมื่อวันเวลาใด เพลงใหม่สิ่งใดนานเท่าใด
๕. ขณะเกิดเพลงใหม่ผู้ต้องหาทำอะไร มีผู้ใดช่วยดับเพลิงบ้างหรือไม่ และเพลิงสงบลงอย่างไร
๖. ผู้ต้องหาได้รับบาดเจ็บหรือมีผู้ใดได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตในกรณีเพลงใหม่บ้างหรือไม่
๗. อาคารหรือบ้านที่เกิดเหตุมีผู้พักอาศัยอยู่หรือไม่ หากมีให้ระบุรายละเอียดในแต่ละชั้น แต่ละห้องระบุชื่อให้ชัดเจน
๘. เพลงใหม่อะไรบ้าง แต่ละรายการมีความเสียหายอย่างไร มีมูลค่าเท่าใด และมูลค่าทั้งหมดเท่าใดของผู้ใด รวมมูลค่าของความเสียหายที่เกิดขึ้นเท่าใด
๙. สาเหตุของเพลงใหม่เกิดจากความประมาทอย่างไร (ระบุเหตุให้ชัดเจน)
๑๐. สาเหตุของการเกิดเพลงใหม่นี้ผู้ต้องหาเชื่อว่าเกิดจากสาเหตุใด น่าจะเกิดอันตรายต่อบุคคล และทรัพย์สินของผู้อื่นหรือไม่
๑๑. อาคารหรือบ้านเกิดเหตุมีประกันอัคคีภัยบ้างหรือไม่ กับบริษัทใด มีรายละเอียดในกรมธรรม์ ประกันภัยอย่างไร วงเงินเท่าใด

การสอบสวนคดีความผิดตามพ.ร.บ.เช็คฯ

เบื้องต้นเริ่มสอบสวนเช่นเดียวกับคดีที่มีอัตราโทษจำคุกและต่อมาให้ผู้ต้องหาดูเช็คของกลางแล้วถามว่าเป็นเช็คของใคร ผู้ต้องหาได้ลงลายมือชื่อส่งจ่ายและประทับตราบริษัทฯ (หากมี) ในเช็คจริงหรือไม่ ส่งจ่ายให้ใคร ด้วยมูลหนี้อะไรอย่างไร เคยติดต่อทำธุรกิจกันมาก่อนบ้างหรือไม่อย่างไร มอบเช็คให้ใครรับไปที่ไหน รู้จักหรือมีเหตุโกรธเคืองกับผู้เสียหายมาก่อนบ้างหรือไม่

การสอบสวนคดีปลอมเอกสาร

การสอบสวนผู้ต้องหานั้นจะต้องทราบก่อนว่าเอกสารที่ปลอมนั้นเป็นเอกสารธรรมดาตาม ป.อาญา มาตรา ๒๖๔ หรือเอกสาร ป.อาญา มาตรา ๒๖๕ หรือ ๒๖๖ (๑) – (๕) เพื่อที่จะปรับข้อเท็จจริงให้เข้ากับข้อกฎหมายเพราะประเด็นในการสอบสวนก็จะมีลักษณะทำนองเดียวกัน หากจะต่างก็ตรงประเภทของเอกสารเท่านั้น และโดยปกติจะต้องแจ้งฐานความผิดในเรื่องการอ้างหรือใช้เอกสารตาม ป.อาญา มาตรา ๒๖๘ ควบคู่ไปด้วยกัน ประเด็นในการสอบสวนก็จะมีลักษณะทำนองเดียวกันหากจะต่างก็ตรงประเภทของเอกสารเท่านั้นและโดยปกติจะต้องแจ้งฐานความผิดในเรื่องการอ้างหรือใช้เอกสารตาม ป.อาญา มาตรา ๒๖๘ ควบคู่ไปด้วยกันประเด็นในการสอบถาม

๑. ผู้ต้องหา รู้จักหรือเกี่ยวข้องกับผู้เสียหายอย่างไร รู้จักกันมานานเท่าใด
๒. เอกสารปลอม (ให้ระบุชนิดของเอกสารที่ปลอม) ผู้ต้องหาได้จัดทำขึ้นอย่างไร ทำปลอมด้วยตนเองหรือให้ผู้อื่นดำเนินการให้ ทำขึ้นเมื่อใด ที่ใด มีใครร่วมกระทำผิดด้วยหรือไม่

๓. ผู้ต้องหานำเอกสารที่ปลอมขึ้นไปมอบให้ผู้ใด เมื่อใด เพื่อเป็นหลักฐานแสดงเกี่ยวกับเรื่องอะไร ในขณะที่ไปแสดงผู้ต้องหาได้พูดให้ผู้อื่นหลงเชื่ออย่างไรหรือไม่
๔. จากการใช้เอกสารปลอมดังกล่าว ทำให้ผู้ต้องหาได้รับประโยชน์ในเรื่องดังกล่าวอย่างไรบ้าง
๕. ผู้ต้องหาได้เคยกระทำความผิดในลักษณะนี้กับผู้ใดมาก่อนอีกหรือไม่ เมื่อใด จำนวนกี่ครั้ง เป็นการปลอมในเรื่องอะไร และไปใช้อ้างกับผู้ใด
๖. เอกสารของกลางที่พนักงานสอบสวนยึดไว้ประกอบคดี ผู้ต้องหาได้ตรวจดูแล้วใช้เอกสารฉบับที่ผู้ต้องหาทำการปลอมแปลงและนำมาใช้ในคดีนี้ใช่หรือไม่ (ให้ผู้ต้องหารับรองในเอกสารของกลางด้วย)

การสอบสวนคดีปลอมเงินตรา

๑. กรณีผู้ต้องหาให้การรับสารภาพว่าได้ปลอมธนบัตรหรือเหรียญกษาปณ์ได้สอบสวนให้ปรากฏว่าผู้ต้องหาได้ปลอมโดยใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใดในการทำธนบัตรหรือเหรียญกษาปณ์ปลอมดังกล่าวได้ปลอมขึ้นที่ใด มีใครร่วมกระทำผิดด้วยหรือไม่
๒. หากผู้ต้องหาให้การว่าไม่ได้ปลอมขึ้น ให้สอบถามผู้ต้องหาให้ปรากฏว่าได้ธนบัตรของกลางมาได้อย่างไร จากใคร ผู้ต้องหาทราบว่าเป็นธนบัตรปลอมเมื่อใด เคยนำธนบัตรของกลางออกใช้ที่ใดมาก่อนหรือไม่
๓. ผู้ต้องหาได้นำธนบัตรของกลางออกใช้คดีนี้อย่างไร นำไปใช้ที่ใด
๔. ระหว่างที่ผู้ต้องหานำเอาธนบัตรของกลางออกใช้ผู้ที่รับธนบัตรปลอมเป็นค่าชำระหนี้ตามราคาสินค้าได้ตรวจพบว่าเป็นธนบัตรปลอมโดยวิธีใด
๕. ผู้ต้องหาถูกจับกุมในคดีนี้อย่างไร พร้อมด้วยของกลางอะไรบ้าง ในชั้นจับกุมผู้ต้องหาให้การว่าอย่างไร หากมีบุคคลอื่นร่วมกระทำผิดด้วยให้สอบสวนโดยละเอียดว่าเป็นใคร อยู่ที่ใด มีตำหนิรูปพรรณอย่างไร

การสอบสวนผู้ต้องหาเกี่ยวกับคดีพิเศษ

การสอบสวนคดีความผิดตามพ.ร.บ.ลิขสิทธิ์

๑. มีพฤติการณ์ในการกระทำความผิดอย่างไร
๒. ทราบหรือไม่ว่าของกลางที่ถูกตรวจยึดจับกุมนั้นเป็นของที่มีการละเมิดลิขสิทธิ์
๓. ทราบหรือรู้หรือไม่ว่าของกลางที่ทำการตรวจยึดมานั้นเป็นของกลางที่เป็นของที่ละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้ใดอย่างไร

การสอบสวนผู้ต้องหาคดีเกี่ยวกับรัฐเป็นผู้เสียหาย

การสอบสวนคดีเป็นรัฐจัดหาซึ่งชายหรือหญิงเพื่อการอนาจาร

การสอบสวนผู้ต้องหารับสารภาพ

๑. เมื่อวันเวลาใดที่ติดต่อกับชกชนลอบกลวงผู้เสียหายว่าอย่างไรบอกรายละเอียด มีใครอยู่กับผู้เสียหาย คนในละแวกบ้านช่วยแนะนำชกชนด้วยหรือไม่อย่างไร
๒. มีการนัดหมายวันเวลาเพื่อพบกันที่ไหนแล้วได้พบกันตามนัดหรือไม่อย่างไร

๓. พวกกันไปโดยพาหนะหมายเลข สี ค่าโดยสารจากไหนไปไหน เป็นเงินเท่าใด
๔. พาผู้เสียหายไปพักที่ไหน โรงแรมห้องไหนหรือบ้านเลขที่เท่าใด พักกี่วัน
๕. พาผู้เสียหายไปติดต่อกับใครที่ไหน ได้ผลอย่างไร
๖. บอกชื่อและตำหนิรูปพรรณผู้ที่ไปติดต่อทุกคนทุกแห่ง
๗. มีการขายผู้เสียหายกับใคร ที่ไหน เมื่อใด เป็นเงินเท่าใด จากนั้นไปที่ไหน
๘. พวกผู้ต้องหาที่รับตัวไว้ได้กักขังบังคับหลอกลวงอย่างไร ให้พักที่ไหน นานเท่าใด ได้ให้สิ่งของหรือเงินทองแก่ผู้เสียหายใช้สอยอย่างไร
๙. มีการบังคับทุบตีให้รวมประเวณีกับใคร เมื่อใด ที่ไหนได้ค่าจ้างร่วมประเวณีเท่าใด ใครรับเงินไว้แบ่งให้ผู้เสียหายใช้สอยอย่างไร
๑๐. หลังจากนั้นยังบังคับให้ค่าประเวณีอีกหรือไม่ เมื่อใด อย่างไร ผู้เสียหายยินยอมหรือไม่ ได้ค่าร่วมประเวณีเท่าใด ผู้เสียหายได้รับเงินใช้สอยหรือไม่ วันละเท่าใด
๑๑. ผู้เสียหายอยู่ด้วยนานเท่าใด มีใครคอยควบคุมดูแลกักขังอย่างไร ใครทำหน้าที่อะไรบ้าง โดยละเอียด
๑๒. ตำรวจจับกุมเมื่อใด ที่ไหน พบผู้เสียหายและคนที่ไหน พบใครอื่นอีกหรือไม่ จับผู้ต้องหาได้กี่คน เป็นใครบ้าง
๑๓. มีทรัพย์สินของผู้เสียหายอยู่ที่ต้นหรือต้นรับฝากเงินจากผู้เสียหายหรือไม่เท่าใด
๑๔. ใครบ้างที่ถูกกักขังอยู่ด้วยอยู่ที่ใด
๑๕. เคยค้าขายหรือหญิงหรือเด็กมาก่อนหรือไม่ เป็นใคร ขณะนี้ชายหรือหญิงหรือเด็กคนนั้นอยู่ที่ไหน สามารถพาไปเอาตัวมาได้หรือไม่

การสอบสวนผู้ต้องหาให้การปฏิเสธ

๑. รู้จักกับผู้เสียหาย (ชายหรือหญิงหรือเด็กที่ถูกตำรวจพบ) หรือไม่ ที่ไหน เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกันหรือไม่อย่างไร
๒. เคยไปแถวบ้านหรือบ้านผู้เสียหายหรือไม่ ที่ไหน เมื่อใด เคยชักชวนผู้เสียหายให้ไปทำงานอะไรหรือไม่โดยละเอียด
๓. รู้จักบ้านที่ตำรวจพบหญิงผู้เสียหายหรือไม่ เมื่อใด เคยติดต่อกันอย่างไร เคยไปพักบ้านดังกล่าวด้วยหรือไม่
๔. รู้จักพวกผู้ต้องหาที่ถูกจับหรือไม่ถ้ารู้จักรู้จักกับใครคบมานานเท่าใดติดต่อกันอย่างไร
๕. เคยพาผู้เสียหายไปไหนบ้างหรือไม่ เมื่อวันเวลาใด
๖. ผู้เสียหายมาอยู่กับตนเมื่อใด ใครพามาฝาก เคยคุ้นเคยกันขนาดไหนอย่างไร
๗. คนที่อยู่ในบ้านแต่ละคนเป็นใคร บอกชื่อ อายุ อาชีพ ที่อยู่และพักอาศัยอยู่ด้วยกันแต่เมื่อใดทำหน้าที่อะไร

การสอบสวนคดีจราจร

๑. เริ่มต้นสอบสวนเช่นเดียวกับคดีที่มีอัตราโทษจำคุก
๒. ก่อนเกิดเหตุขับรถอย่างไร เลขทะเบียน สี ยี่ห้อ จากที่ใดจะไปที่ไหน ถนนใด มีผู้นั่งมาด้วยหรือไม่
๓. ผู้ต้องหาพบคู่กรณีครั้งแรกเมื่อใด มีสิ่งกีดกั้นหรือปิดบังสายตาหรือไม่ขณะนั้นคู่กรณีกำลังทำอะไร
๔. เหตุการณ์เฉี่ยวชนที่เกิดขึ้นมีรายละเอียดอย่างไร
๕. ผู้ต้องหาได้ใช้เอกสารสัญญาหรือชะลอความเร็วหรือห้ามล้อหรือไม่ คู่กรณีอีกฝ่ายแสดงกริยาอย่างไร และชนรถหรือชนคนตรงส่วนไหน จุดชนอยู่ตรงไหนอย่างไร
๖. หลังจากชนแล้วสามารถควบคุมรถได้หรือไม่ จอดห่างจากจุดชนเท่าใด
๗. สภาพถนนดินฟ้าอากาศทัศนวิสัยและการใช้ความเร็วของผู้ต้องหาเป็นอย่างไร
๘. มีผู้ได้รับบาดเจ็บหรือไม่ รถเสียหายตรงไหน คิดเป็นราคาเท่าใด มีประกันภัยหรือไม่
๙. ผู้ต้องหา มีใบอนุญาตขับรถหรือไม่ ประเภทใด
๑๐. รถเป็นของผู้ใด ชื้อมานานเท่าใด อุปกรณ์และส่วนควบใช้การได้ดีหรือไม่
๑๑. ผู้ต้องหาขับรถคันเกิดเหตุตามคำสั่งของนายจ้างหรือตามทางที่จ้างหรือไม่อย่างไร
๑๒. ค่าเสียหาย ค่ารักษาพยาบาลและค่าทดแทนผู้ต้องหายินยอมชดใช้หรือไม่เท่าใด
๑๓. แผนที่เกิดเหตุที่พนักงานสอบสวนได้ให้ตรวจดูนี้ถูกต้องหรือไม่อย่างไร
๑๔. ไฟหน้ารถเป็นอย่างไรเห็นได้ไกล-ไกลเพียงใด
๑๕. เหตุที่เฉี่ยวชนครั้งนี้คิดว่าเป็นความประมาทของฝ่ายใด

การสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดคดีจำหน่ายยาเสพติด

๑. ท่านถูกจับกุมได้ที่ใด เมื่อใด บริเวณดังกล่าวมีแสงสว่างหรือไม่อย่างไร
๒. ขอรายรายละเอียดและพฤติการณ์ที่ถูกจับกุมเป็นอย่างไร
๓. ของกลางแต่ละรายการเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจยึดจากที่ใดอย่างไร
๔. รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์เป็นของใคร เจ้าหน้าที่ตำรวจยึดได้จากใคร ท่านใช้ในการกระทำความผิดอย่างไร
๕. โทรศัพท์มือถือที่เจ้าหน้าที่ตำรวจยึดได้หมายเลขใด เป็นของใคร ท่านใช้ในการกระทำความผิดอย่างไร
๖. ยาบ้าที่เจ้าหน้าที่ตำรวจยึดจากท่านมีลักษณะอย่างไร
๗. ธนบัตรของกลางที่ตรวจค้นพบและให้ผู้ต้องหาชี้ได้มาอย่างไร
๘. ยาเสพติดของกลางที่ให้ตรวจดูนี้เป็นของผู้ต้องหาซึ่งได้จำหน่ายไปและครอบครองไว้จำหน่ายใช้หรือไม่อย่างไร นอกจากของกลางที่จำหน่ายไปแล้วนี้ยังมีของกลางที่ค้นพบอื่นๆ อีกหรือไม่ เป็นของใคร
๙. เหตุใดท่านถึงตัดสินใจกระทำความผิดคดีนี้
๑๐. ท่านได้ยาเสพติดมาจากผู้ใด ติดต่อซื้อขายกันอย่างไรที่ใด ผู้ขายมีภูมิลำเนาอยู่ที่ใด (หากทราบชื่อ-นามสกุลจริงให้รับรองในรายการข้อมูลบัตรประชาชนของกรมการปกครอง)
๑๑. ท่านสมัครใจนำพนักงานสอบสวนชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพหรือไม่

การสอบสวนคดีแจ้งความเท็จ

๑. ผู้ต้องหาได้มาแจ้งเรื่องต่อเจ้าพนักงานในเรื่องเกี่ยวกับอะไร แจ้งกับพนักงานที่ใด เจ้าพนักงานดังกล่าวได้รับจดข้อความดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร และผู้ต้องหาได้นำเอกสารหรือหลักฐานอื่นใดยื่นประกอบการแจ้งดังกล่าวด้วยหรือไม่
๒. ขอทราบว่าการแจ้งให้จดข้อความดังกล่าว ผู้ต้องหาหวังวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงเกี่ยวกับเรื่องใด ข้อความที่แจ้งให้เจ้าพนักงานจดดังกล่าวไม่เป็นความจริงหรือเป็นเท็จอย่างไร
๓. ผู้ต้องหาทราบหรือไม่ว่าเจ้าพนักงานดังกล่าวได้ตรวจพบว่าข้อความที่ผู้ต้องหาแจ้งให้จดลงในเอกสารดังกล่าวนั้นเป็นเท็จได้อย่างไร
๔. หลังจากเจ้าพนักงานทราบว่าผู้ต้องหาได้แจ้งข้อความอันเป็นเท็จลงในเอกสารดังกล่าวแล้ว ผู้ต้องหาได้ถูกจับกุมตัวได้อย่างไร มอบตัวผู้ต้องหาหรือถูกเจ้าพนักงานตำรวจติดตามจับกุมตัว
๕. ผู้ต้องหาได้ร่วมกระทำความผิดในเรื่องนี้กับผู้ใดหรือไม่ เป็นใคร อยู่ที่ใด เคยกระทำความผิดเกี่ยวกับเรื่องนี้มาก่อนหรือไม่ เมื่อใด ที่ใด จำนวนกี่ครั้ง

การกันผู้ต้องหาเป็นพยาน

๑. คดีที่มีเหตุพิเศษหรือยุ่งยากซับซ้อนหรือร้ายแรงที่คนจำนวนมากพากันเกรงกลัวหรือคดีบางเรื่องเกิดในที่ลับ โดยบุคคลอื่นไม่สามารถรู้เห็นได้ นอกจากเป็นผู้กระทำผิดด้วยกัน หรือคดีที่มีการกระทำในรูปขบวนการ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้พยายามแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐานทุกวิถีทางแล้ว ก็ไม่ทำให้ได้พยานหลักฐานในคดีนั้นอีก พนักงานสอบสวนอาจพิจารณากันผู้ต้องหาซึ่งได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกัน คนใดคนหนึ่งเป็นพยาน โดยให้ชี้แจงเหตุผลแห่งความจำเป็นตามรูปคดีเสนอต่อหัวหน้าพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หรือหัวหน้าพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบเป็นผู้สั่ง เว้นแต่คดีที่มีลักษณะเป็นเหตุฉุกเฉินหรือเหตุที่ต้องรายงานด่วนตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑/๒๔๙๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยที่ ๖/๒๕๐๒ ให้เสนอผู้บังคับการขึ้นไปเป็นผู้สั่ง ถ้าเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรและความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดอันเป็นคอมมิวนิสต์ให้เสนอสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นผู้พิจารณาสั่ง
๒. เมื่อมีความจำเป็นที่จะกันผู้ต้องหาซึ่งได้ร่วมหรือเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดด้วยกัน คนใดคนหนึ่งเป็นพยาน ให้พนักงานสอบสวนพิจารณาด้วยความรอบคอบประกอบด้วยหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้
 - ๒.๑ ผู้ต้องหาที่จะกันพยานนั้นไม่ใช่ตัวการสำคัญ
 - ๒.๒ ถ้าไม่กันผู้ต้องหาคนนั้นไว้เป็นพยานแล้ว พยานหลักฐานที่มีอยู่ไม่เพียงพอในการดำเนินคดี และไม่อาจจะแสวงหาพยานหลักฐานอื่นใดได้อีก
 - ๒.๓ ผู้ที่จะถูกกันเป็นพยานนั้น ให้การเป็นประโยชน์แก่การสอบสวนและจะเบิกความในชั้นศาลได้มีข้อที่ยังต้องระมัดระวังว่า การที่กันผู้ต้องหาไว้เป็นพยานนั้น จำต้องมีพยานอื่นๆ หรืออาจอาศัยถ้อยคำจากพยานชนิดนี้สืบสาวให้ได้หลักฐานอื่นๆ มาเป็นหลักฐานแก่คดี เพราะการที่พนักงานสืบสวน

กันผู้ต้องหาคนใดเป็นพยานนั้น พนักงานอัยการมีอำนาจที่จะส่งตัวไปฟ้องก็ได้ จึงเป็นการจำเป็นที่พนักงานสอบสวนจะต้องไตร่ตรองผลได้ผลเสียก่อนที่จะวินิจฉัยเด็ดขาดขอกันผู้ต้องหาคนใดไว้เป็นพยานตามเหตุผลแห่งความจำเป็นจริงๆ

๓. ในการสอบสวนปากคำของผู้ต้องหาที่ขอกันเป็นพยาน ให้ทำการสอบสวนปากคำในฐานะผู้ต้องหาให้ปรากฏข้อเท็จจริงตามรูปคดีโดยละเอียดที่สุดเท่าที่จะทำได้ พนักงานสอบสวนพึงระมัดระวังในการสอบสวนเพราะผู้ต้องหาอาจให้การบิดเบือน หรือซัดทอดหรือซ้ำเติมพวกเดียวกัน ซึ่งอาจจะเป็นความเท็จได้ นอกจากนั้นสิ่งที่พนักงานสอบสวนพึงจะต้องยึดถือและปฏิบัติคือ ห้ามมิให้ดำเนินการใดๆ โดยใช้ถ้อยคำอันเป็นการจู่ใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการใดๆ ซึ่งอาจทำให้เสียหายต่อรูปคดี

๔. เมื่อการสอบสวนเสร็จแล้ว ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในการสอบสวนทำความเข้าใจทางคดีตามทางการสอบสวนที่ได้ความนั้น โดยไม่ต้องแยกสำนวนการสอบสวน สำหรับผู้ต้องหาที่ได้รับอนุญาตให้กันเป็นพยานให้มีความเห็นทางคดีด้วย ในกรณีที่มีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ถ้าผู้ต้องหาถูกควบคุมหรือขังอยู่ในระหว่างสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจปล่อยหรือปล่อยชั่วคราวหรือขอให้ศาลปล่อยแล้วแต่กรณี และให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติในเรื่องการคุมพยานและป้องกันพยานสำคัญในคดีอาญาตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ ๖ บทที่ ๖ โดยเคร่งครัดด้วย

หลังจากพนักงานอัยการออกคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหาที่กันไว้เป็นพยานแล้ว ให้ทำการสอบสวนถ้อยคำผู้นั้นในฐานะเป็นพยานตามคำสั่งของพนักงานอัยการ โดยให้สาบานหรือปฏิญาณตนก่อนให้ถ้อยคำเช่นเดียวกับพยานอื่น

บทที่ ๙

การสอบสวนคดีความผิดนอกราชอาณาจักร

คดีความผิดซึ่งมีโทษตามกฎหมายไทย ได้กระทำความผิดนอกราชอาณาจักร ซึ่งให้อัยการสูงสุด หรือผู้รักษาการแทนเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๒๐

๑. กระทำผิดในเรือไทยหรืออากาศยานไทยขณะที่เรือหรืออากาศยานไทยอยู่นอกราชอาณาจักรไทย ตาม ป.อาญา มาตรา ๔ วรรคสอง

๒. กระทำผิดนอกราชอาณาจักร แต่มีการกระทำส่วนหนึ่งส่วนใดที่เป็นองค์ประกอบความผิด ได้กระทำในราชอาณาจักร ตาม ป.อาญา มาตรา ๕ วรรคแรก

๓. กระทำผิดนอกราชอาณาจักร แต่ผลแห่งการกระทำเกิดในราชอาณาจักร หรือผู้กระทำความผิดให้ผลนั้นเกิดในราชอาณาจักร หรือโดยลักษณะแห่งการกระทำ ผลที่เกิดขึ้นนั้นควรเกิดในราชอาณาจักร หรือย่อมจะสังเกตเห็นได้ว่าผลนั้นจะเกิดในราชอาณาจักร ตาม ป.อาญา มาตรา ๕ วรรคแรก

๔. การเตรียมการหรือพยายามกระทำการใดซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดนอกราชอาณาจักร ถ้าหากการกระทำนั้นได้กระทำตลอดไปจนถึงขั้นความผิดสำเร็จ ผลจะเกิดขึ้นในราชอาณาจักร ตาม ป.อาญา มาตรา ๕ วรรคสอง

๕. ตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุนที่กระทำความผิดนอกราชอาณาจักร ซึ่งเป็นความผิดที่ได้กระทำความผิดในราชอาณาจักรหรือถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักร ตาม ป.อาญา มาตรา ๖

๖. ความผิดตามหลักสากลซึ่งไม่ต้องการร้องขอให้ลงโทษ เช่น ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง, ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย, ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง, ความผิดเกี่ยวกับเพศ, ความผิดฐานชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ในทะเลหลวง ตาม ป.อาญา มาตรา ๗

๗. ความผิดที่คนไทยเป็นผู้กระทำความผิดและรัฐบาลต่างประเทศหรือผู้เสียหายร้องขอให้ลงโทษ หรือความผิดที่ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว ซึ่งรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหายและร้องขอให้ลงโทษ ตาม ป.อาญา มาตรา ๘

๘. เจ้าพนักงานของรัฐบาลไทยกระทำความผิดตามมาตรา ๑๔๗-๑๖๖ และมาตรา ๒๐๐-๒๐๕ นอกราชอาณาจักรไทย ตาม ป.อาญา มาตรา ๙

หลักเกณฑ์การพิจารณาว่าเป็นความผิดในหรือนอกราชอาณาจักร

๑. ความผิดเกี่ยวกับคดีหมิ่นประมาท, ข้อโกงที่ใช้คอมพิวเตอร์ เป็นเครื่องมือหรือทางอินเทอร์เน็ต, เฟซบุ๊กหรือเมลเป็นเครื่องมือ

ให้พนักงานสอบสวนสอบถามไปยังกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ว่า

- IP Address ของผู้กระทำผิดอยู่ที่ใดและให้พนักงานสอบสวนดูผลของการกระทำ คือ
- ผู้เสียหายทราบเรื่องที่ได้ในประเทศหรือนอกประเทศ

		ผู้เสียหาย	
		ในประเทศไทย	นอกประเทศไทย
IP Address ของผู้กระทำผิด	ในประเทศ	พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ คือ ป.วิ อาญา มาตรา ๑๙	พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ คือ ป.วิ อาญา มาตรา ๒๐
	นอกประเทศ	พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ คือ ป.วิ อาญา มาตรา ๒๐	พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ คือ ป.วิ อาญา มาตรา ๒๐

การตรวจสอบ IP Address สามารถตรวจสอบได้ ๓ หน่วยงานคือ

สถานที่ที่สามารถทำหนังสือไปสอบถาม IP Address

๑. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
๒. กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บก.ปอท.) ตั้งอยู่ที่ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา เลขที่ ๑๒๐ หมู่ ๓ อาคาร B ชั้น ๔ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กทม. ๑๐๒๑๐ โทร ๐๒-๑๔๒-๒๕๕๕, แฟกซ์ ๐๒-๑๔๓-๘๔๔๗
๓. กองบังคับการสนับสนุนทางเทคโนโลยี สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (บก.สสท) อาคาร ๓๓ ชั้น ๔ แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๓๐ โทร. ๐๒-๒๐๕-๒๖๒๔ แฟกซ์ ๐๒-๒๕๒-๒๗๐๗

หมายเหตุ

๑. ความผิดเกี่ยวกับการหมิ่นประมาทบุคคลทั่วไป ให้พนักงานสอบสวนตรวจสอบหา IP Address โดยพนักงานสอบสวนไม่ต้องพิจารณาว่า Server จะอยู่ต่างประเทศหรือไม่
 - เนื่องจากกรณีนี้พิจารณาว่า Server เป็นเพียงอุปกรณ์เครื่องมือในการเก็บข้อมูลและให้บริการในการสื่อสารเท่านั้น
 - ไม่ได้มีการกระทำต่อ Server แต่อย่างใด
 - ปัจจุบันพนักงานสอบสวนตรวจสอบเบื้องต้นเฉพาะ IP Address ของ Server และมีการแจ้งว่าอยู่นอกราชอาณาจักร (ในต่างประเทศ) และส่งมายังอัยการสูงสุดเพื่อมอบหมายคดีตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๒๐ จึงเป็นเรื่องไม่ถูกต้อง (ที่ถูกต้องคือต้องหา IP Address ของผู้กระทำผิด)

๒. ความผิดหมิ่นประมาทบุคคลทั่วไปถ้า IP Address พบการกระทำผิดอยู่ต่างประเทศ และผู้เสียหายพบการกระทำผิดอยู่ต่างประเทศ

- ไม่เป็นความผิดที่จะลงโทษในศาลไทยได้ตาม ป.อ.มาตรา ๘ แม้ผู้เสียหายจะร้องขอให้พนักงานสอบสวนไทยทำการสอบสวน

- แต่อาจจะไปเข้าหลักเกณฑ์เพื่อให้ผลแห่งการกระทำเกิดในราชอาณาจักรตาม ป.อ.มาตรา ๕ ได้ ซึ่งพนักงานสอบสวนจะต้องทำการสอบสวนพยานหรือคนที่ทราบเรื่องในประเทศไทยด้วย

ข้อยกเว้นที่ยึดสถานที่ตั้งของ Server เป็นหลักคือ มีการเจาะข้อมูลหรือแสกข้อมูลจาก Server ในกรณีนี้ต้องพิจารณาว่า Server อยู่ในหรือนอกราชอาณาจักรไทย เนื่องจากเป็นการกระทำต่อ Server โดยตรง (ตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๕-๑๓)

ขั้นตอนการปฏิบัติ

การเข้าร่วมการสอบสวนกับพนักงานสอบสวนในคดีความผิดนอกราชอาณาจักร

๑. ก่อนเสนอสำนวนการสอบสวนให้อัยการสูงสุดพิจารณา (นับตั้งแต่ผู้เสียหายร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน จนถึงวันที่พนักงานสอบสวนมีหนังสือขอให้อัยการสูงสุดต่อพนักงานสอบสวน จนถึงวันที่พนักงานสอบสวนมีหนังสือให้อัยการสูงสุดพิจารณา)

(๑) พนักงานสอบสวนสามารถรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อยืนยันว่าได้มีการกระทำผิดและเป็นความผิดนอกราชอาณาจักรได้ตามอำนาจหน้าที่

(๒) เมื่อพนักงานสอบสวนทราบว่ามีความผิดนอกราชอาณาจักรให้ประมวลเรื่องเสนออัยการสูงสุดเพื่อพิจารณามอบหมายให้ใครเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ

(๓) การสอบสวนที่ผ่านมาชอบด้วยกฎหมาย แม้ภายหลังอัยการสูงสุดมอบหมายพนักงานอัยการคนใดคนหนึ่งทำการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนก็ไม่ต้องทำการสอบสวนดังกล่าวใหม่อีก

๒. ระหว่างรอคำสั่งจากอัยการสูงสุด (นับตั้งแต่พนักงานสอบสวนมีหนังสือถึงอัยการสูงสุด จนถึงวันที่พนักงานสอบสวนได้รับหนังสือมอบหมายจากอัยการสูงสุด)

(๑) พนักงานสอบสวนไม่สามารถที่จะ

- สอบสวนพยานบุคคล หรือ
- รวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้

(๒) กรณีที่ถือได้ว่าเป็นกรณีจำเป็น อันเป็นข้อยกเว้นให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๒๐ วรรคห้า

- กรณีพนักงานสอบสวนรับคำร้องทุกข์จากผู้เสียหายให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด
 - ถือว่าเป็นกรณีจำเป็นที่พนักงานสอบสวนต้องสอบปากคำผู้เสียหายเพื่อเริ่มคดี
- กรณีผู้ต้องหาถูกจับและส่งตัวมายังพนักงานสอบสวน
 - พนักงานสอบสวนจะต้องทำการสอบสวนปากคำผู้ต้องหา และ

- พิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราว หรือ
- ผัดฟ้อง ผากชังผู้ต้องหา
- กรณีพยานหลักฐานจะสูญหาย หรือเสียหาย
 - หากปล่อยเนิ่นช้า
- กรณีผู้เสียหาย พยาน จะเดินทางไปต่างประเทศ หรือใกล้ถึงแก่ความตาย
 - โดยจะต้องระบุไว้ในคำให้การของพยานหรือผู้เสียหายด้วย
 - กรณีที่ได้มีการสอบสวน และมีผลการสอบสวนแจ้งกลับมายังพนักงานสอบสวนในเรื่องนั้นๆ
- กรณีอื่นๆ ที่เป็นกรณีจำเป็นจะต้องพิจารณาเป็นรายกรณีไป

๓. หลังจากที่ย้ายการสูงสุดมอบหมาย (ตั้งแต่พนักงานสอบสวนได้รับหนังสือมอบหมายหน้าที่จากอัยการสูงสุด จนถึงวันที่การสอบสวนเสร็จสิ้น)

- (๑) อัยการสูงสุดมอบหมายให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนไปฝ่ายเดียว
- พนักงานสอบสวนสามารถดำเนินการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานไปได้โดยลำพัง
- (๒) อัยการสูงสุดมอบหมายให้พนักงานอัยการดำเนินการสอบสวนไปฝ่ายเดียว
- พนักงานอัยการสามารถดำเนินการสอบสวนไปได้โดยมีบทบาทเป็นพนักงานสอบสวน และมีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนตาม ป.วิ อาญา
- (๓) อัยการสูงสุดมอบหมายให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนโดยแต่งตั้งให้พนักงานอัยการเข้าร่วมทำการสอบสวน
- ให้พนักงานอัยการประชุมวางแผนกับพนักงานสอบสวน
 - ในการรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องตามประเด็นแห่งคดีในข้อหาต่างๆ ว่า จะรวบรวมพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุอย่างไรบ้าง
 - โดยให้บันทึกไว้รวมในสำนวนการสอบสวนด้วย
 - ในการสอบสวนพยานบุคคลของพนักงานสอบสวน
 - จะทำการสอบสวนเพียงลำพังไม่ได้ จะต้องร่วมกับพนักงานอัยการที่ได้รับการแต่งตั้งจากอัยการสูงสุดนั้น
 - พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนในการ
 - สอบสวนพยานผู้เสียหาย หรือผู้ต้องหา และ
 - มีอำนาจลงลายมือชื่อในคำให้การของบุคคลที่เกี่ยวข้องเท่านั้น
 - ส่วนการดำเนินการอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการสอบสวนพนักงานสอบสวนสามารถดำเนินการได้เพียงลำพังฝ่ายเดียว เช่น การยื่นคำร้องขอฝากขัง การนำชี้สถานที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพหรือคำให้การ

- พนักงานอัยการมีอำนาจแนะนำในการรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวนในคดีนั้นได้
 - โดยอาจบันทึกพร้อมใส่สำนวนการสอบสวนก็ได้
- ในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นว่าการสอบสวนพนักงานสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐานมาเพียงพอที่จะสามารถดำเนินคดีกับผู้ต้องหาในความผิดตามข้อหาต่างๆ ได้
 - ให้พนักงานสอบสวนจัดทำบันทึกการตรวจสอบพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวนดังกล่าวรวมใส่สำนวนการสอบสวนไว้ และ
 - ให้พนักงานอัยการและพนักงานสอบสวนลงชื่อไว้เป็นหลักฐานด้วย
- ในการสรุปสำนวนการสอบสวน ในรายการสอบสวนนั้น
 - พนักงานอัยการไม่ต้องไปร่วมลงชื่อในรายงานการสอบสวน เนื่องจากเป็นความเห็นของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ
- ส่งสำนวนต่อพนักงานอัยการซึ่งมีเขตอำนาจดำเนินคดี เพื่อส่งไปยังอัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนเพื่อพิจารณาสั่ง ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๒๐

ปัญหาการปฏิบัติเกี่ยวกับการร่วมสอบสวนของพนักงานอัยการ

๑. คำให้การในชั้นสอบสวนที่พนักงานสอบสวนได้สอบสวนไว้ก่อนแจ้งให้อัยการสูงสุดทราบว่าเป็นคดีนอกราชอาณาจักรนั้น
 - ถือว่าเป็นคำให้การที่ชอบด้วยกฎหมาย
 - แม้ภายหลังอัยการสูงสุดมอบหมายพนักงานอัยการคนใดคนหนึ่งทำการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวน ก็ไม่ต้องทำการสอบสวนดังกล่าวใหม่อีก
 - แต่คำให้การที่สอบสวนเพิ่มเติมหลังจากที่พนักงานอัยการได้รับแต่งตั้งแล้ว
 - จะต้องมีลายมือชื่อพนักงานอัยการร่วมลงชื่อในคำให้การที่เพิ่มเติมขึ้นด้วย
๒. การขอสืบพยานบุคคลล่วงหน้า คำให้การที่พนักงานสอบสวนสอบสวนไว้ก่อนโดยที่อัยการสูงสุดยังไม่ได้มอบหมายนั้น สามารถยื่นเป็นพยานหลักฐานในการสืบพยานล่วงหน้าได้หรือไม่
 - การสืบพยานล่วงหน้าสามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องพิจารณาว่าในคำให้การนั้นมีพนักงานอัยการร่วมลงลายมือชื่อด้วยหรือไม่ เพราะขณะนั้นยังไม่ได้รับมอบหมายจากอัยการสูงสุด
๓. กรณีที่พนักงานสอบสวนได้สรุปสำนวนการสอบสวนเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการ แต่พนักงานอัยการไม่รับสำนวนการสอบสวนเนื่องจากเห็นว่าเป็นคดีความผิดนอกราชอาณาจักร แล้วเสนอสำนวนการสอบสวนมายังอัยการสูงสุดเพื่อพิจารณามอบหมายจะมีแนวทางในการดำเนินการอย่างไร
 - ต้องดำเนินการแจ้งให้อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนมอบหมายให้ใครเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบทำการสอบสวนก่อน

ตัวอย่าง

คดีหมิ่นประมาททางเฟซบุ๊ก

๑. ผู้เสียหายเรียนอยู่ต่างประเทศ เพื่อนที่มหาวิทยาลัยมาแจ้งให้ทราบว่า มีผู้โพสต์ข้อความว่า ผู้เสียหาย ทางเฟซบุ๊ก ผู้เสียหายจึงได้เมล์ติดต่อสอบถามกับผู้ให้บริการเฟซบุ๊กและทราบว่าผู้ที่กระทำผิด (IP Address) อยู่ในประเทศไทย

- กรณีนี้ถือว่าผู้เสียหายได้อยู่ในราชอาณาจักรไทย ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดได้กระทำลงในราชอาณาจักรไทย ตาม ป.อ.มาตรา ๕

๒. ผู้เสียหายไปเข้าอินเทอร์เน็ตที่ร้านอินเทอร์เน็ตที่กรุงเทพมหานคร ในประเทศไทยพบว่า มีผู้โพสต์ข้อความว่าตนเองทางเฟซบุ๊ก โดยทราบชื่อนามสกุลของผู้โพสต์ข้อความคือนายหนึ่ง ซึ่งเป็นเพื่อนเก่าของตนเองและเป็นคนจังหวัด..... และมีเรื่องทะเลาะกันมาก่อน และพนักงานสอบสวนไม่สามารถที่จะทำการตรวจสอบหา IP Address ของผู้กระทำผิดได้ พนักงานสอบสวนควรรวบรวมรายละเอียดเพิ่มเติม ดังนี้คือ

๒.๑ ให้มีหนังสือตรวจสอบไปยังกองหนังสือเดินทาง กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศว่า

- นายผู้ต้องหาี้ได้มีการไปยื่นขอหนังสือเดินทางมาก่อนหรือไม่

๒.๒ ถ้ามีการไปยื่นขอมีหนังสือเดินทางและกองหนังสือเดินทางได้ออกหนังสือเดินทางไทยให้ ให้มีหนังสือสอบถามไปยัง สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตรวจแห่งชาติว่า

- ในวันเวลาที่มีการโพสต์ข้อความในเฟซบุ๊กนั้น นาย.....ได้มีการเดินทางเข้า-ออก ประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร

ถ้าผลการตรวจสอบกลับมาปรากฏว่านาย.....ไม่เคยไปยื่นหนังสือเดินทางหรือเคยไปยื่นหนังสือเดินทางแต่ไม่ได้เดินทางออกนอกราชจักรในช่วงระยะเวลาดังกล่าว

- แสดงว่าการกระทำผิดเกิดในราชอาณาจักรไทยตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๙ พนักงานสอบสวน สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ

แต่ถ้าผลการตรวจสอบกลับมาปรากฏว่านาย.....ได้เคยเดินทางไปนอกราชอาณาจักร ในช่วงระยะเวลาที่มีการนำข้อความลงในเฟซบุ๊ก

- แสดงว่าการกระทำผิดได้มีการกระทำส่วนหนึ่งส่วนใดได้กระลงในราชอาณาจักรไทย ตาม ป.อ.มาตรา ๕ อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนจึงเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๒๐

คดีฉ้อโกงทางเฟซบุ๊ก

๑. ผู้เสียหายเป็นหญิงไทยติดต่อกับชาวต่างชาติทางเฟซบุ๊กและตกลงจะเป็นแฟนกัน แฟนชาวต่างชาติจะเดินทางเข้ามาประเทศไทยโดยได้ส่งสินค้าหรือสิ่งของมาให้และได้ถูกเจ้าหน้าที่ศุลกากร กักสินค้าดังกล่าว ขอให้แฟนชาวไทยส่งเงินค่าปรับให้ด้วยเป็นเงินจำนวน.....บาท หญิงไทยหลงเชื่อได้โอนเงิน

เข้าบัญชีคนไทยและมีการไปกดเงินในประเทศมาเลเซีย จากการสอบสวนพบว่าผู้ที่ทำการหลอกลวงอยู่ในประเทศอเมริกา

ถือว่าได้มีการกระทำผิดส่วนหนึ่งส่วนใดได้กระทำลงในราชอาณาจักร และบางส่วนได้กระทำลงนอกราชอาณาจักร ตาม ป.อ.มาตรา ๕ อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๒๐

คดีค้ำมนุษย์กรณีเรือประมง

๑. ผู้เสียหายเป็นชาวอินเดีย ถูกนายหน้าชาวอินเดียชักชวนให้มาทำงานในประเทศไทย โดยเสียค่านายหน้าให้กับชาวอินเดีย เมื่อเดินทางมาถึงประเทศไทยมีนายหน้าชาวอินเดียไปรับนำไปพักตามห้องพักที่เช่าไว้ ไม่มีงานให้ทำตามที่ชักชวน ต่อมาได้พาไปลงเรือที่ท่าเรือมหาชัยโดยแจ้งว่าจะให้ไปทำงานบนเรือสำราญ แต่ถูกส่งลงเรือประมงหาปลาในทะเลหลวง

- เป็นความผิดตาม ป.อ.มาตรา ๕ อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๒๐

๒. ผู้เสียหายถูกหลอกลวงจากสนามหลวง พาไปลงเรือประมงที่ท่าเรือจังหวัดสงขลา ใต้กิ่งเรือ นำเรือออกหาปลาในทะเลหลวงใกล้น่านน้ำประเทศมาเลเซียและเวียดนาม ได้ถูกเรือเจ้าหน้าที่ให้สัญญาณเพื่อตรวจจับ ผู้ควบคุมคนงานได้บอกให้ผู้เสียหายปลดอวนและผูกทวนไว้เพื่อที่จะได้หลบหนีได้ทัน แต่ผู้เสียหายผูกทวนไม่ทัน ใต้กิ่งเรือและผู้ควบคุมคนงานได้ร่วมกันทำร้ายลูกเรือใช้มีดปลายแหลมแทงได้รับบาดเจ็บมีเลือดไหลปลายมีดหักคากกลางหลัง ผู้เสียหายแกล้งสลบ ใต้กิ่งเรือและผู้ควบคุมเรือได้จับผู้เสียหายโยนลงทะเลและขับเรือหลบหนีไป ผู้เสียหายลอยคอในทะเลเป็นเวลา ๒ วัน ๒ คืน จนกระทั่งเรือประมงชาวเวียดนามมาพบและช่วยนำขึ้นฝั่งที่จังหวัดกาเมา ประเทศเวียดนาม และถูกส่งตัวกลับประเทศไทย โดยผู้เสียหายไม่ได้ขึ้นฝั่งและไม่ได้รับค่าแรงเป็นเวลา ๓ ปี

- เป็นการกระทำผิดส่วนหนึ่งส่วนใดได้กระทำลงในราชอาณาจักรไทย และบางส่วนได้กระทำนอกราชอาณาจักรตาม ป.อ.มาตรา ๕ อัยการสูงสุดเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๒๐

๓. ผู้เสียหายไปสมัครงานเพื่อหางานทำ นายหน้าแจ้งว่ามีแต่งงานบนเรือประมง และได้พาไปถ่ายรูปพร้อมกับให้ลงชื่อในกระดาษขาวไว้ ทั้งที่ผู้เสียหายอายุเพียง ๑๖ ปี โดยนายหน้าแจ้งว่าจะโกงอายุให้ และนายหน้าได้ไปทำหนังสือคนทำงานบนเรือ (Seaman book) ให้ และนายหน้าได้พาไปรอที่บริเวณท่าเรือมหาชัยเพื่อรอลงเรือ (นอกจากนี้มีการใช้ชื่อคนไทย แต่คนงานเป็นชาวพม่า โดยได้ถ่ายภาพชาวพม่านั้นมาติดในหนังสือคนทำงานบนเรือแทน และให้คนพม่ามีหน้าที่จำชื่อคนไทยที่สวมชื่อแทนนั้น โดยให้ยกมือขึ้นแทน) เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองได้ทำการตรวจหนังสือคนทำงานบนเรือแล้ว ก็จะให้คนงานไปอยู่ในห้องใต้ท้องเรือจนกว่าจะพ้นเขตน่านน้ำประเทศไทย และใต้กิ่งเรือจะทำการยึดหนังสือคนทำงานบนเรือ (Seaman book) ไว้และนำเรือไปหาปลาในทะเลหลวงใกล้กับประเทศอินโดนีเซีย และไม่ยินยอมให้คนงานกลับประเทศไทย โดยอ้างว่านายจ้างเจ้าของเรือไม่ยอมให้กลับและไม่ยอมจ่ายค่าจ้างหรือจ่ายเพียงเพื่อให้ใช้จ่าย

ที่อยู่บนเกาะหรือจ่ายไม่เต็มตามจำนวนที่ควรจะได้ โดยจะนำเรือแวะส่งท่าเรือที่เกาะอัมบนเพื่อส่งปลาที่แพปลา ลูกเรือบางคนทนไม่ได้ก็หลบหนีจากเรือดังกล่าว และไปหาเรือประมงลำอื่นที่ให้ค่าจ้างหรือค่าแรงดีกว่าเดิม ไม่สามารถที่จะเดินทางกลับประเทศไทยได้ จนกระทั่งถูกช่วยเหลือโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐนำส่งกลับประเทศไทย

- อัยการสูงสุดเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ

คดีค้ามนุษย์กรณีค้าประเวณี

๑. หญิงสาวชาวลาวได้ถูกนายหน้าชักชวนที่เมืองกาสิ ประเทศลาว ให้มาทำการค้าประเวณีในประเทศไทย นายหน้าได้พาเดินทางเข้ามาในประเทศไทยที่ทางอำเภอเชียงคาน หรือจังหวัดหนองคาย เป็นต้น และได้พาไปขายบริการทางเพศที่ร้านคาราโอเกะในเขตจังหวัดพิจิตร, นครสวรรค์ เป็นต้น และได้ถูกเจ้าหน้าที่กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ทำการล่อซื้อการค้าประเวณีและได้จับกุมหญิงสาวชาวลาวได้ภายในร้านคาราโอเกะ และทำการจับกุมเจ้าของร้านคาราโอเกะ และผู้ควบคุมดำเนินคดี

- การกระทำความผิดมีการชักชวนตั้งแต่อยู่ในประเทศลาว และพาเข้ามาในราชอาณาจักรไทย มาทำการค้าประเวณีในราชอาณาจักรไทย จึงเป็นการกระทำความผิดส่วนหนึ่งส่วนใดได้กระทำในราชอาณาจักรตาม ป.อ.มาตรา ๕ อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๒๐

คดียาเสพติดกรณีนำเข้าราชอาณาจักรไทย

๑. ผู้ต้องหาได้ถูกชักชวนให้เดินทางไปต่างประเทศ โดยเดินทางไปกรุงปักกิ่งเพื่อที่จะไปเอาของมาให้เจ้าของ โดยได้รับค่าจ้างเป็นเงินจำนวนหนึ่ง จึงได้เดินทางออกนอกประเทศไทยไปกรุงปักกิ่ง และเมื่อไปถึงได้ติดต่อกับผู้สั่งการในประเทศไทยโดยใช้ไลน์ และผู้บงการในประเทศไทยจะให้เบอร์โทรศัพท์ติดต่อไปยังผู้ที่จัดเตรียมสิ่งของไว้ให้ โดยจะนำสินค้าซึ่งบรรจุยาเสพติดไว้มามอบให้ และได้ให้ผู้ต้องหานำสินค้านั้นเดินทางกลับประเทศไทย เมื่อเดินทางมาถึงท่าอากาศยานจังหวัดเชียงใหม่ ได้ผ่านเครื่องเอกซเรย์ เจ้าหน้าที่ศุลกากรจึงได้ทำการตรวจสอบสินค้าเครื่องใช้ซึ่งซุกซ่อนยาเสพติดไว้ด้านในดังกล่าว ปรากฏว่าพบยาเสพติด

- เป็นกรณีที่มีการกระทำความผิดบางส่วนนอกราชอาณาจักรไทยตาม ป.อ.มาตรา ๕ อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๒๐

๒. เจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับแจ้งว่าจะมีการนำยาเสพติดข้ามมาจากประเทศลาว จึงได้ไปดักรับดูเห็นมีเรือข้ามมาจากฝั่งประเทศลาว เมื่อมาถึงฝั่งไทยได้โยนสิ่งของบางอย่างไว้ที่ริมตลิ่งและได้รับขั้วเรือหนีกลับไปฝั่งประเทศลาว เจ้าหน้าที่ได้สังเกตปรากฏว่ามีผู้มาทำการเก็บสิ่งของดังกล่าว จึงได้เข้าทำการจับกุมพร้อมกับสิ่งของดังกล่าวซึ่งเป็นยาบ้า จึงได้จับกุมดำเนินคดี

- เป็นกรณีที่เจ้าพนักงานได้พบการกระทำความผิดซึ่งหน้าได้มีการนำยาเสพติดเข้ามาในราชอาณาจักรไทย โดยส่วนหนึ่งส่วนใดได้กระทำลงในราชอาณาจักรตาม ป.อ.มาตรา ๕ อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๒๐

บทที่ ๑๐

การสอบสวนคดีวิสามัญฆาตกรรม

การวิสามัญฆาตกรรมคืออะไร

วิสามัญฆาตกรรม หรือ extrajudicial killing เป็นการที่เจ้าพนักงานฆ่าผู้อื่นตายโดยอ้างว่าเป็นการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือฆ่าผู้อื่นตายระหว่างที่เขายู่ในความควบคุมของตน โดยอ้างว่าเป็นการปฏิบัติราชการตามหน้าที่

คดีวิสามัญฆาตกรรมให้แบ่งทำเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

ส่วนการสอบสวนที่จะต้องดำเนินการ ประกอบด้วย

๑. ส่วนชั้นสูตรพลิกศพ ที่ผู้ตายถึงแก่ความตายโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างการควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ (ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๕๐ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการสอบสวนตาม ป.วิ อ. มาใช้โดยอนุโลม)

๒. ส่วนคดีฆาตกรรมที่ผู้ตายถูกเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ฆ่าตาย และคดีฆาตกรรมซึ่งผู้ตาย ตายในระหว่างการควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่

๓. ส่วนคดีที่กล่าวหาว่าผู้ตายต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงาน ตาม ป.อาญา มาตรา ๑๓๘ อัยการจังหวัด ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๔๓ เป็นผู้มีอำนาจออกคำสั่งไม่ฟ้อง เนื่องจากสิทธิการนำคดีอาญามาฟ้องระงับไป ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๓๙ (๑) อัยการจังหวัดอาจจะรอกการออกคำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีวิสามัญฆาตกรรมของอัยการสูงสุดก่อนการทำสำนวนคดี เจ้าพนักงานถูกกล่าวหาว่าฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๘ และ มาตรา ๒๘๙ ซึ่งเจ้าพนักงานจะอ้างการป้องกันตัวตาม ป.อ. มาตรา ๖๘ และในคดีฆาตกรรม ซึ่งผู้ตายถูกเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ฆ่าตาย หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนท่านั้นมีอำนาจออกคำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้อง ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๔๓ วรรคท้าย หากส่งให้อัยการจังหวัดฯ ออกคำสั่งยอมไม่ชอบ ทำให้การสอบสวนเสียไปทั้งหมด หากเป็นการฆ่าคนตายโดยไม่เจตนา กล่าวคือไม่ว่าจะเป็นความผิดฐานฆ่าคนตายโดยไม่เจตนา ตาม ป.อ. มาตรา ๒๙๐ หรือประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ตาม ป.อ. มาตรา ๒๙๑ เหล่านี้ไม่ถือว่าเป็นคดีวิสามัญฆาตกรรม ไม่อยู่ในอำนาจอัยการสูงสุด หากแต่อยู่ในอำนาจอัยการจังหวัดฯ

ถ้าหากในชั้นสอบสวน เจ้าพนักงานผู้ฆ่ามิได้เจตนาฆ่า แต่เจตนาทำร้ายร่างกาย หรือมิได้อ้างว่าตนปฏิบัติราชการตามหน้าที่ แม้ความจริงเหตุที่ผู้ตายถูกฆ่านั้นเพราะต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าพนักงานจึงฆ่าตายอันเป็นการฆ่าเพราะปฏิบัติราชการตามหน้าที่ก็ตาม กรณีเช่นนี้ พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบไม่ต้องส่งสำนวนไปให้อัยการสูงสุดพิจารณา คงส่งไปให้อัยการจังหวัดท่านั้น เพราะใน

ชั้นสอบสวนเจ้าพนักงานผู้นั้นมิได้อ้างว่าการฆ่าดังกล่าวได้กระทำไปตามการปฏิบัติราชการตามหน้าที่เช่นนี้ เมื่อพนักงานสอบสวนสรุปสำนวนส่งให้อัยการจังหวัด ก็เป็นการชอบแล้ว แม้ภายหลังผู้มีอำนาจจัดการแทน จะยกเหตุดังกล่าวขึ้นต่อสู้ในชั้นศาลว่า พนักงานสอบสวนไม่สรุปสำนวนส่งให้อัยการสูงสุดจึงเป็นการไม่ชอบไม่ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๑๐๐/๒๕๓๒)

การสอบสวนอาจทำให้เกิดความเคลือบแคลงในข้อเท็จจริงและกระทบต่อการอำนวยความยุติธรรม ทั้งเป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ดังนั้น เพื่อเป็นการอำนวยความเป็นธรรม ให้กับฝ่ายผู้ต้องหาที่เป็นเจ้าพนักงานผู้ทำให้ตาย และฝ่ายผู้ตาย จึงให้พนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญ หากหน่วยงานใดไม่มีพนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญให้ รอง ผบก. ที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้รับผิดชอบทำสำนวน การสอบสวน ทั้ง ๓ สำนวน ด้วยตนเองโดยเคร่งครัด และให้ ผบก.หรือผู้รักษาการแทนเป็นหัวหน้า พนักงานสอบสวน ตามมาตรา ๑๘ วรรคสี่ และเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบตามมาตรา ๑๔๐ แห่ง ป.วิ อาญา ในคดีที่เกิดขึ้นในท้องที่ของตน และให้ดำเนินการแจ้งพนักงานอัยการเข้าร่วมทำการสอบสวน ตาม ป.วิ อาญา ม.๑๕๐ เมื่อสำนวนเสร็จให้เสนอสำนวนพร้อมความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น เพื่อพิจารณาและส่งสำนวนให้อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนตาม ป.วิ อาญา ม.๑๔ ต่อไป

การทำสำนวนคดีวิสามัญฆาตกรรม

๑.๑ คดีชั้นสูตรพลิกศพ ญาติผู้ตายเป็นผู้ร้อง หลังจากพนักงานสอบสวนทำสำนวนเสร็จ ให้ส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการ โดยให้ รอง ผบก.ที่ได้รับคำสั่งให้เป็นผู้ทำการสอบสวน ลงชื่อในสำนวน การสอบสวน และรายงานการสอบสวน และยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ไต่สวน เมื่อศาลไต่สวนเสร็จสิ้น พนักงาน อัยการก็จะส่งสำนวนการไต่สวน+คดีชั้นสูตรเดิม กลับมายังพนักงานสอบสวน

๑.๒ คดีที่ผู้ตายเป็นผู้ต้องหา พนักงานสอบสวนทำคดีไปตามปกติ รายงานการสอบสวนมีความเห็น สั่งไม่ฟ้อง เนื่องจากผู้ต้องหาถึงแก่ความตายเสนอสำนวนการสอบสวนให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งคดีตาม ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีลักษณะที่ ๘ บทที่ ๑๒ ส่งสำนวนให้พนักงานอัยการ

๑.๓ คดีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้ต้องหา ให้พนักงานสอบสวนแจ้งข้อกล่าวหาเจ้าหน้าที่ แล้วปล่อยไป โดยไม่มีการควบคุมตัว รวบรวมพยานหลักฐานให้ครบถ้วน และรองจนกว่าจะได้รับสำนวนไต่สวนตามข้อ ๑.๑ เมื่อรับสำนวนตามข้อ ๑.๑ แล้วเอามารวมเข้าสำนวนตามข้อ ๑.๓ จึงสรุปสำนวนการสอบสวนการสอบสวน พนักงานอัยการต้องร่วมชั้นสูตรพลิกศพ ร่วมทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพและการยื่นคำร้องต่อศาลให้ทำการไต่สวนการตาย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๐ วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า ตามลำดับ และต้องเข้าร่วมกับพนักงานสอบสวนในการทำสำนวนสอบสวนตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๕๕/๑ ซึ่งสำนักงานอัยการสูงสุด ได้วางแนวทางให้พนักงานในการถือปฏิบัติ ตามหนังสือที่ อส ๐๐๒๓/ ว ๑๓๑ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เรื่อง การเข้าร่วมกับพนักงานสอบสวน ทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพและสำนวนสอบสวนและมีกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการทำสำนวนการสอบสวนร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการ พ.ศ.๒๕๕๓ ความในข้อ ๕

กำหนดว่าหากพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการมีความเห็นไม่ตรงกัน พนักงานอัยการอาจทำความเห็นของตนรวมไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วยก็ได้ พนักงานอัยการจึงย่อมต้องตรวจสอบอำนาจการสอบสวนของพนักงานสอบสวน และพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ เพราะอาจเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดหรือพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ หากอัยการสูงสุดรับสำนวนไว้พิจารณาไม่ว่าจากผู้ใดย่อมส่งผลถึงอำนาจสั่งคดีของอัยการสูงสุด ถ้าพนักงานสอบสวนในคดีดังกล่าวไม่ใช่ผู้มีอำนาจและไม่ใช่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ อาจทำให้การสอบสวนไม่ชอบด้วยกฎหมายและพนักงานอัยการไม่มีอำนาจฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ และถ้าหากพนักงานสอบสวนส่งสำนวนคดีวิสามัญฆาตกรรมให้อัยการจังหวัด อัยการพิเศษฝ่าย หรืออธิบดีอัยการ พิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๑ หรือมาตรา ๑๔๒ แล้วแต่กรณี ให้ส่งสำนวนวิสามัญฆาตกรรมดังกล่าวคืนพนักงานสอบสวน เพื่อให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนเสนออัยการสูงสุดพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๓ วรรค ๓

การชันสูตรพลิกศพ

๑. ในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้น โดยการกระทำของเจ้าพนักงาน ซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือ
 ๒. ตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน ซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่
- ผู้ร่วมชันสูตรพลิกศพ คือ
- พนักงานอัยการ
 - พนักงานฝ่ายปกครองตำแหน่งตั้งแต่ระดับปลัดอำเภอหรือเทียบเท่าขึ้นไป
 - พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่
 - ให้ รอง ผบก. หรือ พงส.ผชช. ซึ่งได้รับมอบหมายจาก ผบก. ที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่นั้น
- ทำการสอบสวนด้วยตนเอง
- ให้ พงส. มีหน้าที่แจ้งแก่ผู้มีหน้าที่ไปทำการชันสูตรพลิกศพทราบ ก่อนการชันสูตรพลิกศพ
 - แพทย์
 - ญาติของผู้ตายอย่างน้อยหนึ่งคนทราบเท่าที่ทำได้

การร่วมกันทำสำนวนชันสูตรพลิกศพ

- เมื่อได้มีการชันสูตรพลิกศพแล้ว ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้พนักงานอัยการเข้าร่วมกับพนักงานสอบสวนทำสำนวนชันสูตรพลิกศพ (ม.๑๕๐ วรรคสี่)
- ให้เสร็จภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง
- ให้รอง ผบก.หรือ ผชช. รับผิดชอบทำการสอบสวนด้วยตนเอง (คำสั่ง ตร.๔๑๙/๒๕๕๖)
- ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน

- โดยให้ขอขยายเวลาออกไปยัง ผบก. ที่รับผิดชอบการสอบสวนในเขตพื้นที่นั้น พร้อมกับแสดง เหตุขัดข้องที่การสอบสวนไม่แล้วเสร็จไปด้วย (คำสั่ง ตร.ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖)
- ให้ ผบก. ที่รับผิดชอบการสอบสวนในเขตพื้นที่นั้น พิจารณาอนุมัติขยายเวลาได้ตามเหตุผล และความจำเป็น
- ให้ พงส. บันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้ง ไว้ในบันทึกการสอบสวน สำนวนชั้นสูตรพลิกศพ

การทำความร้องขอให้ศาลไต่สวน

เมื่อพนักงานอัยการได้รับสำนวนชั้นสูตรพลิกศพแล้ว (มาตรา ๑๕๐ วรรคห้า)

- ให้พนักงานอัยการทำความร้องขอต่อศาลชั้นต้นแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับสำนวน
- เพื่อให้ศาลทำการไต่สวน และทำคำสั่งแสดงว่า ผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน เมื่อใด และถึงเหตุ และพฤติการณ์ที่ตาย
- ถ้าตายโดยคนทำร้าย ให้กล่าวว่า ใครเป็นผู้กระทำร้ายเท่าที่จะทราบได้
- ถ้ามีความจำเป็น ให้พนักงานอัยการขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกิน สามสิบวัน
- ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้ง ไว้ในสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ
- ในการปฏิบัติหน้าที่ชั้นสูตรพลิกศพ และทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ ให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติ ตามคำสั่งของพนักงานอัยการ

การทำสำนวนสอบสวนร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการ (มาตรา ๑๕๕/๑)

- ในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงาน ซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือ
 - ตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน ซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือ
 - ในกรณีที่ผู้ตายถูกกล่าวหาว่า ต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงาน ซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่
- พนักงานสอบสวน**
- เป็นผู้รับผิดชอบการทำสำนวนสอบสวน
 - แจ้งให้พนักงานอัยการเข้าร่วมกับพนักงานสอบสวน ในการทำสำนวนสอบสวน นับแต่ โอกาสแรกเท่าที่จะพึงกระทำได้ (การแจ้งอาจทำเป็นลายลักษณ์อักษรหรือด้วยวาจาก็ได้ ในกรณีที่ แจ้งด้วยวาจา ให้พนักงานสอบสวนบันทึกการแจ้งไว้ในสำนวนสอบสวนด้วย)

พนักงานอัยการ

- มีหน้าที่เข้าร่วมในการทำสำนวนสอบสวน
- อาจให้คำแนะนำ (โดยทำเป็นลายลักษณ์อักษรหรือด้วยวาจาก็ได้ ทั้งนี้ ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมหรือบันทึกคำแนะนำของพนักงานอัยการไว้ในสำนวนสอบสวน)
 - ตรวจสอบพยานหลักฐาน (แจ้งให้พนักงานสอบสวนทราบถึงความประสงค์จะตรวจสอบพยานหลักฐาน หรือเรียกให้พนักงานสอบสวนนำพยานหลักฐานมาให้ตรวจสอบก็ได้ โดยพนักงานอัยการต้องลงลายมือชื่อในบันทึกการตรวจสอบพยานหลักฐานด้วย)
 - ร่วมกับพนักงานสอบสวนในการถามปากคำผู้เสียหาย ผู้ต้องหา พยาน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยพนักงานอัยการต้องลงลายมือชื่อในบันทึกคำให้การของบุคคลดังกล่าวด้วย
 - ในกรณีที่พนักงานอัยการมีความประสงค์จะให้มีการถามปากคำบุคคลใด นอกเหนือจากบุคคลที่พนักงานสอบสวนจะถามปากคำ ให้พนักงานอัยการสั่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการ
 - ตั้งแต่เริ่มการทำสำนวนสอบสวนนับแต่โอกาสแรกเท่าที่จะพึงกระทำได้
 - ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการทำสำนวนสอบสวนร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการ พ.ศ.๒๕๕๓)

ในกรณีที่มีเหตุขัดข้องอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ทำให้พนักงานอัยการไม่อาจเข้าร่วมในการทำสำนวนสอบสวนกับพนักงานสอบสวนได้

- ให้พนักงานอัยการแจ้งให้พนักงานสอบสวนทราบโดยเร็ว
 - ในกรณีเช่นนี้ให้พนักงานสอบสวนบันทึกเหตุที่พนักงานอัยการไม่สามารถเข้าร่วมในการทำสำนวนสอบสวน และ
 - ให้รอพนักงานอัยการเข้าร่วมในการทำสำนวนสอบสวน
- ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนและมีเหตุอันควร ไม่อาจรอพนักงานอัยการเข้าร่วมในการทำสำนวนสอบสวน
- ให้พนักงานสอบสวนทำสำนวนต่อไปได้
 - แต่ต้องบันทึกเหตุที่ไม่อาจรอพนักงานอัยการไว้ในสำนวน และถือว่าเป็นการทำสำนวนสอบสวนที่ชอบด้วยกฎหมาย

การดำเนินการนี้หากพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการมีความเห็นไม่ตรงกัน พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ อาจทำความเห็นของตนรวมไว้ในสำนวนสอบสวนด้วยก็ได้

เอกสารอ้างอิง

- (๑) หนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๑๕/ว ๑๙๗ ลง ๘ มิ.ย. ๒๕๕๘ เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับคดีวิสามัญฆาตกรรม
- (๒) หนังสือ ตร. ที่ ๐๐๑๑.๒๕/๕๐๑๔ ลง ๒๑ พ.ย. ๒๕๕๖ เรื่อง แนวทางปฏิบัติการสอบสวนคดีอาญากรณีพิเศษบางประเภท
- (๓) หนังสือที่ ตช. ๐๐๑๖/๕๐๓๑ ลง ๒๕ พ.ย. ๒๕๕๖ เรื่อง การสอบสวนคดีอาญาในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- (๔) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับทำสำนวนสอบสวนร่วมกันระหว่างพนักงานอัยการกับพนักงานสอบสวน พ.ศ.๒๕๕๓

บทที่ ๑๑

การตรวจสถานที่เกิดเหตุ

การตรวจสถานที่เกิดเหตุ Crime Scene investigation เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำหน้าที่พนักงานสอบสวน และอาจทำการตรวจสถานที่เกิดเหตุร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายอื่น เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจกองพิสูจน์หลักฐาน เพื่อที่จะดำเนินการตรวจหาวัตถุพยานหรือพยานทางกายภาพคนอื่น เมื่อเกิดอาชญากรรมขึ้นในทุกระณี และรวมทั้งการตายด้วย

วัตถุประสงค์ของการตรวจสถานที่เกิดเหตุ คือ การตรวจหาพยานหลักฐาน เพื่อทราบความจริง และเพื่อพิสูจน์ความผิด อันเป็นส่วนหนึ่งของการสอบสวน ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ ให้คำนิยามของ “การสอบสวน” ไว้ หมายความว่า “การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือการพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ” นอกจากนี้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๑ ยังได้กำหนดถึงอำนาจของพนักงานสอบสวนเอาไว้ด้วยว่า “ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา และเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำความผิด และพิสูจน์ให้เห็นความผิด”

พยานหลักฐาน หมายถึง พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคล ตลอดจนหลักฐานอื่นที่ใช้พิสูจน์ข้อเท็จจริงในการกระทำความผิดได้

เมื่อเกิดเหตุการณ์การกระทำความผิดกฎหมายอาญาขึ้น ผู้กระทำความผิดมักทิ้งร่องรอยพยานหลักฐานไว้ในสถานที่เกิดเหตุและในสถานที่เกิดเหตุหลังเกิดเหตุแล้ว จะมีพยานหลักฐานหลายชนิดที่รอการเข้าไปตรวจค้นหา หากละเลยการเข้าตรวจโดยทันที หรือเข้าตรวจไม่ถูกหลักวิธีอาจทำให้พยานหลักฐานบางอย่างสูญหายไปหรือถูกทำลายเสียหายได้

การตรวจที่เกิดเหตุคดีอาญาทั่วไป

หลักในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานตามหลักสากล ที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป รวมทั้งในประเทศไทยด้วย จะนิยมทำการตรวจสถานที่เกิดเหตุตามแบบของระบบ FBI ซึ่งจะมีลักษณะการทำงานเป็นทีม โดยในทีมจะมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน ประกอบด้วย

๑. หัวหน้าทีมตรวจสถานที่เกิดเหตุ (Team Leader) ในกรณีพนักงานสอบสวนควรเป็นผู้รับผิดชอบคดีนั้นๆ จะต้องกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

๑.๑ รับผิดชอบในการควบคุมและดูแลความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ชุดตรวจและควบคุมการรักษาสถานที่เกิดเหตุ โดยการกำหนดขอบเขตสถานที่เกิดเหตุต้องครอบคลุมวัตถุพยานที่พบในสถานที่เกิดเหตุ

๑.๒ ตัดสินใจหาวิธีการในการตรวจค้นและตรวจหาวัตถุพยานที่เหมาะสม และมอบหมายหน้าที่ให้สมาชิกหรือผู้ช่วยในทีมให้ชัดเจน

๑.๓ ตัดสินใจในการหาสถานที่ในการควบคุมสั่งการ ตลอดจนเป็นจุดในการควบคุมสั่งการ และเป็นจุดที่สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างการค้นหา และการสืบสวนกับบุคคลทั่วไป เช่น นักข่าว ผู้บังคับบัญชา

๑.๔ เป็นผู้ประสานงานระหว่างบุคคลที่อยู่ในกลุ่มผู้บังคับใช้กฎหมาย เช่น ผู้บังคับบัญชา แพทย์ที่ร่วมชั้นสูตร เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน เจ้าหน้าที่มูลนิธิที่เป็นผู้ช่วยพนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิด เจ้าหน้าที่กู้ชีพ เป็นต้น

๑.๕ กรณีเป็นคดีที่จะต้องอาศัยผู้ชำนาญการพิเศษในการตรวจที่เกิดเหตุ ให้พนักงานสอบสวนรักษาที่เกิดเหตุโดยในการนี้จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ Red Line หรือ Yellow Line ปิดกั้นบริเวณสถานที่เกิดเหตุ และจัดเจ้าหน้าที่คอยรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้จนกว่าเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญการพิเศษจะมาถึงและทำการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุจนเสร็จสิ้น

๑.๖ กรณีที่เป็นคดีร้ายแรง เช่น การก่อวินาศกรรม คดีเพลิงไหม้ คดีจرائمที่มีมูลค่าทรัพย์สินเสียหายมาก ให้พนักงานสอบสวนทำหน้าที่ในการรักษาที่เกิดเหตุ และในกรณีนี้ต้องรายงานผู้บังคับบัญชาเพื่อทราบตามลำดับชั้น เพื่อดำเนินการจัดตั้งศูนย์อำนวยการส่วนหน้า (ศปก.สน.) ในการอำนวยการด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นในลักษณะบูรณาการ รวมถึงดำเนินการจัดเตรียมการปิดกั้นการจราจร การกำหนดหน้าที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ การประสานหน่วยข้างเคียง เช่น เจ้าหน้าที่โรงพยาบาล ศูนย์กู้ชีพ ชุดสืบสวนหาข่าว ตรวจสอบกล้อง CCTV และอื่นๆ และรายงานเหตุให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

๑.๗ สนับสนุนอุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็นในการปฏิบัติงานแก่เจ้าหน้าที่ที่เข้าไปภายในสถานที่เกิดเหตุ

๑.๘ ควบคุมและตัดสินในการป้องกันบุคคลที่เข้าหรือออกในสถานที่เกิดเหตุ

๑.๙ ควบคุมสั่งการการค้นหาวัตถุพยานอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๑๐ มอบคืนสถานที่เกิดเหตุ โดยต้องกระทำหลังจากการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและรวบรวมวัตถุพยานให้เสร็จสิ้น

๒. ข่างภาพและผู้ทำบัญชีภาพถ่าย (Photographer and Photographic Log recorder) มีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

๒.๑ ถ่ายภาพทางเข้าก่อนจะเข้าไป รวมถึงสภาพแวดล้อม

๒.๒ ถ่ายภาพเหยื่อและผู้งชนที่อยู่บริเวณสถานที่เกิดเหตุ เพราะบางครั้งผู้กระทำผิดอาจแฝงตัวอยู่ในกลุ่มประชาชนที่อยู่บริเวณโดยรอบ ตลอดจนการควบคุมหรือเคลื่อนย้ายยานพาหนะในบริเวณสถานที่เกิดเหตุ

๒.๓ การถ่ายภาพบริเวณสถานที่เกิดเหตุ แบ่งออกเป็น ๓ ระยะ คือ

๒.๓.๑ การถ่ายภาพระยะไกลที่เห็นบริเวณสถานที่เกิดเหตุโดยรอบ โดยมีป้ายหมายเลขกำกับแสดงตำแหน่งวัตถุพยาน

๒.๓.๒ การถ่ายภาพระยะกลางเป็นการระบุตำแหน่งวัตถุพยาน

๒.๓.๓ การถ่ายภาพระยะใกล้เป็นการถ่ายภาพวัตถุพยาน โดยในการถ่ายภาพระยะใกล้มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ทราบรายละเอียดของลักษณะวัตถุพยานโดยใช้สเกล (ไม้บรรทัด) ให้ปรากฏไว้ในภาพถ่ายด้วย เช่น ขนาด ตำหนิหรือลักษณะพิเศษของวัตถุพยาน เช่น ลักษณะรอยขีด ซึ่งสามารถใช้เชื่อมโยงอุปกรณ์ที่ขีด ลักษณะและขนาดของบาดแผลเพื่อใช้ในการเชื่อมโยงกับอาวุธ ซึ่งข้อควรพึงระลึกอยู่เสมอคือ ต้องทำการถ่ายภาพวัตถุพยานก่อนทำการเคลื่อนย้าย

๒.๔ หลังจากทำการถ่ายภาพตามหลักการแล้ว ในบางกรณีอาจนำวัตถุพยานทั้งหมดมารวมกันแล้วทำการถ่ายภาพอีกครั้ง หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ถ่ายภาพ ต้องประสานงานกับเจ้าหน้าที่ทำแผนผังและเจ้าหน้าที่ตรวจค้นวัตถุพยาน เพื่อทำการระบุตำแหน่งวัตถุพยานในแผนผัง แล้วจึงทำการเก็บและหีบห่อวัตถุพยานเพื่อส่งตรวจพิสูจน์ต่อไป

๒.๕ ในบางกรณีที่เกิดเหตุซับซ้อนอาจจำเป็นต้องได้ข้อมูลพิมพ์เขียว โดยอาจทำการถ่ายภาพพิมพ์เขียว แผนที่ที่เกิดเหตุทุกอย่าง

๒.๖ เตรียมบัญชีควบคุมภาพถ่าย และบัญชีควบคุมแผนผัง

๓. เจ้าหน้าที่ผู้ทำแผนผังหรือสเก็ตซ์ภาพ (Sketch preparer) มีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

๓.๑ เมื่อไปถึงสถานที่เกิดเหตุ ให้จัดทำแผนที่หรือแผนผังในทันทีโดยกำหนดทิศให้ชัดเจน

๓.๒ แผนผังควรระบุขนาด ลักษณะการกั้นแบ่งบริเวณสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งหมายความรวมถึงการจัดวางสิ่งของ เส้นทางเข้า-ออก เช่น ประตู หน้าต่าง รวมทั้งวัตถุพยานที่พบ โดยต้องมีรายละเอียดตำแหน่งวัตถุพยานต่างๆ และระบุการเรียกชื่อวัตถุพยาน โดยทำการประสานงานกับชุดบันทึกวัตถุพยาน ชุดรวบรวมวัตถุพยาน และชุดตรวจค้นหาวัตถุพยานเพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน

๓.๓ ให้บันทึกสภาพของอาคาร ห้อง เพอร์นิเจอร์ โดยการกำหนดจุดอ้างอิงในการมองแผนผัง เช่น แผนผังที่มีมุมมองโดยการหันหน้าเข้าหาอาคาร หรือหันหน้าเข้าหาห้องที่เกิดเหตุ เป็นต้น

๓.๔ กำหนดและระบุบริเวณที่จะทำการตรวจค้นหา และให้คำแนะนำกับหัวหน้าทีม สมาชิกที่ทำการตรวจค้นหาวัตถุพยานถึงการให้ชื่อวัตถุพยาน และทำการกำหนดบริเวณ วัดบริเวณต่างๆ ที่ทำแผนผังพร้อมตำแหน่งวัตถุพยาน การทำแผนผังต้องมีมาตราส่วนบันทึกอยู่ในแผนที่หรือแผนผังที่ทำขึ้น

๔. เจ้าหน้าที่บันทึกและเก็บรักษาวัตถุพยาน (Evidence Recorder/Custodian) มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

๔.๑ เตรียมตารางบัญชีวัตถุพยาน

๔.๒ เตรียมหีบห่อและวิธีการรักษาวัตถุพยานตามหลักวิชาการ

๔.๓ ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ทำแผนผังและเจ้าหน้าที่ตำรวจค้นหาวัตถุพยานถึงกรณีเรียกชื่อวัตถุพยาน รวบรวมและบันทึกวัตถุพยานที่พบ

๔.๔ จัดทำบันทึกการรับ-ส่งวัตถุพยาน

๔.๕ ควบคุมการครอบครองวัตถุพยานจนกว่าจะส่งถึงผู้ตรวจพิสูจน์ รวมทั้งควบคุมห่วงโซ่ของวัตถุพยาน

๔.๖ ประสานงานการส่งวัตถุพยานให้กับพนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน

๕. เจ้าหน้าที่ค้นหาพยานหลักฐาน (Evidence Recovering Personal)

๕.๑ เมื่อค้นพบวัตถุพยานต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ถ่ายภาพ เจ้าหน้าที่ทำแผนผังตลอดจนหัวหน้าทีมเพื่อทำการบันทึกรายละเอียด ก่อนทำการเก็บวัตถุพยาน

๕.๒ ให้แจ้งหัวหน้าทีมทราบเกี่ยวกับตำแหน่งที่พบวัตถุพยาน

๕.๓ ให้ทำการบันทึกเวลาที่พบวัตถุพยานและแจ้งกับผู้บันทึกวัตถุพยาน

๕.๔ ประสานงานการเรียกชื่อวัตถุพยานกับเจ้าหน้าที่ชุดบันทึกวัตถุพยานและเจ้าหน้าที่ผู้ทำแผนผัง

๖. ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ หรือผู้ชำนาญการเฉพาะทาง (Specialist) ในบางครั้งมีความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดหาหรือร้องขอผู้ชำนาญพิเศษจากหน่วยงานภายนอก เช่น เจ้าหน้าที่จากกรมโรงงานอุตสาหกรรมหรืออุตสาหกรรมจังหวัด กรณีการตรวจโรงงานอุตสาหกรรมที่เกิดเหตุ – กองโยธา หรือโยธาจังหวัดหรือวิศวกรจาก วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย กรณีต้องการทาโครงสร้างอาคารสถานที่ที่เกิดเหตุ เจ้าหน้าที่การไฟฟ้า กรณีที่เหตุเกี่ยวเนื่องจากระแสไฟฟ้า นักวิทยาศาสตร์เฉพาะด้านที่เกี่ยวข้อง เช่น สารเคมี สารกัมมันตภาพรังสี หรือ สารชีวภาพ เป็นต้น

ขั้นตอนของการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุระบบ FBI นั้น จะมีอยู่ ๑๒ ขั้นตอนด้วยกัน ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ ๑ การเตรียมตัว หรือเตรียมความพร้อม (Preparation) เป็นการตรวจสอบความพร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ รวมถึงการประเมินสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

ขั้นตอนที่ ๒ ใกล้ถึงสถานที่เกิดเหตุ (Approach Scene) เป็นการเตรียมความพร้อมครั้งสุดท้ายในทุกๆ ด้าน เช่น จิตใจ เอกสาร อุปกรณ์ ฯลฯ เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความพร้อมมากที่สุดในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

ขั้นตอนที่ ๓ การรักษาความปลอดภัยและการป้องกันสถานที่เกิดเหตุ (Secure and Protect Scene) เมื่อถึงสถานที่เกิดเหตุ ต้องพิจารณาขอบเขตในการป้องกันสถานที่เกิดเหตุเพื่อให้ครอบคลุมวัตถุพยานทั้งหมด โดยต้องไม่สัมผัสถึงความปลอดภัยในสถานที่เกิดเหตุ รวมถึงจุดบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสถานที่เกิดเหตุ

ขั้นตอนที่ ๔ การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้น (Initiate Preliminary Survey) เป็นการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้น โดยหัวหน้าทีม เพื่อกำหนดรูปแบบวิธีการของทีมให้เหมาะสมกับสภาพของสถานที่เกิดเหตุ รวมถึงการบันทึกสภาพต่างๆ ไป

ขั้นตอนที่ ๕ ประเมินพยานหลักฐานที่พบในสถานที่เกิดเหตุ (Evaluate Physical Evidence Possibility) เป็นการประเมินถึงพยานหลักฐานที่อาจพบในสถานที่เกิดเหตุ เพื่อจะได้ครอบคลุมในการค้นหาวัตถุพยานและป้องกันการทำลายวัตถุพยาน

ขั้นตอนที่ ๖ เตรียมบรรยายสรุปสภาพของสถานที่เกิดเหตุ (Prepare Narrative Description) บรรยายสภาพทั่วไปและลักษณะพิเศษของสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งการบันทึกอาจทำได้หลายวิธี เช่น บันทึกเสียง การเขียน หรือบันทึกวิดีโอ

ขั้นตอนที่ ๗ กำหนดการถ่ายภาพ (Depict Scene Photographically) ถ่ายภาพสภาพของสถานที่เกิดเหตุทั้งระยะใกล้ กลาง และไกล โดยให้ครอบคลุมสภาพหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสถานที่เกิดเหตุ โดยเฉพาะวัตถุพยานที่พบในสถานที่เกิดเหตุ

ขั้นตอนที่ ๘ เตรียมการวาดแผนผัง การสเก็ตซ์ภาพสถานที่เกิดเหตุ (Prepare Diagram/Sketch of Scene) เป็นการสเก็ตซ์ภาพของสถานที่เกิดเหตุ โดยมีการกำหนดทิศ มาตรฐาน ส่วน และระยะต่างๆ

ขั้นตอนที่ ๙ การตรวจสถานที่เกิดเหตุอย่างละเอียด (Conduct Detailed Search) เป็นการค้นหาพยานหลักฐานที่อาจพบในสถานที่เกิดเหตุ โดยการค้นหาจะใช้รูปแบบตามความเหมาะสม เช่น แบบตาราง ก้นหอย ฯลฯ

ขั้นตอนที่ ๑๐ การบันทึกและตรวจเก็บพยานหลักฐาน (Record and Collect Physical Evidence) เป็นการบันทึกตำแหน่งและถ่ายภาพพยานหลักฐาน เพื่อกำหนดตำแหน่งของพยานหลักฐาน ก่อนการเก็บพยานหลักฐาน

ขั้นตอนที่ ๑๑ การตรวจสอบขั้นสุดท้าย (Conduct Final Survey) เป็นการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลต่างๆ รวมถึงการเก็บพยานหลักฐานว่าได้กระทำถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่

ขั้นตอนที่ ๑๒ การออกและส่งคืนสถานที่เกิดเหตุ (Release Scene) การส่งมอบคืนสถานที่เกิดเหตุ ต้องมีบันทึก วันเวลา ที่ส่งมอบคืนสถานที่เกิดเหตุ

ข้อควรระวัง เพื่อความปลอดภัยในสถานที่เกิดเหตุ (Safety Consideration) ซึ่ง FBI คิดว่า ความจำเป็นมากที่สุดในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ คือ จะไม่พาดูได้บังคับบัญชา รวมถึงเจ้าหน้าที่ที่มาตรวจสถานที่เกิดเหตุให้ได้รับการติดเข็ม บาดเจ็บ หรือตาย ดังนั้น ในการปฏิบัติงานตรวจสถานที่เกิดเหตุทุกครั้ง จำเป็นต้องใช้สติปัญญา และสามัญสำนึกในการป้องกันตัว

การตรวจสถานที่เกิดเหตุ คดีจราจร

การสอบสวนคดีอุบัติเหตุจราจรทางบก การตรวจสถานที่เกิดเหตุ นับว่าเป็นหัวใจของการเริ่มต้นสอบสวนคดีจราจร เพราะฉะนั้นสถานที่เกิดเหตุมีความสำคัญในการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบกมีมูลเหตุพอสรุปได้ดังนี้

๑. ผู้ขับขี่

- ๑.๑ มีความชำนาญในการขับขี่หรือไม่
- ๑.๒ สุขภาพร่างกาย จิตใจ และอารมณ์
- ๑.๓ ความชะล่าใจ ความมีเมตตา ความคึกคะนอง

๒. รถ

- ๒.๑ รถที่นำมาขับขี่มีสภาพมั่นคงแข็งแรงหรือไม่
- ๒.๒ มีอุปกรณ์ครบถ้วน ปลอดภัย หรืออยู่ในสภาพพร้อมใช้เงินหรือไม่

๓. สภาพถนน
 - ๓.๑ เปี้ยลื่น, แห้ง, ขรุขระเป็นหลุมบ่อ เป็นทางตรง ทางโค้ง ทางลาดชัน
 - ๓.๒ เครื่องหมายจราจรประเภทบังคับ ประเภทเตือน มีหรือไม่ อย่างไร
 - ๓.๓ ทิศนวิสัย อากาศ มีสิ่งใดบดบังสายตาหรือไม่
๔. เวลาที่เกิดเหตุ กลางวัน กลางคืน ใกล้เคียง
๕. ความเร็ว ผู้ขับขี่ได้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยความเร็วหรือไม่อย่างไร ใช้ความเร็วเหมาะสมกับสภาพถนน สภาพการจราจร หรือไม่ อย่างไร
๖. การละเมิดกฎหมาย กฎจราจร การละเมิดสิทธิในการใช้ทาง การฝ่าฝืนเครื่องหมายต่างๆ ในเรื่องเหล่านี้ พนักงานสอบสวนต้องหาสาเหตุให้ได้ว่า เหตุที่เกิดขึ้นใครเป็นผู้ก่อ ใครเป็นผู้ฝ่าฝืน เพื่อนำมาประกอบในการวินิจฉัย

การปฏิบัติตนของพนักงานสอบสวน

๑. พนักงานสอบสวนต้องวางตัวเป็นกลาง ไม่เอนเอียงเข้ากับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
๒. พนักงานสอบสวนอย่ารีบด่วนชี้ขาดว่าฝ่ายใดผิด ฝ่ายใดถูก จนกว่าจะแน่ใจว่ามีพยานหลักฐานเพียงพอ
๓. พนักงานสอบสวนต้องฟังเหตุการณ์จากคู่กรณีทั้งสองฝ่าย ตลอดจนพยานหลักฐานอื่นๆ แล้วนำมาพิจารณาให้รอบคอบ
๔. พนักงานสอบสวนต้องรีบทำสำนวนการสอบสวนโดยเร่งรีบและทันทีที่มีโอกาส
๕. พนักงานสอบสวนควรจะต้องฟังถึงสิทธิต่างๆ เช่น สิทธิการใช้ทาง, สิทธิในการชี้แจงกฎจราจร, สิทธิชี้แจงในเรื่องมรรยาทในการขับรถ
๖. พนักงานสอบสวนต้องเตรียมเกี่ยวกับอุปกรณ์เครื่องใช้ให้พร้อมอยู่เสมอ เช่น เทปวัดระยะ กล้องถ่ายรูป สมุดตรวจสถานที่เกิดเหตุ ดินสอ ปากกา
๗. พนักงานสอบสวนต้องรีบเดินทางไปที่เกิดเหตุโดยเร็ว เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานให้ได้มากที่สุด และป้องกันทรัพย์สินสูญหายในที่เกิดเหตุ และจะทำให้พบพยานที่เห็นเหตุการณ์ในที่เกิดเหตุ

การตรวจสถานที่เกิดเหตุ

- เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับแจ้งเหตุแล้ว มีข้อควรปฏิบัติดังนี้
๑. ลงประจำวันการเดินทางไปตรวจสถานที่เกิดเหตุ
 ๒. รับเดินทางไปยังสถานที่เกิดเหตุโดยเร็ว
 ๓. เมื่อไปถึงที่เกิดเหตุควรรีบตรวจบริเวณสถานที่เกิดเหตุ ให้ละเอียดรอบคอบ และถ่ายภาพประกอบ
 ๔. ตรวจร่องรอยการเฉี่ยวชน รอยครูด เศษสี เศษวัสดุในที่เกิดเหตุ
 ๕. ตรวจหาจุดที่สันนิษฐานว่าเป็นจุดชน พบเห็นสิ่งใดปรากฏอยู่ในที่เกิดเหตุที่น่าจะเกี่ยวข้องกับคดีให้จดรายละเอียดในสมุดตรวจสถานที่เกิดเหตุให้หมด

๖. พยานบุคคลในที่เกิดเหตุ ถ้าพบให้จดชื่อที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ หรือนำตัวมาสอบสวนทันที จดชื่อผู้บาดเจ็บ หรือผู้ตายไว้ ตลอดจนสถานพยาบาลที่ส่งไปรักษา
๗. เรียบเก็บใบอนุญาตขับขี่ของผู้ขับขี่รถที่เกิดเหตุ พร้อมกับจดทะเบียนรถที่เกิดเหตุไว้
๘. ควบคุมตัวผู้ขับขี่รถที่เกิดเหตุไว้ หากมีเหตุที่สามารถจับกุมหรือควบคุมได้ตามกฎหมาย
๙. สอบถามเส้นทางการเล่นของรถแต่ละคันที่เกิดเหตุ ว่าแล่นมาในทิศทางใดอย่างไร ใครเป็นผู้ขับขี่
๑๐. บันทึกถ้อยคำเบื้องต้นของผู้ขับขี่ หรือพยานไว้ ในสมุดตรวจที่เกิดเหตุ หากสามารถทำได้

การจัดทำแผนที่เกิดเหตุและถ่ายภาพ

๑. การจัดทำแผนที่เกิดเหตุ
 - ๑.๑ กำหนดทิศทางในสมุดแผนที่เกิดเหตุ เครื่องหมายจราจรในที่เกิดเหตุ
 - ๑.๒ กำหนดระยะความกว้างของถนน ช่องทางเดินรถ ไหล่ทางบริเวณที่เกิดเหตุ
 - ๑.๓ กำหนดจุดหลักซึ่งเป็นจุดถาวรเพื่อตรึงรถที่เกิดเหตุไว้
 - ๑.๔ กำหนดรถที่เกิดเหตุลงในแผนที่เกิดเหตุ ตลอดจนจุดชน เศษร่องรอยต่างๆ
 - ๑.๕ วัดระยะล้อที่เกิดเหตุไปยังเส้นแบ่งครึ่งหรือขอบถนน และวัดระยะจากล้อรถไปยังจุดหลัก ระยะรถที่เกิดเหตุแต่ละคันว่าห่างกันเท่าใด
 - ๑.๖ วัดระยะจุดที่สันนิษฐานว่าเป็นจุดชนว่าห่างจากขอบทาง หรือเส้นแบ่งครึ่งถนนในระยะเท่าใด ห่างจากจุดหลักเท่าใด ห่างจากรถที่เกิดเหตุแต่ละคันเท่าใด
 - ๑.๗ พบสิ่งใดในที่เกิดเหตุ ที่เกี่ยวข้องกับรูปคดีให้นำใส่ในแผนที่ให้หมด เช่น รอยห้ามล้อ รอยยาง รอยครูดต่างๆ และวัดระยะพร้อมถ่ายรูปไว้ด้วย
 - ๑.๘ กรณีมีศพผู้ตายในที่เกิดเหตุ ให้ระบุให้ชัดเจนในแผนที่
 - ๑.๙ กำหนดทิศทางแล่นของรถที่เกิดเหตุ แต่ละคันว่าแล่นมาในทิศทางใด ในแผนที่
 - ๑.๑๐ เมื่อพนักงานสอบสวนดำเนินการในที่เกิดเหตุเสร็จสิ้นแล้ว เมื่อกลับมาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน ต้องนำแผนที่ดังกล่าวมาเขียนในแผนที่ที่ใช้ในสำนวนอีกครั้ง
 - ๑.๑๐.๑ แผนที่ต้องมีชื่อ ผู้กล่าวหา ผู้ต้องหา ข้อหา วันเวลาสถานที่เกิดเหตุ และวันเวลาจัดทำแผนที่
 - ๑.๑๐.๒ แผนที่ต้องมีลายมือชื่อพยาน และผู้จัดทำรับรองไว้
 - ๑.๑๐.๓ แผนที่ต้องอธิบายว่าสิ่งที่ปรากฏในแผนที่นั้นคืออะไรบ้างให้ชัดเจน
 - ๑.๑๐.๔ แผนที่ควรใช้มาตราส่วนให้ใกล้เคียงกับของจริงให้มากที่สุด
 - ๑.๑๑ กรณีมีผู้นำชี้จุดชนหลายคน และนำชี้ไม่ตรงกัน พนักงานสอบสวนต้องจัดทำจุดที่แต่ละคนชี้ไว้ในแผนที่ และจุดที่พนักงานสอบสวนเชื่อว่าน่าจะเป็นจุดชนไว้ในแผนที่ด้วย
 - ๑.๑๒ การวัดระยะต่างๆ ของสิ่งของที่พบในที่เกิดเหตุ และระบุลงในแผนที่นั้น จะวัดในลักษณะใดก็ได้ แต่ต้องให้สามารถที่จะต้องตรึงสิ่งดังกล่าวไว้ในที่เกิดเหตุได้ เพื่อสะดวกในการตรวจสอบอีกครั้ง

๒. การถ่ายภาพที่เกิดเหตุ

๒.๑ ให้ถ่ายภาพบริเวณที่เกิดเหตุ ในมุมกว้างให้มองเห็นสิ่งต่างๆ ในลักษณะกว้างก่อน

๒.๒ ถ่ายเน้นรายละเอียดร่องรอยการเฉี่ยวชน รอยห้ามล้อ รอยครูด รอยเลือด การบุบยุบ หรือลักษณะการหยุดของรถหลังเกิดเหตุไว้

๒.๓ ถ่ายเน้นจุดชน ความเสียหายของรถทั้งสองด้าน ถ้าผู้กรณีอยู่ในที่เกิดเหตุ หรือมีพยาน ที่เห็นเหตุการณ์อยู่ในที่เกิดเหตุ ให้นำชี้จุดชนและถ่ายภาพไว้ด้วย

๒.๔ ภาพคนตายให้รีบถ่ายไว้ เพื่อจะได้ทราบว่าผู้ตายอยู่ในลักษณะใดในขณะที่ตาย

๒.๕ ภาพถ่ายต้องชัดเจน ดูเข้าใจง่าย

๒.๖ เมื่อได้ภาพมาแล้วให้นำมาติดในสำนวนการสอบสวน เพื่อประกอบคดี โดยอธิบายถึง

๒.๖.๑ ภาพแต่ละภาพแสดงอะไร

๒.๖.๒ วันเวลาที่ถ่ายภาพ ถ่ายจากทิศใด ไปทิศใด

ทั้งนี้ ได้กำหนดแบบฟอร์ม ภาพถ่ายประกอบคดี, แผนที่สังเขปแสดงการตรวจที่เกิดเหตุและแผนที่สังเขปแสดงสถานที่เกิดเหตุ ทำหนังสือนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ

บทที่ ๑๒

การควบคุม ตรวจสอบเร่งรัดการสอบสวนคดีอาญา

เพื่อให้การสอบสวนเป็นไปด้วยความถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งที่เกี่ยวข้อง และมีความสมบูรณ์ตั้งแต่ต้นนับแต่รับคำร้องทุกข์ กล่าวโทษ จนถึงการพิจารณาสั่งคดี เมื่อพนักงานสอบสวนจัดทำสำนวนการสอบสวน จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนของการควบคุม ตรวจสอบ และเร่งรัดการสอบสวน ดังนี้

การควบคุมและตรวจสอบ

๑. เมื่อพนักงานสอบสวนรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษเสร็จสิ้นแล้ว ให้นำเสนอหัวหน้างานสอบสวนตรวจสอบเบื้องต้นภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่วันรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ
๒. เมื่อพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนผู้กล่าวหา พยานและรวบรวมพยานหลักฐานเบื้องต้นแล้ว ให้เสนอสำนวนให้หัวหน้างานสอบสวนตรวจสอบภายใน ๓ วัน นับแต่วันรับคำร้องทุกข์กล่าวโทษ
๓. ให้พนักงานสอบสวน เสนอสำนวนการสอบสวนให้ ผกก.สน. ตรวจสอบภายใน ๕ วัน นับแต่วันรับคำร้องทุกข์กล่าวโทษ

การเร่งรัดสำนวนการสอบสวน

๑. หัวหน้างานสอบสวน มีหน้าที่ตรวจสอบเร่งรัดสำนวนทุก ๗ วัน
๒. หัวหน้าหน่วย มีหน้าที่ตรวจสอบเร่งรัดสำนวนทุก ๑๐ วัน
๓. ผู้บังคับการ และรองผู้บังคับการ มีหน้าที่ตรวจสอบเร่งรัดสำนวนทุก ๓๐ วัน

ข้อสังเกต

- คดีที่มีพระบรมเดชานุภาพ เมื่อพนักงานสอบสวน รับคำกล่าวโทษแล้ว จะต้องรายงานเหตุเบื้องต้นให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น ถึง ผบ.ตร. (ผ่าน คต.) ภายใน ๓ วัน นับแต่วันรับคำกล่าวโทษ (ตามคำสั่ง ตร.ที่ ๑๒๒/๒๕๕๓ ลง ๒ มี.ค.๕๓ ข้อ ๔.)
- คดีที่มีพระบรมเดชานุภาพ การพิจารณาตั้งข้อหา และการร้องขอให้ศาลออกหมายจับ และการทำความเห็นทางคดีเสนอ ผบ.ตร. เป็นอำนาจการพิจารณาของ ผบช. (ตามคำสั่ง ตร.ที่ ๑๒๒/๒๕๕๓ ลง ๒ มี.ค. ๕๓ ข้อ ๑.๑)
- คดียาเสพติดให้โทษ ที่อำนาจการพิจารณาสั่งคดีเป็นของ ผบช. หากผู้ต้องหาอยู่ระหว่างการฝากขังของศาล พนักงานสอบสวนจะต้องเสนอสำนวนการสอบสวนมายัง บช.น. ก่อนครบฝากขัง ครั้งที่ ๕ (ตามหนังสือ บช.น. ด่วนที่สุด ที่ ๐๐๑๕.๑๘๓/๒๐๔๙๖ ลง ๑๙ ธ.ค. ๕๙ เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการจับกุมและดำเนินคดีผู้ต้องหาในคดียาเสพติด)
- คดีอาญาที่อำนาจการพิจารณาสั่งคดีเป็นของ ผบช.น. ตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี บทที่ ๑๒ ข้อ ๒๗๖ พนักงานสอบสวนจะต้องเสนอสำนวนการสอบสวนมายัง บช.น. ก่อนครบฝากขัง ครั้งที่ ๕

ระยะเวลาการสอบสวน

ให้พนักงานสอบสวนยึดถือปฏิบัติตามระยะเวลาการสอบสวนที่กำหนดไว้ตามคำสั่ง ตร. ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ลง ๑ ก.ค. ๕๖ โดยเคร่งครัด

คดีไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด แบ่งเป็น ๒ กรณี

(๑) กรณีที่พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนแล้วไม่มีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป

ก. คดีอาญาทั่วไป และคดีจราจรทางบก จะต้องทำการสืบสวนสอบสวนติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ เดือน นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ

ข. คดีอุกฉกรรจ์ จะต้องทำการสืบสวนสอบสวนติดต่อกันมาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๑ ปี นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ

เมื่อพนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนมาตามกำหนดระยะเวลาดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด ให้มีความเห็นงดการสอบสวน หรือเห็นควรให้งดการสอบสวน แล้วเสนอสำนวนพร้อมความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการเพื่อพิจารณาและมีความเห็นทางคดี แล้วส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๐ (๑) ต่อไป

(๒) กรณีที่พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนแล้วมีข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติมเพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำความผิด ให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนได้ภายในอายุความ ทั้งนี้ เมื่อครบระยะเวลาตาม (๑) ก. และ ข. ให้เสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมด้วยเหตุผลและความจำเป็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ ภายในระยะเวลา ๓๐ วัน ให้ผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการมีอำนาจพิจารณาอนุมัติขยายเวลาการสอบสวนได้ในครั้งแรกไม่เกิน ๓ เดือนหลังจากครบกำหนดเวลาที่อนุมัติแล้วแต่มีความจำเป็นต้องทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป ให้ขอขยายระยะเวลาไปยังหัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนเพื่อพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาได้ครั้งละไม่เกิน ๓ เดือน ตามเหตุแห่งความจำเป็นจนกว่าการสอบสวนจะเสร็จสิ้น เว้นแต่ผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการจะสั่งการเป็นอย่างอื่น

คดีรู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่เรียกหรือจับตัวยังไม่ได้ แบ่งเป็น ๒ กรณี

(๑) กรณีที่พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนแล้วไม่มีข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป

ก. คดีอาญาทั่วไป หรือคดีจราจรทางบก ให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด ๒ เดือน นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษหรือรู้ตัวผู้กระทำความผิด

ข. คดีอุกฉกรรจ์ให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวน ให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด ๓ เดือน นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษหรือรู้ตัวผู้กระทำผิด

เมื่อพนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนมาเป็นระยะเวลาตามที่กำหนดแล้ว ยังไม่สามารถนำตัวผู้กระทำผิดมาดำเนินคดีได้ โดยได้รวบรวมพยานหลักฐานเสร็จสิ้นแล้ว ให้พนักงานสอบสวนมีความเห็นทางคดีและเสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น จนถึงผู้มีอำนาจทำความเห็นทางคดีแล้วส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๑ ต่อไป

(๒) กรณีที่พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนแล้ว คดีมีข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐาน ที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติม ให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนได้ภายในอายุความ ทั้งนี้ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาตาม (๑) ก. และ ข. ให้เสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมด้วยเหตุผลและความจำเป็น ไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน ซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ ภายในระยะเวลา ๑๐ วัน นับตั้งแต่วันครบระยะเวลาตาม (๑) ก. และ ข. ให้ผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการแล้วแต่กรณี มีอำนาจพิจารณาอนุมัติขยายเวลาการสอบสวนได้ ในครั้งแรกไม่เกิน ๓ เดือน หลังจากครบกำหนดระยะเวลาตามที่อนุมัติแล้ว แต่มีความจำเป็นต้องทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป ให้ขอขยายระยะเวลาไปยังหัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนเพื่อพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาได้ครั้งละไม่เกิน ๓ เดือน ตามเหตุแห่งความจำเป็น จนกว่าการสอบสวนจะเสร็จสิ้น เว้นแต่ผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน ซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการจะสั่งการเป็นอย่างอื่น

บทที่ ๑๓

การคัดฟ้อง-ฝากขัง

๑. หลักการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาไม่ได้กระทำความผิด (Presumption of Innocence)

ในคดีอาญา (Criminal Case) ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิด จนกว่าจะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิด ทั้งนี้เป็นไปตามหลักที่บัญญัติไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน พ.ศ.๒๕๕๑ (The Universal Declaration of Human Rights ๑๙๔๘) และมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกรัฐแต่หลักการนี้ไม่ได้หมายความว่าบุคคลทุกคนเป็นผู้บริสุทธิ์ เพราะหากมีข้อสันนิษฐานเช่นนี้ จะไม่สามารถจับกุมควบคุมผู้ใดได้ หลัก Presumption of Innocence มีเจตนาสำคัญคือ โจทก์ในคดีอาญามีภาระพิสูจน์ความผิดของจำเลยจนปราศจากข้อสงสัย (to prove beyond reasonable doubt) ซึ่งเป็นกระบวนการในชั้นศาล การดำเนินคดีอาญาจึงมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนในระดับหนึ่ง

ดังนั้นการควบคุมตัวผู้ต้องหาในคดีอาญาอันเป็นมาตรการบังคับในชั้นสอบสวนจึงเป็นสิ่งจำเป็นโดยมีวัตถุประสงค์สามประการ คือ

๑. เพื่อให้การสอบสวนเป็นไปโดยความเรียบร้อย ไม่ให้ผู้ต้องหาเข้าไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือเพื่อความปลอดภัยของผู้ต้องหาเองในบางกรณี

๒. เพื่อให้มีตัวผู้ต้องหาไว้ดำเนินคดี ในการฟ้องคดีของพนักงานอัยการนั้นจะต้องทำการสอบสวนผู้ต้องหา แจ้งข้อหา และเปิดโอกาสให้ผู้ต้องหาต่อสู้คดีเสียก่อนจึงจะฟ้องคดีได้ อีกทั้งการพิจารณาคดีต้องกระทำต่อหน้าจำเลย

๓. เพื่อประกันการบังคับโทษ เนื่องจากการสอบสวนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ และการลงโทษทางอาญามุ่งกระทำต่อตัวผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ

คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลอาญาหรือศาลจังหวัด มีระยะเวลาควบคุมผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนได้ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง หากมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ระหว่างการสอบสวน พนักงานสอบสวนต้องยื่นคำร้องและนำตัวผู้ต้องหาไปศาลเพื่อขอให้ศาลออกหมายขังผู้ต้องหาไว้ต่อไป

คดีที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงพนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมผู้ต้องหาไว้ ๔๘ ชั่วโมง หากไม่สามารถฟ้องผู้ต้องหาได้ทันภายในระยะเวลาดังกล่าว พนักงานสอบสวนต้องนำตัวผู้ต้องหาไปยื่นคัดฟ้อง โดยยื่นคำร้องต่อศาลแขวงเพื่อขออนุญาตคัดฟ้องได้ไม่เกิน ๕ ครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๖ วัน หากไม่สามารถฟ้องได้ทันภายในระยะเวลาการคัดฟ้อง การจะฟ้องผู้ต้องหาได้จะต้องได้รับอนุญาตจากอัยการสูงสุดก่อน

คดีที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมผู้ต้องหาไว้ ๒๔ ชั่วโมง และต้องนำตัวไปศาลเพื่อไต่สวนตรวจสอบการจับกุมและการปฏิบัติต่อผู้ต้องหา ในระหว่างการควบคุมว่าเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และจะต้องยื่นฟ้องต่อศาลภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ต้องหาถูกจับกุมตัว หากไม่สามารถฟ้องได้ทัน พนักงานสอบสวนจะต้องยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอคัดฟ้องได้ครั้งละ ๑๕ วัน

ไม่เกิน ๔ ครั้ง หากไม่สามารถฟ้องได้ทันภายในระยะเวลาการฟ้อง การจะฟ้องผู้ต้องหาได้จะต้องได้รับอนุญาตจากอัยการสูงสุดเช่นเดียวกัน

๒. ระยะเวลาการควบคุมตัวผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน

๑. ศาลเยาวชนและครอบครัว

พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหาซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนได้ไม่เกิน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ แต่มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติ ที่นำตัวผู้ต้องหาจากที่ทำการของพนักงานสอบสวนมาศาลเข้าในกำหนดเวลา ๒๔ ชั่วโมงนั้นด้วย (พ.ร.บ. ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ มาตรา ๗๒ วรรคแรก)

๒. ศาลแขวง

คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง กฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างสูงไว้ให้จำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (พระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๗, ๒๕ (๕))

พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหาได้ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ แต่มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติ ที่นำตัวผู้ต้องหาจากที่ทำการของพนักงานสอบสวนมาศาลเข้าในกำหนดเวลา ๔๘ ชั่วโมงนั้นด้วย (พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ.๒๕๔๙ มาตรา ๗ วรรคแรก)

๓. ศาลทหาร

พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหาได้ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ แต่มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติ ที่นำตัวผู้ต้องหาจากที่ทำการของพนักงานสอบสวนมาศาลเข้าในกำหนดเวลา ๔๘ ชั่วโมงนั้นด้วย (พ.ร.บ.ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ.๒๕๔๘ มาตรา ๔๕)

๔. ศาลอาญาหรือศาลจังหวัด

พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหาได้ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ แต่มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติ ที่นำตัวผู้ต้องหาจากที่ทำการของพนักงานสอบสวนมาศาลเข้าในกำหนดเวลา ๔๘ ชั่วโมงนั้นด้วย (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๗ วรรคสาม)

๕. ความผิดลหุโทษ

ความผิดลหุโทษคือ ความผิดซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูง จำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กรณีความผิดลหุโทษจะควบคุมผู้ถูกจับไว้ได้เท่าเวลาที่จะถามคำให้การ และที่รู้ตัวว่าเป็นใคร และที่อยู่ของเขาอยู่ที่ไหนเท่านั้น (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๗ วรรคสอง)

๓. การยื่นคำร้องขอให้ศาลออกหมายขังผู้ต้องหาในระหว่างการสอบสวน

ในการออกหมายขังผู้ต้องหาไว้ในระหว่างการสอบสวนนั้น ศาลจะใช้ดุลยพินิจออกหมายขังผู้ต้องหาไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๗ โดยนำบทบัญญัติในมาตรา ๖๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๑. ศาลแขวง

เมื่อผู้ต้องหาถูกจับควบคุมตัว โดยไม่มีการปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวน และการสอบสวนไม่เสร็จสิ้นภายในระยะเวลา ๔๘ ชั่วโมง พนักงานสอบสวนต้องยื่นคำร้องต่อศาล พร้อมนำตัวผู้ต้องหาไปยังศาลเพื่อขอให้ศาลออกหมายขังผู้ต้องหาไว้ ตามระยะเวลาที่ขอผิดฟ้อง

๒. ศาลอาญา หรือศาลจังหวัด

เมื่อผู้ต้องหาถูกจับควบคุมตัว โดยไม่มีการปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวน และการสอบสวนไม่เสร็จสิ้นภายในระยะเวลา ๔๘ ชั่วโมง พนักงานสอบสวนต้องยื่นคำร้องต่อศาล พร้อมนำตัวผู้ต้องหาไปยังศาลเพื่อขอให้ศาลออกหมายขังผู้ต้องหาไว้ ไม่เกินครั้งละ ๑๒ วัน รวมแล้วต้องไม่เกิน ๔๘ วัน สำหรับความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงกว่า ๖ เดือน แต่ไม่ถึง ๑๐ ปี

ในกรณีความผิดอาญาที่มีโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่ ๑๐ ปี ขึ้นไป ศาลมีอำนาจสั่งขังไม่เกินครั้งละ ๑๒ วัน รวมแล้วต้องไม่เกิน ๘๔ วัน

เมื่อศาลสั่งขังครบ ๔๘ วันแล้ว หากพนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอขังต่อไปอีก โดยอ้างเหตุจำเป็น ศาลจะสั่งขังต่อไปได้ก็ต่อเมื่อ พนักงานสอบสวนได้แสดงเหตุจำเป็น และนำพยานหลักฐานมาให้ศาลไต่สวนจนเป็นที่พอใจแก่ศาล ในการไต่สวน ผู้ต้องหาที่มีสิทธิแต่งตั้งทนายความเพื่อแถลงข้อคัดค้านและซักถามพยาน ถ้าผู้ต้องหาไม่มีพยาน และผู้ต้องหาขอให้ศาลตั้งทนายความให้

ถ้าพนักงานสอบสวนต้องไปทำการสอบสวนในท้องที่อื่น นอกเขตของศาลซึ่งได้สั่งขังผู้ต้องหาไว้ พนักงานสอบสวนจะยื่นคำร้องขอให้โอนการขังไปยังศาลในท้องที่ ที่จะต้องไปทำการสอบสวนนั้นก็ได้ เมื่อศาลที่สั่งขังไว้เห็นเป็นการสมควร ก็ให้สั่งโอนไป (ในทางปฏิบัติพนักงานสอบสวนไม่เคยยื่นคำร้องให้โอนการขังไปยังศาลในท้องที่ที่จะต้องไปทำการสอบสวน)

๓. ศาลทหาร

การปฏิบัติในการยื่นคำร้องต่อศาลทหารเพื่อให้ขังผู้ต้องหาระหว่างการสอบสวนปฏิบัติเช่นเดียวกันกับคดีที่อยู่ในอำนาจศาลอาญาหรือศาลจังหวัด

อนึ่ง คดีที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร แม้เป็นความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๓ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และผู้ต้องหาให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหาในชั้นสอบสวน พนักงานสอบสวนต้องทำการสอบสวนจนเสร็จสิ้น ไม่มีบทบัญญัติว่าด้วยการฟ้องวาจาในศาลทหาร

๔. การยื่นคำร้องขอคัดฟ้อง

๑. ศาลเยาวชนและครอบครัว

คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว พนักงานสอบสวนต้องนำตัวเด็กหรือเยาวชนไปยังศาลเพื่อตรวจสอบการจับกุม และสถานพินิจ เป็นผู้รับผิดชอบนำตัวผู้ต้องหาไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ โดยไม่ถือว่าเป็นการควบคุม (พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ มาตรา ๘๕ วรรคแรก) ดังนั้นจึงไม่มีการออกหมายขังสำหรับผู้ต้องหาที่เป็นเด็กหรือเยาวชนแต่อย่างใด

พนักงานสอบสวนต้องส่งสำนวนการสอบสวนทั้งความเห็นไปยังพนักงานอัยการ เพื่อให้พนักงานอัยการเยาวชนและครอบครัวยื่นฟ้องต่อศาลภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนนั้นถูกจับกุมหรือปรากฏตัวอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวนแล้วแต่กรณี (พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ มาตรา ๗๘ วรรคแรก)

หากเกิดความจำเป็นไม่สามารถฟ้องได้ทันระยะเวลาดังกล่าว ให้พนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอคัดฟ้องต่อไปได้อีก ครั้งละไม่เกิน ๑๕ วัน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน ๒ ครั้ง สำหรับความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกเกิน ๖ เดือน แต่ไม่เกิน ๕ ปี และคัดฟ้องได้ไม่เกิน ๔ ครั้ง สำหรับคดีที่มีอัตราโทษจำคุกเกิน ๕ ปีขึ้นไป

การคัดฟ้องดังกล่าวข้างต้น พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ มีอำนาจคัดฟ้องต่อศาลที่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบอยู่ในเขตอำนาจศาลนั้นได้

๒. ศาลแขวง

๒.๑ กรณีการคัดฟ้องและออกหมายขัง

รายละเอียดดังที่กล่าวข้างต้น ซึ่งพนักงานสอบสวนจะต้องยื่นคำร้องขอคัดฟ้อง และให้ศาลออกหมายขังไว้ในคราวเดียวกัน ครั้งละไม่เกิน ๖ วัน รวมแล้วไม่เกิน ๓๐ วัน

๒.๒ กรณีการคัดฟ้องโดยไม่มีการขอให้ออกหมายขัง

เป็นกรณีที่ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยชั่วคราวขึ้นสอบสวนหรือผู้ต้องหาถูกแจ้งข้อกล่าวหา โดยไม่มีการถูกจับกุมหรือควบคุมตัว หากการสอบสวนไม่เสร็จสิ้นภายใน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาข้อกล่าวหา พนักงานสอบสวนต้องยื่นคำร้องขอคัดฟ้องได้ครั้งละไม่เกิน ๖ วัน รวมแล้วไม่เกิน ๓๐ วัน

อนึ่ง ถ้าผู้ต้องหาให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหาต่อพนักงานสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนนำตัวผู้ต้องหา มายังพนักงานอัยการ หรือสั่งให้ผู้ต้องหาไปพบพนักงานอัยการในกรณีที่ผู้ต้องหาไม่ได้ถูกควบคุมตัว เพื่อฟ้องศาลโดยมิต้องทำการสอบสวน ถ้าผู้ต้องหาให้การปฏิเสธ ให้ศาลสั่งให้พนักงานอัยการรับตัวผู้ต้องหาคืนเพื่อดำเนินการต่อไป (พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาคดีอาญาในศาลแขวง พ.ศ.๒๕๕๖ มาตรา ๒๐)

กรณีผู้ต้องหาให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหาต่อพนักงานสอบสวนดังที่กล่าวข้างต้น แต่พนักงานอัยการไม่ยื่นฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล โดยขอให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน ดังเช่น ประวัติการต้องโทษของผู้ต้องหา รายงานการตรวจชั้นสูตรบาดแผลจากแพทย์ และสั่งให้พนักงานสอบสวน

ยื่นคำร้องขอคัดฟ้องไว้ก่อน แต่เมื่อศาลถามผู้ต้องหาซึ่งไปปรากฏต่อศาลด้วย ผู้ต้องหาได้ให้การรับสารภาพต่อศาลเช่นนี้ ศาลไม่อนุญาตให้คัดฟ้อง โดยให้ปฏิบัติตามความในมาตรา ๒๐ โดยเคร่งครัด เมื่อพนักงานสอบสวนแจ้งให้พนักงานอัยการทราบ พนักงานอัยการยืนยันไม่ยื่นฟ้องต่อศาล จึงเกิดปัญหาในทางปฏิบัติกับพนักงานสอบสวนเป็นอย่างมาก

๕. การขออนุญาตฟ้อง

การขออนุญาตฟ้องเกิดขึ้น ๒ กรณี คือ ศาลเยาวชนฯ และศาลแขวง ซึ่งพนักงานอัยการจะถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ.๒๕๔๗ ส่วนที่ ๒ เรื่องการปฏิบัติเกี่ยวกับสำนวนที่ต้องขออนุญาตฟ้อง

ข้อ ๑๖๗ (การรับสำนวนที่ต้องขออนุญาตฟ้อง)

สำนวนการสอบสวนที่ต้องขออนุญาตอัยการสูงสุดเพื่อฟ้อง พนักงานอัยการต้องให้พนักงานสอบสวนทำเป็นรูปสำนวนการสอบสวน โดยให้พนักงานสอบสวนระบุสาเหตุที่ไม่ได้ขอคัดฟ้อง หรือเหตุที่ขาดคัดฟ้องไว้ในสำนวนการสอบสวน และต้องส่งตัวผู้ต้องหาพร้อมสำนวน

การรับสำนวนดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ให้ลงสารบบรับความอาญาปรากฏตัวผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา (ส.๑) และให้ทำบันทึกแจ้งวันนัดให้ผู้ต้องหามาพบพนักงานอัยการ เพื่อฟังคำสั่งของพนักงานอัยการตามแบบพิมพ์บันทึกรับทราบวันนัดที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด

ข้อ ๑๘๖ (วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับสำนวนที่ต้องขออนุญาตฟ้อง)

ให้นำความในหมวดที่ ๗ ส่วนที่ ๒ การปฏิบัติเกี่ยวกับสำนวนที่ต้องขออนุญาตฟ้อง มาใช้บังคับการดำเนินคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวด้วย โดยอนุโลม)

๖. การดำเนินการกรณีหมดระยะเวลาการคุมขัง

เมื่อพนักงานสอบสวนขอให้ศาลสั่งขังระหว่างสอบสวนจนครบกำหนดแล้ว จะขอให้ศาลสั่งขังอีกไม่ได้ ในกรณีที่เจ้าพนักงานหมดอำนาจจับมาควบคุมระหว่างสอบสวนนั้น เจ้าพนักงานมีอำนาจจับตัวผู้ต้องหามาเพื่อส่งฟ้องศาลได้ แต่จะควบคุมได้เพียงเท่าที่จำเป็นในการนำตัวมาส่งศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๗ วรรคแรก (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๑๕/๒๕๔๑ (ประชุมใหญ่))

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๒๕/๒๕๔๖ (ประชุมใหญ่) คำสั่งศาลไม่อนุญาตให้ขังผู้ต้องหาระหว่างการสอบสวนต่อไป เพราะเห็นว่าไม่มีความจำเป็นนั้น ผู้ร้องขอให้ขังจะอุทธรณ์-ฎีกา ไม่ได้

๗. ข้อพึงระมัดระวังในการยื่นคำร้องคัดฟ้องหรือขอให้ศาลออกหมายขัง

๑. เนื่องจากศาลต้องส่งสำเนาคำร้องของพนักงานสอบสวนในการคัดฟ้อง หรือขอให้ศาลออกหมายขัง ให้กับผู้ต้องหาทุกคนในคดีดังกล่าว ซึ่งหากในคำร้องมีข้อความที่คลาดเคลื่อน ไม่เป็นไปตามที่ปรากฏในสำนวนการสอบสวน อาจจะเป็นเหตุให้ทนายความของผู้ต้องหาหรือจำเลย ชักค้ำพนักงานสอบสวน ในประเด็นความคลาดเคลื่อนดังกล่าว หรือร้องเรียนหาว่าพนักงานสอบสวนยื่นคำร้องอันเป็นเท็จได้

แม้ว่าศาลฎีกาจะเคยวินิจฉัยว่า พนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลขอฝากขังจำเลยต่อ โดยอ้างว่ายังเหลือ พยานที่จะสอบอีกหลายปาก แต่ความจริงพนักงานสอบสวนสอบปากคำไปหมดแล้วนั้นก็เพียงพอละเอียด เท่านั้น การยื่นคำร้องที่ไม่ตรงต่อความจริงเช่นนี้ หากทำให้การสอบสวนของพนักงานสอบสวนไม่ชอบด้วย กฎหมายไม่ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๙๙๑/๒๕๓๕)

๒. การอ้างเหตุผลและความจำเป็นในการคัดฟ้อง และ/หรือขอให้ศาลออกหมายขังนั้น ต้องระบุ ความจำเป็นในการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเท่านั้น ไม่อาจยกเอาความจำเป็นเกี่ยวกับระยะเวลาที่ต้อง เสนอสำนวนการสอบสวนต่อผู้บังคับบัญชา หรือพนักงานอัยการไว้ในคำร้องได้ เพราะศาลจะพิจารณาเฉพาะ กรณีมีเหตุจำเป็นเพื่อทำการสอบสวนเท่านั้น

บทที่ ๑๔

การส่งคดีอาญาและการส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการ

เพื่อให้สำนวนการสอบสวนต้องตกอยู่กับพนักงานสอบสวนนานเกินควร ดังนั้นเมื่อพนักงานสอบสวนทำสำนวนการสอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว จะต้องรีบสรุปสำนวนการสอบสวนเสนอผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งคดีมีความเห็น ซึ่งในการจัดทำรายงานการสอบสวนและมีความเห็นทางคดี จะต้องกำหนดกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน ฉะนั้น คดีใดที่ไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด หรือคดีที่รู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่เรียกหรือจับกุมตัวยังไม่ได้ เมื่อพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบเห็นว่าได้สอบสวนมานานพอสมควรแล้ว ให้เสนอความเห็นทางคดี โดยให้ปฏิบัติถือตามระยะเวลาที่ดำเนินการสอบสวนดังนี้

๑. สำนวนคดีอาญาทั่วไปและสำนวนคดีจราจรทางบก

๑.๑ คดีไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด แบ่งเป็น ๒ กรณี

(๑) กรณีที่พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนแล้วไม่มีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป

ก. คดีอาญาทั่วไป และคดีจราจรทางบก จะต้องทำการสืบสวนสอบสวนติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ เดือน นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ

ข. คดีอุกฉกรรจ์ จะต้องทำการสืบสวนสอบสวนติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปี นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ

เมื่อทำการสืบสวนสอบสวนมาตามกำหนดระยะเวลาดังกล่าวข้างต้นแล้วยังไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด ให้มีความเห็นว่าการสอบสวน หรือเห็นควรให้งดการสอบสวน แล้วเสนอสำนวนพร้อมความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการเพื่อพิจารณาและมีความเห็นทางคดี แล้วส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๐ (๑) ต่อไป

(๒) กรณีพนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนแล้วมีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติมเพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำความผิด ให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนได้ภายในอายุความ ทั้งนี้ เมื่อครบระยะเวลาตาม (๑) ก. และ ข. ให้เสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมด้วยเหตุผลและความจำเป็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการภายในระยะเวลา ๓๐ วัน ให้ผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการมีอำนาจพิจารณาอนุมัติขยายเวลาการสอบสวนได้ในครั้งแรกไม่เกิน ๓ เดือน หลังจากครบกำหนดเวลาตามที่อนุมัติแล้ว แต่มีความจำเป็นต้องทำการ

สืบสวนสอบสวนต่อไป ให้ขอขยายระยะเวลาไปยังหัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนเพื่อพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาได้อีกครั้งละไม่เกิน ๓ เดือน ตามเหตุแห่งความจำเป็นจนกว่าการสอบสวนจะเสร็จสิ้น เว้นแต่ผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการจะสั่งการเป็นอย่างอื่น

๑.๒ คดีรู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่เรียกหรือจับตัวยังไม่ได้ แบ่งเป็น ๒ กรณี

(๑) กรณีที่พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนแล้วไม่มีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป

ก. คดีอาญาทั่วไปและคดีจราจรทางบก ให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด ๒ เดือน นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษหรือรู้ตัวผู้กระทำความผิด

ข. คดีอุกฉกรรจ์ ให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด ๓ เดือน นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษหรือรู้ตัวผู้กระทำความผิด

เมื่อพนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนมาเป็นระยะเวลาตามที่กำหนดแล้วยังไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีได้ โดยได้รวบรวมพยานหลักฐานเสร็จสิ้นแล้ว ให้พนักงานสอบสวนมีความเห็นทางคดีและเสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้มีอำนาจทำความเห็นทางคดี แล้วส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๔๑ ต่อไป

(๒) กรณีที่พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนแล้ว คดีมีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติม ให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนได้ในอายุความ ทั้งนี้ เมื่อครบระยะเวลาตาม (๑) ก. และ ข. ให้เสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมด้วยเหตุผลและความจำเป็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ ภายในระยะเวลา ๑๐ วัน นับตั้งแต่วันครบกำหนดเวลาตาม (๑) ก. และ ข. ให้ผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ แล้วแต่กรณี มีอำนาจพิจารณาอนุมัติขยายเวลาการสอบสวนได้ ในครั้งแรกไม่เกิน ๓ เดือน หลังจากครบกำหนดเวลาตามที่อนุมัติแล้ว แต่มีความจำเป็นต้องทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป ให้ขอขยายระยะเวลาไปยังหัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน เพื่อพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาได้ครั้งละไม่เกิน ๓ เดือน ตามเหตุแห่งความจำเป็นจนกว่าการสอบสวนจะเสร็จสิ้น เว้นแต่ผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการจะสั่งการเป็นอย่างอื่น

๑.๓ คดีที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมตัว หรือถูกมัดมือ หรือถูกมัดมือผูกข้อมือ หรือผูกข้อมือในระหว่างการสอบสวน

(๑) ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบและผู้บังคับบัญชาเร่งรัดพนักงานสอบสวน เพื่อให้การสอบสวนเสร็จสิ้นไปก่อนที่จะครบอำนาจมัดมือ หรือผูกข้อมือ ตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้ การขอมัดมือหรือผูกข้อมือให้กระทำในกรณีความจำเป็นเพื่อให้การสอบสวนเสร็จสิ้นเท่านั้น เมื่อการสอบสวน

เสร็จสิ้นแล้วให้รีบสรุปสำนวนมีความเห็นทางคดี เสนอผู้บัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้มีอำนาจทำความเห็นในคดี แล้วส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาตามกฎหมายต่อไป

(๒) กรณีที่ศาลไม่อนุญาตให้ผิดฟ้อง หรือฝากขัง หรือขาดผิดฟ้อง หรือขาดฝากขัง หรือเมื่อครบกำหนดผิดฟ้องหรือฝากขังแล้วแต่การสอบสวนยังไม่เสร็จสิ้น ให้หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน รวบรวมรายงานผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการ หรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการทราบทันที เพื่อหาทางแก้ไขไม่ให้การสอบสวนต้องเสียหาย พร้อมทั้งพิจารณาว่าพนักงานสอบสวนมีข้อบกพร่องในการสอบสวนหรือไม่ แล้วทำการสอบสวนต่อไปจนเสร็จสิ้น

๑.๔ คดีที่ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยชั่วคราว

(๑) ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายใน ๒ เดือน สำหรับคดีอาญาทั่วไปและคดีจราจรทางบก และภายใน ๓ เดือน สำหรับคดีอุกฉกรรจ์ นับตั้งแต่วันที่ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยชั่วคราว หากมีเหตุจำเป็นไม่อาจทำการสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้พนักงานสอบสวนเสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมทั้งเหตุแห่งความจำเป็นเพื่อขออนุมัติขยายเวลาการสอบสวนไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน ซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ

(๒) ให้ผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการแล้วแต่กรณี มีอำนาจพิจารณาอนุมัติขยายเวลาการสอบสวนต่อไปอีกตามความจำเป็นได้ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน รวมแล้วต้องไม่เกิน ๖ เดือน นับตั้งแต่วันที่ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยชั่วคราว โดยบันทึกเหตุแห่งความจำเป็นในการอนุมัติแต่ละครั้งไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย

(๓) เมื่อทำการสอบสวนครบกำหนด ๖ เดือน นับตั้งแต่วันที่มีการปล่อยชั่วคราว แต่การสอบสวนยังไม่เสร็จสิ้นและยังมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมผู้ต้องหาไว้ต่อไป ให้หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนบันทึกเหตุแห่งความจำเป็นไว้ในสำนวนการสอบสวน แล้วส่งตัวผู้ต้องหาไปศาลเพื่อยื่นคำร้องขอหมายขังผู้ต้องหาตามบทบัญญัติ มาตรา ๘๗ วรรคสี่ ถึงวรรคเก้า แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหากศาลสั่งไม่อนุญาตให้ควบคุมผู้ต้องหาไว้อีกต่อไป ให้รีบรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น จนถึงผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการทราบเพื่อหาทางแก้ไขไม่ให้การสอบสวนต้องเสียหาย พร้อมทั้งพิจารณาว่าพนักงานสอบสวนมีข้อบกพร่องในการสอบสวนจนเป็นเหตุให้ศาลใช้ดุลพินิจไม่อนุญาตให้ควบคุมผู้ต้องหาไว้อีกต่อไปหรือไม่ แล้วทำการสอบสวนต่อไปจนเสร็จสิ้น และรีบรายงานให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติทราบทันทีด้วย

ในการนำผู้ต้องหาประเภทคำร้องต่อศาลขอหมายขังผู้ต้องหาให้หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนไปศาลด้วยตนเองเพื่อแถลงให้ศาลทราบถึงเหตุผลและความจำเป็น ที่การสอบสวนยังไม่เสร็จสิ้นและจำเป็นต้องควบคุมผู้ต้องหาต่อไปอีก สำหรับคดีที่มีคำสั่งแต่งตั้งพนักงานสืบสวนสอบสวนให้หัวหน้าพนักงานสืบสวนสอบสวนเป็นผู้ไปแถลงศาลด้วยตนเอง

๑.๕ คดีที่ผู้ต้องหาถูกแจ้งข้อหาโดยไม่มีการจับกุม

(๑) ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายใน ๒ เดือนสำหรับคดีอาญาทั่วไปและคดีจราจรทางบก และภายใน ๓ เดือน สำหรับคดีอุกฉกรรจ์ นับตั้งแต่วันที่ผู้ต้องหา ถูกแจ้งข้อกล่าวหาโดยไม่มีการจับกุม หากมีเหตุจำเป็นไม่อาจทำการสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายในเวลาดังกล่าว ให้พนักงานสอบสวนเสนอสำนวนการสอบสวน พร้อมทั้งเหตุแห่งความจำเป็นเพื่อขออนุมัติขยายเวลาการสอบสวนไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ

(๒) ให้ผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการแล้วแต่กรณี มีอำนาจพิจารณาอนุมัติขยายเวลาการสอบสวนต่อไปอีกตามความจำเป็นได้ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน รวมแล้วต้องไม่เกิน ๖ เดือน นับตั้งแต่วันที่แจ้งข้อหาโดยไม่มีการจับกุมโดยบันทึกเหตุแห่งความจำเป็นในการอนุมัติแต่ละครั้งไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย

กรณีมีความจำเป็นต้องสอบสวนเกิน ๖ เดือน นับแต่วันที่แจ้งข้อหาโดยไม่มีการจับกุม ให้พนักงานสอบสวนเสนอสำนวนการสอบสวนเพื่อขออนุมัติขยายเวลาไปยังผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ พร้อมด้วยเหตุแห่งความจำเป็นเพื่อพิจารณาอนุมัติขยายเวลาการสอบสวนได้ตามเหตุผลและความจำเป็น

๒. สำนวนชั้นสูตรพลิกศพ

๒.๑ ในกรณีที่มีความตายผิดธรรมชาติ ซึ่งไม่ใช่ความตายที่เกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงาน ซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน ซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่ เป็นผู้รับผิดชอบทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ ให้เสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาไปได้ โดยให้ขอขยายเวลาออกไปยังผู้บังคับการที่รับผิดชอบการสอบสวนในเขตพื้นที่นั้น พร้อมกับแสดงเหตุขัดข้องที่การสอบสวนไม่แล้วเสร็จไปด้วย ให้ผู้บังคับการที่รับผิดชอบการสอบสวนในเขตพื้นที่นั้น พิจารณาอนุมัติขยายเวลาได้ตามเหตุผลและความจำเป็น และให้พนักงานสอบสวนบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในบันทึกพนักงานสอบสวน

๒.๒ ในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงาน ซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน ซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ให้รองผู้บังคับการ หรือพนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บังคับการที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่นั้น ทำการสอบสวนด้วยตนเอง และให้แจ้งพนักงานอัยการเข้าร่วมกับพนักงานสอบสวนในการทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพให้เสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกิน ๒ ครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน โดยให้ขอขยายเวลาออกไปยังผู้บังคับการ ที่รับผิดชอบการสอบสวนในเขตพื้นที่นั้น พร้อมทั้งแสดงเหตุขัดข้องที่การสอบสวนไม่แล้วเสร็จไปด้วย ให้ผู้บังคับการที่รับผิดชอบการสอบสวนในเขตพื้นที่นั้นพิจารณาอนุมัติขยายเวลาได้ตามเหตุผลและความจำเป็น และให้พนักงานสอบสวนบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในบันทึกพนักงานสอบสวน

๒.๓ คดีอาญาที่สำนักงานแห่งชาติมีคำสั่งแต่งตั้งพนักงานสืบสวนสอบสวน ระยะเวลา การสอบสวนให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และรับสอบสวนให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว

อำนาจการทำความเห็นทางคดี

ในเรื่องอำนาจการทำความเห็นทางคดีของกองบัญชาการตำรวจนครบาล เป็นไปตามประมวลการ ระเบียบเกี่ยวกับคดี ลักษณะ ๘ การสอบสวน บทที่ ๑๒ อำนาจการทำความเห็นทางคดีของตำรวจนครบาล ประกอบกับ ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยอำนาจการทำความเห็นทางคดีของตำรวจนครบาล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๔๓ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ.๒๕๔๓ มีสาระสรุปได้ดังนี้

๑. คดีที่มีความเห็นควรสั่งฟ้อง

(๑) ผู้กำกับการ หรือรองผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจ หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง ผู้รักษาราชการแทน มีอำนาจทำความเห็นในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๑๕ ปี ปรับไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๒) ผู้บังคับการ หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง ผู้รักษาราชการแทนหรือผู้ปฏิบัติราชการแทน มีอำนาจทำความเห็นได้ทุกคดี เว้นคดีที่ระบุไว้ในข้อ ๒๗๗ ข้อ ๒๗๘ และข้อ ๒๗๙

(๓) ผู้บัญชาการหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง ผู้รักษาราชการแทนหรือผู้ปฏิบัติราชการแทน มีอำนาจทำความเห็นได้ทุกคดี เว้นแต่คดีที่ระบุไว้ในข้อ ๒๗๘ และข้อ ๒๗๙

๒. คดีที่มีความเห็นสั่งไม่ฟ้อง

(๑) ผู้กำกับการ หรือรองผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจ หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง ผู้รักษาราชการแทน มีอำนาจทำความเห็นในคดีซึ่งอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี ปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๒) ผู้บังคับการ หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง ผู้รักษาราชการแทนหรือผู้ปฏิบัติราชการแทน มีอำนาจทำความเห็นในคดีซึ่งอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๑๕ ปี ปรับไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่คดีที่ระบุไว้ในข้อ ๒๗๗ ข้อ ๒๗๘ และข้อ ๒๗๙

(๓) ผู้บัญชาการ หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง ผู้รักษาราชการแทน หรือผู้ปฏิบัติราชการแทน มีอำนาจทำความเห็นได้ทุกคดี เว้นแต่คดีที่ระบุไว้ในข้อ ๒๗๘ ข้อ ๒๗๙

๓. ในกรณีที่เป็นคดีแปลกประหลาดหรือคดีที่สนใจของประชาชน คดีการเมือง คดีที่มี ผู้ต้องหาเป็นพระบรมวงศานุวงศ์ ตั้งแต่หม่อมเจ้าขึ้นไป พระภิกษุสามเณรในพระพุทธศาสนา องคมนตรี บุคคล ในคณะรัฐบาล บุคคลในคณะทูตหรือกงสุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือผู้ต้องหาเป็น ข้าราชการประจำตั้งแต่ระดับ ๓ ขึ้นไป หรือผู้ต้องหาเป็นข้าราชการทหารหรือตำรวจประจำการยศตั้งแต่ ชั้นสัญญาบัตรขึ้นไป สำหรับทหารหรือตำรวจประจำการต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตรลงมาเฉพาะความผิด ที่อาจกระทบกระเทือนต่อความสามัคคีและคดีที่อาจเกิดปัญหาก่อให้เกิดความไม่สงบเหล่านี้ ให้เสนอ ผู้บัญชาการหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้รักษาราชการแทน หรือผู้ปฏิบัติราชการแทนเป็นผู้ทำความเห็น เว้นแต่ความผิดนั้นๆ จะอยู่ในอำนาจศาลแขวง และผู้ต้องหาให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหา ให้พนักงาน สอบสวนส่งตัวผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการเพื่อฟ้องด้วยวาจาต่อไป หรือคดีนั้นอยู่ในอำนาจพนักงาน

สอบสวนเปรียบเทียบปรับได้ ซึ่งผู้ต้องหาและผู้เสียหายยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ ก็ให้ดำเนินการเปรียบเทียบให้เสร็จสิ้น ทั้งนี้ ไม่เป็นเหตุยกเว้นการรายงานด่วนตามระเบียบ

๔. คดีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ให้เสนอตามลำดับชั้นจนถึงผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้รักษาการในตำแหน่งหรือผู้รักษาราชการแทน หรือผู้ปฏิบัติราชการแทนเป็นผู้ทำความเห็น

๕. คดีที่ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือได้สั่งการไว้โดยเฉพาะ ให้ปฏิบัติอย่างไรก็ต้องปฏิบัติตามคำสั่งนั้น หรือหากคดีใดที่ผู้มีอำนาจทำความเห็นพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นคดีที่มีเหตุพิเศษในลักษณะคดี หรือเกี่ยวกับตัวผู้ต้องหา ซึ่งผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปสมควรจะได้รับทราบเพื่อพิจารณาสั่งการ ก็ให้เสนอได้โดยให้ระบุเหตุผลพิเศษประกอบการเสนอผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือด้วย

๖. คดีที่งดการสอบสวน หรือเห็นควรงดการสอบสวน กรณีนี้ให้เสนอให้ผู้บังคับการเป็นผู้มีความเห็นทางคดี ทั้งนี้เป็นไปตามคำสั่ง ตร.ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ลง ๑ ก.ค. ๕๖ บทที่ ๔ มาตรการควบคุมตรวจสอบและเร่งรัดการสอบสวนคดีอาญา ข้อ ๓.๑.๑

การส่งคดีแก่พนักงานอัยการเฉพาะกรุงเทพมหานคร

๑. การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะส่งสำนวนพร้อมด้วยผู้ต้องหาไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดนั้น ให้ตำรวจนำสำนวนและผู้ต้องหาส่งถึงสำนักงานอัยการสูงสุดในระหว่าง ๐๙.๐๐ น. ถึง ๑๐.๐๐ น. ส่วนสิ่งของซึ่งเป็นของกลางอันไม่สามารถจะติดสำนวนได้ก็ให้ตำรวจรักษาไว้ก่อน ถ้าพนักงานอัยการต้องการเมื่อใดจะได้แจ้งให้ทราบ

การส่งสำนวนดังกล่าวนี้ ให้รีบส่งถึงพนักงานอัยการก่อนครบกำหนดควบคุมหรือขังผู้ต้องหา ๓ วัน

๒. ถ้าคดีที่ผู้ต้องหากระทำความผิดในวาระเดียวกันหรือต่อเนื่องกัน มีพยานชุดเดียวกัน แต่ลักษณะผิดหลายกระทง บางกระทงอยู่ในอำนาจศาลแขวง แต่บางกระทงเกินอำนาจศาลแขวง ให้พนักงานสอบสวนรวมส่งพนักงานอัยการเพื่อฟ้องไปยังศาลอาญาแต่แห่งเดียว

๓. คดีใดที่ผู้เสียหายหรือพยานสำคัญมาจากต่างจังหวัดไกล หรือถิ่นที่อยู่ไม่สะดวกแก่การจะติดต่อให้มาเบิกความเป็นพยานในศาลให้พนักงานสอบสวนร้องขอให้ผู้เสียหายหรือพยานนั้นอยู่รอคอยเบิกความที่ศาลเสียก่อน แล้วรีบแจ้งให้อัยการทราบถึงเหตุดังกล่าวเพื่อขอให้ผู้เสียหายหรือพยานได้เบิกความเสียโดยเร็ว

๔. คดีที่ผู้ต้องหาคนเดียว ต้องคดีหลายเรื่อง ซึ่งอาจแยกพิจารณาในศาลหลายศาล หรือในศาลเดียว แต่ฟ้องได้ไม่พร้อมกัน ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) ให้บันทึกเกี่ยวโยงกันเป็นลำดับในทุกสำนวนว่า ผู้ต้องหาต้องคดีใดอีกบ้าง ได้แยกสำนวนใดส่งไปที่ใด

(๒) เมื่อยังไม่ได้ทราบในสำนวนแรก ว่าผู้ต้องหาต้องคดีใดอีกบ้าง มาทราบเอาภายหลังที่ส่งสำนวนไปให้พนักงานอัยการแล้ว ก็ให้บันทึกส่งไปให้อัยการที่รับสำนวนแรกทราบด้วย

บทที่ ๑๕

การสอบสวนเพิ่มเติมตามคำสั่งของพนักงานอัยการ

เมื่อพนักงานสอบสวนได้ส่งสำนวนการสอบสวนมายังพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๐ มาตรา ๑๔๑ และมาตรา ๑๔๒ ซึ่งรวมถึงสำนวนคดีไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำผิดตามมาตรา ๑๔๐ (๑) ด้วย ถือว่าการสอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว อำนาจหน้าที่ในการสอบสวนคดีในส่วนของพนักงานสอบสวนเป็นอันยุติลงทันที พนักงานสอบสวนจะทำการสอบสวนในคดีนั้นอีกต่อไปไม่ได้ อำนาจในการสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติมเป็นอำนาจของพนักงานอัยการ ตามมาตรา ๑๔๐ วรรคสอง มาตรา ๑๔๑ หรือมาตรา ๑๔๓ ประกอบกับมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙/๒๔๘๑ วินิจฉัยไว้ว่า เมื่อพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเสร็จและได้ส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการแล้วพนักงานสอบสวนย่อมหมดอำนาจที่จะทำการสอบสวนคดีต่อไป เพราะหากให้พนักงานสอบสวนเข้าไปเกี่ยวข้องกับล่ำพังได้อาจทำให้เสียหายแก่รูปคดีโดยพนักงานอัยการผู้รับผิดชอบมิได้รู้เห็นตามควรแก่หน้าที่ ดังนั้น พนักงานสอบสวนจะทำการสอบสวนเพิ่มเติมได้จะต้องได้รับคำสั่งจากพนักงานอัยการเสียก่อนจึงจะดำเนินการได้

กฎหมาย และระเบียบ เกี่ยวกับการสั่งสอบสวนเพิ่มเติมของพนักงานอัยการ

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๔๓ เมื่อได้รับความเห็นและสำนวนจากพนักงานสอบสวนดังกล่าวในมาตราก่อน ให้พนักงานอัยการปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่มีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ให้ออกคำสั่งไม่ฟ้อง แต่ถ้าไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้สั่งฟ้อง และแจ้งให้พนักงานสอบสวนส่งผู้ต้องหาเพื่อฟ้องต่อไป

(๒) ในกรณีมีความเห็นควรสั่งฟ้อง ให้ออกคำสั่งฟ้อง ถ้าไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้สั่งไม่ฟ้อง

ในกรณีหนึ่งกรณีใดข้างต้น พนักงานอัยการมีอำนาจ

(ก) สั่งตามที่เห็นควร ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม หรือส่งพยานคนใดมาให้ซักถามเพื่อสั่งต่อไป

(ข) วินิจฉัยว่าควรปล่อยผู้ต้องหา ปล่อยชั่วคราว ควบคุมไว้ หรือขอให้ศาลชั่ง แล้วแต่กรณี และจัดการหรือสั่งการให้เป็นไปตามนั้น

ในคดีฆาตกรรม ซึ่งผู้ตายถูกเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ฆ่าตาย หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ อธิบดีกรมอัยการ หรือผู้รักษาราชการแทนเท่านั้นมีอำนาจออกคำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้อง

ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุด ว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ.๒๕๕๗

ข้อ ๖๖ (อำนาจสอบสวนเพิ่มเติมของพนักงานสอบสวน)

เมื่อพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบเห็นว่าการสอบสวนเสร็จแล้ว และมีความเห็นควรสั่งฟ้อง หรือสั่งไม่ฟ้องตามมาตรา ๑๔๐ มาตรา ๑๔๑ หรือมาตรา ๑๔๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ส่งไปพร้อมกับสำนวนยังพนักงานอัยการแล้ว พนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจสอบสวนเพิ่มเติมภายหลังได้อีก

การที่จะสอบสวนเพิ่มเติมเกี่ยวกับคดีนั้นเป็นอำนาจของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๓ และในกรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาแล้วส่งสำนวน การสอบสวนพร้อมคำสั่งเสนอผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อทำความเห็นแย้ง ตามมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ว่าราชการ จังหวัดก็ไม่มีอำนาจสอบสวนเพิ่มเติม หรือสั่งให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีดังกล่าวสอบสวนเพิ่มเติม ได้อีกเช่นกัน

ข้อ ๖๗ (การสอบสวนเพิ่มเติมก่อนมีความเห็นหรือคำสั่ง)

ก่อนมีความเห็นหรือคำสั่ง ให้พนักงานอัยการพิจารณาหลักฐานในคดีให้ได้ความแน่ชัดเสียก่อนว่า ผู้ต้องหาได้กระทำความผิดหรือไม่ หากยังไม่แน่ชัดก็ให้สั่งสอบสวนเพิ่มเติมหรือสั่งให้ส่งพยานมาเพื่อซักถาม ตามรูปคดี

ในคดีแม้จะมีคำรับสารภาพของผู้ต้องหาอยู่แล้วก็ตาม ก็ควรพิจารณาหลักฐานให้แน่ชัดเสียก่อน ตามนัยแห่งวรรคหนึ่ง

ดังนั้น เมื่อมีประเด็นหรือสาระสำคัญแห่งคดีที่พนักงานอัยการจำเป็นต้องนำมาประกอบการ ใช้ดุลพินิจสั่งคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พนักงานอัยการจะมีหนังสือแจ้งมายังพนักงาน สอบสวนเพื่อสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติมพร้อมเตือนให้ส่งผลการสอบเพิ่มเติมภายในระยะเวลาที่พนักงานอัยการ กำหนด ถ้าพนักงานสอบสวนยังไม่ส่งผลการสอบเพิ่มเติมมายังพนักงานอัยการ พนักงานอัยการจะมีหนังสือ เตือนเป็นระยะๆ ซึ่งหากคดียังอยู่ในอายุความฟ้องตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ พนักงานอัยการ อาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาประกอบระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุด ว่าด้วยการ ดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ.๒๕๕๗ แจ้งสั่งและเตือนให้พนักงานสอบสวนส่งผลการสอบสวน เพิ่มเติมได้เสมออย่างต่อเนื่อง ส่วนการแจ้งข้อหาและการสอบสวนผู้ต้องหาที่จับได้ในภายหลังนั้น พนักงาน สอบสวนจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๓๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยเมื่อพนักงาน สอบสวนได้แจ้งข้อหาแล้วให้ส่งบันทึกการแจ้งข้อหาไปยังพนักงานอัยการโดยไม่ต้องทำความเห็นอีก

ส่วนกรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาและคำสั่งนั้นไม่ใช่คำสั่งของอัยการสูงสุด แล้วส่ง สำนวนการสอบสวนพร้อมคำสั่งไปยังผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ช่วย ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณีเพื่อทำความเห็นแย้งตามมาตรา ๑๔๕ และ มาตรา ๑๔๕/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ.๒๕๔๙ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการ ตำรวจแห่งชาติหรือผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ไม่มีอำนาจ

สอบสวนเพิ่มเติมหรือสั่งให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีดังกล่าวสอบสวนเพิ่มเติมได้อีก ถ้าทำการสอบสวนเพิ่มเติมแล้วนำพยานมารวบรวมใส่ในสำนวนการสอบสวน หากมีความเห็นสั่งฟ้องอาจถูกผู้ต้องหาฟ้องขอหาปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบได้ อีกทั้งการพิจารณาความเห็นดังกล่าวต้องรีบดำเนินการพิจารณาโดยมิชักช้า ต่อเนื่อง รวดเร็ว และเป็นธรรม ภายใต้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๐ ด้วย

ขั้นตอนปฏิบัติของพนักงานสอบสวนเมื่อพนักงานอัยการสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติม

เมื่อพนักงานสอบสวนส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการแล้วต่อมาพนักงานอัยการมีคำสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติม พนักงานสอบสวนจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เรื่อง การอำนวยความสะดวกในคดีอาญา การทำสำนวนการสอบสวน และมาตรการควบคุม ตรวจสอบ เร่งรัดการสอบสวนคดีอาญา ดังนี้

(๑) ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมตามนัยคำสั่งของพนักงานอัยการภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง หรือภายในระยะเวลาที่พนักงานอัยการกำหนด (เช่น กรณีเร่งด่วนหรือผู้ต้องหาถูกควบคุมตัว เป็นต้น) แล้วรีบส่งผลการสอบสวนเพิ่มเติมไปยังพนักงานอัยการ

(๒) หากมีข้อขัดข้อง เนื่องจากการสอบสวนต้องสอบพยานหลายปากหรือมีเอกสารเพิ่มเติมจำนวนมาก หรือเป็นเรื่องยุ่งยากซับซ้อน ให้เร่งดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

(๓) หากยังไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จตามระยะเวลา ข้อ ๑ และข้อ ๒ ให้รีบมีหนังสือแจ้งเหตุขัดข้องให้พนักงานอัยการทราบ (โดยมิต้องให้พนักงานอัยการมีหนังสือทวงถามหรือหนังสือเตือน) และกรณีนี้อนุญาตให้ขยายระยะเวลาออกไปได้อีก ๑๕ วัน นับแต่วันครบกำหนด

(๔) กรณีพนักงานอัยการส่งสำนวนคืนและมีคำสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติม หลังจากพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมเสร็จสิ้นแล้ว การปฏิบัติเกี่ยวกับเอกสารที่ได้จากการสอบสวนเพิ่มเติม ให้พนักงานสอบสวนนำมาเรียงต่อกับสำเนาสำเนาของผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจ ทำความเห็นทางคดี และใส่เลขลำดับเอกสารเพิ่มเติมต่อจากรายงานการสอบสวน โดยห้ามมิให้นำเอกสารที่ได้จากการสอบสวนเพิ่มเติมไปแทรกไว้ในสำนวนเดิม

(๕) ให้พนักงานสอบสวนจัดทำสมุดควบคุมคำสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติมของพนักงานอัยการไว้อย่างเป็นระบบและให้หัวหน้าสถานีตำรวจ หัวหน้างานสอบสวน ควบคุม ตรวจสอบ และเร่งรัดการสอบสวนเพิ่มเติมให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาตามข้อ (๑) – (๓) หรือตามที่พนักงานอัยการกำหนด

บทที่ ๑๖

แนวทางปฏิบัติในการดำเนินคดีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ

การดำเนินคดีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ นั้น ตร. ได้มีคำสั่งที่ ๑๒๒/๒๕๕๓ ลง ๒ มี.ค. ๕๓ ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติ กรณีเมื่อปรากฏว่ามีการกระทำที่เข้าข่ายเป็นความผิดดังกล่าวไว้ ดังนี้

กรณีที่ ๑ เมื่อมีผู้กล่าวโทษให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนไปตามอำนาจหน้าที่ ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องแล้วรายงานข้อเท็จจริงโดยละเอียดและพยานหลักฐาน “พร้อมความเห็น” เสนอ ผู้บัญชาการเพื่อพิจารณาในเรื่อง

- การตั้งข้อหา
- การร้องขอให้ศาลออกหมายจับ
- การทำความเห็นทางคดีเสนอ ผบ.ตร. เพื่อพิจารณาสั่งคดี

ในระหว่างการพิจารณาของผู้บัญชาการ ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานและดำเนินการทั้งหลายเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดต่อไปโดยไม่ต้องรอความเห็นจากผู้บัญชาการ เมื่อพนักงานสอบสวนเห็นว่าพยานหลักฐานสำคัญทางคดีเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาของผู้บัญชาการ ให้รับนำเสนอต่อผู้บัญชาการโดยเร็ว

กรณีที่ ๒ เมื่อปรากฏพฤติการณ์จากข่าวทางสื่อมวลชน หรือเป็นกรณีที่ไม่เป็นการกล่าวโทษให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทำการตรวจสอบ แล้วรายงานข้อเท็จจริงโดยละเอียดและพยานหลักฐานพร้อมความเห็นเสนอผู้บัญชาการเพื่อพิจารณาว่าเป็นการกระทำที่เข้าข่ายเป็นความผิดดังกล่าวหรือไม่ หากเห็นว่าเป็นการกระทำที่เข้าข่ายเป็นความผิด ให้ดำเนินการตามกรณีที่ ๑ แต่หากพิจารณาแล้วเห็นว่าการกระทำดังกล่าวไม่เข้าข่ายเป็นความผิด ให้รายงาน ผบ.ตร. ทราบโดยเร็ว

กรณีที่ ๓ เมื่อมีการจับกุมบุคคลใดดำเนินคดีดังกล่าวเพราะเหตุกระทำความผิดซึ่งหน้าหรือมีเหตุจำเป็นอื่นให้จับได้โดยไม่มีหมายตามีกฎหมายบัญญัติ ภายหลังการจับกุมให้พนักงานสอบสวนรีบรายงานข้อเท็จจริงโดยละเอียดและพยานหลักฐานพร้อมความเห็นเบื้องต้นเสนอผู้บัญชาการพิจารณาตามกรณีที่ ๑

ข้อสังเกต

- การรายงานเหตุเบื้องต้น คำสั่ง ตร. ดังกล่าวกำหนดให้พนักงานสอบสวนต้องสรุปข้อเท็จจริงโดยให้ปรากฏชื่อผู้กล่าวหา ชื่อผู้ต้องหา ความผิดที่กล่าวหา วันเดือนปีที่เกิดเหตุ สถานที่เกิดเหตุ และพฤติการณ์แห่งคดีโดยละเอียด เสนอต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึง ผบ.ตร. ภายใน ๓ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่งกล่าวโทษ

- ในกรณีผู้ต้องหาอยู่ระหว่างฝากขัง ให้รีบส่งสำนวนการสอบสวนไปยัง ตร. (ผ่าน คต.) ก่อนครบกำหนดฝากขังครั้งที่ ๕

ข้อสั่งการของ ตร. ที่พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติในสำนวนการสอบสวนคดีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ

๑. กรณีผู้ต้องหาโพสต์ข้อความหมิ่นพระบรมเดชานุภาพลงในคอมพิวเตอร์ ให้สอบสวนพนักงานสอบสวน หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนเป็นผู้กล่าวหาในความผิดตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ

๒. ให้สอบสวนผู้กล่าวหาและพยานว่าข้อความที่ผู้กล่าวหาพบเห็นหรือได้อ่านแล้วมีความรู้สึกอย่างไร เข้าข่ายเป็นความผิดตาม ป.อ.มาตรา ๑๑๒ หรือไม่ อย่างไร

๓. ให้สอบสวนพยานคนกลาง เช่น นักกฎหมาย ทนายความ ครู อาจารย์ ผู้มีความรู้ภาษาไทย ว่าเมื่ออ่านข้อความแล้วเข้าใจและมีความรู้สึกอย่างไร ประกอบในสำนวนการสอบสวน ด้วยทุกครั้ง

๔. หากมีพยานวัตถุ (คอมพิวเตอร์ มือถือ) ให้ส่ง พฐก. ตรวจสอบทุกครั้ง และหากเป็นโทรศัพท์มือถือให้ตรวจสอบว่าหมายเลขดังกล่าว จดทะเบียนไว้เป็นชื่อผู้ใดและให้ตรวจสอบข้อมูลการใช้โทรศัพท์มือถือ

๕. ในกรณีมีการใช้ถ้อยคำหรือข้อความที่กำกวมอาจชี้ชัดไปทางใดทางหนึ่ง ให้ทำการสืบค้นประวัติความเป็นมาของผู้ต้องหาย้อนหลังมาประกอบสำนวน

๖. การสอบสวนและดำเนินการเกี่ยวกับคดีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ ให้ถือปฏิบัติตามคำสั่ง ตร. ที่ ๑๒๒/๒๕๕๓ ลง ๒ มี.ค. ๕๓, คำสั่ง ตร. ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ลง ๑ ก.ค. ๕๖ ประกอบหนังสือ ตร. ลับมาก ต่วนที่สุด ที่ ๐๐๑๑.๒๔/๑๔ ลง ๒ มี.ค. ๕๙ เรื่องให้เร่งรัดการสอบสวนและรายงานคดีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ และหนังสือ ตร. ลับมาก ต่วนที่สุด ที่ ๐๐๑๑.๒๔/๘๕ ลง ๒๒ ก.ค. ๕๙ โดยเคร่งครัด

คู่มือการปฏิบัติงาน
ด้านการอำนวยความสะดวกในคดีอาญา
เล่มที่ ๑

(การทำสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน)

ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล

จัดทำโดย

กองบัญชาการตำรวจนครบาล

คู่มือประจำสถานีตำรวจนครบาล

ห้ามนำไปเป็นสมบัติส่วนตัว

คำนำ

กองบัญชาการตำรวจนครบาล ได้กำหนดนโยบายในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านการสอบสวนคดีอาญาให้มีมาตรฐาน มีความโปร่งใส เป็นที่ยอมรับของประชาชนและหน่วยงานต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นต่อองค์กรตำรวจและเพื่อให้สังคมและประชาชนเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน จึงได้มีคำสั่งมอบหมายงานที่ ๓๑๗/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๙ เรื่อง กำหนดลักษณะงานและการมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบ ให้ พลตำรวจตรี อุดลย์ ณรงค์ศักดิ์ รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล เป็นหัวหน้างานกฎหมายและสอบสวน มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ สั่งการ ควบคุมกำกับดูแล ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน

ดังนั้น กองบัญชาการตำรวจนครบาล จึงได้มอบหมายให้ พลตำรวจตรี อุดลย์ ณรงค์ศักดิ์ รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล และคณะทำงาน จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานในด้านการอำนวยความสะดวกยุติธรรม ในคดีอาญา โดยมีการกำหนดขึ้นการปฏิบัติตั้งแต่

- การรับแจ้งความ
- การแจ้งข้อกล่าวหา
- การควบคุมและการปล่อยชั่วคราว
- อำนาจหน้าที่พนักงานสอบสวน
- การทำสำนวนการสอบสวนและการจัดเรียงสำนวน
- การทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพและการจัดเรียงสำนวน
- การสอบสวนผู้กล่าวหาและพยานและการสอบพยานล่วงหน้า
- การสอบสวนผู้ต้องหาและการกันผู้ต้องหาเป็นพยาน
- การสอบสวนคดีความผิดนอกราชอาณาจักร
- การสอบสวนคดีวิสามัญฆาตกรรม
- การตรวจสถานที่เกิดเหตุ
- การควบคุม ตรวจสอบ เร่งรัดการสอบสวนคดีอาญา
- การมัดฟ้อง ผากซัง
- การส่งคดีอาญาและการส่งสำนวนไปยังอัยการ
- การสอบสวนเพิ่มเติมตามคำสั่งของอัยการ
- แนวทางการปฏิบัติในการดำเนินคดีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ

ซึ่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล จะได้นำคู่มือการปฏิบัติงานด้านการอำนวยความสะดวกยุติธรรม ในคดีอาญานี้ มาแจกจ่ายและจัดการอบรมให้พนักงานสอบสวน ให้ถือปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเป็นมืออาชีพ เพื่อให้สังคมและประชาชนเชื่อมั่นในองค์กรตำรวจในการดำเนินคดีอาญาให้เกิดความยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

พลตำรวจโท

(ศานิตย์ มหถาวร)

ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล

คำสั่ง กองบัญชาการตำรวจนครบาล

ที่ ๔๑๓/๒๕๕๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสอบสวน

ตามคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ ๓๑๗/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๕ ต.ค. ๕๙ เรื่อง กำหนด ลักษณะงาน และการมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบ รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาลและผู้บังคับการประจำกองบัญชาการ ตำรวจนครบาล ให้ พลตำรวจตรี อดุลย์ ณรงค์ศักดิ์ รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล เป็นหัวหน้างานกฎหมาย และสอบสวนมีอำนาจหน้าที่วางแผน อำนวยการ สั่งการ ควบคุมกำกับดูแล ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติ หน้าที่ของพนักงานสอบสวน

เพื่อให้การปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล มีมาตรฐาน และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงกำหนดให้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสอบสวน ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	พลตำรวจตรี อดุลย์ ณรงค์ศักดิ์
รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล	เป็น	หัวหน้าคณะทำงาน
๑.๒	พลตำรวจตรี พรชัย ไทยแท้
รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล	เป็น	รองหัวหน้าคณะทำงาน
๑.๓	รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๑-๙
ที่รับผิดชอบงานกฎหมายและสอบสวน	เป็น	คณะทำงาน
๑.๔	พันตำรวจเอก ศราวุธ จิตต์ระเปียบ
รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๑	เป็น	คณะทำงาน
๑.๕	พันตำรวจเอก อมร ศรีทุนะโยธิน
รองผู้บังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจนครบาล	เป็น	คณะทำงาน
๑.๖	พันตำรวจเอก มานะ เผาะช่วย
ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลทุ่งสองห้อง	เป็น	คณะทำงาน
๑.๗	พันตำรวจโท สมศักดิ์ หวังดี
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) กองบังคับการตำรวจนครบาล ๑	เป็น	คณะทำงาน
๑.๘	พันตำรวจโท สรรเสริญ กรีอารี
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) กองบังคับการตำรวจจราจร	เป็น	คณะทำงาน
๑.๙	พันตำรวจตรี ชาญชัย วรรณฤตนะ
สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน	เป็น	คณะทำงาน/เลขานุการ
๑.๑๐	พันตำรวจตรี บริบูรณ์ จำปาดี
สารวัตรฝ่ายอำนวยการ ๘ กองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจนครบาล	เป็น	คณะทำงาน/ผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในการรับแจ้งความคดีต่างๆ ให้มีความชัดเจนและให้เป็นไปตามกฎหมาย และระเบียบ คำสั่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ พิจารณาจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสอบสวนของกองบัญชาการตำรวจนครบาล ตามกรอบอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ผู้ช่วยพนักงานสอบสวน เสมียนคดี เสมียนประจำวัน ที่เกี่ยวกับกระบวนการสอบสวนทุกขั้นตอน

๒.๓ จัดการฝึกอบรมพนักงานสอบสวนให้สามารถปฏิบัติงานตามคู่มือการปฏิบัติงานสอบสวน

๒.๔ แต่งตั้งคณะอนุทำงานเพื่อพิจารณาประเด็นที่คณะทำงานมอบหมาย

๒.๕ ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา

๒.๖ ประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๙

พลตำรวจโท

(ศานิตย์ มหถาวร)

ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล

คำสั่ง กองบัญชาการตำรวจนครบาล

ที่ ๔๔๖ / ๒๕๕๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสอบสวน

ตามคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ ๔๑๓/๒๕๕๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสอบสวน ลง ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ โดยมี พลตำรวจตรี อุดลย์ ณรงค์ศักดิ์ รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล เป็นหัวหน้าคณะกรรมการ นั้น

อาศัยอำนาจหน้าที่ตามคำสั่งดังกล่าว ตามข้อ ๒.๔ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาประเด็นตามขั้นตอนของการปฏิบัติงานสอบสวน ดังรายละเอียดปรากฏตามบัญชีแนบท้ายคำสั่งนี้ ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๙

พลตำรวจตรี

(อูดลย์ ณรงค์ศักดิ์)

รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล

หัวหน้าคณะกรรมการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสอบสวน

ปฏิบัติราชการแทน ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล

/คณะกรรมการ ชุดที่ ๑...

คณะอนุกรรมการ ชุดที่ ๑ : การรับแจ้งความ

แนบท้ายคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ ๔๔๖ /๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

๑. พันตำรวจเอก ศราวุธ จิตต์ระเปียบ
รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๑
๒. พันตำรวจเอก ชยุต มารยาทตร์
รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๑
๓. พันตำรวจเอก นิตย์ น้อยนา
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๑
๔. พันตำรวจเอก สมคิด สมบูรณ์
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๑
๕. พันตำรวจเอกหญิง ฉัตรแก้ว วรรณฉวี
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๑
๖. พันตำรวจเอก เทพพิทักษ์ แสงกล้า
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๑
๗. พันตำรวจโท สุภัทร ทองส้ม
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลดินแดง
๘. พันตำรวจโท อภิชาติ นาคสุข
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลสามเสน
๙. พันตำรวจโท สืบพงศ์ กรุณา
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลมักกะสัน
๑๐. พันตำรวจโท สมศักดิ์ หวังดี
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๑
๑๑. พันตำรวจโท ศุภชัย หาญคำหล้า
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลห้วยขวาง
๑๒. พันตำรวจตรีหญิง นุชนารถ ชันธุ์ดวง
สารวัตร (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๑

ตรวจแล้วถูกต้อง

พันตำรวจตรี

(ชาวยุชัย วรัญญรัตน์)

สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน

/คณะอนุกรรมการ ชุดที่ ๒...

คณะกรรมการ ชุดที่ ๒ : การแจ้งข้อกล่าวหา

แนบท้ายคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ ๔๔๖ /๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

๑. พันตำรวจเอก แบงค์ บัณฑิต
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๒
๒. พันตำรวจเอก สำเริง อัมพรทอง
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๒
๓. พันตำรวจเอก ชัยยุทธ ปัดถามัง
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๒
๔. พันตำรวจโท รัชสรรค์ สอนสิงห์
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลดอนเมือง
๕. พันตำรวจโท ธนู สุขเสริม
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลสายไหม
๖. พันตำรวจตรี สราวุธ บุตรดี
สารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลบางเขน
๗. พันตำรวจตรี เทพพรศักดิ์ กากแก้ว
สารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลดอนเมือง

ตรวจแล้วถูกต้อง

พันตำรวจตรี

(ชาญชัย วรรณฤตนะ)

สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน

/คณะกรรมการ ชุดที่ ๓...

คณะกรรมการ ชุดที่ ๓ : การควบคุมและการปล่อยชั่วคราว

แนบท้ายคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ ๔๔๖/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

๑. พันตำรวจโท บุญเยี่ยม กั้นเกตุ
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลมีนบุรี
๒. พันตำรวจโท ปารุสก์ ภูสุวรรณ
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลจรเข้नी้อย
๓. พันตำรวจโท บรรพต นิลพินิจ
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลร่มเกล้า
๔. พันตำรวจโท ขวัญชัย กองศักดิ์
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลลำผักชี
๕. พันตำรวจโท สุชาติ อิมสวัสดิ์
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลหนองจอก
๖. พันตำรวจโท นรญาณ ด้านศรีสุข
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลสุวินทวงศ์
ปฏิบัติราชการ รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลประชาสำราญ
๗. พันตำรวจโท ประดิษฐ์ ทะประสิทธิ์จิตต์
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลมีนบุรี
ปฏิบัติราชการ รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลคลองกรุง

ตรวจแล้วถูกต้อง

พันตำรวจตรี

(ชาัญชัย วรรณูรณะ)

สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน

/คณะกรรมการ ชุดที่ ๔...

คณะกรรมการชุดที่ ๔ : อำนวยการพนักงานสอบสวน

แนบท้ายคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ ๔๔๖/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

๑. พันตำรวจเอก ชัยวัฒน์ อรรถธรรมสุนทร
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๔
๒. พันตำรวจเอก พงศกร โนรี
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๔
๓. พันตำรวจเอก โกเมน สุภาพ
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๔
๔. พันตำรวจเอก มานะ มหาศรณนท์
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๔
๕. พันตำรวจโท อลงกรณ์ ศิริสงคราม
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลโชคชัย
๖. พันตำรวจโท เชาวฤทธิ์ เงินฉลาด
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลวังทองหลาง
๗. พันตำรวจโท นพพร ศรีสุชาติ
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลหัวหมาก
๘. พันตำรวจโท จตุภูมิ มุทธาเคน
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลประเวศ

ตรวจแล้วถูกต้อง

พันตำรวจตรี

(ชาญชัย วรรณรัตน์)

สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน

/คณะกรรมการ ชุดที่ ๕...

คณะอนุกรรมการ ชุดที่ ๕ : การทำสำนวนการสอบสวน

แนบท้ายคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ ๔๔๖/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

๑. พันตำรวจเอก สุชาติ คล้ายจันทร์พงษ์
รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๕
๒. พันตำรวจเอก สมชาย สิ้นธนเจริญวงศ์
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๕
๓. พันตำรวจเอก ชัยฤทธิ์ ศรีวาริรัตน์
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๕
๔. พันตำรวจเอก ประดิษฐ์ เปกา
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๕
๕. พันตำรวจเอก ฉลาด ศรีศิริ
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๕
๖. พันตำรวจเอก ประยูร สุมานัส
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๕
๗. พันตำรวจเอก มงคล นันทจิตร
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๕
๘. พันตำรวจเอก เดชา พรมสุวรรณ
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๕
๙. พันตำรวจโท กุ๊เกียรติ จันทร์พุ่ม
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลคลองตัน
๑๐. พันตำรวจโท อาชวิน บุญธรรมเจริญ
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ
๑๑. พันตำรวจโท กฤษณะ จันทร์ประเสริฐ
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร

ตรวจแล้วถูกต้อง

พันตำรวจตรี

(ชาญชัย วรัญญรัตน์)

สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน

/คณะอนุกรรมการ ชุดที่ ๖...

คณะอนุกรรมการ ชุดที่ ๗ : การสอบสวนผู้ต้องหา

แนบท้ายคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ ๔๔๖ /๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

๑. พันตำรวจเอก ธีรนนท์ นานาสมบัติ
รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๗
๒. พันตำรวจเอก ดำรงพงษ์ เพ็ชรสุวรรณ
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน
กองบังคับการตำรวจนครบาล ๗
๓. พันตำรวจเอก เสนาะ พูนเพชร
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๗
๔. พันตำรวจเอก วสันต์ วิจิตพุทธิกุล
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๗
๕. พันตำรวจโท วรเดช ชมภูพันธ์
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลบางพลัด
๖. พันตำรวจโท ไพศาล กลีบบัว
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลท่าพระ
๗. พันตำรวจตรีหญิง สุธิตา ดวงดี
สารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลบวรมงคล
๘. พันตำรวจตรีหญิง เพชรรัตน์ เลิศวานิช
สารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลบางพลัด
๙. ร้อยตำรวจเอกหญิง ณิชฎีกัญญา เพ็ญผือ
รองสารวัตร (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๗
๑๐. ว่าที่ร้อยตำรวจเอกหญิง พกษา บุญดำเนิน
รองสารวัตร (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๗

ตรวจแล้วถูกต้อง

พันตำรวจตรี

(ไชยชัย วรัญญรัตน์)

สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน

/คณะอนุกรรมการ ชุดที่ ๘...

คณะกรรมการ ชุดที่ ๘ : การสอบสวนคดีความผิดนอกราชอาณาจักร

แนบท้ายคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ ๔๔๖ /๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

๑. พันตำรวจเอก สง่า กรรภิมรย์
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๘
๒. พันตำรวจเอก อาวุธ อุดมรัตน์
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๘
๓. พันตำรวจโท สาธิต ภัคดี
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลราษฎร์บูรณะ
๔. พันตำรวจโท ยุทธนา นังคลา
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลราษฎร์บูรณะ
ปฏิบัติราชการ รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลบุปผาราม
๕. พันตำรวจตรีหญิง รศนา ศิริกองธรรม
สารวัตร (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๘
๖. พันตำรวจตรีหญิง ปัทมาพร กาฬภัคดี
สารวัตร (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๘
๗. ร้อยตำรวจเอก วสันต์ดิลล คำโสภา
รองสารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลบุปผาราม

ตรวจแล้วถูกต้อง

พันตำรวจตรี

(ชาณุชัย วรรณรัตน์)

สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน

/คณะกรรมการ ชุดที่ ๘...

คณะกรรมการ ชุดที่ ๙ : การสอบสวนคดีวิสามัญฆาตกรรม

แนบท้ายคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ ๔๔๖ /๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

๑. พันตำรวจเอก ศุภโยชน์ ธารีไทย
รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๙
๒. พันตำรวจเอก ทรงยศ ทองแท้
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๙
๓. พันตำรวจเอก วรภย์ สุวรรณเกษการ
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๙
๔. พันตำรวจเอก นิรุทธิ์ ใจแปลง
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๙
๕. พันตำรวจโท อุไทย สีคช
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลหนองแขม
ปฏิบัติราชการ รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลภาษีเจริญ
๖. พันตำรวจโท ฤทธิชัย ช่างคำ
รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน
๗. พันตำรวจโท เกรียงไกร ชิตเชื้อ
สารวัตร (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๙
๘. ร้อยตำรวจโท อภิวุฒิ นະวาระ
รองสารวัตร (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๙

ตรวจแล้วถูกต้อง

พันตำรวจตรี

(ชาญชัย วรรณฤตนะ)

สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน

คำสั่ง กองบัญชาการตำรวจนครบาล
ที่ ๑๖ / ๒๕๖๐

เรื่อง เพิ่มเติมรายชื่อพนักงานสอบสวนเพื่อแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสอบสวน

ตามคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ ๔๑๓/๒๕๕๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสอบสวน ลง ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ โดยมี พลตำรวจตรี อุดลย์ ณรงค์ศักดิ์ รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล เป็นหัวหน้าคณะกรรมการ ซึ่งต่อมาได้มีคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ ๔๔๖/๒๕๕๙ ลง ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสอบสวน นั้น

เนื่องด้วยคณะกรรมการชุดที่ ๑ ได้ขอเสนอรายชื่อพนักงานสอบสวนเพิ่มเติม ดังนั้นเพื่อให้การจัดทำคู่มือการสอบสวนดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงอาศัยอำนาจตามคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ ๔๑๓/๒๕๕๙ ลง ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ข้อ ๒.๔ แต่งตั้งพนักงานสอบสวนเพิ่มเติม คณะอนุกรรมการ ชุดที่ ๑ ดังนี้

๑. พันตำรวจเอก วิชัย แดงประดับ
ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๑
๒. พันตำรวจโท ธรรมรักษ์ เรืองดิษฐ์
สารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลพญาไท
๓. พันตำรวจโท วิทยากร สุวรรณเรืองศรี
สารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลพญาไท
๔. ร้อยตำรวจโท พัชรภูมิ ปิยะศาสตร์
สารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลพญาไท

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๐

พลตำรวจตรี

(อูดลย์ ณรงค์ศักดิ์)

รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล

หัวหน้าคณะกรรมการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสอบสวน
ปฏิบัติราชการแทน ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
คำสั่ง กองบัญชาการตำรวจนครบาล	ข
สารบัญ	ฅ
บทที่ ๑ การรับแจ้งความ	๑
บทที่ ๒ การแจ้งข้อกล่าวหา	๒๕
บทที่ ๓ การควบคุมและการปล่อยชั่วคราว	๒๙
บทที่ ๔ อำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน	๓๓
บทที่ ๕ การทำสำนวนการสอบสวน	๓๗
บทที่ ๖ การทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ	๕๕
บทที่ ๗ การสอบสวนผู้กล่าวหาและพยานและการสืบสวนพยานลวงหน้า	๕๗
บทที่ ๘ การสอบสวนผู้ต้องหาและการกันผู้ต้องหาเป็นพยาน	๙๑
บทที่ ๙ การสอบสวนคดีความผิดนอกราชอาณาจักร	๑๑๕
บทที่ ๑๐ การสอบสวนคดีวิสามัญฆาตกรรม	๑๒๓
บทที่ ๑๑ การตรวจสถานที่เกิดเหตุ	๑๒๙
บทที่ ๑๒ การควบคุม ตรวจสอบเร่งรัดการสอบสวนคดีอาญา	๑๓๗
บทที่ ๑๓ การมัดฟ้อง-ฝากขัง	๑๔๑
บทที่ ๑๔ การส่งคดีอาญาและการส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการ	๑๔๗
บทที่ ๑๕ การสอบสวนเพิ่มเติมตามคำสั่งของพนักงานอัยการ	๑๕๓
บทที่ ๑๖ แนวทางปฏิบัติในการดำเนินคดีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ	๑๕๗

